

Юлія Нагорнюк

ДІВА, МАТІР І ТРЕТЯ

ЩЕ ОДНУ СТОРІНКУ

про магічне

Юлія Нагорнюк
ДІВА, МАТІР І ТРЕТЯ

ЩЕ ОДНУ
СТОРІНКУ

Київ · 2024

Діва, матір і третя : роман / Юлія Нагорнюк. — Київ : ВГ «Ще одну сторінку», 2024.

ISBN 978617-522-5301-ук

Марина має вдосталь справ: і буденних, і магічних. Вона допомагає новій сусідці з плануванням весілля, організовує Пластовий табір, готує відворотне зілля, долучається до порятунку історичної пам'ятки на Київщині та починає нові стосунки. Останнє непокоїть найбільше, бо досі жоден хлопець не запаливав у ній жагу до інтимної близькості.

Серед виру подій і переживань легко загубитися, однак у Марини є подруги, відьомський дар і фамільяр Людовік. Вона впорається.

«Діва, матір і третя» — легке гумористичне фентезі про дружбу, жіночий досвід і дослідження власної (а)сексуальності.

Усі права збережено. Жодна частина цієї книжки не може бути відтворена або передана в будь-якій формі або будь-якими засобами, електронними чи механічними, включно з фотокопією, записом чи будь-якою системою зберігання та пошуку інформації, без письмового дозволу власників авторських прав.

© Юлія Нагорнюк, текст, 2024

© Дарія Філіппова, обкладинка, 2024

© «Ще одну сторінку», макет, 2024

Насті — моїй подрузі, літературній посестрі, степовій відьмі

Розділ 1

Колишні, гречка й рись у кущах

— Хоч, я йому піпіську відкушу? — запитала Оріся.

Вона розвалилась на ліжку навпроти, закинувши ноги на стіну, а зібране у хвіст волосся замітало підлогу.

— Хочу.

Обличчя Марини палало. Набряклі від сліз очі просили ложки, бляшанки чи льоду. Її світла шкіра, яка завжди легко реагувала на будь-які подразники, розчервонілася.

Оріся сперлась на лікті й різко, хоч не надто граційно, перекрутилася. Її ноги опинилися на землі, а яскраво-малинова грілка плюхнулася з живота додолу. По підлозі потік невеликий струмочок.

— Дивись, це можна зробити двома способами. Перший банальний, але менш кривавий: я його зваблюю (з таким псякою диким це буде неважко), тири-пири — його гордість під моїм контролем. Другий: у темному-темному парку темної-темної ночі на нього нападає...

Марина втерла обличчя серветкою й ледь усміхнулася.

— Ти ж несерйозно?

Загадковістю виразу Оріся могла конкурувати з Моною Лізою.

— Прикидаю варіанти, суто теоретично, — і зовсім тихо: — Поки що.

На вечір були заплановані сходи́ни. Марина хотіла прийти до юначок з людським лицем — соромно перед ними розкисати. Думки про Пласт завжди її бадьори́ли, навіть коли настрій вимагав залі́зти під ковдру й зростатися з лі́жком.

Вона встала, кинула подрузі пачку серветок, а сама заходилася прибирати рейвах.

— Знаєш, — пробубоніла собі під носа, — я не розумію, що в мені не так.

Орися витерла воду й вляглася на бік, обхопивши живіт руками. Настоянка від болю мала скоро подіяти.

— Окрім модельного зросту й відсутності пуза?

— У стосунках, — Марина повертіла в руках листівку, яку підготувала Сергію на день народження, зіжмакала її та кинула до решти сміття. — Мені було непогано з ним, але... Може, я справді фригідна?

— Ти не розглядала варіанта, що він — криворукий воділа, а ти — «Жигулі»?

— Я не філологиня, не вловлюю метафору.

— Не засмучуйся. Перед тобою генійка, яку навіть викладачі не розуміють. — Орися відняла руку від живота й поправила уявну корону. — Може, він просто не міг тебе завести? Чого ти шукаєш проблему в собі?

Марина не відповіла.

Вона хотіла зустрічатися з кимось. Принаймні в теорії. Їй подобалося дізнаватися більше про людину, розділяти з нею тремкі моменти, переживати трепет від близькості душ. Але коли доходило до близькості тілесної, щось переклинювало.

Її найсерйозніші за все життя стосунки тривалістю у два з половиною місяці закінчилися сьогодні повним фіаско. Сергій був наче непоганим і не наполягав на близькості на другому побаченні, як інші, та коли спробував її поцілувати в університетському коридорі, вона «знову повелась як відморожена».

— Не розумію, — щоб заспокоїтися, Марина почала впорядковувати речі на столі, — навіщо я погоджуюсь на побачення, коли раз за разом нічого не міняється. Я не хочу з ними ні цілуватися, ні тим паче...

— Ти просто не знайшла свого принца.

— Його ж мені до ніг має викинути течія під час потопу. Як знайти, не шукаючи?

Орися сіла, закинула голову назад і застогнала.

— Боже, почуваюся гірше, ніж моя баба. Ноги ниють так, що хочеться їх вийняти з дупи й відставити вбік, — вона почала потирати литки. — Хочеш — шукай, не хочеш — не шукай. Коли що — у мене тітка в Канаді: можемо полетіти й одружитися. У будь-якому разі ти краща, ніж Світич.

Як Орися примудрилася вляпатися в того шостківського гопника і що вона в ньому знайшла — таємниця за непроглядною пеленою мороку.

— Величезне дякую.

— Я не... — Орися вловила роздратування й осіклася. — Усе, про Світича не згадую. Хочеш, наворожу твоєму Сергієві срачку?

— Обійдімось без самодіяльності? Він не винен, — Марина заговорила виважено, ніби аргументувала свою позицію перед викладачем. — Ми не підійшли одне одному, тому спокійно розійшлися.

— І лице в тебе зараз мов буряк, бо ти страшенно любиш борщ і хочеш бути схожою на нього?

— Не всі прагнуть скалічити своїх колишніх артефактом. Навіть якщо плачуть через них.

Орися не любила згадувати про той день.

— Воно само вийшло, — буркнула.

Марина вийняла й повісила на дверцята шафи пластовий однострій. Поправила червону хустку, яку отримала під час

прийняття в курінь менш як рік тому. Задивилася у дзеркало на свої червоні очі.

— Як там у вас співають? — Оріся поклацала пальцями. — «Плач не дав свободи ще нікому»? Зроблю колись таку татуху...

— Шкода, що ти не хочеш долучитися. — Марина вірила, що Пласт міг спрямувати її енергію в менш хаотичне річище. — Ми багато співаємо.

— Ні-ні-ні, — замахала головою Оріся, аж гумка не витримала — каштанові кучері розсипалися по плечах. — Я раз була на вашому збіговиську, вистачило. Забавки з дітьми — задоволення сумнівне.

— Ми виховуємо соціально активну молодь.

— На дворі дві тисячі восьмий, а ти така ж наївна, як і в день знайомства. Ти живеш зі мною три роки, жінко. Мене саму ще треба виховувати.

Оріся переїхала в Київ перед першим курсом, після гучного скандалу у відьомській спільноті України, коли її намагалася принести в жертву наставниця. Вступивши в Центральний шабаш, Оріся постійно кудись влазила: як не у скандал з главою Західного, то в пошуки зубрового рога для чаклунського товариства ТУР, після яких Світич став кульгавим.

Коли набряк з обличчя трохи спав, Марина сіла за макіяж. Він став не примхою, а життєвою потребою — довелося накласти щільніший, ніж зазвичай, шар тональної основи, щоб точно приховати червоні плями по всьому обличчю.

На Орісю тим часом почала діяти знеболювальна настоянка, і запалу в ній побільшало. Вона наспівувала собі під носа «Наркоманів на городі».

— Не забудь, що в тебе завтра контрольна з англійської.

Запал вмить ущух.

— Трійка в мене і так вийде, ну його.

Марина повернулася до неї з однією профарбованою бровою, тримаючи пензлика як указку.

— І що ти плануєш робити, кицю моя?

— Я співатиму для тебе, — Орися приклала руки до грудей і намагалася спіймати мелодію, — аж бринітиме кришталь.

— Тоді не скаржся мені на викладача.

— Нащо мені та англійська? Може, я завтра взагалі не піду в універ. Хоча... Маю зустрітись з Білобокою о четвертій. Якраз пара закінчиться, поїду до неї.

Ганна Білобока була заступницею глави Центрального шабашу.

— Що хоче?

— Поки не знаю. Справу якусь підкине, думаю.

Марина вбралася в однострій, зав'язала довге біляве волосся у хвіст і глянула на себе в дзеркало. Відбулася магія без чарів — перетворення зі студентки з проблемним особистим життям у босорку куреня «Степові відьми», упевнену виховницю. Чотирнадцятирічні дівчата бачили в ній приклад. Після сходин усі проблеми тьмяніли.

Ніби за законом підлості, у коридорі зустріла Сергія. Що вдієш, один гуртожиток. Обвів поглядом, але не заговорив. Його друг, певно, був у курсі ситуації, бо теж несподівано припинив.

Знову з'явилося почуття незрозумілої провини, від якого на очі просилися сльози. Наче її дискомфорт від обжимань у переповненому коридорі був чимось ганебним.

Марина пригадала собі, скільки часу згаяла, щоби приховати сліди попередньої істерики, глибоко вдихнула й пройшла повз.

— Тільки гроші дарма потратив, — донісся ззаду дошкульний голос. — І час.

До ворожіння не берись, Сергій навмисно так голосно говорив, щоб допекти.

— Такі ходять на побачення на шару поїсти, — підтакнув його друг, а далі вона не слухала.

На Пластових сходах Марині особливо подобалася атмосфера ритуальності. Наче на злетах шабашу. Урочисте відкриття налаштовувало на відповідний лад. Сьогодні всі дівчата, навіть не вельми пунктуальна Марічка, дотрималися третьої точки Пластового закону: пластун точний. Ніхто не запізнився, і їм не довелося присідати як покарання.

Колись Оріся сказала, що це схоже на армію. Марина не погоджувалася: у Пласті відповідали всі, навіть виховники. Збоку це могло здаватися незвичним і навіть несправедливим, але так між юнацтвом формувалося почуття взаємної відповідальності.

Найулюбленішою частиною для неї була гутірка — недовга дискусія на задану тему. Марина завжди зачудовувалася тим, як її юначки, діти дітьми, підхоплюють розмову й гаряче сперечаються, іноді не гірше за політиків — подеколи навіть краще й точно вихованіше. Бувало, їх заносило далеко від початкової точки, але то було її роботою — спрямовувати.

Поверталася вона до гуртожитку в значно кращому настрої. Люди іноді витріщалися на однострій, але заховатися їй не хотілося. То була цікавість — дехто скаутів бачив тільки в американських фільмах.

Дорогою Марина зайшла в магазин і купила два пакети гречки. Потім перевдяглася в домашнє та порахувала свої фінанси. До стипендії ще кілька днів. Несподівані витрати були трохи невчасні.

— Маєш гроші позичити?

Оріся зняла навушники й примружилася:

— Нащо?

Про те, як Сергій рахував кожну копійку, Марина їй не розповідала. Хотіла показати його з кращого боку. Вона була не проти заплатити в кав'ярні, та він завжди наполягав на тому,

що візьме рахунок на себе, і водночас постійно підкреслював, як дівчата люблять тринькати гроші, а йому, на щастя, попалася ощадлива.

— Не розрахувала трохи. Треба одну методичку на макрофінансовий аналіз купити. Не хочу просити батьків.

Це спрацювало безвідмовно. Марині вмить стало соромно. Маніпулювати взаєминами з батьками — низько.

— І віддати Сергієві все, що він на мене потратив, — швидко додала.

Орися критично підняла брови:

— Корабля з матросами йому часом не треба?

— Це моя ініціатива.

— Ти як фінансистка маєш бачити, що це сумнівне капіталовкладення.

— Це вкладення в мій душевний спокій.

— У такому разі треба вливання, — вона простягнула гроші. — Не схвалюю, але як хочеш. Якого кадука дарувати йому цю радість? Варіант із відгризанням...

— Дякую. Зараз буду.

Відрахувавши потрібну суму, Марина взяла гречку й піднялася на два поверхи. Що ближче підходила до потрібної кімнати, то більше сумнівалася. Така поведінка дріб'язкова й істерична. Тільки встигла подумати, що варто передати гроші кимось або просто розвернутися й піти геть, як відчинилися двері. З'явився Сергійв сусід.

— Серій, сліш, — оглянувся в кімнату, — до тебе.

Тікати було нікуди.

Поки Сергій ішов до дверей, Марина розглядала його і думала, що ні краплі не журиться через розрив. Так, їй боліла сцена в університеті, а ще — невдачі в стосунках загалом, проте суму за їхніми побаченнями не відчувала. На них вона постійно була, як любила висловлюватися Орися, на стрьомі — в очікуванні, коли він полізе обійматися чи розпускати руки.

— Повертаю, — сказала Марина, всунувши хлопцеві кульок і гроші. — Час не можу, решту забирай.

Сергій зависнув.

— Це що?

Вона рвонулася піти, але не встигла. Чужа рука лягла на зап'ясток.

— Марино, що за коники? Окей, вибач, я не мав тебе обзивати, був на емоціях.

— Я не думаю, що ми одне одному підходимо.

— Перестань! Це дурна сварка. Нехай буде по-твоєму, я винен. Я поганий, визнаю.

— Дай мені піти.

— У мене не було настрою. Мене можуть не допустити до заліку з фінансів місцевого самоврядування, а тут ще ти... Впоров дурницю.

— Назвавши мене фригідною дошкою перед моїми одногрупниками?

— Я не знав, що ти з ними вчишся.

— О, якби це сталося перед незнайомими людьми, то цілком інша річ.

— Не перекручуй. Ти знаєш, про що я. Нащо це? — він струсонув кульком.

— Не хочу, щоб ти потім розказував, яка я меркантильна. Мені твоїх грошей не треба.

Марина витягнула руку і відступила, упершись спиною в стіну.

— Для чого ти приперла гречку?

— Ти якось купив пакет, коли мені в магазині не вистачило грошей. Потім згадував.

— Та ну, раз пожартував.

— Сім.

— Що?

— Потім ти сім разів, — спеціально виділила вона, — згадував про цю гречку. Не хочу слухати, ніби я винна комусь, бо мене годують.

Ця роль була вже зайнята.

— Яка ти істеричка, — він віддав їй пакет. — Не ганьбися. Я перед тобою перепрошую, а ти влаштовуєш спектакль у дитсадку.

— Мені вона не потрібна.

— Не виставляй мене відбитим. Спеціально приперлася сюди, щоб усі чули, який я поганий, бідній студентці жменю гречки зажав?

Марина не встигла нічого відповісти на цю зміну тону.

— Ти, шкребок іржавий, — Оріся з'явилася мов нізвідки, — взяв кульок, а потім заляпнув хліборізку і двері. Або я тобі засуну ту гречку в сраку, і вона там звариться від твоєї жопної тяги.

У коридор почали вигулькувати зацікавлені обличчя, охочі до видовищ.

Від крику й агресивного тону Сергій аж відступив на кілька кроків.

— Чубичка, — як на зло, на поверсі з'явилася комендантка, — ти знову волаєш так, що на три поверхи чути? — щоправда, їхні децибели були десь на одному рівні. — Я тебе виселю — раз плюнути. Тебе й твою подружку, разом із вашим цирком на дроті.

Оріся була готова заїстися, але Марина взяла її під руку й, намагаючись не дивитися нікому в очі, повела до їхньої кімнати.

— Дурна я, не треба було йти до нього, — докоряла собі дорогою. — Тепер подумують...

— Яка різниця? Ніби в них є чим. Хай на себе дивляться.

На вікні стояла клітка з хом'яком. Людовік, або ж Людо, був фамільяром Марини. Вона обережно його вийняла, а потім

лягла на ліжко й дозволила йому повзати по руках. Це заспокоювало. Зв'язок між відьмою та фамільяром — дещо сильніше за любов до хатньої тварини.

Орися зібралася гуляти.

За години дві, коли вже добре стемніло, крізь прочинене вікно долетів звук швидкої. Студенти скупчилися під входом у гуртожиток і гомоніли, але з четвертого поверху мало що вдавалося розібрати.

Марина не збиралася виходити з кімнати, та внутрішнє чуття підштовхувало. На нижніх поверхах змогла вловити уривки розмов:

— ...напала.

— Не напала, цілий.

— Хто напав? — уточнила Марина.

— Якась дика тварина на хлопця. Вовк чи що.

— Не вовк. Дика кішка, — перебила інша дівчина, яка верталася знадвору. — Типу леопарда.

— Або рись.

— Кажуть, скажена. Де вона тут взялася?

— Якщо маєш гроші, можеш тримати вдома всяку дичину. От втекла.

Далі вона не слухала. Навіть не виходячи на вулицю, вона знала, хто саме постраждав.

На сходах на другий поверх крізь натовп роззяв проштовхувалась Орися. Вигляд у неї був підозріло янгольський.

Вони не встигли перекинутися й словом. Назустріч їм біг сходами донизу той самий сусід Сергія.

— О, ти? Там на Серого шось напало.

— Живий твій Серій, переляку тільки дістав, — запевнила його Орися.

— І що то було? Собака чи шось дике?

— Дике, не свійське. Іди попитай, як хочеш. Там якраз ловлять.

Він кивнув і побіг далі.

Марину розривали цікавість, обурення і сарказм.

— І як, зловлять?

— Чого ти нервуєш? Усе добре, усі живі.

— Гуртожиток на вулах.

— Шугонула чуть-чуть, я тебе прошу. Менше треба було тріпатися за твоєю спиною. Тепер у ліжку його більше хвилюватиме спокійний сон, без жахів про чудовиськ у кущах, а не інші заняття.

Деякі відьми для зв'язку з Тим боком заводили фамільярів. Інші, сильніші, могли самі перекидатися на тварин. Орісиною іпостассю була рись.

— Півтори години нерухомо сиділа, вичікувала. Заціни мої старання.

— Нам через них скоро доведеться з'їжджати звідси.

— Давно про це кажу.

Марина не особливо любила гуртожиток, але її єдиний інший вихід — повертатися до батьків. Потягнути оренду квартири вона не могла. Оріся, маючи вдосталь грошей, залишалася з нею із солідарності.

— Маринко, — у коридорі четвертого поверху їх перестрів хлопець із паралельної групи. — Чув, ти зі своїм Сірожною розбіглася?

Попри те що Діма час від часу намагався підкотити, це ніколи не здавалось грубим чи нав'язливим. Він фліртував зі всіма, кого бачив, наче не вмів по-іншому спілкуватися з жінками.

— Така *bella donna* не має права залишатися сама. Готовий прикрасити твою скорботу за втраченим коханням.

— Дякую, не треба.

— Ти знаєш, де моя кімната, якщо передумаєш. Ніхто не скаржився. Сто відсотків задоволених клієнток. Я бог сексу.

Марину втомили розмови про секс. Здавалося, будь-яка балаканина зводилася до нього, ніби у світі не існувало нічого важливішого.

— Я атеїстка.

Розділ 2

Англійська, естонська й українська лайлива

Заступниця глави Центрального шабашу Ганна Білобока нагадувала Міранду Прістлі з фільму «Диявол носить Прада». Вона не намагалася приховати благородної сріблястої сивини фарбою чи закутатися у безформні темні балахони. Сьогодні на ній був вишуканий бордовий костюм. Жилетка ідеально лягала по вигині грудей — зі скарг пишногрудої одноклупниці Марина знала, що такого ефекту з готовими магазинними чи базарними речами досягти важко, — тут працювала кравчиня.

— Літак із Таллінна прибуває завтра о 7:10 ранку. Ваше завдання — зустріти гостю, поселити й забезпечити їй дозвілля на вихідні, якщо вона цього забажає.

У відьом велася своя політика. Традиціоналістки із Західного, наприклад, ревно оберігали закритість спільноти. Дехто, як Ісаєвич, очільниця Центрального, не лише налагоджував зв'язки з іншими чаклунськими товариствами всередині країни, а й шукав іноземних партнерів. Віднедавна вона звернула увагу на Естонію — звідти й чекали колег.

Марина не брала активної участі в житті шабашу. Її не мало тут бути, але в них з Орисею пари закінчувалися в один час,

тому вона поїхала з нею на зустріч, щоб потім разом повернутися в гуртожиток.

— Нам перекладача не потрібно? — уточнила Оріся.

— Здається, за досє у вас англійська B2+?

Марина чудово знала Орісин рівень англійської. Ба більше, добрих сімдесят відсотків усіх її робіт, есе й проєктів з іноземної мови були Марининого авторства, а всі решта — наслідком збігів, удачі та списування. Та подруга навіть не кліпнула:

— Так.

— Чудово. Пані Тамм теж володіє нею, проблем із комунікацією не має виникнути.

Упродовж розмови Марина розглядала настільний годинник — вигадливе різьблення скидалося на імітацію барокового стилю. Вона перебирала в голові переглянуті мистецькі статті, намагалася пригадати, що схоже вже бачила. Спроба закінчилась успішно, коли заговорили про Естонію. Крістіан Аккерман.

Ідеальний момент, щоб відірвати Білобоку від Орісиного лінгвістичного блефу. Марина кивнула на годинник:

— Це ж копія циферблата з церкви в Таллінні?

Темні очі жінки їй усміхнулись.

— Подарунок від естонського шабашу для пані Ісаєвич.

Оріся гмикнула. Навіть без фамільяра Марина відчула, як довкола неї завібрувала сила Того боку: вона зверталася до свого дару.

— Це не відьомська магія.

— Ні, панно Чубик. Робота естонського чаклуна-різьбяра. Ми плануємо розмістити годинник у Невидному архіві.

Сховище на Межі. Документи й інформація, яку шабаш не ризикує тримати на Цьому боці.

— Це артефакт? — без Людо Марині забракло сил подивитися самотужки. — Захисний?

— Вловлювач. Захисних там удосталь.

— Відеореєстратор, тільки для магічних слідів, — пояснила Оріся. — Досі вважаю, що покладатися на роботу чаклунів — штука сумнівна. От якби вдалося зробити захисний кордон з межового вогню...

— По-перше, — перебила Ганна Іванівна, — стільки вогню потрібно ще знайти. По-друге, стабілізувати, — межовий вогонь випалював магію в речах, у людях, у місцях. — Ваш задум фактично неможливий. Ми так не ризикуватимемо Невидним.

— «Неможливо»? Не знаю такого слова.

Марину смикнуло сказати:

— А impossible?

Повних губ Білобокої на секунду торкнулася усмішка. Потім вона опанувала себе:

— Прошу, повернімося до візиту пані Тамм...

Після уточнення дрібниць вони розійшлися. У коридорі Марина запитала:

— Відколи це в тебе В2?

— В2 з плюсом, — реготнула Оріся. — Секретарка оновлювала дані, питала, який у мене рівень. А хто я така, щоб себе не похвалити? Сказала, дуже хороший. Ніхто тестів не проводив.

— Як ти плануєш завтра спілкуватися з естонкою?

Марина вже усвідомила, що завтра, у п'ятницю, поспати довше не вдасться, хоч у розкладі не було перших двох пар.

— Та я ж не екскурсію їй вестиму. Розберусь по ходу. На мигах покажу, якщо вже буде зовсім біда.

— Мала сказати, що потрібен перекладач.

— Марин, не руйнуй мені репутацію. Не було ще такої роботи, з якою я не впоралася.

Більшість завдань, які Оріся виконувала для шабашу, були менш приємні, аніж поїздка в аеропорт. Розплутування проклять, стрибки на Межу, біганина за артефактами по болотах. Часто-густо брудні доручення, зате добре оплачувані.

— Поїду з тобою.

— І хочеться? Я тебе за язик не тягну.

— Краще так, ніж десь випадково в коридорі Сергія зустріти, — озвучила відразу найпотужніший аргумент. — Але на англійську не варто було забивати.

— Не всі з нас ходили в гімназії, де іноземна по шість разів на тиждень. Наша англічанка половину уроків собі нігті пиляла, а на половину не з'являлася, бо погана погода. У школі не було кому навчити, а в університеті — не було коли навчатись.

— Ви могли поскаржитися.

— Кому? Її чоловікові, керівнику райво? Сенсу нуль цілих нуль десятих кілобайт. Хоча, якщо чесно, ми не дуже протестували.

*****

Чарівливість квітневого ранку перервав сміттєвоз.

Коли Марина повернулася з ванної, намагаючись якомога тихіше йти порожнім коридором, його звуки, на щастя, уже зтихли. Залишився тільки дзвін пташиного щебетання на безлюдній вулиці.

Вона підставила стілець до вікна, підсунула до себе дзеркало на підвіконні й почала фарбуватися. Тональний, подарунок від Орисі на день народження, майже закінчився. Марина вже прицінювалася до нового, але після повернення грошей Сергію розуміла, що потрібно розтягнути на довше старий.

Їй подобався легкий макіяж, який ледь-ледь додавав кольору. Трошки темніші брови, чорна туш на світлих від природи віях, ніжно-рожевого на губи.

Орися досі спала. Її простирадло, як завжди, збилося в купу під ногами. Каштанові кучері ореолом розпалися по подушці — розпущеними, у поєднанні з круглим голим личком, вони робили її надзвичайно милою. Така зовнішність дисонувала з бойовим характером. Але Марина захоплювалася і тим, і тим, і їх поєднанням.

— Кицю, сонце, нам треба їхати в аеропорт.

— Я не сплю, — чесно збрехала Оріся, навіть не поворухнувшись, — так і лежала, розкинувши руки, як «Офелія» Мілле.

Минуло ще десять хвилин, протягом яких Марина періодично м'яко просила її вставати. Зрештою Оріся глянула на годину, лайнулася і за п'ять хвилин встигла збігати до ванної й одягнутися. Поміж цих дій навіть викликала таксі. Її вмінню збиратися в найкоротші терміни можна було тільки позаздрити.

Дорогою вона додрімала на Марининому плечі. В аеропорту прокинулася остаточно.

— У мене в сумці є плакат. Ми з тобою як героїні фільму, — Оріся дістала великий аркуш паперу з виведеним чорною ручкою написом «Eliise Tamm». — Еліза Тамм. Це поки що вона там. Скоро буде тут.

— Ти ж не будеш так жартувати при ній?

— Чого?

— Ми — лице українського відьомства.

— Добре, що ти зі мною поїхала. Хоч одна половина нашого лица прекрасна.

Літак приземлився. Люди заповнили залу, чекали на багаж, розгублено шукали вихід чи транспорт. Найбільший трепет викликали зустрічі. Марина нечасто бувала на вокзалах, а в аеропорту — взагалі вдруге в житті, але завжди раділа тому, як люди кидаються одне одному в обійми. Наче частина їхнього світлого хвилювання передавалася їй самій.

Неподалік обіймалася пара. Марина примітила хлопця, бо його біляве волосся сягало трохи нижче плечей. Незвична зачіска йому надзвичайно личила. Дівчина ж узагалі була втіленням естетики: її об'ємні форми огортала сукня ніжно-бузкового кольору, підкреслена на талії пояском. Під час руху

шари шифону розвівалися, і здавалося, що постать плавно летить.

Пара перемовлялася українською, тож вони з Орисею знову повернулися до натовпу. Дівчина — пастель убрання і смола розкішного волосся — наблизилася до них.

— Привіт, — чарівно всміхнулась і показала на плакат з іменем. — Це я. Еліза Тамм.

Орися поглянула на неї так, як дивилася, коли продавчиня помилялася з рештою. Суміш нерозуміння й підозри.

— Естонка?

— Наполовину. Моя мати — українка, а тато з Естонії. Я розмовляю українською.

Якщо прислухатися, було чутно, що її вимова повільна й обережна, канонічно правильна — як у когось, хто вчив мову, але не дуже часто говорив нею.

— Вітаємо в Україні! — Орися змахнула руками й заговорила голосніше, аж на неї почали озиратися. — Ми завжди раді гостям, а особливо тим, з якими можемо порозумітися без перешкод, — відрекомендувалася. — Ми думали, ти будеш старша. Можна на ти? Не знали, що тебе вже зустрічатиме хлопець.

— Для мене це теж стало сюрпризом. Це Євген, — вона вказала на блондина. — Мій... свідок?

Останнє слово прозвучало невпевнено.

— Дружба на весіллі, — усміхнувся хлопець, поки Орися енергійно трясла його руку на знак привітання.

— Весілля? Де наречений?

— В Естонії.

— Наречений в Естонії, — загинала пальці Орися, — а дружба й наречена в Україні. Я правильно розумію? Треба випити, щоб розібратися.

— Не о сьомій ранку, — сказала Марина.

— Не так рано, — майже одночасно промовила Еліза. — Ілля, мій наречений, українець, але працює та живе в Естонії. Ми вирішили провести весілля тут, з певних причин. Він приїде пізніше. Я поки владнаю наші... — вона зробила невелику паузу, наче вкладаючи в тишу прихований сенс, — ...робочі справи.

— Поговорімо про все в машині? — запропонував Євген і підхопив валізу.

Вони рушили до парковки. Оріся легенько штурхнула Марину, хитнула головою в бік хлопця й на секунду підняла перед собою руки. Марина простежила поглядом за тим, як довгі чоловічі пальці обхоплювали ручку валізи, а вени випиналися від напруження. Оріся мала пристрасть до красивих рук. Можна було вкладати парі, за скільки днів вони почнуть зустрічатися, якщо він вільний.

— Як минув політ?

— Непогано.

— Політ — то таке... — перебила Оріся. — Що там по нареченому?

За поїздки від Борисполя до квартири, орендованої шабашем, вони встигли дізнатися, що Ілля працює на технологічну фірму, переїхав в Естонію майже чотири роки тому, вони з Елізою зустрічаються трохи більше ніж два роки, а весілля вирішили відгуляти в Україні, бо в нього тут багато родичів.

За жвавистю розпитувань Марина підозрювала, що навіть наявність мовного бар'єра не стала б перешкодою для Орісі. Іноді їй здавалося, що доля звела їх разом, щоби в неї не було потреби докладати зайвих зусиль для знайомства з новими людьми, — вона просто рухалася слідом і якось опинялася в центрі соціального життя, сама того не усвідомлюючи.

Після польоту Еліза хотіла виспатися, тож вони поснідали в найближчому відчиненому кафе, придбали українську сім-картку й обмінялися номерами, а потім Євген підвіз їх з Орісею до гуртожитку.

*****

Навряд чи Ганна Білобока, просячи Орісю забезпечити естонській гості дозвілля, мала на увазі екскурсію студентським житлом. Винуватцем цього дійства став Людо.

Спершу вони пішли на звичайну прогулянку Хрещатиком, Майданом і набережною Дніпра. Поміж розповідей про історію спливла тема фамільярів — і ось вони вже сидять на ліжку в компанії хом'яка, захололої піци й оманливо солодкої настоянки авторства Орісиної бабусі, обговорюють операції зі збільшення грудей.

— Колись назбираю грошей і зроблю, — сказала Марина, поклавши руку на свій ледве перший розмір.

— Було б добре, якби можна було jagada¹. Секунду... Як це буде? Share?

— Ділитися?

— О, так! Вічно якесь слово забувається. Ви б чули, як ми з Іллею говоримо. Трьома мовами. Я поділилася б, — засміялася Еліза. — Мені моїх забагато, навіть коли худну.

У неї була фігура, мов на картинах художників, які захоплюються життєвою силою жіночого тіла. Від неї віяло ніжними парфумами. З її приходом у кімнаті запанувала атмосфера квіткових полотен Еміля Вернона.

— А я хочу... — Оріся на мить замовкла, наче на ходу придумувала продовження, — пофарбуватися в брюнетку. Як ти, — кивнула на густе чорне волосся Елізи.

— Не хочеш, — умить заперечила їй Марина.

— Чому це?

— Ти задовбешся з нього потім виходити, а я буду винна, що не відговорила тебе. Як тоді з каре.

Про ту стрижку рік тому Оріся пошкодувала вже наступного ранку.

— Що таке задо... оце слово?

— Втомишся. Твій Ілля тебе лайки явно не вчив?

Еліза розвела руками, але обережно, щоб не налякати Людо, який улігся на колінах.

— О-о-о, — в одній букві Оріся примудрялася вмістити натяк на щось грандіозне, — ласкаво просимо на курси галицької лайки.

— Mis on² «галицької»?

— Галичина — це регіон, звідки родом Оріся. На Заході України.

Наступні пів години якимось чином перетворилися на театральну виставу й гру «Крокодил», де потрібно було вгадати такі чудові вирази, як «бодай тебе грім побив», «насеру твоїй матері» чи «най тебе качка копне». Трьома мовами. Виходило погано, але весело. На тлі грала музика.

— До речі, — Оріся, незмінна діджейка, взяла свій телефон, щоб перемкнути «Другу ріку» на щось веселіше, — та квартира, у якій ти живеш, — кивнула на Елізу, — це Мельнички. Вона з'їхала на дачу й планує її здавати потім. Ми можемо зняти, я виб'ю нам знижку.

— Вам не подобається гуртожиток?

— Трохи напружно. Марина не бере клієнтів, бо їх сюди привести не можна, а їздити до шабашу незручно.

— Я не беру клієнтів, бо я не дуже хороша відьма.

— Ой, я тебе прошу... Просто роби, щось вийде.

Орісі легко було казати. Відьомство — її стихія. Невіддільна частина.

— Я житиму тут щонайменше три місяці. Вам зручно буде чекати? О-о-о... — Еліза раптом усміхнулася, наче її осяяла ідея, — ви не хочете kokku kolida³?

— Хочемо, — рішуче кивнула Оріся. — Хай що воно таке. Скільки в ньому градусів?

— А що це?

— Один момент, desperately need to⁴ подумати veidi⁵. Приїхати до мене? Жити разом? Там дві кімнати.

Заблукала задня думка підказувала, що рішення, ухвалені в їхньому теперішньому стані, можуть бути не найраціональнішими.

— Дівчата, — Марина притулилася потилицею до стіни, щоб холод остудив запал, — може, ми завтра розберемося?

Близько півночі вони доповзли до висновку, що не викликатимуть таксі. Віддали Орисине ліжко гості. Коли вже збиралися переодягатися, Еліза взяла Марину за руку.

— Пообіцяй мені дещо. Це дуже важливо.

— Слухаю, — Марина мала намір кивнути головою, але вийшло всім тілом.

— Ти відьма.

— Урочисто обіцяю далі відьмити.

— Suurepärase!⁶ Не забувай це. І не сумнівайся. Наступного клієнта береш, щойно побачиш. Чула?

— Так.

— Усе в тебе вийде. Я теж відьма, я знаю.

Потім Марина лежала на ліжку і вдивлялася в темряву, пом'якшену світлом майже повного місяця. Уявляла, як добре було б жити разом в окремій квартирі. Проводити багато вечорів за розмовами про все на світі, готувати по черзі на нормальній кухні й не вичікувати подачі гарячої води.

Орися вирубилась майже відразу, закинувши на неї ногу. Було тісно й спекотно. Марина не ворушилася — їм не вперше так спати. Тіло розморилося від затишку, а розум у пелені дрімоти малював картини спільного побуту, аж доки не перетворив їх на сни.

Розділ 3

Поетичний вечір із лісовим чортом

— Затуліть, будь ласка, вуха на тридцять секунд, — попросив Артур. — Я збираюся порушити восьму точку Пластового закону і діяти під впливом хвилинних настроїв гніву.

Марина з Данилом презирнулися. Як виховники вони мали б утихомирити порив юнака, але цілком поділяли його обурення.

— Артуре, опануй себе.

— Піонери! — не вгавав хлопець. — Вона назвала нас піонерами! Вона знає, що Пласт з'явився раніше?

— Я сумніваюся, — сказала Марина, — що вона взагалі в курсі, що таке Пласт.

Це ставалося раз за разом, коли доводилося виходити зі своєї бульбашки і взаємодіяти з широким загалом. Люди банально не розуміли, хто такі пластуни і що роблять. Хтось навіть пропонував вести рахунок — кого найчастіше називали піонером.

У неділю Марина дорогою на поетичний вечір, який організовували її юначки, зустріла Данила, члена куреня

«Лісові чорти» й, можна сказати, колегу. Він був виховником гуртка юнаків — однолітків її юначок.

До них підтягнувся Артур, особливо активний підопічний. Це простежувалося за тим, що навіть на поетичний вечір він, проігнорувавши виряд організаторки, прийшов в однострої. Зазвичай на такі заходи пластуни надівали лише хустки, щоб відрізнити, хто з якого куреня. Хлопцеві ж за будь-якої нагоди хотілося демонструвати свою причетність до Пласту.

Це не минуло без пригод. Особливо допитлива бабуса не могла проігнорувати можливості доколупатися — почала згадувати піонерів і свої молоді роки. Марина, спостерігаючи збоку за тією взаємодією, бачила, як в очах Артура, немов на телесуфлері, біжать рядки з нецензурними словами. Треба віддати юнакові належне — відкараскався він увічливо.

Що не заважало йому потім, дорогою до місця проведення, надміру емоційно обурюватися.

— Хочете, я прочитаю вам свого вірша? — спробував він перемкнутися.

— Артуре, — у голосі Данила проскакували нотки виховательки дитячого садка, яка вже сімнадцятій дитині поспіль пояснює, чому не можна гратися в перукаря з ножицями, — ми його за двадцять хвилин і так почуємо.

— А що, як він недостатньо гарний?

— Я впевнений, ти вибрав чудовий, і всі його оцінять.

— Я не вибрав. Тобто чужі приніс тяж, але...

— Ти написав свій? — підхопила думку Марина. — Неймовірно! У тебе з кожним днем відкриваються нові таланти.

Хлопець просяяв.

Данило збоку тамував усмішку. Конкретно в цьому випадку причина Артурової завзятості була очевидна всім довкола. Марічка, організаторка поетичного вечора, сама писала вірші —

не дивно, що він хотів для неї виділитися. Спостерігати за ними збоку було особливим задоволенням.

— Може, скажи їй, — шепнув Данило, коли вони ввійшли в будівлю і юнак побіг сходами вгору, — хай зверне увагу. Тільки неявно, просто натякни.

У Пласті виховники не були вчителями чи керівниками. Радше виконували роль старших братів або сестер, до яких можна звернутися з підлітковими проблемами. Як-от із першим коханням — чи першим разом, коли тебе кинув хлопець.

— Чому ти з ним не поговориш?

— Артур і натяки? Це дві паралельні прямі.

Пластуни дорослішали і ставали самостійнішими. Організацією всіляких поетичних вечорів, вечорниць, квестів займалося юнацтво. Виховники мали просто спостерігати, чи все добре, чи нікому не потрібна допомога. Чи, зрештою, ніхто не вирішить зробити алярм о четвертій ранку з повним вирядом на даху.

Атмосфера на заходах у хлопців і дівчат відрізнялася. У хлопців — екскурсії, короткі мандрівки лісами чи парками, усе драйвове й по-хорошому дике, а в дівчат — більш естетичне та спокійне. Водночас юначки, які одного вечора могли виводити ліричні пісні й обговорювати особливості романтики в переглянутому фільмі, другого дня з таким самим запалом лазили болотами й ночували під дощем у наметах.

Компанія зібралася різноманітна. Хтось скидався на дрібних п'ятикласників, інші несподівано за останній час додали у зрості. Нарешті Марина була не найвищою в усій компанії — двоє юнаків переросли позначку в метр вісімдесят. Данило не дотягував до неї два-три сантиметри.

— Засоромиться, — виніс вердикт, спостерігаючи за гарячковим сованням Артура.

— Шкода.

— Такі смішні вони. Це Марічка в тебе поетеса. І в театральний гурток ходить, якщо я не помиляюсь.

— Він же старався.

— Ти читала б? У підлітковому віці, перед однолітками, свої вірші? Перед дівчинкою, яка тобі подобається? Тьху, хлопчиком?

Марина промовчала. Справді, вона теж відмовилася б виступати перед усіма, але проблема в тому, що в неї ніколи не було підліткових закоханостей. Її романтичне життя почалося лише зі вступом в університет, і його не можна було назвати вдалим.

— Шкода, день святого Валентина в лютому, а не зараз. Він міг би додати свій вірш на валентинку.

— Можна щось таке організувати, — Данило задумливо почував темну щетину на підборідді. — Гру, де вони мають казати добре про інших учасників. І поставити цих двох у пару.

Марічці Артур теж подобався. Це читалося у швидких поглядах, жестах. Марина вже не раз бачила, як вона потоком слів намагалася замаскувати свою невпевненість, і знала, що означає її надмірна активність під час розмов із хлопцем.

— До речі, про організацію. Думала за табір?

Трохи більш ніж тиждень тому, на День Першої Пластової Присяги, Кадра Виховників домовилася проводити влітку міжкурінний табір. По суті, це все дійство мало бути двома таборами, розташованими поруч — окремо для хлопців і для дівчат. Марина зголосилася бути коменданткою у своєму. Її перший великий захід. Їй було трохи страшно — не хотілося осоромитися. Тішило, що іншим комендантом зголосився досвідчений Данило.

— Щодо теми поки не знаю. Хочеться таке, щоб усім точно сподобалося. Зате мені можуть дати поради про розташування.

Моя сусідка подорожувала Чернігівщиною і Сумщиною, має кілька місць на прикметі.

Уточнювати, що Оріся вздовж річки Сейм не туризмом займалася, а полювала за артефактом і саме там пережила ту історичну сутичку зі Світичем, коли загнала знайдений ріг йому в стегно, вона не стала.

— Найголовніше — зібрати команду. Над темою є час подумати, але раджу накидати варіанти й визначатися якнайшвидше. Тільки здається, що три місяці — багато. Ти завтра що під вечір робиш?

— Переїжджаю.

— Ого. Куди?

— З гуртожитку на квартиру.

Після пробудження Еліза не змінила думки. Вона, попиваючи розсіл, який Оріся доп'яла в сусідніх кімнатах, наполягала, щоб вони переїжджали. Якщо Марина сумнівалася, бо не хотіла завдавати гості незручностей, то Оріся вольовим рішенням поставила крапку в її роздумах. Дають — бери, пропонують кращі умови — погоджуйся. Відклали це дійство до завтра — до понеділка.

Киваючи своєму юнаку, який виразно читав поезію, Данило прошепотів:

— Допомога потрібна?

До минулого року в Марини не було близьких друзів-хлопців. Вона довго жила з упередженням, що спільні теми їм буде важко знайти. Пласт усе змінив. Вони з Данилом спочатку спілкувалися тільки про юнацтво, але не встигли й оком змигнути, як заприятелювали.

Тільки смикати його в робочий день Марина не хотіла.

— У нас небагато речей.

— Машина ж не завадить?

— Викличемо таксі.

— Я можу підїхати. Потім сядемо помізькуємо над табором. Дві голови краще.

Вони знову замовкли, спостерігаючи, як підлітки експресивно обговорюють вірші. Перший час Марину це дивувало — діти самі ініціювали культурні заходи, їх не потрібно було підганяти й змушувати. Тому їй подобалася роль виховниці — вона не просто вчила їх чогось, а й сама з ними навчалася.

Гася, одна з юначок, як завжди, принесла фотоапарат. Марина любила її знімки — вони виходили неідеальними, іноді розмитими, із заваленим горизонтом, але завжди щирими. Гася ідеально закарбовувала життя й радощі.

Коли Артур з Марічкою опинилися поруч, бо обоє набирали воду в пластикові стаканчики, вона швиденько клацнула їх разом у кадрі — і з широченною усмішкою підморгнула обом виховникам. Їхня соратниця на лавах спостерігачів за розквітом першого кохання.

*****

— Ми ніяк не обговорюватимемо те, що по тебе заїхав мажор?

Орися, зваливши на Данила свої сумки, спостерігала з вікна, як він зносить їх сходами й вантажить у багажник автомобіля. Вельми дорогого автомобіля — проти покоцаного «Опеля» Жені, якого Еліза попросила приїхати, здавалося, наче заблуканий депутат завернув на подвір'я студентських гуртожитків.

Марина знала, що батьки Данила займалися бізнесом і долучали його до справ, але ніколи не заглиблювалася в деталі — він цим не хизувався.

— Пластунки допомагають одне одному. Чому ти відразу шукаєш якісь мотиви?

Орися піднесла руку й постукала пучками об великий палець, імітуючи рот:

— Бла-бла-бла...

Наводити їй конструктивні аргументи марно.

Наостанок вони замаскували клітку з Людо, бо не хотіли підставляти комендантку. Заховали в коробку й накрили верхнім одягом. У гуртожитку, звісно, було заборонено тримати тварин, та з хом'яком вдалося тихенько порішати.

— Даниле, а в тебе дівчина є? — запитала Оріся, коли вийшла під під'їзд.

— Краще б не було.

— Чого так?

— Довга історія, бразильський серіал. Там хіба ворожка допоможе.

Задзвеніла тиша. Настав той момент, коли світ наче сам підказував відьмі: ось шанс, потенційне замовлення.

Після майже трьох років спільного життя з Орісею Марина навчилася читати її вирази. Зараз зміст був приблизно такий: «Тільки спробуй проґавити можливість». Причому подекуди між цими словами були натикані матюки для експресивності.

Марина не знала, чи вартує воно того. Ніколи не вгадаєш, як людина відреагує на слова про відьомство. З іншого боку, їй потрібні гроші. Нехай зараз їм пощастило — квартиру оплачував шабаш, а вони просто вписалися на правах компаньйонів, але потім, коли Еліза з'їде, доведеться платити. На самій студентській стипендії оренду не витягнеш.

Вона пригадала обіцянку Елізі «далі відьмити» і постановила собі, що обов'язково розпитає Данила детальніше. Ненав'язливо, під час дружньої розмови. Якщо ситуація сприятиме — запропонує свої послуги.

Речі порозпили по машинах — можна було вирушати. Оріся сіла до Жені. Марина з Данилом поїхали слідом.

Дивно було покидати гуртожиток. Одразу забулися всі незручності, крики, недоспані ночі, а залишилася ностальгія за хорошими моментами. Вони провели в тій кімнаті майже три роки. Марина прив'язувалася до місць. До дому, де рідко все

було гладко. До гуртожитку. Кожен переїзд — мов зривати пластир із рани.

— Ти можеш лишити речі й злиняти на свій табір, — сказала Оріся, виразними рухами брів натякаючи на те, що Данила потрібно розговорити наодинці.

— Який табір? — поцікавився Женья.

— Поки ніякий. Це тільки ідея табору для пластунів. Ми навіть теми не придумали.

— Беріть «Володаря перснів».

— О, — засміявся Данило, — я мав здогадатися. Ти ж із тих, хто бігає лісами в костюмі ельфа?

— Припустімо. Періодично — ще переходами в метро.

Усіх це розвеселило, одна Марина випала з контексту.

— Це непогана ідея, до речі, — зауважив Данило. — Моїм юнакам має зайти. Як гадаєш?

— Не зовсім розумію, про що йдеться, — зізналася вона. — Це якісь фільми?

Женья аж приклав руку до грудей, наче йому раптом заболіло серце.

— Якісь? Ти зараз зробила мені боляче. Це найкращі фільми всіх часів! За найкращими книгами.

— Він толкієніст, — сказала Оріся, наче це мало щось прояснити.

— Толкієніст.

— Бігають лісами в костюмах так само, як і ми, — додав Данило. — Викапаний ельф, це ж зразу видно.

Марина не знала критеріїв зовнішності ельфів. Напевно, це було написано на її обличчі.

— Блюзнірство, — Женья грав роль смертельно пораненого її словами. — Відтепер мій священний обов'язок — змусити тебе подивитися ці шедеври. Ти не уявляєш, що втрачаєш.

Марина хотіла відпустити Данила, а вже потім розбирати свої сумки. Поки вони шукали кафе поруч, він іще раз підтвердив,

що ідея хороша.

— Можна, наприклад, поділити хлопців і дівчат на ельфів і гномів. Їм сподобається.

— Тоді мені точно треба подивитися фільми.

— Скористайся пропозицією Жені, — він усміхнувся. — Можливо, проймешся — вийде пара ельфів. Ви обое схожі.

Напевно, ельфи були високими й білявими.

Говорили про майбутній табір близько години. Марина була вдячна Данилові — він таки добряче допоміг з організаційними нюансами. Помаленьку з робочої теми з'їхали на питання Пласту загалом.

— Можливо, — зізнався Данило, — це останній рік, коли я веду свій гурток.

— Ти хочеш піти?

— Я — ні, але батьки наполягають, щоб я серйозніше брався до справ. Якщо я займатимусь бізнесом на повну, то часу не залишиться. Поки вчився, вони давали мені свободу. Останній рік балансую між тим і тим.

— Роботою і пластуванням?

— Пласт — це якраз вузький місток, який втримує мене між роботою і стосунками. Ти ж бачила моїх юнаків. Вони прикольні, захоплені. Мене самого спихнули в Пласт у їхньому віці, щоб мав менше часу на відбитих друзів. Я хочу дати їм те саме.

— У стосунках проблеми?

— Та, — хлопець махнув рукою. — Коли їх не було? Скажи, чому ви, жінки, ніколи не кажете, чого насправді хочете?

— Почекай, зараз під'єднаюсь до спільного жіночого мозку і відповім.

Данило пирхнув.

— Вибач, не маю звалювати це на тебе.

Марина могла зараз підтакнути йому й не заглиблюватися в чуже життя. Зазвичай, навіть відчуваючи, що людині можна

запропонувати відьомські послуги, вона так і робила. Її мучили сумніви у власній компетентності. Обґрунтовані — не мала ні особливого хисту, ні нормальної практики.

— Можеш поділитися, — вирішила ризикнути і спробувати зарадити якщо не магією, то хоч порадою. — Погляд збоку часом допомагає.

Данило прочесав пальцями своє жорстке волосся, склав руки на грудях і, глибоко вдихнувши, випалив:

— У тебе були проблеми через секс?

Марина видала звук здивованої качки. Літня пані за сусіднім столом вдавилася й розплювала свій напій по столу.

— Бляха, ні, я не це мав на увазі. У мене все добре з... Господи, я закопую себе ще глибше.

На його смаглявій шкірі проступив рум'янець — на щоках і носі, аж до вух. Він упав обличчям у долоні, потер перенісся.

— Краще я помовчу.

— Усе добре, я жила в гуртожитку й не такого наслухалася.

Минула хвилина мовчанки, а потім хлопець знову заговорив:

— Знаєш ті ситуації, коли мозком розумієш, що тебе тягне до сумнівної людини, але ніяк не можеш цьому зарадити? Спрацьовує десь на рівні гормонів.

Марина кивнула. Їй, на жаль чи на щастя, ніколи не доводилося такого переживати. Зате вона напостерігалася за Орисею і Світичем.

— Я живу спокійно, ухвалюю раціональні рішення по роботі, вчу підлітків, як не померти під час походу й відбутися мінімальними травмами, а потім лечу кудись о третій ночі, бо вона подзвонила. Щоразу кажу собі, що це востаннє. Їй не подобаються мої хобі, мої погляди на життя і сім'ю, вона не подобається моїм батькам. Нічого нікому не подобається, а винен я.

— Може, я помиляюсь, але не твоїм батькам жити з нею.

Вона розуміла ті почуття. Не хочеться руйнувати взаємин з батьками, але іноді без цього ніяк.

— Річ у тому, що я з ними згоден. Лана непогана людина, романтична, легка на підйом, але завдавала мені болю. Я не бачу з нею майбутнього. І водночас мені не хочеться її відпускати. Я пропонував їй вийти заміж.

— Відмовила?

— Спершу прийняла каблучку, а на ранок сказала, що поспішила, й повернула її мені. Поки не хоче сім'ї.

— Тобі так важливо одружитися?

— Я завжди хотів такого, як у батьків, — вони разом будували бізнес і витягували одне одного, коли було зовсім погано. Я цього ніколи не матиму.

— У когось драматизм після вчорашнього поетичного вечора не вивітрився? — спробувала підбадьорити його Марина. — Не всі зустрічають своє справжнє кохання у двадцять три.

— Я знаю, у кого з підліткового віку втріскувався. Це завжди один типаж, — його руки окреслили в повітрі обриси жіночої фігури зі щедрими вигинами.

— Ти вважаєш, що красива жінка не може стати надійним партнером?

— Красива і та, яку я хочу, — це дві різні жінки. Ти красива. Софія, Наталя, — називав інших спільних знайомих-виховниць, — теж. Багато красивих. Мені щастить на тих, хто душу виймає і мички микає з мене.

— Ти не пробував зустрічатися з кимось не свого типажу?

— Намагався. Я ходжу на побачення, знайомлюся, а потім з'являється Лана, і все летить до чортів. Мене тягне до неї, до таких, як вона. Ніби прокляття.

Потяг до конкретної жінки міг бути приворотом.

Марину збентежила несподівана відвертість. Його наче розривало від безвиході. Вона не очікувала такого зв'язання.

Звикла, що хлопці не надто діляться почуттями, особливо з нею. Тому, не знаючи, як доречно прореагувати, сказала:

— Вогню бажання в пута не візьмеш.

— Це вчорашні поезії?

— Вони. Сонет Шекспіра.

— Так і виходить. Мої бажання і розум рухаються в протилежних напрямках. Хоч наймай людину, яка щоразу, коли я рватимусь до Лани, вставлятиме мені мізки на місце.

Такий трюк можна повернути. Відбити бажання до улюбленого типу жінок — ні, бо так легко можна взагалі зробити з чоловіка неспроможного, а от відвадити від конкретної людини — так.

Марина тільки сумнівалася, чи вистачить їй сил. Перш ніж пропонувати допомогу, вона вирішила проконсультуватися з кимось вправнішим у відьомстві.

— Вірю, що в тебе все налагодиться. Якщо знову виникне така ситуація, можеш звернутися до мене — я спробую впоратися з твоїми мізками. Перша точка.

Пластун *словний*. Тобто завжди дотримує своєї обіцянки.

Розділ 4

Хом'ячий стрес

Усю ніч через шок від переїзду Людо бігав. Зазвичай він збуджувався під ранок, а цього разу колесо деренчало майже безперестанку, аж доки Марина не взяла хом'яка на руки й не пішла на кухню. Їй здавалося, що від стресу тварини, навпаки, стають млявими. Щось пішло не так.

Вона підозрювала, що причина в ній — у їхньому зв'язку. Той бік, зворот світу, з якого відьми тягнули крізь Межу магію, був набагато лояльнішим до тварин. Саме тому такі відьми, як Оріся, вчилися набувати другої подоби, щоб легше з ним взаємодіяти. Ті, кому це було не під силу, заводили фамільярів.

Зазвичай обирали котів чи інших хатніх тварин. У декого були ворони або ящірки. Собаки через свою нелюбов до відьом рідко ставали фамільярами.

— Ти переживаєш, — замість привітання сказала Еліза.

Пропливла кухнею й почала набирати воду в чайник. Плавністю її рухів було важко не замилюватися.

— Він не звик жити деінде, окрім гуртожитку.

— Ні. Він схвилюваний, бо схвилювана ти. Просто ти себе стримуєш і...

— ...не бігаю туди-сюди?

— Напевно. Тебе бентежить переїзд? Тобі незручно тут жити? Не треба було наполягати.

Еліза чомусь поводитися так, наче сама змусила їх переїхати, а не вони віджали в неї кімнату на третій день знайомства. Довелося запевняти, що її провини немає.

— Зізнаюся, я планую використати вас як виправдання, — сором'язливо зізналася вона. — Мати Іллі сердечно наполягала, щоб я побула кілька днів у Києві, а потім переїздила до неї.

— Звідки вона?

Еліза взялася готувати сніданок і лише відмахнулася від спроби допомогти.

— Фастів. Упевнена, це гарне містечко, я його обов'язково відвідаю. Однак Ілля її опіки ледве позбувся. Аж в Естонії. Мені легше сказати, що заради мене дівчата змінювали місце проживання.

У Марини помаленьку в голові почала складатися картина.

— Чекай, ти казала, що прізвище твого Іллі — Войцеховський? Мати в нього часом не Надія?

— Надія Семенівна.

— Ох... — Марина прикрила на секунду рота рукою. — Не кажи їй, з ким живеш. Добре?

— Ти її знаєш?

— Заочно. Вона теж відьма, правда? Зараз відійшла від справ, ініціювала ученицю, а два роки тому Оріся мала з нею конфлікт.

— Чому?

— Якби я пам'ятала всі причини, чому Оріся з кимось сварилася, мені забракло б сил на вивчення податкової системи. Довелось обирати між цим і навчанням. Здається, це якось пов'язане, як завжди, з тим, що яйце курку не вчить.

— Не розумію.

— У нас є таке прислів'я. Хтось молодий не має повчати старшого.

— Вони не завжди мають рацію.

— От і Оріся дотримується такого погляду. Коли вона тільки переїхала в Київ, рвалася зарекомендувати себе. Не всім старшим пані подобалося, що якась сімнадцятирічна вискочка лізе скрізь.

На кухню, потягуючись, зайшла Оріся.

— Кісточки мені перемиваєте? О, їжею пахне, — вона впала поруч і глянула на Людо, що задрімав на долоні. — Свинтус. Таке мале, а стільки гуркоту від нього.

— Когось нагадує?

Оріся показала язика й почалапала у ванну.

Зранку Еліза мала зустрітись з главою шабашу. Хапаючись за будь-яке виправдання, щоби тільки не йти на пари, Оріся кинулася її супроводжувати. Вона ставила роботу відьмою вище диплома магістра української філології.

Після неспокійної ночі хотілося спати, а ще було страшно залишати Людо. Хом'якові йшов третій рік, і Марина боялася, що от-от його недовге життя закінчиться. Іноді вона шкодувала, що вибрала фамільяром саме цю тварину, — не уявляла, як переживе розрив зв'язку по його смерті.

Навчальний матеріал пройшов мимо. Єдина користь — сама присутність на парах, бо деякі викладачі, виставляючи оцінки, зважали на відвідування.

На лекції з бюджетної системи подзвонив невідомий номер. Марина передзвонила на перерві — виявилось, що це Ганна Білобока. Вона попросила приїхати за можливості. Перша думка — Оріся вже щось учудила.

Марина нечасто відвідувала будівлю шабашу. Зазвичай — лише на щоквартальні злети чи просто за компанію з Орісею. Тут були розташовані обидва архіви — Видний і Невидний, — бібліотека, сам офіс очільниці, а також кімнати, якими відьми могли скористатися для прийому клієнтів — потрібно було лише подати заявку. Шабаш як організація допомагав своїм,

однак більшість любили порядкувати й проводити ритуали на власній території.

— Дякую, що так швидко приїхали, — приязно всміхнулася Білобока, указавши на місце навпроти.

Цього разу на ній була біла сорочка, схожа на чоловічу. У парі з лаконічними срібними прикрасами — елегантний у своїй простоті образ.

— Як я розумію, ви з пані Тамм швидко знайшли спільну мову?

— Навдивовижу. Еліза нашого віку, мовного бар'єра не було. На щастя, її мати — українка.

Колись темні брови Ганни Іванівни, тепер помережені сивиною, насупилися. Мабуть, естонський шабаш про це не повідомив.

— Чудово, — вона швидко приховала спантеличення. — Іванна Михайлівна хоче сформувати дружні взаємини між нами й Естонією. Такі перші кроки дарують надію.

Ісаєвич обійняла посаду глави вісім років тому — стала наймолодшою відьомською керівницею за останню сотню років на теренах України. Тоді їй було двадцять три. Відтоді провадила активну політику. У свої двадцять Марина не уявляла, як така молода жінка, майже її однолітка, змогла очолити найбільше відьомське об'єднання країни. Ходили чутки про її зв'язок із вищою нечистю.

— Вам, припускаю, відомо про майбутнє весілля пані Тамм?

— Вона розповідала.

— Тому я вас і покликала. Цей союз, звісно, не династичний шлюб, але для політичної ситуації між нашими країнами важливо, щоб усе минуло спокійно. Ми не можемо дозволити, щоби хтось — її вкриті бежевим лаком нігті постукали по столу, — з нашого боку саботував його.

Марина витримала невелику паузу, складаючи до купи уривки інформації.

— Ви кажете про її майбутню свекруху?

— Не можу стверджувати, що Надія Семенівна захоче перешкодити, — з витриманою дипломатичністю відповіла Ганна Іванівна. — Однак доказів зворотного теж не маю. У неї складний характер. Якщо вони не зійдуться з пані Тамм, вийде негарна ситуація.

Білобоку хвилювало майбутнє весілля. У її поведінці не було метушливості чи різкості, проте звичний спокій став глибшим, багатозначнішим, а зморшки від задуми проступили чіткіше.

— Що від мене потрібно?

— Оскільки ви вирішили з'їхатися, було б добре, якби ви допомогли пані Тамм з організаційними питаннями. Підготовка, особливо така швидка, вимагає сил. І нагляньте за тим, щоб ніхто не втручався. Не думаю, що варто очікувати серйозних проблем, але пильне око не завадить.

— Чому я, а не Оріся?

Щойно це речення пролунало, Марина відчула, немов знову опинилася на уроці математики. Її вчителька ненавиділа, коли запитували очевидне.

— У неї, попри юний вік, — розмірений голос Ганни Іванівни не видав навіть найменшої зміни емоцій, — уже немалий досвід взаємодії з відьомськими проблемами, назвімо це так. Та не мені вам розповідати, до яких підходів любить удаватися панна Чубик.

— Вона піде розбиратися з Войцеховською.

— Вийде не надто елегантно. Ми не хочемо зруйнувати чужі стосунки. Не треба сіяти між свекрухою і невісткою зерна сумнівів чи заздалегідь налаштовувати одну проти одної. Тому я прошу вас просто приглянути за ситуацією.

— Що робити, якщо Войцеховська таки вирішить перешкодити?

— Візьмімо за правило не називати імен, про всяк випадок. Хтось. Якщо хтось захоче зірвати весілля, потрібно йому

завадити це зробити. Сумніваюся, що цей хтось здатен на сильну шкоду — у нього вже ініційована учениця, тобто сил залишилося небагато. Дійте за ситуацією. Ви завжди можете звернутися до мене, якщо засумніваєтесь.

— Я постараюсь.

— Дякую. Додам, що про цю розмову краще не говорити вашим сусідкам.

— Розумію, проте я не впевнена... — Марина обірвала думку.

— У чому?

— Якщо виникне ситуація, де знадобиться магія, щоби подолати проблему, я не знаю, чи впораюсь. Я не надто вправна відьма.

— Марино, ви здібна дівчина. Насамперед я покладаюся на вас у плануванні весілля — у вас чудовий смак.

Щоки зрадницьки пашіли. Їй подобався діловий стиль, і вона намагалася викручуватися зі своїм скромним гардеробом, копіювати чужу невимушену елегантність, але якість речей видавала брак фінансів.

— Якщо стане сутужно, просіть Орісю про допомогу, але стримуйте її пориви. Не озвучуйте їй моїх сумнівів, поки можливо. Ми з вами знаємо, яка вона запальна.

Несподіване завдання від шабашу застало Марину зненацька. Білобока довірилась їй! Головне — не підвести. На перший погляд, нічого складного. Перспектива спробувати себе в ролі організаторки весіль захоплювала. Залишалося сподіватися, що свекруха з невісткою порозуміються, і проблем не виникне.

День минув швидко. Марина насолоджувалась розкішшю самоти весь вечір, поки дівчата гуляли Києвом, і здебільшого витратила його на домашнє завдання — у тиші, без галасливих сусідів за стінкою і гупання кроків коридором.

Ближче до півночі, лежачи на розкладному дивані, вона не могла заснути — прислухалась, як неспокійно шурхотить

у клітці Людо. Якоїсь миті погляд Орісі в спину став аж припікати.

— За гризуна хвилюєшся?

Марина обернулася до неї лицем — відстань між ними була незначна, подруга захоплювала собою простір.

— Його наче щось турбує.

— І тебе разом із ним. Шановний друже хом'яче, — промовила Оріся в бік клітки, — мати тривожиться. Вспокойся, поки я тебе не успокоїла, — на основі її стилю спілкування психологи могли б написати наукову роботу про погрози як ефективний метод комунікації зі світом. — Чо ти трусишся, як драглі на Пасху? Найбільша небезпека в цій хаті — я, а тобі пощастило, що я на твоєму боці.

Жарти жартами, а ці слова підкинули Марині ідею.

— Ми не поставили захисту, правда?

Кожна відьма убезпечувала своє житло — від чужої магії та нечисті.

Оріся мовчки глянула на неї, потім сіла.

— Вставай, жінко. Будемо творити чари, — і полопотіла босими ногами в коридор.

— Не буди, — марно спробувала її зупинити. — Зранку зробимо.

— Тварина в стресі. Від того в стресі ти, а з тобою я. Ми усунемо проблему й спокійно ляжемо дрихнути, окей?

Поки вони сперечалися, зі спальні вийшла Еліза. Коли їй коротко переказали суть, вона радо погодилася:

— Він такий хороший. Нам самим без захисту нічого не станеться — наче ж ніхто не збирається нападати? От Людовіка жаль.

У гуртожитку вони про це подбали, щойно заселились. Це базові вміння. Людо з'явився вже після того, тому не дивно, що перебування в незахищеній квартирі його непокоїло.

Фамільяр — це зв'язок із Тим боком. Він набагато чутливіший до магії — чи її відсутності, — ніж його відьма.

Орися дістала із сумки пачку одноразових ланцетів, якими в поліклініках брали кров із пальця.

— В усіх одяг підходящий? Ніхто голою натурою пружників не зваблюватиме?

Без спеціальних рун одяг не переносився на Межу. Марині довелося переодягнутися — вона лише кілька разів за життя робила ритуали, які потребували переходу, тому не завдавала собі клопоту скрізь нашивати руни.

Нарешті всі зібралися.

— Пані, — Орися вклонилася їм обом, — і панове, — кивок у бік Людо, — зустрінемося на Межі.

Вона проколола пальця, черкнула в повітрі руно — розмашисто і швидко. Скривилася. Після епохального повернення з Того боку, коли наставниця залишила її як жертву з розрізаними зап'ястками, Орися не зносила крові. Та саме таку плату брала Межа.

Еліза, наче відчувши, що Марині страшно залишатися самій, кивком заохотила її йти наступною.

Прокол. Червоняста руна, схожа на букву R, що зависла в повітрі, а потім почала всотуватися. Межа напувалася відьомською кров'ю.

Людо, схований між пальцями лівої руки, став якорем — не давав наляканій свідомості відірватися від тіла. Маленьке живе тепло, зв'язане з нею благословенням Того боку. Набагато сміливіший за свою відьму.

Орися зустріла її усмішкою, з якою в темних провулках вимагають гроші. Її ця пригода веселила.

Слідом ковзнула Еліза. Її магія була плинною, спокійною, а рух — ніжним і м'яким.

Разом вони стояли на Межі. Грань між Цим і Тим боком вхоплювала деталі від обох. Тут уже не було ні оздоб, ні

людських речей, але масивні структури, як-от будинки, залишалися незмінними. Здавалося, наче вони стоять у своїй квартирі, де тільки закінчився етап будівництва. Простір нагадував звичайну бетонну коробку.

— Істото, — Оріся пробіглась пальцями по хом'яку, — виконуй свою магічну функцію. Допомагай Марині.

Вони стали спинами одна до одної, ніби ритуал був боем.

Не існувало визначеної техніки чи правильного підходу. Кожна відьма робила по-своєму — так, як її навчили.

Орисина магія була рвучкою й потужною, мов удари в боксі. Через неї Той бік проривався до них. Захист, невидимий, але відчутний, падав по периметру квартири, як важкі кам'яні стовпи. Вона бачила Той бік, джерело магії, союзником, а не паном, і брала його силу на повну, не соромлячись.

Еліза говорила. Її слова рідною естонською підпорядковувались спокійному, дещо моторошному ритму. Їх повільно накривав купол. Що нижче він опускався, то рідше Еліза вдихала, видаючи дедалі більше слів за один подих.

Марина розуміла, що її чари не зрівняються ні з поривом Орісі, ні з тихою силою Елізи. Вона зосередила відчуття на Людо й уявила, як через нього до Межі тягнеться Той бік. Тонкі нитки прослизують між чужим захистом, закривають собою дрібні щілини, які могли де-не-де лишитися. Їй подобалась аналогія з рукоділлям — допомагала візуалізувати її силу.

У відьомському колі Марина почувалася могутньою. Її дрібна магія не несла ні великої шкоди, ні значної користі, та в поєднанні з чужою доповнювала картину. У цьому полягала суть відьомського сестринства — у єднанні й допомозі.

— Стоїть міцно, — підсумувала Оріся, коли чари їхнього захисту, сплетені воєдино, розкинулися площею квартири, — як у вісімнадцятирічного.

Крихка атмосфера спільності й благоговіння розпалася.

— Орисько! — обурено гавкнула на неї Марина. — Треба було зіпсувати момент?

— Я хіба не права?

— Не лівá.

Вони знову черкнули в повітрі руни у зворотному напрямку, більше схожі на Я, і по черзі повернулись у вітальню. На Цьому боці не відчувалося жодних змін. Можливо, тільки Марині. Їй завжди було цікаво, чи сприймають сильніші відьми магію по-іншому.

— Вразливий організм, якщо ти після цього будеш влаштовувати забіг на довгу дистанцію, я тебе зжеру. Навіть не перетворюючись на рись.

Людовік ніяк не відреагував. Марина відпустила його в клітку.

Ніч минула тихо. Людо спав, а гризти насіння й шурхотіти почав за звичним графіком — близько шостої ранку.

Розділ 5

Нація води розпочала війну

У четвер стався потоп.

Усі сиділи по своїх кімнатах, зайняті кожен своїм, коли зненацька почулися звуки зливи. На небі, забарвленому рожево-персиковою загравою, не було ні хмаринки. Дощ ішов у ванній.

Збитки виявилися незначні, воду перекрили, а щодо ремонту виник конфлікт.

— Нізащо! — Марина намагалася повторити тітчин прокурорський погляд. — Ми не викликатимемо болотного чорта як сантехніка!

На Орису її слова і вигляд мало подіяли.

— Чого? Минулого разу допоміг.

— І в людей позникало все м'ясо!

Це була не сварка. Принаймні не справжня. Дискусія на підвищених тонах.

— Я правильно зрозуміла, — вклинилася Еліза, оминаючи відра, які вони повиставляли з ванної, щоб повитирати там воду, — це вже не вперше? Хто до такого додумався?

— Хто в нас генератор ідей? Не будемо показувати пальцями, — сказала Марина, тицьнувши пальцем на Орису.

— Нічого катастрофічного не сталося.

— Як така ідея взагалі може спасти на думку?

— Вода, болото — одна стихія, — повторила свій колишній аргумент Орися.

Елізу він не переконав:

— Це не означає, що нечисть може ремонтувати водогін.

— Поки не спробуєш, не дізнаєшся.

— Гасло всього твого життя, — махнула рукою Марина. — Ану запхаймо пальці в розетку — що, як не довбане? Як нам жити без цього неоціненного емпіричного досвіду?

— Не роби з тата вар'ята. Я продумую всі ризики.

— Уже після того, як щось вчудиш?

— Ну то й шо? Судити мене за це? Класно ж вийшло.

Марина нарешті знайшла слухачку, яка могла зацінити історію про нечисть, в Елізі:

— Минулого року, так само під вечір, у нашому дівочому душі на поверсі прорвало трубу. Ніхто проти ночі сантехніка викликати не збирався, а помитися хотіли всі. Оріся сказала, що приведе знайомого. Виявилось, вона мала на увазі кадука — болотяного чорта.

— Не знала, що межові істоти мають здібності до ремонту.

— Ласкаво просимо на шоу «Українська нечисть має талант». Я не знаю, як це їй спало на думку. Він трохи зліпив трубу до купи. Магією. Вона протрималася до ранку, а потім знову рвонула.

— Але ж увечері ми ходили чистенькі, правда?

Тут не було як заперечити. Марина вела далі:

— Наступного дня викликали вже нормальних спеціалістів.

— До чого тут м'ясо? — уточнила Еліза.

— Болотяні чорти люблять брати птицю як плату, — пояснила Оріся. — Живу — найкраще, але від м'яса, замороженого чи приготованого, теж не відмовляться.

— Тоді був понеділок, — підхопила її слова Марина. — Саме всі поприїжджали з дому з сумками, їжею. Кадук подумав, що, допомігши всім цим студенткам на поверсі, має право забрати з них плату. Позникала курятина, качатина — що в кого було. Навіть тюфтельки.

— Ми потім ще й у новинах з'являлися, — Орися піднесла вгору вказівного пальця, наголошуючи на цьому досягненні. — «У пошуках голодного злодія: загадкове зникнення птиці», — процитувала вона заголовок.

— Ми не повторюватимемо цього прецеденту, правда?

— Та чого? Нормальний чувак. Бере недорого. Купимо йому пару заморожених курок.

— І воно до ранку знову бахне? — Марина жестами зімітувала вибух. — Ні, дякую, я краще в кущі в туалет разок сходжу.

— Ну-ну, я на це глянула б.

— Точно? Нагадаю, я пластунка. Я вмію копати лятрину.

Еліза не могла зрозуміти, наскільки серйозною була сварка. Вона переводила погляд з однієї на іншу, а потім м'яко вклинилася в їхній обмін кпинами:

— Я зараз подзвоню до Жені, запитаю, чи немає в нього знайомих, які могли б допомогти.

За хвилин сорок після цього Женін тато, вусатий сухорлявий чоловік під п'ятдесят, чаклував над трубою, а вони всі разом, включно із Женею, зібралися довкола, мов зграйка зацікавлених пінгвінів.

— Добре, що ми всі були вдома, — розмірковувала Марина. — Нікого не затопило. Уявляю, якби потоп стався в робочий день.

— Сказали б сусідам, що плем'я води розпочало війну, — гмикнув Женя.

— Там вогняні чудили, хіба ні? — уточнила Орися.

— Нація вогню розпочала, а води — відбивалась.

Марина презирнулась з Елізою — вони не розуміли, про що йдеться.

— Краще б учився ремонтувати, а не язиком теліпав, — не обертаючись, сказав Олександр Іванович, який попросив не називати його так офіційно. — Коси відростив, а руки як були з дупи, так і лишилися, — попри зміст цих слів, його тон був

жартівливим. — Дівчатка, ну скажіть, хіба ото гарно мужикові отакому патлатому?

— Тату, я бачив твої фотки з молодості, там начіс більший, ніж у мами.

— Який окатий виріс. Подай-но...

Оскільки дядько Сашко наперед відмовився брати оплату, Марина тихенько смикнула Орісю за рукав і відвела вбік.

— Я піду в магазин щось куплю. Негарно буде: людина зірвалася до нас, а ми ніяк не віддячили.

Подруга глянула у вікно кухні, за яким вулиця вже вкуталася в темряву.

— Сама ти нікуди не підеш.

Вона очікувала, що Оріся зараз накине кофту і вийде разом із нею, але та підкликала Женю.

— Чуєш, проведи Марину в магазин.

Марина матюкливо глянула на неї у відповідь.

— Мені влом, — розвела руками Оріся.

— Та нічого, — поспішив запевнити хлопець, — я все одно тут нічим не допоможу, то хоч пройдуся.

Вони мовчки спустилися сходами з п'ятого поверху. За останній рік Марина навчилася бороти свою закритість — у Пласті цінується активність, — але наодинці з людиною, з якою немає спільних тем, вона знову почувалась підліткою.

— То, — почала, намагаючись заповнити паузу, — батькові не подобається твоя зачіска?

Відразу ж пошкодувала. Знала ж, якою болісною може бути тема батьків!

— Йому аби побурчати, — засміявся Женя і долонею прибрав своє довге біляве волосся з-перед очей. — Я слухаю, киваю і роблю по-своєму. Моя голова — що хочу, те на ній ношу.

— Тобі гарно.

Вона не лукавила. Їй подобалося помічати красу — у природі, інтер'єрах, людях. Навіть у гуртожитській кімнаті, де

косметичний ремонт лише ледь-ледь виправив сумну ситуацію. Від цього життя ставало приємнішим. Іноді її тягнуло сказати комусь у метро чи на вулиці про неймовірний ясний погляд, гарно дібрані аксесуари або приємну усмішку, але часто люди ціпеніли від компліментів незнайомців. Дехто шукав у цьому підступ.

— Дякую. Мені теж подобається.

Від того, що хлопець не почав заперечувати, стало веселіше. Добре, коли людина не піддається комплексам і усвідомлює свою вроду.

— Ви давно знайомі з Елізою?

— Кілька років. Ми з Іллею вчилися разом два курси, потім він кинув навчання, поїхав в Естонію. Я літав до нього в гості. Він хотів підшукати мені роботу у своїй фірмі, але мені не заходить чужа країна. Удома краще.

— Я ніколи не була за кордоном.

— Не хотіла чи не могла?

— Не мали фінансів, — їй було легше так сказати, ніж пояснювати, що батьки вважали поїздки на відпочинок дурною тратою важко зароблених грошей. — Виросту, стану мільйонеркою та їздитиму щокілька місяців у нову країну.

— Не хочеш переїхати назавсім?

— Ніколи не задумувалася.

— Це не так важко, як здається. Ілля он поскакав, як молодий коник-стрибунець. Щоправда, від його матері я теж поїхав би за пів світу.

— Невже вона така жахлива?

Женя важко видихнув, немов йому на плечі кинули мішок картоплі.

— Вона типовий гобіт.

— Це все пояснює, — насправді це нічого не пояснювало.

— Забуваю, що існують люди, які взагалі не чули про «Володаря пернів», — виправдався він. — Тьотя Надя любить

затишок. Настільки, що примусово поширює його на інших людей. І вона не завжди дослухається, коли хтось вважає комфортним щось інше. Он, візьмемо до прикладу їхнє весілля. Еліза погодилася провести його в Україні, бо не збирається запрошувати багато людей. В Іллі ж рідня велика. Готовий на гроші закластися, тьотя Надя все одно розширить уже погоджений список, випадково запросивши п'ятиюрідних братів тіток від сьомого коліна. Вона ж краще за молодят знає, яким має бути їхнє ідеальне святкування.

— Шкода, що в Іллі по роботі не вийшло приїхати швидше. Елізі важко буде.

— Він не захотів, якщо чесно, — хлопець притримав двері крамниці, пропускаючи її вперед. — Мати з нього мотузки скрутить і на них поперані рушники для гостей порозвішує. Еліза хороша, але вона не дасть собою покерувати.

Женя підказав, що саме може сподобатися його татові.

— Оріся не одобрить, — пробурмотіла під носа Марина, складаючи пиво в пакет. — Вона взагалі його не любить.

Про те, що подруга віддає перевагу чомусь, що зазвичай вище температури людського тіла в нормальному його стані, вирішила промовчати.

— Виявляється, ми маємо з нею багато спільного.

Нерідко бувало, що описи Орисиних пригод викликали в людей поза контекстом щонайменше недовіру, щонайбільше — бажання перехреститися. Марина хотіла похвалити подругу перед Женею, тому вибрала нейтральну тему:

— Вона любить фантастичні фільми, а ще музику. Я часом дивуюся, наскільки різноманітні в неї інтереси.

— А ти?

Марина стенула плечима. У гуртожитку не було телевізора, а на походи в кіно — грошей.

— Іноді під настрій можу глянути щось легке, як-от «Білявка в законі». Гадаю, — вона перемкнулася, бо не хотіла захищати свою любов до цього фільму, — Орисі було б цікаво дізнатися більше про «Володаря перснів».

— Набагато цікавіше, — на вустах Жені була мрійлива усмішка, — долучати до свого улюбленого світу когось, хто не має про нього жодного уявлення.

— Розумію. Я так почуваюся, коли розповідаю комусь про Пласт.

— Радий буду почути про нього більше. Можливо, заразом завербую тебе у свою секту толкіністів.

Це було малоімовірно, але Марина все одно кивнула. Люди, які щиро переймалися своїми захопленнями, викликали в неї захват. Коли Женя заводив мову про своє хобі, його світлі очі запалювались вогнем. Таке завзяття! Слухаєш його — шкіра вкривається сиротами. Хоча, можливо, у цьому винен прохолодний весняний вітер.

Розділ 6

Нектарини під яблунами

Марина не була вдома вже два місяці. Вона виправдовувалась завантаженістю з домашніми завданнями й Пластом, казала, що не має вільної хвилини, хоча насправді дорога до рідних Броварів зайняла б до двох годин. Оріся іноді примудрялася за два дні з'їздити в Сокаль і назад, вкупі подолати понад тисячу кілометрів, щоби тільки побути трохи із сім'єю.

Бажання поїхати додому періодично спалахувало, але швидко затухало — відходити від поїздок завжди доводилося довше, ніж тривала розлука.

— Це стратегічна помилка, — сказала Оріся, коли Марина під час розмови з мамою бовкнула, що переїхала з гуртожитку на квартиру. — Чекаймо на інспекцію.

Навіть не будши пророчицею, тут вона допророчилась.

У суботу мама подзвонила Марині зі щасливим повідомленням — їй у справах треба в Київ, і тому вони можуть десь зустрітись. Підозріло легко погодилась на кав'ярню. Розмова йшла поверхово: про здоров'я, навчання й батьківський бізнес, укладання бруківки, — аж доки не прозвучало заповітне:

— Я тобі трохи продуктів привезла. Ти ж тепер на квартирі, не будеш боятися, що хтось украде. Якщо сусідки, звісно, совісні.

Привід оцінити її нове житло. Марина це розуміла, але сподівалася, що при Елізі, незнайомці, мама не заводитиме

своєї улюбленої пісеньки.

Орися вискочила в коридор, щойно вони ввійшли, і поки Марина роззувалася, уже встигла всадовити її ошелешену маму на кухні:

— Тьоть Кать, добридень, я така рада вас бачити, ви просто спасіння душі моєї і мого батька, а разом із тим — усієї нашої родини.

— Що сталося, Орисю?

— Розумієте, у мене тато — ви ж зустрічали його, коли ми селилися в гуртожиток, правда? — затіяв ремонт. Надумав закласти наше подвір'я бруківкою, а я йому кажу, що в моєї Мариночки батьки якраз займаються цим питанням, то не відмовлять їй найкращій подрузі в консультації. Не хочеться ото, щоб він потратив купу грошей на якесь таке, що воно ні в тин ні в ворота. Ви ж розумієте, як важко копійку до копійки складати.

— Та ясно, — перейнялася її промовою мама. — Зараз для ремонту всього повно, але головне — вміти розбиратися. Ми стільком людям бруківку клали — ніхто не жалівся.

— Я його зараз наберу, поговорите? Чесно, поняття не маю, які там види. Можу передати не те, а ви вже як професіонал поясните йому напряду.

— Добре, нехай.

За пару хвилин мама вже бадьоро розповідала про різницю гранітної, керамічної та бетонної бруківки, уточнювала розміри подвір'я, а потім навіть попросила аркушик, щоб розрахувати приблизну вартість.

Марина з легким збентеженням спостерігала за цим збоку.

— Ти не казала, що ви ремонт плануєте.

Орися глянула на неї поглядом учительки, улюбленець якої робить найдурнішу та найпростішу помилку на світі.

— Ми не плануємо.

— Тоді чому?..

— Ти забула? У нас квартира. Але заради тебе, — Орися обійняла Марину за талію, — я готова її хоч у три шари закласти бруківкою.

От і справдилося бажання сходити в театр — перед очима розгорталася ціла вистава.

— Що довше тьотя Катя розповідає татові про ремонтні роботи, то менше в неї часу розпитувати про ціну квартири й бідкатися, як це дорого.

Марину охопило сильне бажання обійняти Орису, але вона вирішила відкласти це на потім, щоб не викликати зараз підозр.

— Як ти підговорила тата?

— Просто сказала: «Батьку, є справа». Він ніколи не відмовиться почесати язиком, особливо про облаштування хати й городу. Навіть про гіпотетичну бруківку. Дай тему — займе на пару годин. Весь у мене.

— Може, навпаки?

— Нє-а.

Іноді Марина переживала дивний стан, коли слухала, як Орися безтурботно взаємодіє зі своїми батьками. Вона не заздрила — не хотіла заздрити, — але до горла підступало усвідомлення, від якого в роті терпло, як від хурми: їй радше дорікнути у тому, що знову гроші полетіли на вітер, аніж просто підтримають. Батьків можна зрозуміти: дев'яності були важкими й злиденними, а цей бізнес дістався потом і кров'ю. Та часом її мучило запитання: якби в них була можливість повернутися в минуле й не народжувати її, знаючи, скільки витрат це потягне, що вони вибрали б?

— Гарно тут, — мама нарешті закінчила розмовляти по телефону й роззирнулася, — тільки, доцю, ти вже повністю з'їхала з гуртожитку?

— Так.

— Дарма. Тобі дивом дали там кімнату.

Диво, кучеряве і вбране в широку чоловічу футболку, стояло позаду мами й заковувало очі.

З Орисею вони познайомилися влітку перед вступом на перший курс. Уся магічна Україна тоді гуділа новинами: юна відьма із Західного повернулася з Того боку після того, як її принесли в жертву, намагалася вбити свою наставницю, яка так вчинила з нею, а потім із гучним скандалом перейшла до Центрального.

Під час відвідин шабашу зі своєю тіткою Марина ніяк не сподівалася, що випадково зустріне там ту саму майже легендарну Орисю. На диво, вони відразу знайшли спільну мову й через місяць заселялися в гуртожиток. Попри те що одна вступила на фінанси, а друга — на філологію, і Марині взагалі не хотіли давати житло, бо вона з Броварів, їм вдалося опинитися в одній кімнаті — Орися порішала.

Відтоді багато ситуацій у Марининому житті вирішувалося цим простим способом. Вона могла навіть припустити, що доля подарувала їй ангела-охоронця, проте Орися радше нагадувала того, хто виліз із болота на пару з кадуком.

— Як надумаєш повертатися, вдруге так не пощастить, — гнула лінію мама.

— Не надумаю. Я можу про себе подбати.

— Хіба в тебе є робота?

— Є.

— Яка?

— Ти не захочеш про неї слухати.

Тема відьомства в їхній сім'ї не була табуйованою, але назвати її бажаною язык не повертався. Мамина сестра, тітка Олена, стала Марині наставницею незадовго після того, як передбачила власну смерть. Відьми мали ініціювати учениць, щоб передати їм частину сили, яка могла перетворити їх на неупокоєну нечисть після кончини.

— Ну дивись сама, — зрештою здалася мама. — Ми з татом завжди будемо раді, якщо ти вернешся жити додому. Тим більше на літо — нащо платити за квартиру під час канікул?

«Заради психічного здоров'я», — крутилося на думці, але зустріч минула досить спокійно — не хотілося її завершувати на поганій ноті.

Коли мама пішла, зі спальні показалась Еліза — вона лише привіталася на початку, а потім весь час сиділа там.

— Не хотіла вам заважати, — зізналася. Напевно, її відштовхувала та напружена атмосфера. — Батьки — завжди складна тема.

— У тебе теж конфлікти з мамою?

Еліза невпевнено всміхнулася, відокремила пасмо волосся і почала його заплітати. Вона мало говорила про матір. Про батька — колишнього естонського дипломата в Україні — розповідала значно охочіше.

— Ні, жодних суперечок. Ми просто...

— Не сходитесь поглядами?

— Можна сказати, що так.

— Куди не тикни, — вклинилась Оріся, всідаючись у позу лотоса, поламаного бурею, — в усіх проблеми з батьками. У мене однієї сім'я нормальна?

— Тобі пощастило.

Оріся простягнула руки до Марини, а коли та підійшла, обхопила її за стан і притислась носом трохи вище пупа. Намагалася обіймами прогнати меланхолію після зустрічі з мамою. Зі словами вона вправлялася гірше.

— Марино, — озвалася Еліза, спостерігаючи за їхньою химерною позою, — хочеш поворожити на щось хороше?

— На гроші?

Оріся загиготіла просто в чужий живіт, залоскотала своїм диханням, а потім заговорила:

— Жінко, ну чого не на безтямне кохання, наприклад?

— Бо перше мені дасть більше радощів, ніж друге?.. — глянула на неї згори Марина.

Вони перейшли у вітальню. Склали диван. Трохи прикрили штори, щоб кімнату залляли приглушено-персикові сутінки. Еліза запарила чай і поставила його настоюватися. Вони позичили тонку квітчасту порцеляну з шафи замість своїх звичних кружок. Розставили на пласких тарілках із того самого набору тістечка й печиво. Ніби підготовка до вишуканого пікніка, а не ворожіння.

Усередині розгоралася щемлива вдячність, спадало напруження — дівчата старалися її розрадити. З них трьох саме Марина звертала увагу на естетику подачі, правильну атмосферу, красиві дрібниці.

Ворожила Еліза, тож вона розливала чай і передавала чашки.

Марині подобалися незліченні обличчя магії. Вона могла бути різкою і кривавою — для бійок, гонитви й нападів; підступною повзучою змією — виплеканим зі щирої злоби прокляттям; делікатним перебиранням струн чужої душі; крихкістю передбачень на чайному листі. Не існувало правильної чи неправильної. Усе залежало від майстрині, що брала магію собі за інструмент.

Еліза сиділа навпроти них — чорні коси хвилями лягли по округлих вигинах плечей, у світло-карих очах відбивався бурштиновий блиск заходу. Господиня вечора.

— Що дасте взамін?

Кожне ворожіння має оплачуватися. Чим-небудь, хоча б однією монеткою або цукеркою. Задарма відьма мала ворожити лише собі.

Марина віддала шовкову шийну хустку. Вона її ніколи не надівала, не знаючи, до чого припасувати. Елізі контрастний червоний колір із холодним підтоном мав личити.

Орися — польський злотий, який тягала в гаманці ще з літньої поїздки з батьками до Варшави.

Еліза потягнулася й узяла чашку, на дні якої залишилося чайне листя. Поки туди не заглядала.

— Нічого не питатимеш?

— Ні, — похитала головою Марина. — Просто пошукай хороший момент.

Іноді серед хитросплетінь варіантів майбутнього можна було підглядіти щось недобре, а потім мучитися в очікуванні. Зі своєї голови думок не викинеш. Хоч-не-хоч усе одно дивишся ширше, ніж плануєш. Тому Марина, як і багато інших відьом, не вдавалася до передбачень собі. Комусь — інша річ.

Вона хотіла дізнатися, чи вдасться їй коли-небудь знайти чоловіка, з яким справді захочеться близькості, чи буде в неї весілля, якщо ці любовні невдачі триватимуть. Але підозрювала, що наворожене може їй не сподобатися.

Нехай їй розкажуть про хороше, чого не страшно чекати.

— У тебе буде красивий дім, — Еліза, не кліпаючи, дивилася на чайне листя, а її голос став гулкішим — наче луна в порожній кімнаті. — Задекоруєш його на свій смак. Добиратимеш дрібні деталі, полички та сільниці, кольори швів між плиткою і форми дверних ручок. Сподіваюся, — тон знову став звичним, — ти запросиш мене в гості.

Марина примружила очі, уявляючи, як зустрічає ранок на світлій кухні.

— Якщо це здійсниться — виділю тобі окрему кімнату.

— Не віриш моему ворожінню?

— Щоб облаштувати все за моїм смаком, потрібно вийти за мільйонера.

— Або самій стати мільйонеркою, — додала Орися.

— Теж варіант. Це було б круто, — Марина всміхнулася, її обличчя стало задумливо-мрійливим. — Завжди боялася, що труситимусь над копійкою, як батьки, навіть коли нормально зароблятиму.

— Деякі яблука далеко падають, а іноді навіть стають іншими фруктами.

— Я не розумію аналогії, — сказала Еліза.

— У нас є вислів, що яблука від яблуні недалеко падають. Тобто діти стають схожими на батьків.

— Ні, Марина точно не яблуко. Нектарин, я б сказала.

— Дякую, напевне.

— Та ну, — Еліза зовсім вийшла з образу і розсміялася, — я люблю персики й нектарини. Вони не такі кислі, як яблука.

— І тобі пощастило, що в тебе волосся на ногах майже не росте. Тому ти не волохатий персик, — Оріся тицьнула пальцем їй під коліно.

— У мене є пушок над губою.

— В усіх він є, це не рахується.

— У мене не пушок, — могильним тоном промовила Еліза, — а чорні козацькі вуса. Вічно доводиться виривати.

— Українська кров. Шо то за дівка, коли вуса не як у Шевченка?

— Як ми до цього обговорення докотилися? — запитала Марина, покашлюючи від сміху.

— Як нектарини від яблуні, що росте на вершечку схилу, — Оріся махнула рукою по діагоналі. — Швиденько.

— Чого в нас ніколи не виходить атмосферних посиденьок?

— Сміх неадекватних гієн для тебе вже не атмосфера? Елізо, гля, ми для неї занадто плебеї. Марино, будеш мати свій розцяцькований шикарний дім, там ходитимеш уся загадкова й питимеш кохве з китайської порцеляни, закусуючи ложками ікри, а зараз не жалійся.

Щоби знову налаштуватися на потрібний лад, знадобилося трохи часу. Оріся вже дала плату за ворожіння — потрібно було його здійснити.

— Я здам іспит з історії української літератури?

— Ти впевнена, що саме про це хочеш дізнатися?

— Ага.

Еліза зазирнула в чашку й покрутила нею. Заперечно похитала головою.

— Ти не подобаєшся викладачці. Вона тебе відправить перездавати.

Марина з докором глянула на подругу.

— Могла запитати щось менш очевидне. Навіть я на факультеті фінансів чула про вашу Шаблій. Ти в неї три рази за семестр на парах показувалася.

— Не треба применшувати моїх заслуг. Чотири. Зате тепер точно не потрібно перед іспитом старатися. Усе одно марно.

— Ніби ти збиралася.

Вечір минав за розмовою про навчання. Пізніше Елізі подзвонив наречений і потішив, що наступного дня його мама хоче зустрітися з майбутньою невісткою.

Розділ 7

Відьми не печуть бісквітів

Кухнею пройшовся Армагеддон. Кулінарки зібралися — одна гірша за іншу.

Марина помаленьку втрачала завзяття, віру в людство і півтора кілограма нервів просто над коржем, топографія якого нагадувала місцевість на стику літосферних плит. Після землетрусу.

— Відьми не здаються! — гукнула Оріся. Намагалася бадьоро, але навіть її душу брав розпач.

— Підтримую, — додала Еліза. — Це вже справа принципу.

У вчорашній вечірній розмові Ілля обмовився, що його мама любить «Червоний оксамит», але вони не мусять заморочуватися, бо це заскладний рецепт.

— Може, краще купимо? — Марина досі намагалась виправити ситуацію.

— Судячи з розповідей про Надію Семенівну, — Еліза оцінювала нігті, з-під яких ледь повишкрібала залишки тіста, — це завдасть їй смертельної образи. Краще зовсім без торта, ніж куплений.

— Коли він кособокий, калічний, але зроблений своїми руками, то навіть смачніший.

— Орісю, я сумніваюся, що ось це взагалі варто куштувати.

Марина потицяла пальцем у бісквіт, але швидко його прибрала. Імовірність, що той укусить у відповідь, не була

нульовою. Занадто багато прокльонів йому дісталось. Що, як оживе, наче глиняний голем?

— Чого я від баби відбивалася, коли та пляцки хотіла мене навчити готувати?

— Mis on «пляцки»? — про незнайомі слова Еліза перепитувала фразою «що це таке?» естонською — не тому, що не знала українського відповідника, а просто для приколу.

— Торти, — пояснила Марина.

— Не торти! Торт — то інше.

— Чим, кицю? Ти привозила на Різдво купу нарізаних тортів і казала, що то пляцки.

— Ти не розумієш.

— Куди ж мені до вашої тонкої галицької межі між пляцками й тортами.

— Ми можемо відкласти лінгвістичні проблеми і перейти до проблем кулінарних? — повернула їх до актуального питання Еліза.

Вони залили другу спробу у форму й поставили випікатися, але корж так само виявився депресивним, мов пісні про нерозділене кохання, які ввімкнула Орися.

Підозрюючи, що проблема в тісті, спробували через Орисину маму роздобути інший рецепт. Місія провалилась: її мірилом були абстрактні поняття — кілька яєць, небагато цукру, борошна на око.

— Мам, я на око можу тільки фінгал поставити. Можна трошки конкретніше?

— Не подобається мій рецепт? Дзвони до баби! — загудів роздратований голос із гучномовця.

— Куди, на домашній?

— Та могла б і додому приїхати. Тут тьоті Іри племінник із заробітків повернувся, хороший такий, роботящий...

— Ой, ой! — забідкалася Орися, ніби мама могла її побачити. — Щось зв'язок вривається! Не чути ніц.

— Ориська, не смій кидати трубку, коли балакаєш з матерею!

— Перебої якісь. Мам, якщо ти мене чуєш, па-па! — і вибила.

Потім вони вирішили пошукати в інтернеті інші рецепти, а разом із тим — причини своїх невдач. Бісквіт виявився тварюкою вимогливою: то йому яйця неправильно збиті, то інгредієнти різних температур не можна, то кривим оком глянув на тісто. Взялися наново, уже дотримуючись усіх можливих порад і секретів справжніх господинь.

— Може, його зачаклувати? — Марина зітхнула так, ніби перетягала вручну фуру буряків.

Потім побачила, як у карих очах Орисі спалахує пекельне полум'я, і зразу відчула, як енергія магічним чином повернулася:

— Навіть не думай!

— Чого?

— Не хочу здатися панікером, — втрутилась Еліза, — але це наш останній шанс. Ми не можемо ще кілька коржів перепсувати, інакше точно нічого не встигнемо до приїзду Надії Семенівни.

— Бачиш, вона теж за!

— Тільки не ти, Орисю. Я бачила, як ти застосовуєш магію, ти того торта радше проклянеш. Марино, візьмешся? Тут потрібна дрібна маніпуляція. З нас трьох у тебе найкраще виходить готувати.

Не такої практики Марина чекала, але їй хотілося допомогти Елізі. Вона принесла Людо — для магії мусила його торкатися або принаймні тримати близько. Садити його на себе, ризикуючи отримати тісто з м'ясом, не стала — просто поставила клітку збоку.

Орися з Елізою курували роботу і збивали крем.

Той бік, джерело магії, приходив на поклик відьми. Невидимий, він усе одно гостро відчувався, наче проступала тонка оболонка, холодніша за повітря довкола. Марина

втримувала його на пальцях, поки збивала білки й замішувала тісто, а подумки просила лише про те, щоби бісквіт вдався. Магія, як вчила тітка, була пластичною, мов глина. Головне — правильно працювати з нею.

Закінчила, залила у форму і поставила в духовку.

— Можемо помолитися на додачу, — запропонувала Оріся.

Марина цитьнула на неї.

Весь час, поки тісто готувалося, вони заглядали всередину, за матове скло, мов заблукалі на Тому боці, що видивлялися рятувальне світло ліхтарниці.

На результат чекали, затамувавши дихання. Першою ожила Оріся:

— От що значить, — вона вхопила Маринині зап'ястки й потрясла ними, — золоті руки з дупи!

Коржі вийшли яскраво-червоні, пишні. Відьми перемазали їх кремом, перемазавшись і собі кремом, потім присипали крихтою від коржів і відправили в холодильник просочуватися.

Відчистивши кухню від слідів кулінарного вандалізму, Еліза з Орісею всілися за стіл. Марина досі метушилася: поправляла кружки, витирала краплі води з раковини, складала рівно рушнички.

Оріся потягнула її на диванчик:

— Жінко, не маяч. Таке відчуття, ніби то твоя свекруха, — тоді глянула на Елізу: — Ти своє хвилювання на неї перекинула?

— Чого мені даремно тривожитися? Усе одно не сподобаюсь. Вона колись питала в Іллі, чи точно він хоче мене брати, а не сусідку Ірочку. Знаючи, що я в іншій кімнаті чую їхню розмову!

Марину подеколи лякали такі розповіді про родичів обранців. Жодні її стосунки не доходили до знайомства з батьками, але кілька однокласниць і посестер зі «Степових відьом» надто барвисто описували сварки та взаємну нелюбов із мамами хлопців. Чужий досвід залишав сильний відбиток.

Подискутувати не вдалося. У двері подзвонили.

На мить вони втрюх завмерли, мов собаки, яких застали за крадіжкою котлет. Потім поправили прибори на столі, хоч ті лежали ідеально, й Еліза пішла відчиняти.

— Яка я рада нарешті побачитися! — вигукнула Надія Семенівна.

Від неї віяло квітковим парфумом. Гарним, але складалося враження, що вона в ньому скупалася.

Після того як усі формально відрекомендувалися, настав складний момент.

— Ви дівчатка молоденькі, — сказала Войцеховська, — на дієтах, то взяла вам фруктів до столу, — і передала прозорий кульок.

У ньому, серед іншого, лежали нектарини. Оріся за спиною в жінки тикнула пальцем і, чітко артикулюючи, беззвучно промовила: «То ти». Марина глибоко видихнула, щоб не заржати, і взялася мити фрукти.

Розмова йшла дивно. У повітрі висіло напруження, хоч обговорювали банальні запитання — про роботу, приїзд в Україну, здоров'я Іллі. За початковим планом вони з Орісею мали посидіти хвилин п'ятнадцять для пристойності, а потім піти трохи погуляти. Це ж Елізина свекруха, їй будувати контакт. Однак було помітно, що так діла не буде. Стратегічним перемигуванням вирішили діставати козир.

— Дівчата! — сплеснула руками Марина, вивільняючи всі свої акторські здібності. — Ми ж забули головне — десерт.

Еліза дістала з холодильника бісквітний продукт моральної травми і Марининої магії. Вигляд у нього як на «Червоний оксамит» домашнього приготування був чудовий.

— Ой, не треба було так мучитися! — пильні темні очі Надії Семенівни почергово зиркнули на кожну з них. — Хто це так постарався?

Марина хотіла сказати, що це заслуга Елізи, але та її випередила:

— Ми разом.

— Усі втрюх? І не пересварилися три господині на кухні?

— Кожна робила своє.

Наприклад, сама Еліза стежила за процесом, підказувала черговість дій і подавала інгредієнти Марині, а Оріся, збивши крем, почала його тирити ложкою зі спільної миски й була відправлена в тимчасове вигнання у вітальню. Однак про ці деталі змовчали.

— Знаєте, а в мене, поки була сила, ті кляті бісквіти то пригорали, то розтріскувалися, то не росли. Коли взяла ученицю, стало виходити на раз. Це ж треба! Я вже гадала, усім відьмам дано талант до настоянок замість кулінарного! А ви, бачу, молодці. Не покладаєтеся лише на чари. Чоловіка самими чарами не втримаєш.

— Комусь дещо інше важливіше за їжу, — сказала Оріся.

Марина попереджувально наступила їй на ногу.

— Що ж це? — скептично примружилася Надія Семенівна.

— Добра душа і підтримка в усіх починаннях, — протараторила Оріся, наче з самого початку не задумувала якоїсь похабщини.

Далі розгорнулась невеличка дискусія про те, як саме кулінарія впливає на сімейне благополуччя, під час якої Еліза ледь не довела майбутню свекруху до серцевого нападу.

— Я зазвичай пізніше встаю, тому сніданки готує Ілля.

— Молодь зараз порядкує по-новому, а все-таки жіноча рука...

— Росте з того самого місця, що й чоловіча? — невинно продовжила Еліза.

— У нас в Україні все не так.

Марина з Орісею, спостерігаючи за цією перепалкою, синхронно пирхнули й перезирнулися. Варіантів того, звідки в українських чоловіків можуть рости руки, в них було предостатньо.

— Надіє Семенівно, — втрутилася Марина, коли повисла пауза, — вибачте, що перебиваю. Від початку не наважуюсь спитати: які у вас парфуми? Такий глибокий квітковий аромат. Чую жасмин і троянди з нотками ванілі. Це не Flowerbomb від Viktor & Rolf?

Запитання ошелешило жінку. Її щоками розпливлися червоні плями від несподіваного збентеження — саме в тон пофарбованому у вишневий волоссю.

— Кума якісь на день народження подарувала, — трохи засоромлено відповіла.

— Схожі на Flowerbomb. Я про них мрію, але на стипендію їх точно не купиш.

— Куди там, мої недорогі, — махнула рукою, хоча було видно, що їй приємно.

Нитку розмови про подарунки підхопила Еліза, згадавши про випадок із дитинства Іллі, а вже Надія Семенівна переповіла його детальніше, як пам'ятала.

Обережно покружляли довкола теми весілля. Розговорили жінку на спогади про її власне, спонукаючи вдаватися в подробиці. Розбиратися в хитросплетіннях зв'язків чужих родичів і їхніх вибриків було безпечніше, ніж обговорювати планування.

— Якщо потрібна допомога, — сказала Надія Семенівна, уже стоячи у дверях зі спакованим додому тортом, — ти не соромся. Ми ж стали, вважай, однією сім'єю.

На Марину вона не справила враження підступної чи доскіпливої. Звичайна жінка. Любителька пхати носа в життя сина, але це можна зрозуміти — весілля єдиної дитини буває нечасто.

— Фух, — коли двері нарешті зачинилися, Еліза сперлась на стіну й витерла лоба, ніби завершила виснажливе тренування. — Це було не жахливо, правда?

— І після мого «Червоного оксамиту» всі поки живі.

Орися визирнула з кухні, на ходу збираючи кучері крабом.

— У мене тільки одне запитання. Чого вона на мене так вовком дивилася щоразу, коли я заговорювала? Я ж навіть ніякої єресі не несла. Майже.

— Це Войцеховська, — відповіла Марина, але побачила, що прізвище нічого не пояснило. — Ти сварилася з нею в шабаші.

— Та-а-ак? — від здивування Орисині брови ледве не вигнулись знаками питання. — Чого?

— Я звідки знаю? Пашекувала до неї, напевно.

— Тю. Мало з ким я сралася. Знайшла чого ображатися.

Розділ 8

Хтось не бачить очевидного

Для повноти образу ревнивої дружини Орісі не вистачало хіба бігуді на голові.

— Ясно, ясно, — цокнула вона язиком, обвівши Марину поглядом. — Удома ми не ночуємо. Плювати на Орісю, яка лле сльози на холодному ліжку, сама-самісінька.

— Не слухай її, — Еліза вигулькнула з ванни, загорнута у великий махровий рушник. — Ми до третьої ночі дивилися «Руйнівників міфів» і їли морозиво.

— Я так справлялася зі стресом через відсутність моєї другої половини!

Марина легенько засміялась.

Учора ввечері вона пішла на зустріч Кадри Виховників, де попередньо намічали ролі на майбутньому таборі, а потім вирішила продовжити посиденьки з дівчатами на квартирі в Софії. Спільні ночівлі звичні для Пласту. Уже зранку перед навчанням Марина заїхала по речі. Якраз першої пари не було.

— Я тебе зі сніданком чекаю, хоч ти і блудиш десь.

— Дякую, я поїла з дівчатами.

— Тобто те, що я цими ось руками оббираю картоплю, натираю мозолі роботою, ти не ціниш? Так і запишемо, — Оріся підняла кришку на каструлі й продовжила трохи серйознішим голосом: — Справді не будеш? Тоді сховаю на потім. Ми прийдемо голодні, як вуличні коти.

Вони з Елізою мали поїхати до палацу Остен-Сакенів під Києвом. Після великої пожежі у 2000 році тут межа між Цим і Тим боком витончилася. Їх туди вела дослідницька цікавість — екскурсія в межах міжнародної співпраці між відьомськими спільнотами.

Марина швидко зібралася, побажала дівчатам удачі й побігла в університет. Після пісень під гітару (до дозволеного законом часу) і розмов до другої ночі та раннього підйому очі злипалися. Вона відбула дві практичні й лекцію, а потім поїхала до шабашу.

Її непокоїло питання оренди. Стипендії не вистачить, коли настане час платити. Потрібна робота. А перед тим — консультація з досвідченою відьмою.

Марина не знала, чи доречно звертатися до самої заступниці глави. Сподівалася, що їй не відмовлять. На всіх злетах підкреслювали, що шабаш — мов сім'я, а просити допомоги не соромно. Відьми були індивідуалістками й не любили виносити приватні справи на загальне відома. Багатьом ходити до когось за поміччю заважала гордість, та в Марини вибору не було. Її тітка померла, а найкраща подруга могла нацькувати на когось нечисть або подерти у звіриній подобі, але не читати лекцію про тонкі маніпуляції з душами.

— Вітаю, Марино, — Білобока зустріла її приязним кивком. — Вас щось турбує?

— Я хотіла порадитися. Знаю, деякі довідкові матеріали можна знайти в бібліотеці, але не впевнена, що зможу сама розібратися. У мене немає наставниці. Вона... — навіть через два роки по втраті слова йшли важко.

— Я знала вашу тітку. Звісно, я вам допоможу. Ви правильно зробили, що звернулися, а не намагалися впоратися самотужки. Виправляти наслідки завжди важче.

Марина стисло переповіла ситуацію Данила, не називаючи імен.

— Ви маєте рацію, — сказала Ганна Іванівна. — Найперше варто перевірити, чи не було втручань. Відвернення привороту займе певний час. Якщо ж привороту немає, ви легко впораєтеся.

На тітку наклала відбиток робота прокурором, і спілкуватися з нею бувало важко. Білобока ж говорила терпляче, підбадьорливо. Їй можна було розповісти про свої сумніви — не було очікування, що нарвешся на докори чи зверхній погляд.

— Відворот краще робити через зілля. Так буде зручніше і вам, і клієнту. Якщо ж захочете втручатися в душу, вийде швидше.

— І небезпечніше для нього.

— Як і будь-яка маніпуляція з душею. Вирішите вдатися до цього способу — я можу простежити.

— У вас, напевно, своїх справ купа.

— Але ж ви звернулися до мене, а відьми шабашу допомагають одна одній. Якби ми не передавали далі знання, нас уже не було б. У такому разі вам доведеться взяти до уваги мій графік. Не знаю, наскільки вам це буде зручно. Можете окреслити обидва варіанти клієнту. Подайте йому достатньо інформації для розуміння суті, не розкриваючи професійних секретів. Їм не обов'язково осягати суть магії. Ви маєте створити враження, наче точно знаєте, що робите. Не хвилюйтеся, не збивайтесь на гарячкові пояснення.

Бувало, відьми творили чари, проте самі не могли пояснити до пуття, як це роблять. Дар у крові — як інтерфейс у простій програмі: інтуїтивно зрозумілий. А проте усвідомлення своїх дій додавало впевненості й зменшувало шанси натворити такого, що завдасть неабиякого клопоту всьому шабашу. Саме тому останніми роками, з приходом Ісаєвич до керівництва, заохочувалося вивчення теорії.

— Я поговорю з клієнтом. Можливо, йому взагалі не потрібна моя допомога.

— Звісно. Дивіться по ситуації, — Ганна Іванівна відвела погляд у вікно; плавні лінії її профілю нагадували Марині якусь картину чи скульптуру. — До речі, як підготовка пані Тамм?

— Вони з Орисею їздять по цікавих місцях, зустрічаються з іншими відьмами. Я не маю змоги долучатися до них через навчання.

— Нічого страшного, ці деталі нам відомі. Як щодо весілля?

Здавалося, налагодження зв'язків і обмін досвідом мали бути цікавішими темами для Білобокої, аніж дрібниці планування. Хоча про це їй може розповісти сама Орися чи Ісаєвич. На Марину поклали інші обов'язки.

— Маємо приблизний список гостей. Окреслили тему й колірну гаму. Вишневий відтінок, — Марина була в захваті від його насиченості. — Уже цього тижня разом шукатимемо ресторан. Треба поспішати. Кілька місяців — малий термін. У мене є знайомі, які за рік починали.

— Раціонально мислите. Пані Тамм налаштована позитивно?

— Звісно! Елізу трохи лякає така кількість планів, ще й у чужій країні, але ми з Орисею будемо поруч.

— Дякую вам. Тримайте мене в курсі. Навіть у дрібницях.

Зваживши за і проти, Марина таки запитала:

— Це аж таке важливе для шабашу весілля?

Ганна Іванівна склала долоні в замок перед собою, а потім кивнула.

— Надзвичайно. Ми маємо подбати... про нашу гостю. Оскільки я не хочу, щоб це перетворювалося на показне шоу, буду вдячна, якщо ви мені допоможете тримати руку на пульсі, — її усмішка була трохи втомленою, навіть сумною. — Ми не маємо пильнувати кожного кроку Елізи... тобто пані Тамм, бо вона доросла жінка, яка може про себе подбати. Весілля — її приватна справа. Втручання шабашу як організації буде трохи негrecним. Та ви маєте розуміти, що кожній із нас

потрібна підтримка. Я надзвичайно рада, що ви зблизилися. Коли немає родичів, на поміч приходять друзі.

— Я рада їй допомагати безвідносно до шабашу. Еліза чудова людина.

— Тож їй пощастило знайти в Україні прекрасну подругу.

Марина відчувала, як щоки нагріваються та пломеніють від похвали. Ці слова були надзвичайно цінними, бо говорила їх Ганна Білобока — виважена, елегантна, на яку вона на всіх злетах дивилася із мовчазним захватом.

— Немає проблем із боку нареченого?

— Позавчора до нас приїжджала майбутня свекруха. Здається, все пройшло непогано, — Марина коротко підсумувала ту зустріч, уникаючи деталей про кулінарні страждання над тортом, що їй передували. — Мені Надія Семенівна не здалась підступною чи небезпечною. Вона хоче покерувати підготовкою, щоб на її думку зважали, але це не дивно. Правда? Яка матір не клопотатиметься весіллям своєї дитини?

— Навіть поганих матерів така важлива подія може зачепити. Це не про пані Войцеховську, звісно, — поквапилась запевнити Ганна Іванівна, наче хтось міг їх підслухати й передати її суб'єктивну оцінку Надії Семенівні. — Покладаю всі сподівання на те, що вони зможуть порозумітися.

На цій мажорній ноті вони попрощалися. Марина повернулась у квартиру.

Там досі нікого не було. Це її не здивувало — в Орисиних маршрутах завжди з'являлися додаткові відгалуження, початкові плани розтягувалися в часі. На неї чекало вивчення фінансових ризиків у секторі нефінансових корпорацій.

Очі пекли від роздруківок, а в голові макітрилося, коли хтось подзвонив у двері. Вона обережно заглянула у вічко. На порозі стояв Женья.

— Привіт! Елізи немає.

— Знаю, я вже дзвонив їй. Мав передати цю штуку, не хотів розвертатися. Сподівався, що когось застану, — він вручив їй невелику коробку. — У тебе все добре? Ти якась змучена.

Марині здавалося, от-от стане чути, як важко скрипить її мозок.

— Засиділася за навчанням.

— Схоже на привід пройтися й випити кави?

Незчувшись, вона опинилася в парку неподалік їхнього будинку. Говорив здебільшого Женя, поки туман у її голові поволі розступався під натиском свіжого повітря. Стояв квітневий вечір. Дерев ледве починали зеленіти, а світ довкола набирався свіжих весняних сил. Він помітив, як насолода від природи впливає на неї:

— Ти ожила.

— Люблю весну. Пару тижнів — і настане ідеальна пора, коли вже не таке все голе навкруги, але й не надто спекотно.

— Гарно буде гуляти вечорами, — Женя втомився боротися з розтріпаним світлим волоссям і зібрав його у хвіст, — коли вітер перестане зносити голову. Я найбільше люблю несподівані дощі. Особливо на природі.

— Жартуєш?

— Ні, чого? Знаєш, які потім круті історії виходять? Про те, як у тиху літню ніч посеред лісової глушини через грозу підтопило три намети, а після вольового рішення повертатися додому ми в темряві ледь не в'їхали в озеро.

— Ви були тверезі?

— Водій — так. Ми розташувалися на галявині неподалік. За пів години перемовин про те, чи варто чекати ранку, схил встигло добре розмити. Нічого страшного, всі живі, мають що розказати.

— Ми восени з юначками їздили в триденну мандрівку, то жодної ночі без дощу не було. Брьохалися в болоті, зате такі

задоволені. Я боялася, чи їхні батьки не прийдуть по мою голову.

— У Пласті батьки теж можуть сваритися через шмарклі дитини?

— Зазвичай ні, але всяке може бути.

— Чому б не потривожитися зайвий раз? Потренувати нервову систему?

Марина засміялася. Він ідеально вловив її вміння накрутитися заздалегідь.

— Ми вчимо юнацтво самостійності й відповідальності, але іноді цього не завадить повчитися їхнім батькам. Дехто спихає дітей у Пласт, щоби просто їх чимось зайняти. Хоча мені подобається, як такі дівчата чи хлопці, на початку скептичні, проймаються духом. Їх потім за вуха не відтягнеш від заходів.

— Ти так розповідаєш, що я аж сам надихаюся. Шкода, не маю достатньо часу.

— Ти можеш, наприклад, долучитися охоронцем на табори. Для цього не потрібно бути виховником.

— Влітку, так? Хіба твого Данила там не буде?

— Він не мій, — Марина ніколи не розглядала його з романтичного погляду, тому несподівано знітилася. — Тобто мій колега, якщо можна так сказати. Знайомий. Хлопчачий табір стоїть окремо, у нас будуть спільні заходи. Для дівчат усе одно потрібно знайти двох охоронців.

— Якщо запропонуєш, я не відмовлюся.

Під час прогулянки Марина фізично відчувала, як Женя дивиться на неї. Від такої уваги хотілося поправити волосся, розгладити кофту, чимось зайняти руки. Очі — сіро-блакитні, схожі на запорошені незабудки — раз за разом ловили її погляд. У його зацікавленні не було відвертої оцінки чи хіті, як іноді відчувалося у спілкуванні з хлопцями, — лише щира зацікавленість. Принаймні так здавалося. У неї не виникало

бажання замотатися в покривало, щоб чужі очі не бродили її тілом, чи вимитися після розмови.

— Тобі захочеться сидіти десь тиждень у глушині з купою дітей?

— Ти ж там будеш, — їхні погляди знов зустрілися, і вона втрималася від того, щоб не відвернутися, хоча дуже кортіло. — Звучить як дуже веселе заняття. Мені не вперше лазити лісами.

Марина нагадала собі, що Женя подобається Орісі. Її уява, напевно, домальовує зайве. Можливо, він навіть прийшов до них, знаючи, що Елізи немає, щоб побачитися з нею. Оріся всім подобалася. Коли вона спілкувалася з хлопцями, від неї аж пашило внутрішньою сексуальністю, від якої ті втрачали голову. І це виходило так природно, без умисності, що Марина почувалася беземоційною дошкою. Наче в неї самої ота функція милого опускання вій, загадкових усмішок, миттєвих дотиків до співрозмовника і скрадливих поглядів була відсутня від природи. Коли вона намагалася імітувати таку поведінку на побаченнях, виходила погана пародія.

Він провів її під під'їзд, а потім хвилин п'ятнадцять їм не виходило розійтися, бо спогади про невдалі шкільні екскурсії ніяк не закінчувалися. Зрештою вони попрощалися, коли сусідка, що виходила на вулицю, ледь не збила Женю вхідними дверима.

Після прогулянки мало б працюватися легше, але думки чомусь узагалі не хотіли повертатися до фінансових ризиків. Десь за годину по тому вернулися дівчата. Оріся зірочкою впала на диван:

— Я хочу вийняти ноги, щоб вони переболіли окремо від мене.

Еліза плюхнулася в крісло і показала пальцями плюс на знак солідарності.

— Ти чим ся займала? Може, яких парубків водила?

Як на змучених поїздкою вони раптом занадто пильно почали вдивлятися в Марину, наче від її відповіді залежала доля світу чи хоча б мікрорайону.

— Робила домашнє. Ти, на жаль, не знаєш, що це таке, але можеш уявити.

— І все-е-е? — слово тягнулося, як гума в спекотний день.

— Женя приходив. Коробку якусь приніс, — помовчала і додала: — Я вийшла пройтися, бо голова вже боліла від навчання.

— Ой, а що це ми очка відводимо? Соромно зраджувати людині, з якою ділиш один диван?

— Ми просто пройшлися парком, — Марина захотіла виправдатися, хоч у репліках Орісі не було докору: — Я не маю ніяких намірів щодо нього.

Дівчата, явно спантеличені, запитали в один голос:

— Чого?

— Бо він тобі подобається. Ти сама казала, що не проти з ним... — вона намагалася знайти культурне слово, — поспілкуватися ближче.

— Марино, трахнути і поспілкуватися — це два різні процеси, які часто зі спільного мають тільки залученість язика. З огляду на нові обставини я передумала.

— Які?

Оріся з Елізою презирнулися, наче подумки вели розмову.

— Ти не питала в нього, — подала голос Еліза, — що в коробці?

— Ні.

— Принеси, будь ласка, — вона плавним рухом махнула рукою на коридор — навіть у втомі велична, наче цариця на ложі.

Узявши в руки коробку, Еліза дістала червоно-зелену книжку, обкладинка якої пістрявіла дрібними деталями, від яких аж різало в очах. «Володар перснів».

— Знаєш, для чого вона мені?

— Читати?

— Ні.

У них обох були надто загадкові обличчя. Марині аж стало страшно, що чекає на бідну книжку.

— То для чого?

— Дивись, умови задачі, — Орісі вистачило сил лише піднести руки й жестикулювати. — Є хлопець, який приносить знайомій пакунок, поки тієї немає вдома. Передає сусідці, водночас кличе сусідку прогулятися. Запитання: чому в пакунку книжка?

— Бо її хтось хоче читати?

— Марино, ти не бачиш дерев за лісом.

— Здаюся.

— Це найкраще, що йому спало на думку, — змилостивилась Еліза. — Ми сказали, щоб він вигадав будь-яку причину.

— Я не вловлюю зв'язків.

— Жінко, ти така розумна, коли цього не треба. Чому Женья надумав передати книжку, яку ніхто не збирається читати, знаючи, що Елізи немає вдома? Явно не від нудьги, — Оріся спромоглася відірвати голову від дивана й глянути Марині в очі. — Ми йому здали тебе і сказали, що можна вивести тебе в парк під будь-яким приводом.

— Тобто йому не треба було приїжджати?

— В сенсі «не треба»? Розкладемо все по полицях, щоб ти не змогла прикинутися дуб-деревом: ти йому подобаєшся. Он сіє lubi². Не like you. Андерстендабле?

— Likes. Це третя особа однини.

— Та хоч сьома двоїни, до сраки. Не зіскакуй з теми.

Щоки Марини легко спалахнули. Це була приємна думка — комусь подобатися. Але десь у душі засів страх. Скільки таких спроб зійдуть нанівець з її боязню близькості?

Розділ 9

Ненавмисний вуаєризм і сімейні мелодрами

Людо дивився на Данила, Данило дивився на Людо. В обох застиг вираз, який можна було назвати сумішшю спантеличення і недовіри.

Марина підштовхнула хом'яка до руки хлопця, простягнутої на столі, і той нарешті зрозумів, чого від нього хочуть. Заліз між пальців і гризнув. Данило зморщив носа, та змовчав.

Кров — то плата. Той бік любив брати її за магію. З самих відьом, з невинних жертв, з тих, хто приходить по допомогу. Без розбору. Її маленький тихий фамільяр більшість часу був звичайною домашньою твариною, спокійною навіть за хом'ячими мірками. Тільки заради передбачень, за її наказом, міг когось вкусити. Коли в діло вступала кров, видіння йшли легше. Допомагала навіть маленька крапля.

— Це все? — запитав Данило, примруживши очі. Він досі не вірив.

Марина на нього шикнула. Зараз керувала вона. Відьма, навіть найслабша, — завжди господиня ситуації.

Насамперед вона мала довести Данилові свої здібності. Могла, звісно, погодитися на допомогу Орісі — важко не

повірити у відьом, коли в тебе на очах перекидаються на рись, — але Оріся не буде вічно на підстраховці. Треба вчитися самотійності.

Реальність потроху розмивалася. Перед очима поставали сотні ниток, за кожную з яких можна було схопитися — кожна проведе лабіринтом чужої свідомості до спогаду. Головне — не збитися й не загубитися.

Марина подумала про горе-кохану Данила, Лану. Якщо вже справа стосується її, можна висмикнути якийсь момент із їхнього спільного минулого. Її пальці пробіглися шерстю Людо, шукаючи заспокоєння й упевненості. Вона зосередилася на цьому задумі, прохаючи Той бік, виворіт світу, показати їй візерунок минулого.

Побачила.

Щоки вмить спалахнули, Людо ледь не вилетів з-поміж пальців. Не настільки спільне минуле мала на увазі! Добре, що в клубку простирадл не було видно чужих тіл. Принаймні їх було видно не повністю, а всі стратегічні місця — прикриті.

Бляха-муха, та не треба бути генієм, щоб виснувати: якщо в нього такий сильний потяг до Лани, то найяскравіший спогад саме такий!

Марина ледве стрималася, щоб не замахати долонею перед очима, — все одно відігнати видіння фізично не можна. Вона мусила озвучити, що бачить.

— Ви у квартирі, де біля вікна стоїть етажерка з книжками, а на стіні висять фотографії різного розміру. Їх так багато, що вони наліплені одна на одну, — фокусуватися на деталях інтер'єру було простіше. — На підлозі — ваза з трояндами, яскраво-синіми. На столику стоїть відкорковане шампанське, ароматичні свічки. Не з одного набору, різних стилів. Ви в ліжку.

Видіння поволі втратило барви й чіткість, вицвіло, немов текст на старому чеку, і зникло.

— Я підозрюю, — подав голос Данило, поки Марина не наважувалася поглянути йому в очі, — ти не ставила камери у квартирі Лани, щоб вразити мене через кілька місяців цим трюком.

Вона кивнула.

— Тільки там... ми ж не просто лежали? — його голос надламався, наче щось у горлі заважало говорити.

— Навіть дуже не просто. Вибач, я не подумала, як це спрацює.

Вони обоє зараз були кольору сердечок на Орисиній чашці — насичено-бурякові.

— Я нічого не бачила! Бачила, — виправилась, — але не все.

— Це добре, — незручна, як взуття не того розміру, пауза. — Наскільки не все?

— Більшість того, що має бути прикритим, було прикрито, а потім я розглядала кімнату.

— Як зручно, що вона не любить мінімалізму, і там повно всілякого мотлоху.

Важко було залишатися господинею ситуації за таких обставин.

Марина запропонувала Данилові допомогу, коли він на зустрічі виховників прохопився, що знов особисте життя перешкоджає всьому на світі. Відкрилася, що є відьмою, тільки сьогодні — і відразу така вдала демонстрація сил. Вона вже сумнівалася, чи варто було це робити.

Уперше за кілька хвилин Данило пильно подивився їй в очі. Рум'янець на його щоках ледь потьмянів. Він досі нагадував зворохобленого чорного птаха.

— Тепер ми близькі, як ніколи, — засміявся невпевнено, тихо. — Чесно скажу, не вперше мене застали в процесі, але цього разу я навіть не присутній, виходить? Вибач.

— Ти чого просиш вибачення?

— Це мої спогади. Я мав якимось тримати їх при собі. Ні?

— Я ж лізла у твоє минуле. Подумала, опишу особистий досвід, але не очікувала, наскільки приватним він буде. Я зрозумію, якщо ти зараз захочеш піти.

— Зате вийшла переконлива демонстрація. Можна запитання?

— Після цього як порядна ворожка я завинила тобі не одне.

— Ви всі в курені відьми? Це тільки «Лісові чорти» приймають людей?

— Ні, — Марина була рада перемкнутися на іншу тему, — так збіглося. Я стала відьмою раніше, ніж пластункою. Хоча у «Степових відьмах» є ще одна з нашого шабашу. Вибач, не називатиму, хто саме, бо не знаю, чи вона згодна розкриватися. Усі решта не в курсі, гадаю.

— Ви на Лисій горі збираєтеся?

— Шабаш — це організація. Ми проводимо зустрічі у звичайній будівлі. На мітлах не літаємо.

— Я по хом'яку почав здогадуватися, що фольклор не зовсім правдивий.

— Багато справді мають котів. Я жила в гуртожитку, потрібен був маленький фамільяр.

Після невеликої ознайомчої лекції про відьом — з неї варто було починати, але фарш назад не прокрутиш, — Данило, знову знітившись, зізнався:

— Це була ніч, коли я освідчився. За синіми трояндами зрозумів. Я був таким щасливим, доки не настав ранок.

Зміна настрою збила все засоромлення — Марині стало його шкода. Вона не могла уявити, як це — не просто дістати відмову, а прожити кілька годин у радісному піднесенні, щоб потім зустріти жорстоке розчарування. Данило був симпатичним, розумним, багатим. Чому тій Лані нічого не заважало кохатися з ним, а шлюб здався поганою перспективою?

— Існують істоти, серпаниці, які забирають погані емоції. Ти пам'ятаєш саму подію, але не відчуваєш щодо неї нічого.

— Ні, — похитав головою він, — це не аж така страшна моральна травма. Не можна жити лише хорошими спогадами, правда?

— Як забажаєш. Це твої почуття.

— Що ти порадиш, панно відьмо?

Марина поглянула на нього. Рука знову лягла на Людо. Довкола хлопця проступив обрис — хтось називав це аурую, магічним силуетом. Він був чистий — жодна магія його з Тим боком не зв'язувала.

— У тебе немає любовного привороту. Це просто почуття. Гормони.

— Їх можна магічно прибрати?

— Почуття — так.

— Добре! — Данило аж вигукнув від ентузіазму, а потім знову замислився. — Чи ні? Чорт, чого це так важко? Краще б ми жили в середньовіччі. Батьки знайшли тобі наречену — одружився й не паришся.

— Дехто й зараз так робить.

— Мої, звісно, не подарунок, але не тирані.

— Усе одно я зараз не зможу взяти й відрізати тобі потяг до Лани одним махом. Робота з душею кропітка, — тим паче для такої недосвідченої відьми. — Подумай, який результат тобі потрібен. Хочеш продовжувати ці стосунки чи завершити їх? Я можу тобі підказати, але рішення за тобою. Я — тільки виконавиця.

— Легше поки не стало, хоча радий, що є інші варіанти, окрім ниття. Слухай, — він затарабанив пальцями по коліну, — ти ж не можеш підглядати за мною далі?

— Для видінь мені потрібен прямий контакт, а ще вони неконтрольовані.

— Тобто ти не Саруман з кулею?

— Не знаю, хто це, але точно ні.

Під кінець вони ледве не посварилися — Данило був налаштований платити за сеанс.

— По-перше, це тільки дружня розмова! По-друге, це я мала б компенсацію за моральну шкоду давати.

— Ти сама кажеш, що це робота. Робота має оплачуватися.

— Коли вирішиш приймати мої послуги — тоді й будеш. Я не можу брати гроші за ось це непорозуміння.

— Для багатьох я Данило Володимирович, майбутній пан директор, а хтось дупу мою голу бачить. У житті має бути рівновага.

— І рятує від харчового отруєння, коли до найближчої аптеки двадцять кілометрів, — додала Марина.

Саме тоді вони подолали етап простих знайомих. Після осінньої мандрівки мальовничими болотами, під дощем і в тісних електричках з величезними наплічниками, важко було не зблизитися. Такий досвід гартує дружбу.

Данило пообіцяв, що найближчим часом щось вирішить, і таки впихнув їй пару купюр.

Через кілька годин додому повернулися дівчата — Марина попросила їх погуляти, бо чужа увага напружувала. Вони скористалися цим, щоб походити ресторанами — придивитися варіанти до весілля.

— Маємо розібратися, — розповідала Еліза, — чи треба нам окрему дитячу зону. Я про це навіть не думала.

— Багато дітей буде?

— З мого боку — тільки сестра. Маю в Іллі уточнити про його родичів.

— У тебе є сестра?

— Семирічна. Сумніваюся, що вона гратиметься з іншими. Навіть поговорити не зможе.

Орися прийшла з кухні з чашкою в сердечка.

— Мама не навчила її мови?

— У нас різні. Мачуха — естонка, — Еліза сторожко глянула на них і на одному подиху видала: — Мама давно мене покинула.

— Бляха! — Оріся ледь не обіллялася чаєм. — От сорокабілобока! Чого ти раніше не казала?

— То ви знаєте?!

Кілька секунд її вигук відлунював у тиші квартири. Маринин мозок збудував логічні зв'язки швидше, ніж очікувалось.

— Орісю, зозулі, — зітхнула вона. — Зозулі підкидають яйця в чужі гнізда, не сороки.

— Ой, точно. Тоді виходить... — до неї теж почало доходити.

— Ганна Білобока — твоя мати?

Еліза склала руки навхрест на грудях.

— Вона мала роман з естонським дипломатом, моїм батьком. Через пару місяців після пологів віддала мене йому і зникла з мого життя.

— Ви бачилися в шабаші. Вона не підозрює, хто ти?

— Чого ж? Їй усе відомо. — Еліза підійшла до вікна і подивилась на двір. — Ми ніколи одна одну не знали. Чужі люди. Колеги-відьми, не більше.

З її рухів зникла плавність. Постава стала занадто прямою, строгою. Здавалося, що раптове одкровення мало зробити її вразливою, а сталося навпаки. Ніби нещастя викувало її лати, зодягнуло в метал.

— Не думайте мене жаліти, — вона розвернулася до кімнати. На лиці не було ні смутку, ні тамованих сліз — тільки холодний спокій. — Серйозно, я не хочу, щоб ви вважали це великою трагедією.

Оріся похитала в чашці чай, ніби склянку з віскі у барі.

— Тобі це болить, — сказала невластивим їй розміреним і тихим голосом.

— Я не хотіла, щоб хтось про це знав, бо всі довкола перетворюють ситуацію на мелодраму.

Вона відійшла від підвіконня і сіла навпроти них — на тумбі. Склала руки в замок, проте нарешті дозволила собі трошки згорбитися, відпустити напругу.

— Я знаю, як це звучить. Вона віддала мене, після того не навідувалася. Дала ясно знати, що дитина його, не її. Це сумно, але не кінець світу. Підозрюю, вам хочеться зрозуміти причину і втішити мене, але не треба.

— Ми недовго одна одну знаємо, — почала Марина, голос її збивався від невпевненості і страху сказати щось неправильне, — ти не зобов'язана нам видавати всю історію своєї сім'ї. Але якщо захочеш поговорити — ми готові слухати.

Повні губи Елізи нарешті торкнула усмішка.

— Я здогадуюсь, що ви зараз думаєте, ніби мені боляче розкривати душу.

Подумати тільки — вона зараз більше переймалася їхніми почуттями!

— Усе добре. Ганна Білобока — це чужа мені людина, як перехожі на вулиці. Біологічно — матір, але не більше. Їй так підходить, мені тяж. Я підозрюю, вона хороша відьма і, можливо, непогана подруга чи наставниця комусь. Її неспроможність — чи небажання — виконувати роль матері не ставить на ній хрест. Це лише один аспект життя. Хтось поганий учень, працівник чи друг, але хороший батько для своїх дітей. Тут — навпаки.

— Я приміряю ситуацію на себе, — промовила Орися, розглядаючи свій чай, наче на його поверхні могла побачити гіпотетичний варіант теперішнього, де її мати від неї відмовилася, — і не розумію, як ти так спокійно реагуєш.

— Я взагалі не можу уявити ситуацію, де ти на щось спокійно реагуєш, — парирувала Еліза зі смішком.

— Туше.

— Років десять тому, коли мені було тринадцять-чотирнадцять, я прагнула знайти маму. Побачитися з нею,

глянути в очі. Довести їй щось. Хотіла стати успішною, красивою, впливовою — прийти до неї із цим і плюнути в очі, щоб вона кусала собі... нігті?

— Лікті.

— Так, точно. Мені кортіло показати, що вона дарма від мене відмовилася. Я вчила з татом українську, щоб її вразити! Зараз же... Навіщо дарма старатися? Я виросла, ким виросла, без неї. У мене є сім'я, я не сама.

Марина її слухала, підібгавши під себе ноги, і накручувала прядку волосся на палець. Коли Еліза замовкла, вона тихо заговорила:

— Завжди думала, коли я виношу дитину, то не випущу її з рук. Це так дивно — рости в собі інший організм, а потім не хотіти мати з ним нічого спільного.

Орися відкрила рота. На її лиці було написано, що саме вона збирається сказати.

— Я не про глисти! — перебила її Марина, а потім продовжила свою думку: — Хіба не має існувати безумовна батьківська любов?

— У мене вона була. Батьківська. Татова.

— Ти маєш рацію, — вона сама не могла пояснити, яке саме твердження хоче довести. — Чомусь підсвідомо сидить думка, що мама — це та людина, яка мусить бути поряд.

Еліза кивнула. Скосила очі вбік і тарабанила пальцями по лакованому дереву — роздумувала.

— У мене були знайомі, яких кинули батьки, але чомусь до мене ставилися більш поблажливо. У них — тато пішов з сім'ї, знайшов іншу жінку. З ким не буває? У мене — бідненька дитина, як не пощастило. Кому, скажіть? Мені, у приватній школі? З татом, який щороку возив мене на теплі моря?

— Коли чоловіки кидають сім'ю чи дітей, це нікого не дивує, — сказала Орися.

— Чому? — спінилась Еліза. — Байдуже, чоловік ти чи жінка, дитина — це твоя відповідальність. Через тебе — вас обох — вона з'явилася на світ.

— Валідно, але матір виношує дев'ять місяців, а не просто...

— Еякулює, — підказала Марина більш-менш культурне слово.

— От-от. Зазвичай тому мама має сильніший зв'язок із дитиною.

— Не завжди ж? — показала Еліза на себе. — Не всі матері його мають. І нехай.

— Не розумію — ти виправдовуєш Білобоку?

— Я не хочу робити з цього трагедію більшу, ніж у тих, кого покинув батько. Я достатньо намучила тата цим у підліткові роки — наслухалась отих співчутливців, влаштовувала істерики, наче він винен, що в мене немає мами. У мене немає матері, у Ганни Білобоки — доньки. От і все. Не потрібно драматичних сцен. У кожної своє життя. Ми чужі люди.

— Чудово, закрили тему, — підсумувала Оріся. — Хто що хоче на вечерю? Я готова хом'яка з'їсти.

— Тобто не сильно голодна? — уточнила Марина, але завбачливо відсунула клітку з Людо.

Уже потім, коли вони залишилися вдвох, поки Еліза ходила в магазин по солодке на вечір, Оріся з явним незадоволенням клацнула язиком.

— Не очікувала, що Білобока виявиться такою суч...

— Не треба обзиватися.

— Сучасною людиною з оригінальними поглядами на сім'ю. Подумати тільки! Така вся ділова, ввічлива і правильна, аж зуби зводить.

Марина не долучалася до обурення, сиділа мовчки. У грудях нило — несподівано сильно, як для реакції на просте співчуття подрузі. Для чого тоді Білобока просила наглядати за Елізою? Просто її використовувала, щоб налагодити стосунки з донькою?

І що їй далі робити — розповісти Елізі? Порадитися з Орисею? Вона була не готова щось вирішувати, але бездіяльність — це ще гірше.

Розділ 10

Хто приходить непроханим

Сталась okazія — Оріся відбула всі чотири пари. З нагоди цього свята вона затягнула Марину на піцу. Це був невеличкий заклад неподалік шабашу, де грала тиха ненав'язлива музика, а стіни прикрашали вигадливі мозаїки — гарні, проте від їх кількості рябило в очах.

— У мене погані передчуття, — знущаючись виделкою і ножем над тістом, сказала Оріся.

— Через Білобоку?

Марина вирішила поговорити з Ганною Іванівною, проте не ділилася деталями. Пообіцяла Орісі, що все потім пояснить.

— Ні, снилася хрінь, — іноді сни слугували попередженнями. — Зима, річка. Неприємні спогади.

Вони були пригнічені, тому доїли свої порції майже в тиші й рушили до будівлі шабашу.

— Я — для підтримки штанів, але якщо треба буде на неї накричати, то клич.

Рішення прийти сюди було спонтанним. Від учорашнього вечора, з моменту зізнання Елізи, її не покидало відчуття, що прохання Білобоки по-тихому наглядати за весіллям — своєрідна зрада.

Ганна Іванівна здавалася зібраною, як завжди. Привіталася, чемно поцікавилася справами. Важко було приміряти на неї образ безвідповідальної матері-зозулі.

Нігті вп'ялися в долоні. Марина вирішила не тягнути й випалила:

— Я дізналась, що Еліза — ваша донька. Тому, вибачте, більше розповідати вам про підготовку до її весілля не буду.

На мить маска стриманості Білобоки дала тріщину — швидкий спалах розчарування чи суму, який швидко згас.

— Що ж, я цього очікувала. Повірте, це не моя цікавість, а справа, важлива для представництва нас як спільноти на міжнародній арені.

Горло стиснуло. Її тон був таким відсторонено-діловим, наче й не лунало сердечних прохань за всім наглядати. Марина завжди дивилася на Ганну Іванівну із захопленням — зараз їй боліло від того, наскільки її поведінка далека від очікувань.

Вона глибоко вдихнула, зібравшись із силами. Білобока не винна в тому, що хтось її ідеалізував. Маринині очікування — це проблеми самої Марини.

— Як я вже казала, я допомагатиму Елізі навіть без ваших вказівок. Однак, якщо шабаш хоче знати, що відбувається, то я не докладатиму. Не вам.

— Марино, я робила помилки, але зараз маю на меті...

— Якщо ви хочете щось пояснити — краще поговорити про це з Елізою, хіба ні? — від власної сміливості аж кров зашуміла у вухах. — Я не шпигуватиму за подругою.

— Ви перебільшуєте.

— Я — не проміжна ланка між вами. Якщо ви бажаєте залучитися до життя доньки, то поговоріть про це з нею, а не втручайтеся опосередковано, через мене.

— Вона не захоче, — промовила Білобока і, ніби втомившись тримати спину, сперлася на спинку крісла.

Ця коротка фраза збила весь запал. У ній було стільки смутку! Початкове обурення здригнулось і згасло, Марині стало шкода Білобоку. Співчуття зародилося десь у підсвідомості,

придушило всі обґрунтовані аргументи. Однак тут не можна було давати волю емоціям.

— Еліза — не дитина, здатна сама вирішувати, чи приймати від когось допомогу. Якщо їй ваша не потрібна, то обманювати її я не буду. Байдуже, наскільки благородні у вас наміри. Завжди була про вас вищої думки.

Останнє речення вона тихо пробубоніла під ніс. Однак Білобока глянула на Марину. Вона, доросла жінка, заступниця глави шабашу, здавалася присоромленою перед якоюсь двадцятирічною студенткою! Кутики її губ смикалися, ніби вона намагалася заговорити, але ніяк не могла сформулювати думку.

— Мені шкода. Я намагалася вчинити якнайкраще.

— Добрими намірами... Ганно Іванівно, я не збираюся лізти вам у душу й допитуватися. Це не моя справа. Але, якщо ви намагаєтеся виправити вчинене, запитайте Елізу, чи потрібно їй це.

Це було неправильно — приходити до неї та вичитувати, як нерозумну дитину, — однак слова лилися самі. Хотілося виплеснути всі почуття, пережиті за останню добу. Біль за Елізу був головним рушієм. Власне розчарування стільки не важило.

— Я не очікую від неї пробачення. Просто хочу знати, що все мине без проблем.

Марині кортіло запитати, чи не пізно спам'яталася, але, глянувши на неживий вираз обличчя, на глибокі зморшки довкола очей, які колись додавали шарму, а не віку, а тепер поглибилися, промовчала.

— Я поки не казатиму Елізі. Навряд чи така маніпуляція налаштує її позитивніше. Тільки зіпсує настрій. Тепер вибачте, що заявила без попередження й забрала ваш час. До побачення.

Вона встала і пішла до дверей. Уже на виході мусила обернутися на голос:

— Марино, я не думала, що так раню вас. Пам'ятайте, що ви все одно можете звертатися до мене за потреби.

— Матиму на увазі.

Уже опісля, переповідаючи всю історію Ориси, вона дала волю почуттям. Збиваючись, проговорювала все, що її турбувало, раз за разом повторювала, як її рве навпіл — і Елізу хочеться захистити, і Білобоку шкода, хоч і незрозуміло чому. Орися уважно слухала, тільки періодично вставляла свої короткі реакції.

Розмовляючи, вони намотали кілька кіл біля кіоску з кавою, а потім, коли нерви заспокоїлися, рушили додому. Там їх чекав сюрприз. Неприємний.

Вхідні двері квартири були навпроти кухні. Марина, що зайшла першою, так і залякла на порозі. Орися від несподіванки ткнулася їй у спину, а потім визирнула з-за плеча.

На табуреті, голий по пояс, сидів хлопець, чиє лице — зараз прикрашене багряною подряпиною — хотілося навіки забути. Біля нього нависла Еліза з ватою, а поруч стояла аптечка.

— Світич! — вигукнула Орися. — Ти якого чорта драного тут робиш?

— Ой, — Еліза глянула на дівчат, а потім знову на свого пацієнта, — то ти і є той самий Світич?

— Той самий? — його босяцьке обличчя, скривлене від болю, осяяла широка самовдоволенна усмішка. — Не сомнівався, що ви мене обговорюєте.

— Обговорюєте, — машинально виправила Марина.

У неї були однокласниці із Сумщини, як і він, але їхній суржик так не бісив.

— Дотошна, як завжди, Маруська. Шо, ніхто не тра...

— Рота заляпни, бо зашию! — Орися завжди ставала на захист Марини, навіть коли між нею та Світичем усе було добре. Наскільки взагалі язик повертався назвати їхні стосунки чимось добрим. — Звідки ти тут узявся?

— Подумав, може, ти заскучилась.

Еліза, яка чула уривки історій із їхнього непростого минулого, заговорила:

— Діма з'явився на порозі. Поранений. Сказав, що він твій друг.

Не дивно, що вона не одразу провела паралелі між оцим закривавленим непорозумінням і хлопцем, якому вони вечорами періодично перемивали кісточки. По-перше, Марина навіть не пам'ятала, коли востаннє хтось називав його на ім'я. По-друге, Світич іноді вмів прикидатися вихованою і приязною людиною.

Орися роззулася і пройшла на кухню. Коротко запитала:

— Хто тебе?

Худий блідий торс був добряче зчесаний з правого боку. На грудях і руках виднілися точкові синці від ударів.

— Посковзнувся невдачно.

Світич робив те саме, що й Орися, тільки для чаклунського товариства ТУР. Шукав артефакти, був на побігеньках у керівника, влізав у розборки з іншими чаклунами. З його підходом — борзої шпани в неблагополучному районі — взагалі було дивно, що досі всі руки-ноги на місці.

— Чого ти приперся сюди? Звідки взагалі знав, що я тут?

— Риська, тебе не так складно знайти, як ти думаєш. Ти мені винна, кстаті. Зроби добре діло, а?

Еліза відступила від Світича в коридор, до Марини. Орися тим часом, стиснувши губи, взяла вату й заходилася обробляти рани. Лице в неї було — хоч великомучеників малюй. Після того як наставниця принесла її в жертву, у неї залишилися шрами на зап'ястках.

За незадоволенням їй усе одно не вдавалося приховати тривогу від вигляду Світичевого тіла. Зате на словах обоє відривалися сповна. Від того, як вони перекидалися короткими колючими фразами, у повітрі аж іскрило.

— Вони точно ненавидять одне одного? — прошепотіла Еліза.

— Там усе складно.

Марині не подобався Світич. Він був грубим, нарваним, робив боляче Орісі. Навіть його зовнішність — коротка стрижка під одиничку, любов до жахливих спортивних костюмів, які варто було визнати злочином проти стилю, — відштовхувала. Вона зазвичай не оцінювала людей за такими деталями, але тут не могла стриматися.

Орісю до нього чомусь тягнуло.

— Кажете, Ісаєвич хоче партнерства з Естонією?

— Тобі яка різниця? — Марина схрестила руки на грудях. — Це відьомські справи.

— Дуенья, успокойся, я не з'їм твою Орісю. Можеш піти кудись погуляти, не страждати від мого виду.

— Хтось зовсім борзіє, га?! Ти приперся в чужу хату, а тепер виганяєш Марину?

— Я хворий...

— На всю голову.

— Не кричи на мене, бо впаду в обморок.

У Марини засіпалося око. Еліза стояла поруч і помаленьку переоцінювала свої перші враження від знайомства. Цікаво було, у який бік — гірший чи кращий?

Можливо, біль дошкуляв Світичу, але його було недостатньо, щоб відволікти від гіршого — флірту.

— Тебе це радує? — його голос робився тихшим і хрипкішим, коли він ледь повертав голову до Орісі. — Робить мені больно?

— Я зараз кину, будеш сам справлятися.

— О, тепер тобі нравиться тільки наблюдать?

— Ти прекрасно знаєш, що саме мені, — Оріся скопіювала його тон, нахилилася ближче до чужого вуха і виділила останнє слово, — нравиться.

Перебування на кухні стало майже нестерпним. Їхні погляди, короткі дотики — занадто багато інтимності для обробки ран.

— Піду провітрюся.

— Давай, а то шось душно стало від тебе, — втрутився зі своїм цінним коментарем Світич, але Марина його проігнорувала.

Вона безцільно бродила парком. Цілий день згадувався, мов у тумані, — наче нічого страшного не відбулося, а все одно накотила нестерпна втома. Після прогулянки попустило. Коли повернулася додому, Світича вже не було. Погана новина: Орісі теж.

— Вона сказала, — люб'язно доповіла Еліза, — що проведе його і повернеться.

— Не повернеться, — відказала Марина. Ну, зате диван сьогодні буде лише в її розпорядженні. — Не розумію, що вона в ньому знайшла.

Рік тому, коли відбулася та доленосна сутичка за зубрів ріг, здавалося, що Оріся його зненавиділа навіки. Він уклав парі, що окрутить її, вона дізналась і, допомагаючи в пошуках, прибрала артефакт собі до рук — заразом поранила його й вислужилася перед главою шабашу. Марина не уявляла, як після такого можна хотіти навіть бачити одне одного.

— Вони чимось схожі, хіба ні? — Еліза звела очі вгору, ніби відтворювала їх обох у пам'яті.

— Зовсім трохи, — неохоче зізналась Марина. — Я хочу, щоб у неї був хтось хороший. Не такий, через кого вона то ридає тиждень, то біжить підскоком.

— Їх тягне одне до одного. Це ж видно.

Повні красиві губи Елізи вигнулись у мрійливій усмішці. Марина підозрювала, що сама так само дивиться на Артура з Марічкою. Тільки юнацька любов була милою і наївною, а ще не передбачала спроб убивства чи калічення.

— Не бачу логіки. Після всього...

— Іноді ти хочеш когось просто тому, що хочеш. Дивишся на нього, бачиш усі хиби, а все одно голову зриває.

— Це в тебе з Іллею так?

— Ні, — розсміялася вона, — помилки юності. Ти ж розумієш, як це буває.

Марина невизначено кивнула.

Її тягнуло сказати, що не розуміє. Вилити душу. Вона ніколи щиро не говорила про це навіть з Орисею. Знала, що та не глузуватиме, а все одно боялася.

Деколи їй здавалося, наче в ній щось поламалося. Ота кнопка, яка відповідала за пристрасть. Перед очима постійно були приклади, як бездумний потяг може руйнувати життя, та їй усе одно кортіло бути такою, як інші. Хотіти когось. Не чути докорів від хлопців. Бути *не зламаною*. Нормальною.

Розділ 11

Валіно́р, Феано́р та інші теми для побачення

На обкладинці книжки, яку читала Еліза, надмірно мускулястий мужчина вирішив попрактикуватися в моржуванні. Іншої причини, чому він стояв оголений по пояс на тлі засніжених просторів, обіймаючи трохи одягненішу панянку, не спадало на думку.

— Я сумніваюся, — муркнула Марина, потягуючись після обіднього сну, — що тут ти пізнаєш глибини української культури.

Зранку зайшла мова за книжки, й Еліза намірилася знайти щось на скромній полиці під сервізом, де стояли сумні радянські видання. Схоже, вона добралася до Орисиних запасів — історій про піратських полонянок і норовливих наречених.

— Я вже дізналася слово «прутень», — Еліза заклала сторінку, на якій зупинилася, а потім погортала трохи назад. — Крім нього, правда, також «вогкість жіночих катакомб» і «горбисту місцевість його штанів». І ще, упевнена, від любощів на кам'яній підлозі взимку можна заробити кілька хвороб. Але в них такі напружені стосунки!

Подібні зразки літератури Оріся брала в поїзд, коли їздила додому й назад.

— Там теж невинна панянка, яка стрибає на першого-ліпшого аристократа, що покажеться їй без сорочки? — Марина закалатала собі чай. — Не дивись так. Я читала кілька — скрізь було таке.

— Джейн, узагалі-то, губиться посеред засніженого лісу, а граф Тінделл, ворог її нареченого, рятує бідолашку. Вона розривається між обов'язком і пристрастю.

— І виграє все одно... як ти там казала? Горбистість штанів?

Марині подобались історичні любовні романи, але інші — де близькість від дотику рук викликала більше емоцій, ніж сцени гарячої пристрасті гологрудих графів і скромних дівиць, що піддавалися поклику зрадливого тіла.

— У тій купі є щось цікаве? Дорогою до Голосіївського хоч почитаю.

На сьогодні були заплановані сходи на природі.

— Повно! «Небажана наречена», «Принцеса для пірата», «Таємничий горець»... — захопилась Еліза.

— Я, можливо, з юначками буду!

— Їм же по чотирнадцять? — у відповідь на схвальний кивок вона продовжила: — То що, не знають, чим темної грозової ночі займаються аристократ і його мимовільна гостя, коли холодно і треба зігрітися?

— Я не можу світити голим торсом перед дітьми, які ще не досягли віку згоди.

— Нехай світить он, — Еліза показала обкладинку, — граф Яквінтам.

Марина пішла дивитися на полицю, але помітила «Володаря перснів». Більшість у Кадрі Виховників не заперечували щодо табору на цю тему, тож їй не завадило б ознайомитися з текстом.

— Я візьму, ти не проти?

Напевне, Еліза дійшла до вельми напруженої сцени: аж нахилилася вперед, а одну руку тримала коло рота. Почувши запитання, тільки на мить ковзнула поглядом по книжці, кивнула й повернулася до читання.

Під час поїздки в метро Марина встигла пошкодувати, що не обгорнула в папір якого-небудь «Непокірного принца». Лише кілька сторінок, а вона вже встигла заплутатися в географічних назвах, особливостях життя гобітів і пригодах одного з них, Більбо, яким, наскільки змогла зрозуміти, присвячена окрема книжка. І тому написала єдиному знавцю «Володаря перснів» із запитанням, чи має бути так складно.

Вони обмінялися кількома повідомленнями — не тільки щодо літературної дискусії, а й щодо планів на день. На виході з метро її перестріла Гася.

— Я не хочу бути ельфом, — сказала вона, помітивши, як Марина ховає в сумку книжку. — Чому дівчата зразу ельфи? Ми маємо право ставати гномами!

Юначка була високою як для дівчини її віку, десь метр сімдесят, зі світлими очима й довгим руським волоссям — ні краплі схожості з гномами.

— Гасю, хоч гобітами, — блиснула своїми новими знаннями про той усесвіт Марина. — До табору ще довго, поділ між хлопцями й дівчатами — не найголовніше питання.

— Це критично важливо. Ельфи — сноби.

Не маючи достатньо аргументів для заперечення, Марина звернула розмову на нейтральнішу тему — про спільний квест, який готували Данилові хлопці.

— Знаєш, що нам потрібно? — у Пласті навіть до набагато старших виховників зверталися на «ти». — Зачинити разом Артура й Марічку. У них не буде вибору, окрім як поговорити про свої почуття.

— Гасю, вони самі із цим розберуться, — мусила озвучити розумну думку Марина, хоча ідея їй сподобалася.

— Поки вони розбиратимуться, мине триста років. Ми тут не молодіємо!

— Старенька ти моя, давай без самодіяльності?

— Ми й так всі через вас із Данилом розчаровані, не треба відбирати хоч цієї радості.

— Не зрозуміла.

Гася відвела очі вбік — бовкнула зайве.

— Добре-добре, зізнаюся. Після осінньої поїздки ми думали, що ви будете зустрічатися. Ти так гарно поїла його ліками! Так метушилася! Він тобі підносив наплічник на вході у вагон.

— Тобто варіанта простої дружньої допомоги ти не розглядаєш?

— Розглядаю, але так нецікаво.

Весняний ліс поволі вкривався зеленню. Вибрана місцина розгорнулася віддалік від популярних стежок. Можна було зібратися десь у парку в центрі, але там перехожі завжди витріщалися й відривали.

Сходи́ни минули — ніхто не встиг і кліпнути. Майже всі хотіли посидіти довше, але Марина підганяла — боялась, щоб дівчата не добиралися додому затемна.

Кількох забрали батьки, а більшість гуртом пішла до метро. Біля турнікетів знайшовся Женя — під час переписки він запропонував приїхати й провести додому, на що отримав напівжартівливе «Якщо дуже хочеться, то давай».

— Ти давно тут чекаєш? Чому не подзвонив?

— Не хотів переривати тобі зустріч. Усе одно перетнулися б. Вас важко пропустити, туристки, — і помахав юначкам на знак привітання.

Марина озирнулася на них. Упізнала вираз на Гасиному обличчі — з таким Еліза читала любовний роман, Оріся вирушала на завдання, а лиходії розробляли геніальні плани. Занадто багато ентузіазму.

Дівчата виразно стріляли очима одна на одну. Навіть не треба було прислухатися, про що вони там шушукуються.

Від їхньої пильної уваги Марина сама почувалася підліткою на побаченні, яку застали батьки, поки вона вперше трималася за руки з хлопчиком. Женья ж завів розмову, розпитуючи їх про мандрівки й табори. Юначки так захопилися, що Марічка пропустила свою станцію.

Гася, пересідаючи на іншу гілку, вже біля дверей озирнулася на Марину, кивнула головою в бік Жені — той саме щось натхненно розповідав — і склала руками сердечко.

Коли вони вдвох вийшли на Майдані Незалежності, Марина вперше за вечір пошкодувала про рішення зустрітися. Женья був одягнений, як на побачення: темні джинси й сорочка, волосся зібране в низький хвіст. Від нього тонко віяло парфумами. А на ній були старі зручні штани і спортивна кофта, на плечі висіла велика сумка.

— Ти маєш...

— Гарний вигляд? Знаю, я старався, — він усміхнувся, але потім глянув на неї і враз став серйознішим: — Ей, тобі не подобається? Так і думав, треба було вдягатися у світле.

— Ні, з тобою все чудово. Це я от... — розвела руки і кинула погляд униз, наче одяг мав зненацька змінитися на щось вишуканіше, — на спорті.

— Було б дивно, якби ти в ліс пішла на підборах. Упевнений, невимовно прекрасно, але непрактично. Дай мені сумку. Не дивись так, я не з ввічливості — просто хочу теж на спорті бути, а то вичепурився, як з переляку. Боявся, що задивишся на когось іншого.

Як химерно все обернулося! У Марини було кілька побачень, на які вона наряджалася й ретельно добирала деталі образу, а хлопці приходили в спортивках, навіть коли запрошували на вечерю. Від легкого тону Жені їй потепліло на душі, а настрої

покращився. Їй навіть трохи полестило, що він докладав зусиль, а не просто накинув абищо.

До того ж за його плавними, граційними рухами — як у танцюриста — було приємно спостерігати.

Правду кажучи, Марина набагато частіше задивлялася на дівчат — в естетичному, а не романтичному плані. Підмічала крихітні деталі — милу біжутерію, ніжний відтінок помади, колір лаку. Уявляла: зранку кожна перед дзеркалом робила вибір, як показати себе світові. Скомпонувати одне з іншим, підкреслити настрій, продемонструвати зухвалість чи тривогу. Багато цих виборів були неусвідомленими, але в них відчувалася продуманість. Тоді як хлопці залишалися для неї загадкою. Можливо, через те, що вона легко могла уявити себе на місці будь-якої з дівчат. Коли ж питала про зовнішній вигляд хлопців, вони тільки відмахувалися й казали, що не переймаються такими жіночими дурницями.

Женя доводив, що не всім їм байдуже на естетику. Приємний виняток.

— Я радий, що мій підступний план удався.

— Ти про що?

— «Володаря перснів», звісно. Це найкраща книжка у світі! Там такий продуманий усесвіт! Уявляєш, Толкін створив кілька мов, побудував для них граматику й навіть діалекти.

— Ого. Аж шкода, що мені так важко йде. Я дочитаю, обіцяю. Тільки втягнуся спершу — не звикла до вигаданих світів.

Заговорили про її улюблені твори — як виявилось, виокремити когось особливого нелегко, але Марина зрештою зупинилася на Луїзі Мей Олкотт і її «Маленьких жінках». Саме до цієї книжки вона поверталася, коли хотіла комфорту.

— Як мені пояснила Гася, — вона повернулась до «Володаря перснів», але в контексті майбутнього табору, — ельфи спокійні, стримані й розсудливі, а гноми більш гучні, веселі.

— Якщо ми говоримо про Третю Епоху, то так.

— У попередні вони чимось відрізнялися?

— О-о-о, це ти про Феанора не знаєш. І його синів. І братовбивчі війни між ельфами, що відбувалися в Першу Епоху.

— Вони ж безсмертні?

З подальшої розповіді, де Женя намагався дохідливо пояснити про чарівні дерева, які росли у Валінорі, про сильмарили і причини різанини між могутніми істотами Середзем'я, Марина дійшла висновку, що Феанор мав би сподобатись Орісі. Він теж легко запалювався, як бензин, і давав необдумані клятви.

— Це тільки маленька частина всього фольклору, — Женя активно жестикулював, зображаючи смерті синів Феанора через їхню обітницю.

Якби він запитав імена згаданих щойно персонажів і місць, вона назвала б від сили два-три. Їх було так багато — усі незвичні, схожі. Марина уважно спостерігала за Женею. Його мовлення іноді ставало таким швидким, що він ковтав слова. Очі світилися азартом. Захоплення наче підсвічувало його вузьке витончене обличчя. Пристрасний захват прикрашав значно більше, ніж будь-які фізичні риси.

— Я тебе замучив?

— Ні-ні, — поспішно запевнила вона. — Мені подобається, як ти розповідаєш.

Його палкість була заразною. Марині теж хотілося так горіти цікавістю до чогось. Пів дня тому вона навіть не уявляла, що ладна буде годинами слухати про вигадані війни вигаданих істот.

Вони прогулялися центром, зайшли перекусити, а потім рушили до квартири. Місто вже мерехтіло ліхтарями, вечірня прохолода стала майже дошкульною. Та все одно теми для розмови — Толкін, подорожі, майбутнє весілля Елізи — не вичерпувалися.

Маленька лампочка біля під'їзду майже не рятувала від темряви.

— Розумієш, — гаряче казав Женя, — я завжди комплексував, бо в школі з моєї дівочої зовнішності сміялися. Ну тобто вони чомусь вирішили, що світле волосся, не підстрижене під нуль, — це ознака дівочості. Потім виходять «Хранителі персня» — і всі закохані в Леголаса.

— Діти бувають жорстокими. Вгадай, як мене обзивали?

— Принцеса? Барбі? Модель?

— Тичка і глиста.

— От дурні.

Весь час він тримав її за кінчики пальців, легенько погладжуючи їх. Майже невагомі дотики. Після останньої фрази запанувала тиша. Марина опустила погляд на сплетені долоні, потім підняла — і вже не відводила очей від легкої усмішки на чужих вустах.

Поцілує?

Кожен вдих і видих тривав наче вічність. Вона бачила, як тріпотять світлі Женіні вії, як сповільнюється його розбурхане від палкої розмови дихання.

Чи самій? У цьому немає нічого страшного. Лише легкий дотик губ на прощання.

Рука хлопця ковзнула вище, до її зап'ястка. Він задумливо водив великим пальцем по ніжній шкірі з внутрішнього боку. Зовсім трохи нахилився, буквально на кілька сантиметрів — і Марина вгледіла фігуру за його спиною.

Орися, у домашніх штанах і вкраденій у Світича спортивній кофті, застигла з пакетом сосисок, мов олень перед фарами автомобіля. Одна рука з надкушеною сосискою завмерла коло рота.

Женя вловив зміну атмосфери й обернувся.

— Ви мене не бачите, — помахала вона долонею перед очима і шурхнула мимо них у під'їзд.

Спокій вечірньої тиші розірвало синхронне іржання. Марина, упавши головою в плече хлопця, сміялася так сильно, що аж виступили сльози. Коли вони нарешті заспокоїлися, не лишилося ні сліду романтики.

— Це найкраще несподіване завершення вечора, — підсумував Женя.

— Напиши, як доберешся додому.

Він кивнув, помахав на прощання і пішов. Марина піднялась у квартиру.

— Не вбивай мене, будь ласка, — винувато зітхнула Оріся. — Я хотіла їсти, аж на очі не бачила.

— Вбивати не буду, просто ображуся.

Розкаяння, таке неприродне, вмить зникло з Орісиного лиця — з'явилася хитра усмішка.

— То як, цілувалися?

— Не скажу, — з удаваною холодністю відповіла Марина. — Я ж на тебе дуюся.

Розділ 12

Відворотне зілля

Два кабінети над магазином важко було назвати повноцінним офісом. Розлючений Данило шпетив когось по телефону і як ніколи нагадував суворого начальника. Таким Марина його не бачила: костюм з краваткою додавав статності й років, а темні очі під насупленими широкими бровами метали блискавки.

— Ходімо сюди, — жінка років тридцяти п'яти з яскраво-рудим каре вказала на інші двері. — Данило Володимирович скоро звільниться. Поки вип'єте кави?

Він попросив її про зустріч — як відьму. Марина заскочила до нього на роботу — неподалік університету. На першому поверсі, у приміщенні, де нещодавно завершили ремонт, мали продаватися товари для спорту й туризму.

— Якщо завтра, у крайньому разі післязавтра їх не буде на складі, я скасовую до чорта презентацію, — гримів його голос. — Відкриття через тиждень. Я мільйон разів на цьому наголошував. Подякуй, якщо до тебе не приїдуть юристи з позовами про компенсацію. Усе. Надіюсь, наступний дзвінок буде з хорошими новинами.

Він завершив розмову, походив кабінетом, а потім зайшов у сусідній і привітався з Мариною.

— Катерино Степанівно, — звернувся до жінки, — завтра сконтактуюся з тими поставниками, які були в нас запасним

варіантом, й уточню, чи готові вони співпрацювати. На сьогодні можете бути вільні.

Вони спустилися до авто. Данило сів за кермо й затраснув двері. Глянув, як Марина здригнулася від різкого звуку, і зітхнув.

— Перепрошую. Ти не мала цього бачити.

— Проблеми?

— Лана — це вишенька на торті. Попросив тебе зустрітися сьогодні, бо особисте життя, на додачу до решти, мене приб'є остаточно. Ніколи не веди бізнес зі знайомими.

— Підставили?

— Поки не знаю. Ти ж чула.

— Тільки частково.

— Вирішили співпрацювати з молодого і перспективною дизайнеркою, вона мала презентувати колекцію спортивного одягу на відкритті магазину. Дівчина мого знайомого. Дату обговорили вже давно. І от зараз, за півтора тижня, вони ще не готові. Чухають сраки, вибач на слові. Ми запустили рекламну кампанію в пресі, мають бути журналісти. Мене чекає грандіозний провал.

— У тебе ж є запасний варіант?

— Так, але таке не організовується за кілька днів. Я, як останній дурень, вважав, що їй власний бренд так само важливий, як мені — магазин. Виходить, що ні. «Може, посунемо на тиждень-другий?» — він перекривив чужий голос. — Дорослі ж люди. Погратися в бізнесвумен вона вирішила, а організаційні навички купити забула. Плювати, що я грошима ризикую!

Марина не стрималася і гмикнула. Вийшло достатньо іронічно, щоб Данило спинив своє обурення і запитав:

— Щось не так?

— Вибач, якщо прозвучить грубо, але ж початковий капітал тобі дали батьки?

— Так, — понуро підтвердив він. — Це не означає, що я готовий викидати його на вітер.

Вона мить повагалася, чи потрібно далі продовжувати, але таки наважилася.

— Я пам'ятаю, як починали мама з татом. Вони займаються бруківкою, зараз — успішно, але були часи, коли стояв вибір — купити комусь зимову куртку чи місяць не їсти м'яса. Уже потім, подорослішавши, я усвідомила, як сильно це вдарило по них і чому вони досі трусяться над кожною копійкою. Коли відкривалися, брали кредит. Якби прогоріли, не знаю, що тоді було б із нами.

Данило став іще похмурішим, але не злим. Радше пригніченим.

— Тобі слухати ці проблеми багатих людей смішно, правда?

— Ти мій друг. Я, звісно, дивлюся трошки зверхньо, але визнаю, що ти теж людина з правом на негативні емоції. Бути мажором — це вада, яку я готова пробачити, якщо цей мажор — пластун.

Він уперше за день засміявся.

— Я знаю, що не залишуся голим-босим, навіть якщо магазин згорить дотла.

— Він застрахований, напевно?

— І це теж. Та я справді намагаюся з усіх сил. Хочу показати батькам, що я не тільки лазити по лісах здатен.

Решту дороги Данило розповідав про всю організаційну роботу в магазині. Він щиро переймався успіхом справи, хоча це вимотувало нерви.

Удома не мало нікого бути, але з порога стало зрозуміло — щось коїться. З вітальні долинали якісь звуки. Марина обережно зазирнула.

Довкола старого телевізора, що слугував підставкою під вазон, зібралось невелике віче. Оріся з Елізою заглядали, як невисокий чоловік порпається в задній панелі. Спершу

з'явилася думка, що вони викликали майстра, але що довше Марина стояла, то сильніше їй вчувалася присутність Того боку. Ніби хтось поруч чаклував.

— О, ти вже вернулася! — побачила її Оріся. — Зараз будемо забиратися, ще трохи.

— Що відбувається?

— Ми вирішили, що робочий телевізор нам не завадить.

— І викликали майстра? — з недовірою спитала Марина. — Я ж маю рацію?

Якби ж то. Чоловік озирнувся на неї, гмикнув собі під носа — у короткому звуці вчувалася іронія — і повернувся до ремонту.

— Це мій знайомий. Пружник.

Пружники були нечистю Межі. Існували саме на ній, а не на Тому боці: підстерігали дезорієнтованих, юних і самовпевнених людей, а потім допомагали їм, наприклад, знайти потрібне місце чи повернутися у звичайний світ в обмін на невеликі послуги. Вони не були могутніми, але могли гарно задурити комусь незвичному до магії голову і взяти вищу плату, ніж годилося.

Данило теж підійшов до компанії:

— Хто?

— Нечисть така, — безтурботно відповіла Оріся.

— Ясно, — покивав головою, ніби щось зрозумів.

— Кицю моя, — стишила голос Марина. — Що ми говорили про нечисть і ремонт?

Однак відповів їй сам пружник:

— Панянка не має віри у мої вміння?

— Має, — обережно відповіла. — Тільки не впевнена, чи була потреба.

— Ет, люди. Коли робота робиться безплатно, яка в тому квестія?

Своїми манерами він нагадував продавця в ятці з фруктами біля гуртожитків. Той теж спілкувався запитаннями, а в його

тоні завжди вчувалася добродушна поблажливість до молоді.

— Мельничка сказала, той телевізор уже два роки стоїть неробочий. Вона була не проти.

— Підозрюю, про те, що робитиме це не звичайна людина, ти їй завбачливо не повідомила.

Пружник швидко завершив і разом з Орисею та Елізою пішов.

— Ось так і живемо. Вибач за це.

— Сьогодні в нас день вибачень? — усміхнувся Данило. — Нічого страшного. Вдень бачуся з поставниками, увечері — з нечистю. Стандартна середньостатистична середа. Навіть не вгадаєш, хто гірший. Ви мене не розігравали? Схожий на звичайного дядька.

— Вони набувають людської подоби навіть на Межі, бо так їм легше здобути довіру й підштовхнути до угоди. Вони не дуже небезпечні.

— Ну, якщо не дуже, то хвилюватися не будемо.

— Я з нечистю не веду справ, — вона не хотіла зізнаватися, що сил не вистачило б. — Цим займається Орися. Іноді ледь не дружить із ними, тому боятися нічого.

Марина вийняла з клітки Людо й понесла на кухню. Неідеальне місце для прийому клієнтів, але вибору не було. Діставати розкладний стіл з балкона — не варіант. Носитися з ним заради однієї години не було сенсу.

— Ти взяв із собою річ, пов'язану з Ланою?

— Підійде?

Він показав годинник — світло-сірий корпус із контрастним темним пасочком.

— Упевнений? Ти не зможеш ним користуватися. Не шкода?

— Він недорогий. Цінний символічно — подарунок на Новий рік. Не маю звички демонстративно викидати подарунки від колишніх. Дивлюся на нього як на спільну фотографію. Чомусь згадується тільки хороше. Не думаю, що надто сумуватиму.

— Добре. Що ти любиш пити?

Данило з підозрою примружився.

— Це перевірка?

У Пласті алкоголь не шанували. Ніхто не бігав перевіряти особисті посиденьки, але за перебування в нетверезому стані в однострої могли вигнати.

— Маю на увазі чаї. Є малина, каркаде, ромашка... Хоча, — опам'яталася Марина, — яка різниця? Ми ж робимо відворот, а не приворот.

Вона на мить забула, що відворотне зілля виливають, а не п'ють.

— Тут не підкажу. Ти ж відьма, не я.

— Візьму каркаде, ми його все одно не любимо.

— Тобто немає цвіту папороті, кори дуба, у який шмальнула блискавка, чи чогось такого? — Данило звучав розчаровано.

— Якщо хочеш — можна організувати, але з підручними засобами менше мороки. Дивись, — Марина взяла чай і жестикулювала ним, — магія — це не особливі рослини. Існують і вони, зараз кажу про інше. Є велике джерело, яке називаємо Той бік. Звідти потроху витягуємо магію сюди. Магія — це інструмент. Я нею наче закоркову в зіллі твої почуття до Лани.

— Я його виливаю — позбуваюся потягу?

— Правильно. Багато ритуалів зав'язані на асоціаціях. Ми виліплюємо потрібне застосування із сирого матеріалу — магії.

Він вдумливо кивнув. Марина взялася до роботи.

Спершу потрібно витягнути почуття, пов'язані з годинником. Вона провела над ним правою рукою — у лівій звично вмотивувався Людо — і уявила, з якими думками Лана могла робити подарунок. Хотіла порадувати? Показати прив'язаність? Небайдужість? Що міг відчувати Данило, коли його отримав?

Насправді точний спогад був неважливий, вона не збиралася заглиблюватися в минуле. Моделювання однієї конкретної

ситуації допомагало викликати потрібний образ, не розпорошувати уваги на сотні гіпотетичних сценаріїв.

Серпанок яскраво-червоного туману огорнув годинник. Колір пристрасті.

Неможливо було за один раз сконцентрувати довкола нього все, що стосувалося Лани. Душа — не рівна стежка, а радше лабіринт. Усі почуття перепліталися в складне плетиво. Окрім жадання там могли бути ніжність, захоплення, ностальгійний сум. Потрібно витягувати їх поступово.

— Тобі щось видно? — тихо запитав Данило, наче боявся її збити.

Марина кивнула, не наважуючись зруйнувати крихкість чарів і заговорити.

Змусила хмарку переплисти з годинника на чай. Махати руками для цього було необов'язково, та вона таки повела долонею справа наліво, ніби вказуючи курс.

Червонястий туман осідав, липнув до висушеного листа і всотувався в нього. Гарний вибір вийшов — бордовий каркаде легко порівняти з пристрастю.

— Ось, — Марина загорнула кутик пакетика й закріпила його маленькою прищіпкою, — готово. Твоє завдання — запарювати його раз на день, настоювати, а потім виливати. Тільки не в раковину чи унітаз. У землю. Щоб не бігати вечорами парком і не збирати здивовані погляди, можеш узяти вазон, якого не шкода. Він всохне.

— Треба буде заїхати у квітковий і приректи якогось бідаку на смерть.

— Стеж за відчуттями і тим, як вони зміняться через тиждень. Коли закінчиться цей запас, прийдеш ще раз. Ми поглянемо, як усе просувається, і вирішимо, що далі.

— Як сеанс у психотерапевта, тільки зі спецефектами.

— І те, і те — маніпуляції з душами.

Завершивши з відворотним зіллям, Марина не могла ігнорувати ще одне ворожіння, яке її смикало. Видіння ніби постійно висіло десь поруч — от-от, і вхопиш боковим зором.

— Можна, я дещо гляну?

— Якщо я там одягнений, то звісно.

Переживання Данила не давало їй спокою. Вона хотіла знайти підтвердження, що відкриття мине без проблем. Не любила, коли друзі тривожаться.

Марина подумки потягнула нитки подій, що вели від сьогоднішнього дня до майбутнього. Такі передбачення не були остаточними — багато змінних, безліч можливих варіантів. Можна намацати тільки приблизний орієнтир.

Відправною точкою вона вибрала рішення хлопця дати шанс тій дизайнерці. Смутні уривки, що виростали з цього, не тішили.

— Я не можу тобі вказувати, як вести справи.

— Але... — підштовхнув Данило.

— Краще відразу відмовитися від того показу одягу. Скасувати його. Нічого доброго не бачу.

— Ти впевнена?

— На передбачення не можна покладатися повністю. Є шанс, що вони все добре організують, але я його не бачу. Я вірю своєму чуттю, а це твій бізнес. Від мене — безплатна порада. Можеш нею не користуватися.

— Я подумаю, дякую. Шкодую, що домовився тоді з Литвином за його дівчину. Немає магії, щоб повернутися в минуле й переграти по-новому?

— На жаль.

Вони попрощалися. На самоті Марина усвідомила, що тепер цілий тиждень вмиратиме від цікавості, чи подіє її зілля. Тішило, що за всіма планами й навчанням час мав минути швидко.

Розділ 13

На заздрість Фукідиду

У генеалогічному дереві родини Буендіа зі «Ста років самотності» було легше розібратися, ніж у родичах Войцеховських.

Одного спокійного вечора, поки Оріся десь віялася, через що в хаті стояла блаженна тиша, Еліза зідзвонилася з нареченим, а потім сиділа над кількома аркушами з виглядом генерала, що веде армію в бій, заздалегідь знаючи про нищівну поразку.

Марина зазирнула до неї в кімнату:

— Поміч не потрібна?

— Можеш добити мене, щоб не мучилась. Чому родичі Іллі, а розбиратися в них маю я?

На одному з аркушів гарним округлим почерком, ледь нахиленим управо, були записані гості з боку Елізи — зовсім небагато імен. Серце Марини затріпотіло, коли вона краєм ока помітила своє.

— Він не хоче допомогти?

— Якби ж то! Він їх не пам'ятає. Ілля — то така людина, яка придумувала всі можливі й неможливі відмазки, щоб не їздити на родинні свята. Щось корисне може сказати тільки про кількох людей, а як їх групувати, не знаючи, хто з ким посварений? Я не можу просто послухатися його й посадити всіх абияк. Уявляєш, який хаос буде?

Вона глянула на другий список, де імен було в рази більше, і зависла над ним, постукуючи по столу нігтями.

— Доведеться дзвонити майбутній свекрусі, — зрештою зітхнула Еліза.

Запрошення приїхати Надія Семенівна прийняла з надмірним ентузіазмом. Вона була готова зірватися з Фастова проти ночі, але спільними зусиллями вдалося переконати, що це не аж така нагальна справа.

Наступного дня Марина, щойно закінчилися пари, полетіла додому — на підтримку Елізі.

Войцеховська з'явилася на порозі не сама. Привела невисоку шатенку із зібраним у низький хвіст волоссям, вбрану в прості джинси й гольф.

— Знайомтеся, дівчатка, це Ірочка. Моя сусідка.

Марина радісно привіталася — дівчина була сором'язливою, говорила тихо. Тільки глянувши, як красиве обличчя Елізи закам'яніло, вона пригадала: саме з цією Ірочкою Надія Семенівна намагалася звести Іллю.

— Їй теж треба було в Київ. Супроводила мене, добра дитина. Ви ж не проти, якщо вона перепочине якусь хвилинку?

— Тьотю Надю, не треба, — слабко запротестувала та. — У вас справи, я не заважатиму.

— Якщо вже підіймалася сюди, можна сісти хоч чаю випити, — ніби й вияв гостинності, та голосом Елізи можна було кришити камінь.

Марина мимоволі перейняла на себе роль ініціаторки в розмові, щоб через холодний тон подруги Войцеховська не образилась. Розпитувала про дорогу, здоров'я, погоду — нейтральні теми, далекі від весілля. Іра мало говорила, більше тупила погляд у чашку. Видно, їй самій було ніяково. Може, Надія Семенівна і їй насідала на вуха з тим, що вони з Іллею були б хорошою парою?

Урешті-решт дівчина подякувала за частування і так швидко пішла до виходу, що аж зачепилася за двері ванної та ледь не впала.

— Вибачте, вибачте, — вона стала на коліна, збираючи мотлох, що вивалився з її розкритої сумки.

Марина хотіла допомогти, але у вузькому проході не було місця для двох. Коли Іра зіп'ялася знову на ноги, то вся почервоніла через свою незграбність.

— Ти не забила?

— Ні-ні, дякую.

Вона взулася, попрощалася — майже нечутно, собі під носа, — і вибігла в коридор.

— Хороша дитина. Така скромна, ввічлива. Вона з моїм Іллею вчилася, ви знали?

— Ні, — не змигнувши оком, збрехала Еліза. — Уперше чую.

Вона шкодувала, що покликала майбутню свекруху. Не потрібно було проговорювати це або читати думки — усе й так вгадувалося з одного погляду. У її рисах — у яких тепер не розбачити Ганну Білобоку: плавному овалі обличчя, невеликих очах, посаджених ближче до носа, пухких губах, — ураз з'явилася гострота. Фрази стали рубаними, короткими. Розслаблене тіло згрупувалося.

Тиша іскрилась напруженням. Щоб її розбити, Марина почала говорити до того, як усвідомила, що саме хоче сказати:

— Я нечасто бувала на весіллях, а планувати взагалі не доводилося ніколи. І не припускала, що тут стільки нюансів! Як добре, що ви приїхали підказати. Ми самі точно не впоралися б.

— Та як не приїхати? — жінку спершу спантеличив занадто активний тон, але скоро вона розпливлася в самовдоволеній усмішці. — Це ж мої діти. Для чого ж тоді мати?

Маринина рука знайшла під столом долоню Елізи й легенько стиснула. Подруга коротко закивала — збоку складалося

враження, наче це у відповідь Надії Семенівні.

— Що нам потрібно знати про ваших родичів?

Войцеховська взяла аркуші зі списком гостей, а потім почала нишпорити у своїй сумці. Витягнула звідки футляр з окулярами. Груба вишнева оправа надивовижу пасувала до кольору її волосся.

— У нас хороша родина. Дуже всі дружні. Отако як збираємось десь на свято, то не можемо розійтися. Пощастило тобі, Елізочко. У деяких така рідня, що немає кого на весілля запросити.

— Не можу натішитися.

— Так-так, — вона діловито приспустила окуляри й пробіглася очима по іменах, — Славка Рябченка садовити з Наталкою Рябченко ні в якому разі не можна.

— Вони хіба не подружжя? Це хрещений батько Іллі з дружиною, — пояснила Еліза Марині.

— Тю, Іллюшка забувся хіба? Я ж йому мала розказувати, що позаминулого Різдва, ще до хрестин внучки братової, Славко розбігся з жінкою! Скандал був — мати рідна! Наталка як з цепу зірвалася. Покидала його лахи з балкона. Ще й вудки пожбурила.

— Була ж причина? Ілля казав, він п'є.

— Трохи попиває, але ж він спокійний. Вихилить пару стопок і лягає спати. Вони тридцять років разом прожили. Чи ж то привід отак ганьбитися перед сусідами?

— Їй, не йому?

Маринин слух вловив скрегіт зубів.

— Давайте зразу запишемо, що цього Славка садимо якнайдалі від колишньої дружини! — вона швидко подала Елізі блокнот.

— Тільки не біля Загаєвських. Вітя Загаєвський як почне за політику — він пару років тому депутатом став, хоче в мери подаватися — то Славко йому вискаже: і за асфальт, і за

німецьких інвесторів профуканих, і за гріхи всіх попередників, наче той бідний Вітя все сам-один рішає.

— А Загаєвські вам хто?

— Його жінка — мого троюрідного дядька падчерка.

Поки Еліза зависла над цим генеалогічним ребусом, Марина уточнила:

— Тобто навіть не кровна родичка?

— Ай, — із театральною експресивністю махнула рукою Надія Семенівна, — хто там рахує? Стецьо взяв їхню матір із п'ятьма дітьми, по двоє двійняток малих, серед них — Наталка Загаєвська, і Ромка покійний, їхній старший брат. Він років п'ять тому в темноті наїхав на корову. Кажуть, умер від страху. Корова вичуняла, тільки ріг надломився...

— Почекайте, — Еліза виставила руку вперед, немов регулювальниця, — не треба корів. Ми з людьми ще не розібралися.

— От я й кажу, Наталка Загаєвська — перша вчителька Іллюшки. Це потім її Вітя зробився підприємцем, то вона кинула школу, пішла до нього в магазин. Що не кажи, а наймані робітнички, як не пильнуй, копійку собі потягнуть. Вона жінка ощадна, ретельна, але на подарунки не поскупиться. Гарно в конверті принесе. Може, навіть долари. Тільки вона страшенно ображена на малу Войцеховську, Тетянку.

— Хто така Тетянка?

— Племянниця мого Юри.

— Хто такий ваш Юра?

— Чоловік, хто ж ще? Тетянка — дочка його молодшого брата. Вона ходила із сином Загаєвських, а потім той поступив у Київ і кинув її. Поганила того Сірожку, на чім світ стояв, а Наталка десь почула, перестала говорити з нею і з мамою її теж.

— Тобто всю сім'ю цих Войцеховських ми садимо якнайдалі від Загаєвських? — Еліза забрала собі список і стала вишукувати там потрібних людей. — Де вони, до речі? Тут тільки Тетяна.

— Та ясно, що їх там немає! Вони ж в Італії обоє зараз. Заробляють Тетянці на квартиру.

Марина пошкодувала, що зараз тут сидить Надія Семенівна, а не Женя. У його розповідях про ельфійські війни теж фігурувала купа незнайомих імен, тільки ставки там були епічніші.

— З твого боку, Елізонько, щось бідненько. Не захотіли їхати так далеко?

— І це теж.

— Що не кажи, а наші всі будуть. Хай уже не у Фастові робите, але ж ви молодята, вам вирішувати. Чи, може, передумаєте?

— Ми вже забронювали ресторан.

— У нас не гірші є, ніж київські. Ой, бачу, ти відьом теж вирішила кликати? Ісаєвичка, Білобока, Зубрицька... Уся наша верхівка.

Повного списку Марина не бачила, тому не стрималася й кинула короткий погляд на Елізу, коли почула прізвище Ганни Іванівни.

— Центральний шабаш запросив мене сюди і запропонував житло. Пройгнорувати їх — нечемно.

— Ага, впізнаю почерк Ісаєвички. Не була б відьмою, пішла б у політику, от слово даю. Ми ж, як стара Горлиця померла, усі думали, що главою стане Білобока. Розумна така жінка, чи ж я не правду кажу? — Надія Семенівна зробила паузу і продовжила, коли Еліза скупно кивнула: — Ісаєвичка ж пнулася високо. Самій ледь за двадцять, а вже на чільну посаду замахнулася! Ходи собі, дитят бав, нащо тобі те головування?

— Вона свого домоглася.

— Хто його там знає, як саме. Сплуталася з гаспидом.

Угоди із сильною нечистю нічого доброго не несли. Якщо Ісаєвич справді, як подейкували, пішла на це заради високої посади, то Марина її вчинку зрозуміти не могла.

Войцеховська тим часом пішла далі списком:

— Хто така Шпитько Марина?

— Це я.

Марині не подобалося її прізвище. Вона поки не планувала заміж, але якби в хлопця було гарне й милозвучне, могла б переглянути рішення.

— Ой, а що ж ти не казала? У тебе часом немає родичів в Гребінках, під Білою Церквою?

— Ні, я з Броварів.

— Точно? У мене куми сестра по чоловікові — Шпитько. Галина.

— Я впевнена, що ні. Мої батьки переїхали з Полтавщини наприкінці вісімдесятих. Уся моя рідня там.

Надію Семенівну це мало переконало. Наступні десять хвилин доводилося згадувати всіх родичів і доводити, що можуть існувати однофамільці, нічим не пов'язані одне з одним.

Коли нарешті повернулися до списку гостей, спроби їх розсадити нагадували гру «Сапер». Кожне необережне припущення провокувало глибоке занурення в історичну довідку родини Войцеховських.

— Це Володька, Маріїн. Троюрідний брат Іллі. Він стоматолог.

— Його не можна біля солодкого садити?

— Елізочко, ти не смійся. Він з місяць тому Іриній малій робив зуба. Якраз тоді, коли її клас мав фотографуватися на випускний альбом. І випадково роздер щоку. Дитину задуло на лівий бік, як хом'яка.

— Тоді їх розсадити?

— Чекай-но. Володьчина жінка, Інка, — то Ірина сестра. Може, вони вже помирилися?

— Ви в мене питаєте?

— Познач отут збоку. Я уточню в Галі. Вона з Інкою вчилася разом, зараз живуть одна над одною. Та Галя — ще та мегера. То ж не їхня квартира, а її батьків. Витурили з чоловіком — от за

таке щастя вона заміж вискочила — старих у село, бо самі, пани, не хочуть добиратися на роботу автобусом...

Примітки біля імен скидалися на вигадливий декор — записи дрібним почерком тулилися з усіх боків. Дедалі більше й більше це нагадувало не підготовку до весілля, а план битви.

— Не здивуюся, — сказала Еліза, поки її майбутня свекруха відійшла на хвилину, — якби тут навіть Фукідід голову зламав.

— Хто такий Фукідід?

— Дівчатка, що з дідом? Діда садимо біля мене. Він, як напивається, починає декламувати свої вірші. З матюками. Я простежу, щоб мовчав.

Еліза коротко засміялась, замаскувавши це під кашель, і тихо відповіла Марині:

— Давньогрецький стратег.

Нарешті приблизний план розсадки було узгоджено. Виходячи в загальний коридор, Надія Семенівна ще розповідала, як хресний Іллі побився на весіллі сестри з майбутнім другим чоловіком тієї ж сестри.

— Така дружна родина, — підсумувала Еліза і впала в крісло, гучно зітхнувши. — Аж шкода, що ми від неї будемо жити за півтори тисячі кілометрів.

Розділ 14

Кактус, суші, два млинці

Данило подзвонив зранку. Досі за ним такого не спостерігалось.

— Є запитання, — спантеличено почав він. — Кактуси мають цвісти?

— У мене їх ніколи не було. У теорії — так.

— Ти казала виливати свої... почуття у вазон, хай як дивно це звучить. Я тоді купив собі кактуса, а сьогодні прокидаюся — він цвіте. Це нормально?

Марина зависла — частково від запитання, частково від того, що паралельно спостерігала за тим, як зла від раннього пробудження Орися чистила на сніданок картоплю так люто, ніби робила тій характері. Вона обережно розвернулася і пішла в кімнату, щоб не потрапити під гарячу руку.

— Зазвичай рослина мала б в'янути...

— Пам'ятаю, ти про це казала.

— Можливо, пішов зворотний ефект. Ти нормально відчуваєшся? Ставлення до Лани якось змінилося?

— Хрін його знає. Ой, вибач. Не впевнений.

— Раптом що — ми зараз не біля юнацтва, а я знаю слова, які емоційніше забарвлені, ніж простий «хрін». Не варто просити вибачення.

— Я з тим магазином бігаю як вжарений. Васька, той що Литвин, знайомий мій, прописав своїй дівчині... зауваження

щодо ведення справ. Вони тепер носяться, обіцяють встигнути з тим одягом до відкриття. Уже швидше б відстрілятися, бо ходжу як один суцільний нерв.

— Тоді поки поспостерігай за своїм станом і за кактусом, а я проконсультуюся зі своїми джерелами.

От і намалювалися плани на пообіддя — відвідати бібліотеку шабашу.

Еліза, як завжди, встала найпізніше з них трьох, коли Марина вже нафарбувалася і вдягнулася, а Оріся роздушила зварену картоплю і морально, і фізично.

— Вчора ввечері верталася додому, — потягнулася Еліза, а потім лягла на диванчик і підперла однією рукою голову — немов жінка на портреті прерафаеліта Джона Кольєра, — нашої сусідці знизу кур'єр приніс букета. Знаєте, оця старша жіночка, у зеленому плащі ходить? Вона так світилася!

— Хахаля завела на старості літ?

— Орісю, людина щаслива, а ти так грубо кажеш, — дорікнула Марина. — Залицяльника. Хіба не чудово, що вік не стає перешкодою для почуттів?

Її власне особисте життя стояло на незрозумілій паузі. Вони з Женею перекидалися час від часу повідомленнями. Він бажав їй гарного дня або смачного, але здебільшого був зайнятий по роботі. Він, як і Елізин Ілля, працював програмістом, і зараз їхня компанія завершувала проект.

Десь у підсвідомості блукала думка, що так навіть краще — що довше розтягується період, коли вони одне одному ніхто, то більше в неї часу морально підготуватися до поцілунків, обіймів, чогось іще. Женья їй подобався, спілкування з ним було легким, але думки про близькість викликали ступор.

Після пар Марина вирушила до бібліотеки шабашу.

Донедавна знання передавали лише від наставниці до учениці, саме тому зв'язок між ними мав величезне значення.

Ніхто не писав справжніх підручників. У шабаші збирали старі записи й особисті щоденники, свідчення й відомості, доступні членкиням. Родичка Ісаєвич, науковиця, намагалася впровадити систематизацію. Про відьомство було не так багато матеріалів, як про управління капіталом чи податкову систему, саме тому, що відьми не любили ділитися секретами навіть між собою.

— Про відвороти написали достатньо, — сказала бібліотекарка. — Більше — хіба про привороти.

Це була жінка середнього зросту, чия зовнішність руйнувала всі стереотипи про цю професію. Її біцепси були майже завтовшки з Маринину талію. Колишня чемпіонка Європи з паверліфтингу. Вона захоплювала і зовсім трохи лякала.

Марина гортала записи, але не знаходила чогось нового — тільки загальні відомості. У якомусь пошарпаному довіднику побачила рядки: «Зазвичай рослина, в яку виливають зілля, помирає. Бували випадки, коли це давало інші результати». Докладнішої інформації авторка не наводила.

Там, за самотнім столом, зарившись у стос книжок, Марина як ніколи гостро відчула, що їй бракує тітки.

Вона могла піти із запитанням до когось зі старших відьом чи до подруг, але з тіткою було по-іншому. Вони були не просто наставницею й ученицею. Їх тримали сімейні зв'язки.

Тітка мала непростий характер, але зараз Марина ладна була дорого заплатити, щоби вкотре посваритися з нею через дурницю. Знову сидіти на кухні та слухати про розгляд справ у суді. Дарувати їй рожеві троянди, які вона любила, але вважала несолідними для поважної прокурорки. Давати в руки, а не класти на могилу.

— У тебе все добре?

Марина шморгнула носом і намагалася не підводити очей на бібліотекарку, щоб та не побачила її сліз.

— Нормально. Прихворіла трохи, здається. Зараз уже буду збиратися.

Жінка вперла руку в бік і зміряла її поглядом здалека.

— Дивись мені. Якщо тебе хтось образив...

Їй навіть не потрібно було продовжувати — піднесений міцний кулак був вагомим аргументом.

— Усе добре, — Марина закліпала, щоби прогнати сльози, а потім усміхнулась. — Дякую.

Бібліотекарка не повірила, однак не наполягала.

Коли Марина поспіхом спускалася з другого поверху до виходу, на сходах перестріла Білобоку. Колись ця зустріч могла потішити й заспокоїти, зараз — ні. Коли вона скупно привіталася й зібралася швидко прослизнути у двері, Ганна Іванівна гукнула:

— Марино, що у вас сталося?

Тікати, проігнорувавши, було б зовсім по-дурному.

— Нічого. Раптово розчулилася.

Та їй хотілося просто поплакати! Бувало, вона по кілька днів ходила з дивною меланхолією, коли будь-яка дрібниця могла нагадати про щось болюче в минулому — тітку, сварку з батьками, дошкульні докори хлопців чи шкільні образи. Коли ж дозволяла собі проревітися від душі, ставало значно легше.

Марина не заглядала у дзеркало, але розуміла, що її видають набряклі очі, почервонілий ніс.

— Я не втручаюсь у ваші справи, — провадила Білобока тихим заспокійливим тоном, — однак звертатися по допомогу — не соромно.

— Я шукала інформацію про відвоти й задумалася про своє. Жодної трагедії.

У неї не було бажання вивалювати свої переживання на чужу людину. Хіба що частка душі, яка зараз змушувала вклякнути на місці, а не відмахнутися, раділа — комусь не все одно.

— Проблеми з відворотом?

Марина зітхнула. Чому б не проконсультуватися? Проста розмова — не зрада Елізи. Вона розвернулася й коротко описала ситуацію з Данилом.

Вони вийшли надвір і повільно брели вузькою вулицею. Шабаш розташовувався фактично в центрі Києва, в одному з місць, де потік автомобілів і пішоходів не був масштабним — наскільки це можливо у столиці. Пошарпаність історичної архітектури довкола додавала шарму старого міста.

— Припускаю, це залежить від природи почуттів, яких людина хоче позбутися. Можливо, пристрасть вашого клієнта не несла руйнівної сили. Інколи підсвідоме ставлення превалює над логікою.

— Якщо ця пристрасть його не руйнує, хоч і заважає, то через це рослина не гине, як зазвичай?

— Саме так. Відвороти часто стосуються нездорових, хворобливих залежностей. Людина не завжди це визнає, але глибоко в душі розуміє. У вас — навпаки: клієнт знає, що почуття йому заважають, проте на правду не вважає їх поганими.

Підтвердження від досвідченої відьми вгамувало Маринині підозри. Ось чого їй так гостро бракувало. Було достатньо знати, що поруч завжди є хтось, хто допоможе й підкаже.

— Це робоча гіпотеза. Пильнуйте за рослиною і за клієнтом. Якщо трапиться якась аномалія чи вас щось збентежить, не соромтеся запитувати. Краще переконатися зайвий раз у правильності дій.

Опісля, сидячи в метро, Марина знову й знову поверталася думками до цієї зустрічі: Білобока здавалася стриманою, ввічливою, навіть співчутливою. Ніяк не в'язалася з уявленням про безпутну матір, що кидає дитину. Минуло понад двадцять років, люди змінюються. Марина не могла себе змусити її ненавидіти чи зневажати. З іншого ж боку, чужого болю їй ніколи не зрозуміти — вона не жила без матері, як Еліза.

Удома чекала підстава. Спочатку було незрозуміло, яка саме. Дівчата її зустріли з однаково хитрими виразами — ніби потихому вже встигли продегустувати наливочку, заїдаючи «Наполеоном».

— Що сталося?

— Смачно ми наїлися суші, правда? — сказала Оріся і поплескала себе по животі. — М-м-м, аж лоб твердий.

З кухні донісся звук розчарування, що явно належав чоловікові. Марина пройшла туди — за столом сидів Женя, сховавши обличчя в долонях.

— Не питай, — промовив він, не озираючись на неї. — Так лоханутися треба вміти.

Першою розвіяти атмосферу загадковості й недомовок зголосилася Еліза:

— Пише мені годину тому дружба мого майбутнього чоловіка: «Марині не подобаються подарунки?». Питаю, які саме. Виявляється, дехто надсилав тобі кілька днів суші та квіти.

Марина зависла. Нічого такого не було.

— Я відправляв кур'єра у двадцять першу квартиру, — нарешті пояснив Женя.

— Ага, — усе стало на місця. — Тільки в нас двадцять третя.

— Я був упевнений, що саме двадцять перша. Хотів тобі приємне зробити, і так затупив!

— Бо написати нам і уточнити — занадто просто, — фиркнула Оріся. — Марино, я зла на твого кавалера. Через нього я не поїла суші.

— Хіба вони не мені призначалися?

— Ти не втоптала б сет в одне рило. Ти мене любиш. Спокуха, — вона не збиралася слухати інших аргументів, а плеснула руками об стегна. — Я зараз усе порішаю.

— Що ти задумала?

— Зара буду.

— Що ти задумала, Орісю?!

Марина не довіряла планам, які зароджувалися в цій кучеряві голові. Особливо тим, які ця голова поспішно намагалася втілити, не озвучивши через рот.

Перестрибуючи кілька сходинок за раз, Оріся спустилася на поверх нижче.

— Вона ж не вимагатиме грошей у старої жінки? — запитала Еліза.

— Сподіваюся, ні.

Вони залишилися втрьох — чекати, чим усе обернеться. І, можливо, за потреби викликати служби екстреної допомоги.

Женя нарешті зловив її погляд. Попри збентеження, зумів бешкетно всміхнутися:

— Це зараховується за спробу залицяння?

— Навіть не сумнівайся. Думаю, сусідка вражена.

Засоромлення на чужому обличчі з'явилося і зникло, ніби його зігнав легенький вітер із прочиненого вікна, а тонкі губи розтягнулися в широкий усмішці.

— Це дуже... — Марина спробувала дібрати слова вдячності, а не жарти.

Без галасливої присутності Орісі у квартирі раптом стало надто тихо. Еліза не втручалася. При сторонніх говорити було важче.

— Дякую. Мені ніколи не робили таких подарунків.

— Навряд чи твої подарунки дарували комусь іншому, тому таких — точно ні, — Женя помітив, як Марина спохмурніла — лише на мить, але встиг це вловити. — Що таке?

— Недоречний спогад.

— Ти вже зацікавила, розкажуй, — підштовхнула її Еліза.

— У дитинстві, на десятий день народження, мама заздалегідь купила те, що я давно хотіла, — рожеву анкету з принцесами, на замочку. Я довго не починала в ній писати — боялася зіпсувати гарні сторінки. Милувалася. Через місяць батьків запросили на день народження до татової похресниці. У них не

було грошей на подарунок, і мама спитала, чи можна взяти ту анкету. Я розуміла: якщо вони куплять подарунок, то потім не зможуть купити мені кофтинку чи здати на новорічні привітання у школі. І погодилася.

Вона не любила детально розповідати про дитинство. Не через сором. Коли згадувала загально, що воно було бідним, усі просто кивали і переходили на нову тему. Описуючи конкретні ситуації, відчувала, як міняється настрій у кімнаті. Наче ті анкети, некуплені ляльки або шоколадки, які бачила лише на свята, били в болючі точки чужого співчуття.

— Не засмучуйся, lilleke⁸. Ми тобі тих анкет накупимо, зможеш купатися в них.

— Коли в тебе в дитинстві не було велосипеда, — Женя потягнувся до Марининової руки і погладив її, хоч звертався до Елізи, — ти можеш вирости і купити найкрутіший, але це не скасує факту, що в дитинстві в тебе не було велосипеда.

Вони зачепилися за тему дитячих образ, але довго розвивати її не змогли — відчинилися двері, і на порозі, з торбинкою яєць та аркушами, з'явилась Оріся.

— Можна пожартувати, у кого ти їх відірвала? — запитала Еліза.

— Це ж не боргова розписка?

— Дівки, розслабте булки. У нас будуть млинці.

Вона поставила свою ношу, а сама вмостилася з ногами на диван. Витримала паузу, мов на виставі, і почала пояснювати:

— Я прикрилась легендою, ніби ми хочемо готувати млинці, але закінчилася сіль. Поки Нонна Аристархівна — прикиньте, яке ім'я! — насипала, слово за слово, розговорила її про подарунки. Вона думає, що це її знайомий, теж Євген, нарешті наважився попідбивати клинці.

Марина стежила за розповіддю і не бачила зв'язків:

— Де взялися яйки?

— Ми пройшлися по інгредієнтах, я згадала, що їх у нас немає. Ну, — реготнула, — не в усіх присутніх тут, тільки в жительок цієї квартири. Вона позичила. І два сімейні рецепти записала.

— Що ми будемо робити з цією інформацією?

— Жадно свої сльози ковтати, Елізо, якщо не скористаємося нею.

— Вона хоче знайти того Євгена і звести його з нашою сусідкою.

— Правильно, Марино Шерлокголдсівно!

Вони так часто жартували про нестримність та імпульсивність Орісі, що іноді Марина забувала, наскільки легко та може вивідувати інформацію і ставати на слід. Недаремно Ісаєвичка доручала їй завдання.

На Женю чекала купа роботи, тож він пішов. Як головна ініціаторка Оріся стала готувати млинці. Устигла зробити два — породження молока, борошна і хаосу. Серце Марини не витримало, тому вона вигнала Орісю з кухні та взялася смажити сама.

З пристойними екземплярами Оріся пішла до Нонни Аристархівни — подякувати й вивідати більше деталей.

Розділ 15

Нечисть у палаці Остен-Сакенів

Еліза поїхала на кілька днів в Одесу з главою шабашу. Центральний і Південний мали найтісніші зв'язки. Керівниця останнього — відьма солідного віку, але легкої вдачі — найбільше вболівала за молоду кров і нові ідеї, тому першою привітала Ісаєвич, коли та обійняла посаду в Києві.

У Марини особливих планів не було: Женя — на роботі, сходини юначок — на вихідних. Зате плани були в Орисі.

— Поїдь зі мною до Немішаєвого. Будь ласка.

Між Немішаєвим і Мироцьким під Києвом був палац Остен-Сакенів.

— У чому підступ?

Зазвичай Орися не просила про допомогу по роботі. Та часто передбачала гонитву, справи з нечистю і магічні сутички. Марина в такому погана помічниця.

— Ми маємо співпрацювати з представником певного товариства, і ти мені потрібна як голос розуму.

— Якого такого товариства?

— Чаклунського.

Небажання уточнювати видавало її з головою.

— Тільки не кажи, що там буде Світич.

— Добре. Нехай це стане для тебе сюрпризом.

Відносини між шабашами й чаклунськими товариствами нагадували Марині палацові інтриги в історично-любовних

фільмах. Іноді вони співпрацювали, іноді намагалися загнати одне одному палиці в колеса чи ножі у спину.

— Пам'ятаєш, позаминулої п'ятниці Світича побили?

— Тоді, як ти випадково з ним переспала, щоби втішити хворого?

— Це був вивірений, обдуманий упродовж десяти хвилин крок. Неважливо, — Орися махнула рукою, ніби відігнала набридливого комара. — На палац Остен-Сакенів також наклали око пергачі, — це було невелике, але доволі жорстоке об'єднання чаклунів, яке нагадувало бандитське угруповання з дев'яностих. — Вони не можуть ним заволодіти, бо палац на Межі облюбувал лилик.

Лилики — вища нечисть, кровопивці, через яких у фольклорі поширився образ вампірів. На Цьому боці віддавали перевагу кажанячій, а не людській подобі. Пергачі ж для творення своїх артефактів користувалися кров'ю кажанів. Навіть назву собі обрали, мов насмішку.

— Лилик їх пошматує.

— Ага, було б добре. Пергачі аж пісяються, так хочуть зрівнятися з ТУРом. Напридумували собі, наче ТУР не має лізти на Правобережжя, бо вони хочуть тут керувати.

— Ви зі Світичем бажаєте їм дошкулити?

— Ми хочемо їм надерти сраки і показати, що їхнє місце — за гаражами сліпнути від паленого самогону. Вони той палац продадуть забудовнику і зрівняють із землею, якщо загребуть його собі в лапи.

— Що плануєте робити з лиликом?

— Минулого разу ми з Елізою залишили йому послання і подарунок. Трохи крові четвертої групи.

— До чого тут Світич?

— Він винюхав, що ми їздили в Немішаєве. Я тоді не знала, що пергачі теж зацікавилися палацом. Світич вирішив, що краще

повідомити мене про них і спільно виселити лилика, ніж воювати на два фронти.

— Ворог мого ворога — мій друг?

— Тимчасовий союзник. Потім шабаш і ТУР почнуть ділити палац. Ти ж знаєш, що після рогу я дала Світичеві...

— Уже кілька разів.

— Кревну клятву! Не очікувала від такої інтелігентної дівчинки таких низьких підколів, — Оріся спародіювала голос комендантки гуртожитку. — Я винна йому послугу. Будь-яку. І не хочу, щоб він цим скористався та став вимагати палац для ТУРа. Через клятву я не зможу йому відмовити. Тому вести переговори від імені шабашу будеш ти.

— Я цього ніколи не робила.

— Перші перемовини, перший секс — дивись, скільки всього в тебе попереду.

— Сподіваюся, не в усьому будеш залучена ти.

— Тобто я не у твоєму смаку, так? На кого я витрачаю найкращі роки свого життя?

Марина погодилася. Найбільше її зацікавила не неймовірна перспектива вкотре побачити Світича, не лилик і навіть не захоплива поїздка маршруткою, під час якої Оріся зайняла місце діджейки біля водія, а архітектура.

На перший погляд, палац був звичайною напівзруйнованою будівлею. Водій у розмові згадував про погані чутки довкола нього, але конкретних випадків — нападів, зникнень — назвати не міг.

— До речі, граф, якому належав цей маєток десь на початку дев'ятнадцятого століття, виїхав до Естонії. Там і помер. Це Еліза нарила.

Марина не могла придушити тягучого суму в грудях — колись у цих руїнах вирувало життя. Коли вона бачила занедбані пам'ятки, завжди відчувала меланхолію. Невже всім плювати,

що такі місця можна реставрувати й перетворити на принаду для туристів, а заразом — зберегти культурний спадок?

— Ви вже бачили його? Лилика?

— Ні, — Оріся задерла голову й розглядала оздоблення колони. — Минулого разу ми з Елізою облазили все, тут і Межею, але він не показувався.

— Ти впевнена, що це безпечно?

— Ми ж не вбиваємо кажанів. Навпаки, зробили йому подарунок. Чого нам боятися?

— Мені здається, наші критерії небезпеки відрізняються.

— Геть паніку. Нас троє, він один. І лилики не кидаються на всіх заради крові, як вампіри у фільмах жахів. Якщо він буде такий, як Бред Пітт в «Інтерв'ю з вампіром», то я навіть не проти.

— У тебе дивний смак.

— Я зустрічалася зі Світичем. У мене взагалі смаку немає.

— Тоді чому ти вертаєшся до нього?

Оріся повільно відійшла, у задумі копаючи камінчик носком кросівки.

— Ти розумієш, який це адреналін — бачити в чужих очах страх, коли від тебе очікують будь-чого, а твого наступного кроку бояться?

— Ні.

— А він — так. Єдиний з усіх, кого я знаю, хто справді переживав це відчуття на своїй шкірі.

Здебільшого розмови про Світича в них скочувалися до змагання у вигадливості обсценної лексики, а зараз в Орісиних словах вчувалася мінорна тональність. Вони не встигли зайти далі — ґрунтовою дорогою наближався автомобіль.

— Про вовка промовка.

— Та не соромся, кажи те, що думала, — штовхнула її ліктем під бік Оріся. — Згадай гімно — ось і воно.

Світич припаркувався і вийшов їм назустріч. Одягнений був, на диво, пристойно — у костюм і сорочку. Тільки все одно носив неохайно: піджак бовтався розстібнутим, а сорочка була пожмаканою. Він кульгав на одну ногу — наслідок поранення рогом.

— Баби, ви такі странні. Вам так принципіально було пертися маршрутками?

— Поки рота не розкрив, було навіть приємно дивитися, — проігнорувала його репліку Оріся.

— Де той вампірюга?

— Лилик.

— То ваша галицька мода звати нечисть своїми словечками. Якщо він на вигляд, як вампір, п'є кров, як вампір, і перекидається на кажана, як вампір, то він хто?

— Кінь в пальто. Не всі застарілі слова — галицький діалект.

— Відьми...

Останнє слово Світич промовив з характерним клацанням язиком і зачухуванням очей, наче відьми — це певний набір характеристик, не зовсім приємних, а не окремі жінки, кожна зі своєю вдачею і поглядами.

Сутеніло. Темрява, поки негуста, наповзала на зруйновану будівлю, скрадаючи її понівечені пожежею обриси. Марина сподівалася, що їм не доведеться чекати до пізньої ночі на появу лилика — сонце не мало йому шкодити.

Оріся крутилася на місці від нудьги.

— Ми повідомляли в записці, що прийдемо до настання темряви.

— Може, краще зразу на Межу? Чого торчать?

— У тебе нога занадто здорова, щоби скакати зайвий раз? Якщо він хоче співпрацювати, то з'явиться сюди.

Хоч Межа існувала у вічному світлі, не мала сутінків чи ночі, Марина воліла залишитися в темряві, але на Цьому боці, у світі людей. Вона розглядала барельєфи на стінах, пожовтілий від

часу камінь. Палац витріщався в небо обваленим дахом. Вона стояла в одному з довгих вузьких проходів, торкаючись пальцями шорсткої цегли, і відтворювала подумки його загублену велич.

Над головами затріпотіли крильця. Це могла бути просто пташка — у темряві не видно, — та відьомське чуття підказувало, що ні. Нечисть.

Кажан описав коло над їхніми головами, а потім різко спікірував униз, ударився об землю і постав уже в людській подобі — красивим юнаком із темними кучерями.

— Епічно, — присвиснув Світич.

— Нічо так, — тихо промовила Оріся, і з її тону було зрозуміло, що похвала стосується зовсім не маневрів у польоті.

Лилик склав руки на грудях і обвів присутніх уважним поглядом.

— Ви хочете вигнати мене звідси, — не приховував незадоволення.

Оріся вийшла на пару кроків уперед.

— Ці руїни надто близько до села, — заговорила вона зовсім іншим голосом, ніж звикла Марина: спокійним, розміреним і впевненим. — Люди навіть не підозрюють, яка тут тонка грань з Межею.

— Люди мали стільки часу, але нічого не робили. Місце нічийне — я зайняв.

Пожежа сталася у 2000-му році. Можна було б усе відновити.

— Це правда. Ми не маємо наміру тебе виганяти. Хочемо лише знайти компроміс.

Лилик відвернувся і почав роззиратися довкола, наче руїни палацу цікавили його більше, ніж ця розмова.

— Люди, — пробурмотів він, — коли щось стоїть без діла — його ви не хочете. Тільки чуже.

— Людям напружено, — нарешті заговорив Світич. — Поки тут нікого не було, ці розвалюхи нікому не мішали. Не мали часу,

грошей, можливостей чи бажання реставріувать. Коли півень у сраку клює, всі на стрьомі.

Марина хотіла вдарити Світича, щоб замовк. Оріся так старається, добирає фрази, а він усе псує.

— Я не п'ю людей досуха, — лилик супився щораз більше. — Ніхто не помирає. Навіть не непритомніє від втрати крові. Не лишаю по собі ран. Я не для того обережно поводжуся, щоб мене звідси проганяли.

— Знаємо. Ми були тут з іншою відьмою. У довколишніх селах ні слова про кровопивць.

— Я не роблю шуму.

— Люди все одно відчують — щось не так.

— Не моя провина.

Вони нічого тут не доб'ються. Він облюбував це місце. Марина вирішила не стирчати збоку, як безмовна береза.

— Якби палац реставрували, — висунула несміливе припущення, — ти тут залишався б?

Його очі метнулися до неї. Уважний задумливий погляд. Не лихий, уже менш роздратований. Він нагадував Марині про одного з Данилових юнаків, із проблемної сім'ї, який теж сторожко ставився до всіх довкола.

— Забагато шуму, — буркнув лилик. — Людей. Гарні будівлі не стоять пустою.

— Тобі подобається жити у красивих місцях?

— Кому ні?

«Болотяним чортам, яких Оріся кличе ремонтувати труби», — подумала Марина.

— Мені так шкода, що це місце занепадає. Кілька років, десятків — місцеві розтягнуть цеглу, усе поросте чагарниками, цегла покришиться, — їй здалося, що в лилика промайнуло зацікавлення. — Люди не підступатимуть до місця, де живе нечисть.

— Шкода. У них було стільки часу до того, як я тут з'явився. Такий зразок неоготики.

Бінго! Архітектура і мистецтво — її тема. Спалахнула надія, що його вдасться підчепити на цей гачок:

— Уявляю, яка тут ліпнина була всередині, до пожежі. Неймовірні вітражі у вікнах. Тепер такого не будують.

— З появою модерну смак у людей погіршився.

— Модерн різним буває.

— Усі ваші багатоповерхівки — злочин проти архітектури.

— Мені теж не подобаються. Розумієш, — Марина уявила, що зараз стоїть на гутірці, а не перед нечистю, і говорити стало легше, зникло попереднє тремтіння, — вимоги диктувала функціональність, а не краса. Як на мене, найгірший прояв — це бруталізм.

— Голий бетон, — фиркнув лилик. — Жодної уяви.

— Сумно бачити, що така архітектура, як цей палац, занепадає.

Орися вслухалася в їхню розмову, не перебиваючи. Коли лилик замовк, роздумуючи над Марининими словами, вона вичекала трохи, а потім сказала:

— Ми посприяємо відновленню цього місця. Центральний шабаш і ТУР.

— Припустімо.

— Це не робиться швидко. Пошук інвесторів, відновлювальні роботи. Нам потрібно знати, що під час реставрації тут не буде нечисті. Туристичного бізнесу на такому місці не зробиш.

— Ви гарно говорите, тільки чому я маю вірити?

— Якого доказу ти хочеш?

— Документи. Ви ж, люди, вирішуєте все папірцями. Про те, що хтось готовий вкласти гроші в палац, і робота не загрузне на місці. На голе слово я не віритиму.

— Ти даєш обіцянку? — запитав Світич. — ТУРові і Центральному шабашу? Коли ми знайдемо інвесторів, ти

заберешся звідси?

— Так, чаклуне. Готовий її скріпити вашою кров'ю.

Світич підійшов і простягнув лиликові руку. Той всадив зуби в зап'ясток, зробив ковток і відірвався. Стер пальцями багрянні краплі з рота.

Орися скривилася і скосила погляд убік. Їй стало зле. Навіть у сутінках можна було розгледіти, як позеленіло її обличчя. Марину теж піднуджувало, але почуття відповідальності брало гору. Відьми дбають про посестер.

— Тобі не обов'язково, — Орися спробувала її спинити.

— Дурниці. Не помру ж.

Кінцівки дивом витримали її тремтяче тіло. Говорити з ним — одне, а підходити так близько — зовсім інше. Вона намагалася порахувати в голові до десяти, щоб заспокоїтися, але збивалася вже на двійці.

Лилик узяв її долоню у свою руку й повернув внутрішнім боком догори.

— Не бійся.

Його шкіра була прохолодною, але не льодяною. Зблизька він нагадував Луї Гарреля в «Мрійниках» — тільки мав трошки м'якші риси, менш виражений ніс, а волосся — темно-каштанове, а не чорне, як здавалося здалеку.

— Боляче не буде.

Він нахилився і, перш ніж пронизати шкіру іклами, лагідно провів по ній губами. Їй стало гаряче. Жар охопив тіло, стало важко дихати. Лилик зловив її погляд, і — хоч губи були притиснуті до зап'ястка — здалося, що всміхнувся.

Марина не відчула болю. Кров шуміла у вухах, а нове дивне відчуття так охопило й відірвало, що вона поверталася до Світича й Орисі ніби трошки вдареною, хитаючись. Думки стрибали, а вечірній холод зник.

— Чого він мене не успокоював? — обурювався Світич, коли вони поверталися до машини. — Вона навіть не айкнула.

— Тихо ти! Мариночко, з тобою все добре? Ти якась занадто... червона як для людини, з якої пили кров.

— Я пережила якийсь досвід, але поки не можу второпати, який саме.

Світич гиготнув. Хотів прокоментувати, але Оріся красномовно лупнула його по плечах і змусила сісти за кермо.

Марина думала про лилика весь вечір.

Розділ 16

Ой коси, коси ви мої

Завдяки погрозам і перемовинам Оріся дізналася в сусідок, хто такий той Євген, від якого, на думку Нонни Аристархівни, приходили квіти. Іще день вона шукала його адресу. Під час народного віча на кухні було вирішено розповісти йому про цю ситуацію. Роль парламентарів випала Жені — винуватцеві цієї плутанини — і Марині. Іншої партнерки для Жені ті дві підступні кози навіть не розглядали.

Відправляючи їх у путь, Оріся так сильно підморгувала, що здавалося, ніби в неї зараз випаде око. Марина й сама зрозуміла, що їм влаштовують обставини, де пара разом працює над проблемою і краще пізнає одне одного.

— Я не хочу говорити про Біблію, — сказав їм Євген Маркович, ледь відчинивши двері.

На Марині була довга квітчаста сукня, яка мала б, на її думку, демонструвати весняну легкість. У парі з Женею, в сорочці та штанах зі стрілками, виникло якесь хибне враження.

— Ми не свідки Єгови. І не продаємо нічого. Хочемо поговорити про Нонну Аристархівну, вона моя сусідка. Дозволите?

Зачувши це ім'я, чоловік ураз став доброзичливішим і впустив їх усередину. Вислухав розповідь, а потім глибоко зітхнув:

— Ох, треба було вам їй розповісти.

З розвідданих Орісі Марина знала, що Нонна Аристархівна і Євген Маркович знайомі вже понад тридцять років, обоє овдовіли, іноді перетинаються в парку на прогулянках, згадуючи старі часи. Зараз, коли він згадував про Нонну Аристархівну, то майже непомітно всміхався, а очі ставали теплими, мов озеро спекотного липня.

— Ми подумали поки її не засмучувати. Може, ви захочете... — вона замовкла, даючи чоловікові можливість самому додумати.

— Ех, діти, відкавалерував я вже своє.

— Хіба для почуттів є вік?

— Це ви можете замовляти одне одному квіти. Мені куди? Я все життя пропрацював лікарем. Нонна ж була балериною. Вона звикла до гарних подарунків.

— Навіть із маленьким бюджетом можна подарувати коханій людині радість, — сказав Женя. — Чи шиканути кілька разів. Ми не знаємо, що буде завтра. Один раз живемо.

— Річ не в грошах, — Марина планувала відвести розмову в інше річище, бо здогадувалась, що ця тема могла бути болючою, і не хотіла знеохотити Євгена Марковича. — Я колись читала книжку про мови кохання. Подарунки — лише одна з них. Багатьом важить час, проведений разом, чи слова підтримки. Ми всі хочемо почуватися потрібними і близькими. Хіба не приємно просто пройтися з коханою людиною парком, поспілкуватися з нею, скажімо, про погоду? Обговорити новину чи якийсь придбання? Звучить буденно, але з правильним співрозмовником не буває нудних тем.

Євген Маркович спочатку супився, а потім почав кивати.

— Негарно буде, — уже менш упевнено опирався він. — Її покійний чоловік, Семен, був моїм другом. Ми навіть на весіллі один в одного були.

— Маєте фотографії? — Марина всміхнулася.

— Так, десь є.

— Я так люблю розглядати старі знімки! У них стільки спогадів — здається, в одному кадрі все життя.

Євген Маркович пішов шукати старий фотоальбом.

— Яка тонка маніпуляція, — майже нечутно шепнув їй Женя.

— Так? Я гадала, очевиднішої не буває.

— Та ж дай тебе похвалити.

— Такими неприхованими лестощами?

— Добре, моя вибаглива леді. Буду діяти вишуканіше. Хоча до мене можна з лестощами. Трошечки прибреши про те, який я чудесний, — і я у твоїй владі.

— Хіба це не правда? Треба прибріхувати?

— О-о-о, уже діє.

Фрази мали відтінок жарту, а не залицянь. Однак сидіти на чужій кухні в безпосередній близькості, майже торкатися колінами й відчувати збите від сміху дихання співрозмовника було бентежно. Марина кинула швидкий погляд на Женю: одна мить, секунда — і все одно встигла помітити, як його світлі очі пильно її розглядають.

Вона хотіла щось сказати, але мозок видавав тільки незв'язні уривки слів, які не вдавалося скласти в речення.

Женя розвернувся напівбоком до неї. Його рука наче випадково торкнулася її долоні. Він був так близько — як тоді, коли майже поцілував її під під'їздом. Коли Оріся...

Марина пирхнула і закашлялася від сміху.

— Що таке?

— Я згадала Орісю із сосискою.

Женя розпачливо розвів руками.

— Оріся вміє ламати цікаві моменти, навіть коли не присутня під час них. Ще один такий випадок — і я вимагатиму в неї компенсації.

— Удачі. І земля тобі пухом.

Атмосферу було зруйновано. Мабуть, на краще. Вона не уявляла, який сором могла пережити, якби Євген Маркович

застав їх за поцілунком.

— От, знайшов. Гляньте — Нонна така сама вродлива, як зараз, ніби не минуло тридцяти років.

Він соромився говорити про свої почуття. Марина заохочувала, розпитувала, підштовхувала. Хіба погано на старості літ знову пережити підлітковий захват закоханості? Під кінець Євген Маркович перейнявся її запалом і пообіцяв запросити Нонну Аристархівну на побачення.

Женя провів Марину і пішов додому, бо на вечір у неї вже були інші плани.

Методом сарафанного радіо вона знайшла Елізі перукарку. Її однокласниця, вдячна за допомогу з контрольною з англійської, пообіцяла домовитися зі своєю сестрою, яка працювала в престижному салоні.

Ця сестра проводила навчальні курси, а на сьогодні шукала модель для учениці. Еліза могла придивитися собі зачіску. Остаточний вибір залежав від фасону сукні, але гріх було не скористатися безплатною можливістю.

Майстриня Наталка зустріла їх, наче зірок. Марина аж знітилася. Вона не підозрювала, що однокласниця так її розхвалила перед сестрою. З таким захватом зустрічають тих, хто дитину від потоплення врятував, а не дав списати контрольную.

— Ти не уявляєш, як вона над тією англійською плакала ще у школі, — розповідала Наталка, поки готувала робоче місце.

Учениця запізнювалася. Прибігла аж за п'ятнадцять хвилин після домовленого часу й довго перепрошувала. Марина помітила, як очі цієї Юлічки стрельнули в бік Елізи. Спершу вона подумала, що їй привиділося незадоволення, але згодом здогадки підтвердилися.

— Чудове волосся, — Наталка всадила Елізу на крісло і спостерігала, як учениця повільно її розчісувала. — Таке блискуче! Я спершу подумала, що фарбоване. Справжня тобі

відьма! — вона засміялася і пропустила, як Еліза змовницьки підморгнула через дзеркало.

Коси оповили плечі, мов гладеньке чорне покривало. Марина легко могла уявити на її місці молоду Ганну Білобоку. Схожі риси, пози, навіть форма губ — дивно, як вона відразу не помітила. У зовнішності українська кров беззаперечно взяла гору.

— У таких дівчат часто гарне волосся, — прокоментувала Юлічка, клацнувши язиком.

— Яких це — таких? — холодно уточнила Еліза.

Її вміння перемикається з м'якого чи жартівливого тону на гострий, щойно рот відкривала людина, яка їй не подобалася, вражало.

— Ну... — учениця вдавано присоромилась, хоча далі говорила іронічно, — не худеньких.

— Волосся залежить від генетики, — сказала Еліза. — Плюс багато хто худне нездоровими способами. Не дивно, що воно випадає.

— Так-так. Кожен сам вибирає, як убивати свій організм.

Неприхований натяк на вагу Елізи. Марина була готова втрутитися й нагадати про субординацію, однак її випередила Наталка. Вона почала читати учениці нотацію про те, як має поводитися майстер і чому краще тримати язик за зубами.

Елізі стало некомфортно, адже мусила терпіти, як її волосся вкладає незнайомка, що зненавиділа її з першого погляду. Через зовнішність! Після зауважень учениця працювала руками й уточнювала деталі — до якогось часу зайвого не казала.

— Якщо сукня закрита, — розмірковувала Наталка, — то висока зачіска елегантно впишеться.

— Ну звісно, закрита краще підійде, — пирхнула Юлічка.

— Чому це? — Марина відірвалася від журналу з плітками.

— Я не виставляла б такі груди у відкритому платті. Занадто вульгарно для весілля, хіба ні?

— Хтось і шорти на роботу вважає вульгарщиною, — Марина глянула на оголені ноги дівчини. — Ми ж не печерні люди, щоб будувати якісь необдумані судження на основі довжини шортів чи глибини вирізу, хіба ні? — останню фразу вона промовила підкреслено солодко.

Грубість у спілкуванні її дратувала, але іноді таки дарувала невимовне задоволення.

Юлічка нічого не відповіла, тільки закотила очі. Усі недоречні ремарки далі тримала при собі.

Вона відділила частину волосся й накручувала широкі пасма. Коли мала знімати локон із плойки, той упав на землю. Здавалося, ніби хтось узяв і ножицями зістриг коси трохи нижче ший.

Кілька секунд усі заціпеніло дивилися на нього. Потім Юлічка зрозуміла, що відбулося, і злякано глянула на майстриню. Та швидко вихопила з її рук плойку.

— Я ж усе правильно робила! — істерично схлипнула дівчина.

Вона тримала цей локон не довше, ніж попередні.

Еліза не бачила себе ззаду, тому намагалася крутнутися, щоб поглянути на своє відображення.

Наталка відігнала ученицю і почала сама розбиратися — схоже, проблема полягала в несправності плойки. Інструмент несподівано розжарився.

Не потрібно бути перукаркою, щоб зрозуміти: величезний шмат випаленого зверху волосся нічим не замаскувати. Еліза сиділа шокована, не в змозі цілком усвідомити ситуацію. Поки майстриня перепрошувала і белькотіла про компенсацію, вона загальмовано кивнула і сказала:

— Стрижи. Ніколи не могла наважитися на каре. Це знак.

Довгі чорні пасма падали на підлогу. Обрізати таку розкіш — блюзнірство. Пальці Марини досі пам'ятали їх шовковисту текстуру. Вона не раз заплітала подругу і вкладала їй волосся

короною. Їй подобалося практикуватися на ній — на собі незручно, а Орисині кучері безнадійні.

— Збери його, будь ласка. Я спляю.

Наталка не здивувалася проханню. Завершила укладку, змела волосся і віддала їм. Вийшовши з перукарні, Еліза набрала Орисю і попросила її поїхати до шабашу. Потім пояснила Марині свій задум:

— Ми з Ісаєвич були у вашому Невидному, установлювали разом артефакт від нашого шабашу. Орися розповіла, що хоче спробувати зробити з межового вогню захисний кордон. Ми можемо згодувати йому моє волосся.

— Ти не проти?

— Воно окремо від мене, не страшно, — Еліза потрясла пакетом і невесело засміялася. — Це гарна жертва. Я його любила.

Уже був вечір, але Орися змогла домогтися, щоб їм принесли чашу з межовим вогнем, яку зберігали в окремому приміщенні, щонайдалі від усього магічного. До нього зверталися, коли хотіли з чогось назавжди випалити магію. Цей вогонь був істотою, мав свою волю. Його можна було задобрити дарами, схилити до співпраці. Одна проблема — на відміну від духів, що набували форми тварин, межовий вогонь не мав стійкої фізичної подоби. На вигляд — звичайне полум'я.

Орися зняла важку металеву кришку з чаші. Не смикнула рукою від опіку — його не було. Маленький вогник піднявся, розширився, ніби зацікавлений їхнім приходом.

— Привіт, шановний. Ми тобі принесли подарунок.

Еліза дістала своє волосся і скинула все в чашу. Уперше Марина бачила на її карих очах сльози.

— Не реви, — обійняла її однією рукою Орися. — Нашій мамці гарно й в дранці.

Нова зачіска їй справді пасувала. Марина цього не казала, щоб не ятрити свіжої рани. Натомість мовчки поклала руку на її

талію з іншого боку.

Межовий вогонь випив усю магію, а потім перетік на кришку, поки Еліза забирала з чаші локони. Фізичному тілу він нашкодити не міг. Після цього слухняно повернувся на місце.

Можливо, Орисин задум колись здійсниться. Якщо відьмам удалося задобрити маленький вогник, то великий — справа часу й наполегливості.

Розділ 17

Служба екстреного порятунку

панд

Наступного дня мало відбутися відкриття Данилового магазину, і Марина вирішила заскочити до нього дорогою після пар — глянути, як ідуть справи. Побачене не тішило.

Хлопець спробував усміхнутися, але під його очима залягли такі чорні кола, ніби він заснув зі смокі-айз.

— Як ти?

— Щойно Литвин повідомив мені радісну новину: вони таки не зможуть представити свій одяг завтра. Усе склалося проти них, бідаки, — зіронізував він. — Тупень я. Треба було слухатися тебе й не покладатися на них.

Розбурханий, пригнічений, змучений. Побачивши, як Марині його шкода, він почав заспокоювати її!

— Та дурниці, повір. Нічого не горить, магазин усе одно відкриється. Образливо, що я на нервах останній тиждень майже не спав, але це для мене цінний урок.

Останнім часом думки Марини постійно крутилися навколо двох подій — дивної інтеракції з лиликом і вчорашньої ситуації з Елізою в салоні. Якщо перша тривожила усередині щось недоречне, то друга наштовхнула на ідею.

— Тобі треба шум у медіа, кажеш?

— Пропонуєш влаштувати бійку?

— Суперечливіше.

Марина виклала йому план, який вигадувала на ходу.

— Це надто... — Данило стукав пальцями по стіні й повільно кліпав, обдумуючи її слова.

— Неправильно? Для спортивного магазину?

Він засміявся — трошки божевільно — і схопив Марину за плечі.

— Ти чортова генійка! Це точно викличе фурор.

— Люди будуть незадоволені, — ця ідея тепер їй не здавалася такою вдалою, як спочатку.

— Зате вони говоритимуть! Нам потрібні манекени.

— У мене є знайома. Ну, ми перетиналися. Спортсменка. Можна її запитати, чи добре це звучить.

— Гаразд, подзвони.

— Я краще побіжу на метро, щоб застати її на роботі. Не маю номера.

— Тоді стій. Іди до моєї машини.

— То стояти чи йти?

— І те, і те, але швидко.

Данило довів її до шабашу, петляючи в рядах машин на межі дозволеної швидкості. Паралельно зідзвонювався по гучному зв'язку з людьми, що могли б допомогти з пошуком потрібних манекенів.

Марина забігла всередину і попрямувала до бібліотеки. Була за кілька хвилин шоста — невеликий шанс на успіх. Коли дівчина увірвалася всередину, бібліотекарка вже накидала куртку і збиралася виходити.

— Добридень! У мене є до вас питання. Життя і смерті.

Жінка повільно відставила сумку на стіл і вперла руку в бік.

— Треба поговорити з тим, хто довів тебе до сліз?

— Я сама себе довела, це неважливо. Потрібен ваш професійний погляд. Спортивний, не бібліотекарський.

Марина відчувала дивне збудження. Власна поведінка їй здавалася незвичною — без нагальної потреби вона ніколи не наважилася б кидатися по допомогу до людини, з якою говорила два рази в житті. Однак, поки не роздумувала надто сильно, а діяла, було не так уже й страшно. Навіть якщо їй відмовлять, усе одно спроба того вартувала.

Бібліотекарка Яніна спустилася з нею на вулицю. Під входом Данило спирався на капот і, активно жестикулюючи, розмовляв по телефону: «Я ж не прошу вас дістати мені зразок ґрунту з Марсу! Парочку манекенів! Гроші не проблема, тільки знайдіть».

— Невже, — це він уже завершив і звернувся до них, — на весь Київ не знайти кількох нестандартних манекенів?

— Ти сам колись бачив їх у магазинах? — запитала Яніна.

— Не пам'ятаю, але ж мають вони десь бути? Не тільки худі люди існують.

— Для продавців? Я тебе прошу. Гарну картинку дають такі, як вона, — кивнула на Марину. — Не такі, як я.

Навіть у звичайному одязі було видно, яке потужне і треноване тіло в Яніни. Жінка скидалася на дів-воїтельок зі скандинавської міфології. Вона була масивною, але язик не повертався назвати її товстою.

— Ви спортсменка, а я не завжди пляшку з водою можу відкрити.

— Хай які в мене були заслуги, на рекламу спортивного одягу мене ніколи не запрошували. Бігунок? Волейболісток? Так. Паверліфтерок? Боже збав.

— Ви вважаєте, ми дарма взялися?

— Якби я побачила в спортивному магазині манекен своєї статури років десять тому, розплакалася б. У школі до мене перестали чіплятися через вагу тільки тоді, коли я переламала

пару носів. Тренер мене ледь не вигнав за такі вибрики, але я ні про що не шкодую. У вас чудова ідея. Тільки зрозумійте: суспільство не сприйме її добре. Не всі.

— Що ж, — Данило плеснув у долоні, його очі блищали легким шаленством, — тоді зламаймо суспільству кілька носів?

— Ви не хочете виступити завтра з промовою? — запропонувала Марина, подумавши: «Як мед, то й ложкою». — Слова відомої спортсменки матимуть силу, а особиста історія завжди краще відгукується.

— Відома? Хіба у вузьких колах.

— З нагородами світового рівня, — не відступала вона.

Питання з виступом було закрите, проблема з манекенами залишалася. Данило був готовий заплатити ледь не космічні суми, але ніхто з його знайомих і знайомих знайомих не міг підказати, де взяти щось нестандартне. Долучились уже й Пластові контакти — глухо.

— Є в мене одна людинка, — сказала Марина, коли побачила, що попередній запал Данила згасає, — але це крайній захід.

— Я готовий на все.

— Перед нею про це не заїкайся, — вона дістала телефон. — Алло, Орисю? Суто теоретично, чи можна змінити фізичну форму предмета магією?

— Конкретніше!

— З худого манекена зробити не дуже худого.

З трубки донеслося задумливе «м-м-м», схоже на звуки мотора. Марина детальніше описала їхню ситуацію.

— Для цього нам треба когось, хто вміє гарно малювати. О! Придумала!

— Поділишся?

— Нічого цікавого, окрім легкого шантажу. Скинь мені адресу. Ми скоро будемо.

— Хто «ми»?

У відповідь запікали короткі гудки.

Вони з Данилом повернулись до магазину. Уже там Марина змусила його сходити в сусіднє кафе і нормально поїсти — розпитуючи, зрозуміла, що тиждень він жив на каві й фастфуді.

— Твої працівники ніяк не допомагають?

— Завтра прийдуть раніше, бо приїдуть декоратори. Чим зараз допоможуть? Не побіжать за швейні машинки відшивати нашвидкуруч колекцію. Добре, хоч заздалегідь домовилися з іншим поставником і заповнили позиції, які відвели цій мадам.

Коли у двері постукали, Марина спершу не повірила, що Оріся буквально приперла всіх, кого могла зустріти дорогою: Елізу, Женю, Людо в клітці, але головне — Білобоку.

— Місія ЮНЕСКО прибула.

— Чого ЮНЕСКО?

— Рятувати панд, — Оріся тикнула пальцем у Данила. — Маєш жахливий вигляд.

— Не можу відповісти взаємністю, — усміхнувся він.

— ЮНЕСКО не рятує тварин, цим займається Всесвітній фонд дикої природи.

— Ми розширили повноваження. До справи.

— Панна Чубик окреслила мені проблему, — почала Білобока. — Магією можна змінити фізичний вигляд об'єкта, але для правильного відтворення вам потрібні наочні образи. Ви маєте, до прикладу, ось цей манекен і хочете зробити його ширшим. Це можливо через ілюзію або повну перебудову.

Марині подобалося її слухати. Наче відбувалася цікава лекція. Усі притихли.

— Ілюзії нам не підходять, бо важливий не тільки візуальний бік, а й посадка одягу. Нам потрібно взяти манекен як початковий матеріал і витворити з нього інший. Для цього знадобиться наочний приклад.

— На хлопський розум, — вклинилася в паузу Оріся. — Ми з вами, — показала на себе, Марину й Елізу, — маємо взяти

малюнки готового результату і, дивлячись на них, перетворювати манекени.

— Це не кардинальні зміни, тому проблем не має бути, — продовжила Білобока. — Отримані, можливо, будуть трохи тоншими і менш витривалими, але своє завдання виконають.

— Умовно, їхня маса буде такою самою? — запитав Женя.

— Так.

— Хто з нас буде малювати? Я у своїх здібностях не впевнений, — сказав Данило.

— У нас є приховані таланти, — заусміхалася Оріся. — Добре, що я читала чужі досьє.

— Я не приховую своїх художніх умінь, — без емоцій відповіла їй Білобока. — Отож мені потрібні від вас чіткі вказівки, який саме має бути вигляд у манекенів.

Збиратися всім разом над однією нещасною Ганною Іванівною було не найкращим рішенням. Атмосфера для роботи — жах, бо всі намагалися заглядати їй під руку. Навіть без коментарів уголос це могло дратувати.

Марина відійшла, щоб не висіти над головою, до Жені, який намагався розворушити Людо в клітці.

— Вони розповіли тобі про магію? — прошепотіла вона.

Він кинув недовірливий погляд:

— Мені давно відомо.

— Чому я тоді морочила голову, як тобі піднести цю інформацію?

— Я думав, ти знала, що я знаю, — Женя розвів руками. — Мені Ілля колись в Естонії розказав.

Скільки часу Марина згаяла, гадаючи, як краще завести цю розмову!

— Блін, — підсумувала вона.

— Щоб тобі полегшало, — Женя підбадьорливо погладив їй долоню, — у мене теж є секрети. Тільки я збережу інтригу до слушного моменту.

Тим часом Оріся взяла одного манекена, якому особливо не пощастило, і пробувала його перетворити. Чужа увага її дратувала, тож вона сховалася з ним за полицями.

— Готово!

Встала навіть Білобока з-за прилавку. Усі разом підійшли до Орісі — здалося, що результат вона показувала, ледь почервонівши. Ніколи раніше Марині не спадало на думку, що в Орісі є функція скромності.

Манекен став нижчим, ніж оригінальний, трошки повнішим, але головне — мав великий живіт.

— О, чудово, — Марина плеснула в долоні. — Ми навіть не думали про вагітних.

— Вагітним можна спортом займатися? — уточнив Данило.

— Вона не вагітна! — обурилась Оріся. — Це я!

Усі колективно глянули на манекен, потім — на Орісю, потім — знову на манекен. Єдина схожість була в зрості.

— Це місяць сьомий, — оголосила Еліза.

— Можливо, лише п'ятий, — підтакнув їй Женя. — Моя сусідка мала двійню, у неї був великий живіт.

— Я перетворювала її, орієнтуючись на себе!

— У тебе викривлені уявлення про свій живіт, — Марина знала, що її болюча точка — фігура-яблуко, але не припускала, як сильно.

— Добре. Це я перед місячними.

— Цього не може бути, — з могильною серйозністю заперечив Данило. — Ти тут уже вагітна.

— До речі, — Женя придивився до живота, — ваші ставки: хлопчик чи дівчинка?

— Дівчинка.

— Хлопчик, — в один голос сказали Данило з Мариною.

— Чужий, блін!

Оріся демонстративно надулася.

У цьому хаосі Ганна Іванівна здавалася вчителькою на учнівській вечірці — занадто серйозна, зібрана, недоречна. Вони з Елізою весь час стояли з різних боків, наче боялися перетнутися. Марина спіймала її погляд і несміливо посміхнулася в спробі згладити незручність ситуації.

Витвір назвали «Олеся при надії».

Коли Білобока домалювала ескізи манекенів різної статури, Данило зголосився відвезти її додому — він усе одно нічого не робив і єдиний мав машину. Женя був поруч, виконував почесну роль охоронця клітки Людо.

Відьми тим часом узялися до діла. Жодна ще не робила такого, якщо не рахувати «Олеся при надії». Марина боялася, що їй не вдасться взагалі нічого. Пішло трохи часу, щоб набити руку. Еліза з Орисею нове вміння схоплювали швидше.

Коли Данило повернувся, уже були готові три манекени — дві невагітні пані з міцними фігурами від Орисі й одна широкоплеча, з вузькими стегнами від Елізи. Марина перетворювала худого пластикового пана на опецькуватого й пузатого. Вона була така зосереджена й напружена, що здригнулася, коли Данило з'явився в неї за плечем.

— О, репрезентація мого батька!

З її красномовного погляду він зрозумів, що заважає, а тому підняв руки, ніби здавався, і здійснив тактичний відступ до Жені.

Давно стемніло. Марина лише після двох манекенів почувалася, немов щойно повернулася з двотижневого табору. Їх із Людо рішуче відсторонили від роботи.

— Реанімувати людину я вмію, — аргументувала Орися, — а от хом'яка — ні. Ми не готові до таких жертв.

Після короткого перепочинку Марина взялася за переодягання готових манекенів. Їй було совісно відпочивати, поки дівчата викладають усі сили на її прохання.

— Гадаєш, усе мине добре?

Данило відірвався від розпакування туристичного рюкзака і підняв на неї погляд.

— Готовий закластися, що якесь жовте видання видасть щось у стилі «Син київського бізнесмена пропагує нездоровий спосіб життя». Частина гостей буде заковувати очі й казати, які ми неадекватні та як таке взагалі в голову могло стукнути. Їм неприємно дивитися на, — кивнув на манекен, — неідеальне тіло. І знаєш що?

— Тобі неприємно буде чути такі відгуки про свою роботу.

— Я тебе прошу! — відмахнувся він. — Мене це не торкнеться, а образи в пресі наші манекени якось стерплять. Я, присягаюсь, простежу, щоб Олеся не народила передчасно від хвилювання.

— Упевнений, що впораєшся, коли нападки почнуться по-справжньому?

— Повір, такий піар гучніший, ніж просто показ якогось там одягу. Що більше шуму й суперечок, то краще.

— Рада твоєму оптимізму. З наближенням відкриття я сумніваюсь, чи потрібно було тебе до цього підштовхувати.

— Марино, сонце, якщо ти далі фонтануватимеш такими чудовими ідеями, я запропоную тобі одружитися.

— Я б оце, — вигулькнула звідкись Оріся, — не давала йому отак ляпати язиком, а користувалася можливістю. Тільки шлюбний контракт не забудь!

— Бізнес навпіл, — кивнув їй Данило.

— Я вам не заважаю? — Женя, що сидів поруч і тикав пальцем у клітку з Людо, підняв на них голову.

Марина глянула на нього, але була занадто втомлена, щоб червоніти чи перепрошувати.

— Звісно, заважаєш, — Оріся перестрибнула через його ногу в проході. — І взагалі, усі ми знаємо, кого вибрала б Марина.

— Ану, ану, — Еліза сперлася на прилавок.

— Вибачте, пацани, але я вас б'ю по всіх фронтах.

— Не посперечаєшся, — кивнув Данило.

— Згоден, — вони з Женею потиснули руки. — Дуель скасовується, у нас є очевидна переможниця.

Вони завершили роботу, відправили Данила висипатися перед завтрашнім днем і викликали собі таксі. Втиснулися втрьох на заднє сидіння, поки Оріся з Людо на руках відволікала водія від наявності гризуна в машині.

Дорога порожніми вулицями зайняла хвилин п'ятнадцять, однак за той час Марина встигла задрімати. Вона так виснажилася, що навіть не прокинулась, коли її підняли на руки і понесли у квартиру. Здалеку доносилося, як дівчата вирішують, куди покласти Женю, і ділять спальні місця. Та повіки були важкими: підняти їх — непосильна справа. Вона відчула, як хтось ліг біля неї, і більше нічого не могла пригадати.

Розділ 18

Шлях самурая

Марину розбудило легке пошкрябування Орісиної щетини об руку. Вона лежала із заплющеними очима якийсь час і не бачила в цьому нічого дивного — одного разу спала з риссю в обіймах, то чому дивуватися? Уже коли мозок повільно ввімкнувся й нагадав про події вчорашнього дня, усвідомила: напевно, це не Оріся притискається до неї ногою.

Світло було яскравим і травнево-чистим — ледь не бриніло в повітрі. Марина усміхнулася. Весна її заряджала.

Женя згорнувся майже в клубок. Він обхопив її руку і впирався носом трохи вище ліктя. Його світле волосся скуйовдилось. Вона ніколи не роздивлялася його так зблизька і так неприховано. У нього був чудовий профіль, світлі брови й чіткі вилиці.

Їй стало ніяково. Що казати, коли він прокинеться? Як реагувати на спільну ночівлю? Він їй подобався — естетично, у розмовах, легкою вдачею і ненав'язливою впевненістю, проте перебування в одному ліжку — точніше, на одному дивані, — не збурювало в ній тих почуттів, які мали б, як говорили романи про гологрудих графів і чужі розповіді, у неї виникати.

Вона хотіла з ним спостерігати за сходом сонця, насолоджуватися нетривким блаженством весняного ранку, говорити про ельфів із важкими іменами чи багатозначно мовчати. Хотіла придумувати йому подарунки на день

народження й ловити смішні кадри на плівку. Слухати про родичів, роботу чи дитячі травми. Розкриватись і розкривати його.

А сексу — ні.

Час від часу Марина уявляла свою майбутню першу близькість. Могла розписувати подумки детальну картину, час дня, інтер'єр і обставини, а от чоловік завжди залишався загадкою. Порожньою плямою. Набором бажаних характеристик, але ніколи не справжньою людиною.

Вона спробувала підставити на це місце Женю. Це мало бути так легко! Він милий, привабливий, чуйний. Мозок буксував. Їй ставало соромно, наче самі тільки думки були порушенням чужого простору і примусом до інтиму.

Згадався лилик. Після повернення з палацу, відійшовши від шоку й упорядкувавши свої відчуття, Марина усвідомила, що відбулося. Вона знала, як працює збудження, але не очікувала пережити його зненацька — від контакту з іншою істотою, ще й тоді, коли з неї буквально пили кров.

Якщо бажання народилося від короткої взаємодії з лиликом, то хіба з хлопцем, із яким вона хоче зустрічатися, має бути по-іншому?

Женя посовався на місці й підвів голову. Заглянув їй в очі й сонно всміхнувся.

— Доброго ранку.

Марині захотілося торкнутися його обличчя. Провести по цій усмішці пальцями, наче дотик міг краще досягнути її красу.

— Здається, я заснула в машині, — сказала вона очевидний факт, щоб заповнити тишу. — А де Оріся?

— Ти не пам'ятаєш? — Женя сів і потягнувся, аж хребці захрускотіли. — Ми тебе вчора питали, де мені лягати — з тобою чи на підлозі.

Марина спробувала пригадати, але не змогла й похитала головою.

— Тричі. Я не хотів тебе налякати посеред ночі. Ти відповіла, що пластуни не лякливі.

— Це правда, — його недовіра спонукала до аргументів. — У нас є такі вмілості, які називаються «Два пера» і «Три пера». «Три пера» — це вмілість третьої проби, коли пластун має прожити три дні в лісі на самоті. Мусить уміти збудувати собі шалаш, замаскувати його, прогодувати себе. Прокинутися самій у лісі набагато страшніше, ніж на дивані з людиною.

— Не сприйми за неука, що таке проба?

— Ніби вступний поріг. Коли юнак чи юначка приходять у Пласт, то здають нульову пробу. Там буквально кілька точок, які можна швидко подолати, навіть за тиждень. Потім іде перша проба, після якої вони складають присягу.

— Як заблоковані рівні в грі? Спершу потрібно пройти одні, щоб перейти на наступні?

— Так. І кожен, відповідно, ускладнюється. Правда, я їх не складала, бо прийшла в Пласт уже дорослою.

Атмосфера плавно змінилася. Марина навіть не помітила, що вже сиділа, спираючись об стіну, і пояснювала Жені, як потрапила в Пласт. Він дивився на неї, готовий втрутитися з черговим запитанням про те, чого не розумів.

Їхню розмову зрештою перервала Оріся — із зачіскою Ейнштейна й заспаним обличчям.

— Еліза копається! — поскаржилася вона. — Треба було таки класти тебе, — махнула на Женю, — на підлогу й не зраджувати Марину. Між вами все одно нічого не було. Чи було? — її хитра либа випромінювала вульгарні жарти.

Відкриття «Бескидів» мало відбутися о дванадцятій. Поки всі попрокидалися, поснідали й зібралися, настав час виходити. Марина хотіла дорогою забігти купити квіти Данилові. На мить засумнівалася, чи треба це робити, а потім виснувала, що хлопцеві теж буде приємно отримати красивий букет, тим паче — у такий день.

Коли вони всі разом під'їхали на місце, там уже зібрався невеличкий натовп. «Олеся при надії» та інші манекени привертали увагу. Марина помітила кілька знайомих пластунів. На мить зависла, захоплена ідеєю про можливу співпрацю магазину й Пласту. Їм постійно потрібне спорядження для походів, таборів і мандрівок — цілий океан можливостей, якщо бізнес піде добре.

Данило серйозно розповідав щось старшій пані, а потім ввічливо вклонився і пішов до своїх працівників. Марина вирішила підійти привітати його опісля.

Вхід прикрашали синьо-сріблясті кульки, що відповідали тонам вивіски. Залунала неголосна бадьора музика. Запрошений ведучий підійшов до мікрофона і почав офіційну частину.

Її не затягували — нікому не хотілося товктися в натовпі і слухати про те, як важливо забезпечувати людей якісними спортивними товарами, чи про складний шлях до відкриття магазину.

Коли Данило взяв слово, на нього посипався очікуваний град запитань про манекени і значення, яке вкладалося в них. Чи вважає він доречною демонстрацію таких тіл? Що підштовхнуло його до такого рішення? Чи не боїться він, що такий підхід відлякає клієнтів?

Деякі формулювання були надмірно грубі — Марина дивувалася, як таких непрофесіоналів могли взяти журналістами.

Поруч дві жінки обговорювали Данила. Особливо дошкульними фразами сипала рудоволоса пані в елегантному світлому костюмі.

— З батьківськими грошима можна гратися в толерантність, скільки заманеться, але без планування все швидко зійде нанівець.

— Захід організований чудово, — Марина не витримала і втрутилася. — Яка різниця, чиї гроші, якщо мета — благородна?

Жінка повернулася до неї та іронічно підняла брову:

— Можна подумати, він справді переживає за людей, а не вигадав цей зухвалий хід, щоб відвести увагу від організаційного провалу. Де рекламована презентація колекції?

— Навіть якщо щось пішло не так, це не робить наміри Да... пана Рафальського поганими.

— У бізнесмена має все йти так, — відрізала пані. — Особливо в людини з такими привілеями.

— Інші люди з привілеями тринькають гроші на наркотики й вечірки, а не намагаються зробити світ кращим місцем.

— Занадто пафосно.

— А проте це правда.

Орися, Еліза і Женья, які до того перекидалися між собою коментарями щодо запитань, припинили.

— Ви його дівчина? — жінка перестала звертати увагу на свою співрозмовницю і промову, а повернулася до Марини.

— Ми колеги по Пласту. Це українська скаутська організація.

— Я знаю, що таке Пласт.

— Данило — надзвичайно відповідальна і свідомо людина, що взялася за просування здорового ставлення до тіла. Хто з наших брендів на це наважився?

— Можливо, тому й не наважувалися. Невигідно.

— Це просто фігури з пластику, трохи об'ємніші за інші такі самі фігури з пластику, — вони змінили тільки частину манекенів, залишилося багато звичайних худих. — Бачите ту пані ліворуч від нього, у малиновій сукні? Це чемпіонка з паверліфтингу. Спортсменка, чиї здоров'я і сила значно кращі, ніж у таких худих, як я.

— Професійний спорт — рідко про здоров'я.

Данило був достойний похвали, а не їдкої критики за свої зусилля. Марина заїлася, хотіла пробити скепсис незнайомки:

— Скажіть, лише стрункі мають право на фізичну активність? Купувати приладдя для спорту? Ви знаєте про те, з якої він сім'ї, і можете зрозуміти: йому немає резону чинити так тільки заради грошей чи шуму в пресі. Я вірю, що його ініціатива — це крутий крок.

— Як чудово, що хтось у нього вірить. Було приємно подискутувати, — жінка всміхнулася так, що неможливо було прочитати, говорить вона серйозно чи із сарказмом. — Ось, ваша спортсменка бере слово. Послухаємо краще її.

Розмова на тому згасла.

Коли офіційне відкриття завершилося, Марина протиснулася вперед. В останню мить перестріла Яніну.

— Ваша промова зворушила мене до сліз! Це вам, — простягнула букет.

Та розчулилася.

Коли підійшов Данило, Марина привітала його, а потім чесно зізналася:

— Ці квіти призначалися тобі, але я подумала, ти не образишся, якщо я віддячу їй.

Він ляснув долонею по лобі.

— Точно! А я ж думав, про що забув! Ти — мій порятунок.

Вони мали можливість перекинутися лише кількома словами. Після відкриття всі розбрелися. Женя поїхав додому. У нього на вечір було заплановане тренування, а в Марини — сходуни з юначками. Вони домовилися зустрітися дорогою назад.

Чекав її біля метро, з великою спортивною сумкою на плечі. Уже темніло. Вони повільно йшли вулицею, де ліхтарі горіли через раз. Не надто поспішали, бо обоє втомилися.

— Марино... — його тон змінився, став трохи нижчим і більш розміреним — ніби тема була особливо важливою. —

Сьогоднішній ранок ми зустріли разом. Чи не пора нам проговорити, хто ми одне одному?

— Хто?

Дурне запитання, але вона хотіла почути з його уст.

— Ти згодна бути моєю дівчиною?

— Я...

Женя проводив її додому, замовляв їй суші і квіти, писав милі повідомлення. Розмова зараз — лише формальність. Вона й так раділа проявам уваги і розуміла його наміри.

— Марино? — перепитав він занепокоєно, коли пауза затягнулась.

Вони зупинилися. Марина досі тримала його за руку, але не могла зустрітися поглядом. Усі її попередні спроби стосунків навалилися спогадами — вічне відчуття незручності, страху і докорів у її бік.

— Я не готова до близькості. До сексу, — уточнила. — Я не хочу, щоб ти витрачав час через мене.

— Ти ж не думаєш, що я залицяюся тільки заради того, щоб переспати?

— Ні, проте... Я знаю себе, — вона висмикнула руку і потерла око, а потім видихнула і продовжила: — Не розумію, що зі мною не так, але я не можу бути з кимось настільки близькою. Проблема не в...

— ...мені, а в тобі? — завершив шаблонну фразу Женя. — Я прошу тебе стати моєю дівчиною. Не спати зі мною вже й зараз — чи через п'ять, сім, десять побачень.

— Я не знаю, коли буду готова.

— Тоді ми будемо разом чекати цього моменту. У самураю, знаєш, немає цілі. Лише шлях.

Вона не встигла відповісти, бо зненацька пролунав свист. Звук, який не віщує нічого доброго на темній безлюдній вулиці.

— Дівочки, а що ми тут самі робимо?

Пара хлопців лінивою ходою наближалася до них. Один демонстративно плюнув на землю.

— Це ж пацан.

— Тю, таке патлате. Я думав, дівочкам скучно самим.

Сплутати Женю з дівчиною, особливо із зібраним волоссям і у звичайному чоловічому одязі, було важко. Хлопці просто причепилися до його зовнішності. Якби в нього була коротка стрижка, знайшли б іншу причину.

— Проблеми? — Женя заступив собою дівчину.

— Ща будуть. Ходи до нас, зая, — гукнув Марині високий у кепці. — Нашо тобі той недомужик?

— Вам краще забратися.

— Та шо ти стелеш? — у руці другого зблиснув ніж. — Ходи сюди.

У цій ситуації найкраще тікати. Марина не хотіла, щоб Женя намагався фізично протистояти двом виродкам зі зброєю. Однак у нього були інші плани. Він гмикнув, майже задоволено, шурхнув змійкою на сумці і, поки ті хлопці наближалися, витягнув з неї меч.

— Чого стали, заї? — запитав, коли ті завмерли.

— Ой-ой, страшно, — відповів високий. — З утренніка стибзив?

Не встигли вони зреагувати, як Женя зробив пару хореографічно вивірених рухів — і лезо опинилося під шиєю нижчого.

— Кидай ножа.

Той глянув на такого ж переляканого товариша і послухався.

— Тепер обидва розвернулися і зникли.

За мить їх уже не було. Женя підняв ножа, повернувся до сумки на землі і сховав меч у піхви. Марина осмислювала, що відбулося.

— Він справжній?

— Хочеш спробувати? — хлопець засміявся. — Воно того вартувало? Як я оминав усі деталі про свої тренування в наших розмовах? Я тебе вразив?

— Аж занадто.

— Я ж казав, що припас для тебе сюрпризи. Чекав моменту. Хтось сто відсотків мав докопатися ввечері, а мені страшенно хотілося покрасуватися перед тобою, — він теребив ручку сумки в руках, ніби щойно не вправлявся з холодною зброєю з грацією казкового лицаря. — Колись займався кендо, японським фехтуванням. Потім на фестивалях толкіністів спробував луки, але лучник з мене поганий. Понад рік тому придбав меч.

— Як Глорфіндел, — Марині згадалась розповідь про ельфа на білому коні, який урятував Фродо.

— О-о-о, — Женья розтанув. — Ти пам'ятаєш.

Марину вражало те, як дивно в ньому поєднувались риси. Він був прекрасним. Для неї фізична врода відігравала далеко не головну роль. Справа радше була у вмінні нести себе з легкою впевненістю і не боятися показати пристрась до чогось, що його захоплювало.

Слова не могли передати її ставлення. Вона потягнулася до нього і поцілувала.

Він випустив сумку з рук. Одну долоню поклав їй на талію, а другу — на щоку. Неспішно перебрав головну роль у поцілунку, заспокоюючи її порив. Потім відірвався на сантиметр і запитав, ледве торкаючись її губ своїми:

— То ти будеш моєю дівчиною?

У неї з голови вилетіло, про що вони говорили раніше.

— Боже, — видихнула, — так.

— Можна просто Женья.

Він засміявся і поцілував удруге.

Розділ 19

Ізоляційна стрічка

На сходинах Марічка запросила всіх охочих на поетичні читання. Вона організовувала їх із кількома знайомими з курсів для творчої молоді. Марина хотіла її підтримати, тож підбурила Елізу піти разом.

Очікування від сучасної української поезії в них, як виявилось, були зависокі. Обоє до того були знайомі тільки зі збірками вже прославлених поетів — Симоненка, Жиленко, Драча. І святого тріо — Шевченка-Франка-Українки. Куди ж без них?

У кав'ярні з густо поставленими столиками й вузькими проходами ніде було розвернутися. Маленький простір ніби стискався сильніше від кількості людей. Через хмарну погоду всередині запалили світильники. М'яке жовте світло створювало затишну, чимось осінню атмосферу.

Творча молодь виступала експресивно. Іноді — занадто. Марина аж переживала за них — з таким надривом декламувати, то й горло зірвати можна.

— Це точно вірші? — уточнила в неї Еліза.

— Це... ну, можна сказати, певний вид мистецтва.

У декого не було ні рими, ні ритму. Вона знала про існування білих віршів і верлібрів, але досягнути їх сповна ніколи не могла. Їй подобалася чітка структура, коли точно можна визначити, що це поезія, а не просто проза, записана рваними рядками.

Деякі молоді поети й поетеси справлялися добре — брали не так римами, як подачею. Дико, експресивно й театралью. Емоції перекривали огріхи в техніці. Інші хвилювалися, збивались. І тих, і тих Марина підтримувала однаковими гучними оплесками. На її думку, усі вони були сміливцями. На показ власної творчості публіці треба наважитися.

— Бачиш хлопчика біля входу? — запитала вона в Елізи. — Світленького.

— У картавій сорочці? — іноді давалося взнаки, що українська їй не рідна.

— Картатій, — виправила Марина.

— Простіше кажучи, у клітинку. Чекай, а картавий — це що?

— Мені здається, це не наше слово.

— Знову Орисин польський говір?

— Та ні, російський суржик.

— Фу.

Еліза розповідала, що в Естонії багато росіян, але вона принципово не вчила їхньої мови. Її прадіда насильно переселили в Сибір за нібито зраду батьківщини. Оповіді старенького після повернення глибоко засіли їй, маленькій, у пам'ять.

— Повернімося до хлопчика, — сказала Марина. — Це Артур, він із гуртка Данила, з Пласту. Знаєш, до кого він прийшов?

Еліза менш ніж за хвилину спостереження знайшла відповідь:

— До цієї дівчинки, що запізнилася і виступала пізніше. З хвилястим рудим волоссям і чубчиком. Це ж твоя вихованка?

— Моя юначка. Марічка.

— Оу, — Еліза виразно пограла своїми чорними бровами. — Вони парочка?

— Ми всі над цим наполегливо працюємо. Глянувши отак збоку, скажи: по них видно, що вони закохані?

— Для більшої очевидності не вистачає тільки червоних букв на лобі.

— Отут і проблема. Таке враження, що їхні почуття бачать усі, крім них самих. Гася, інша моя юначка, учора мені неprozоро натякнула, що випадково, — Марина зробила особливий наголос на цьому слові, — проговорила Артурові про ці читання. Вони з однієї школи. На мене як на виховницю і моральний авторитет покладено почесне завдання простежити, щоб він не злиняв відразу по завершенню.

— Думаєш, утече?

— Дикий чотирнадцятирічний пацан, — Марина закотила очі. — Це тобі не по деревах лазити чи з'їжджати із засніженої гірки на дупі до дірок на штанах, а говорити з дівчинкою. Ротом. Про почуття. Я вірю в його відважність, але про всяк випадок: закінчуються читання, ти перепиняєш Марічку, я — його.

— Ти небезпечна людина, знаєш?

Еліза сказала це іронічно, але за мить вираз її обличчя перемінився: став серйозним, задуманим. Кутики повних вуст опустилися.

— Ти ж могла мене так звести з Білобокою.

Марина повністю відірвалася від поезій, повернулася до співрозмовниці. Вона дізналася? Наче відповідаючи на невимовлене запитання, Еліза продовжила:

— Ми перекинулися кількома словами позавчора, коли їхали допомагати Данилові. Вона згадала, що просила тебе допомагати мені.

— Елізо, я не...

— Не виправдовуйся. Білобока сказала, що ти прийшла висварити її, коли дізналася, хто ми одна одній.

— Я не хотіла засмучувати тебе дарма. Обманювати. Ти злишся?

Вони сиділи в самому кутку, тож могли тихенько перемовлятися, не заважаючи поетам чи слухачам.

— Спершу — так, настрій зіпсувався. Але коли ми приїхали і я побачила, як ти хвилюєшся через Данила, хоч тебе його проблеми ніяк не стосуються, усе минуло. Віриш? Неконтрольована емоція, її не аналізуєш. У мене часто так. Ти ж мені нічого не винна.

— Ти моя подруга.

— Знаю. Насправді, — Еліза потерла перенісся і засміялася, її голос зазвучав вільніше й легше, — я так боялася залишитися тут сама. Тягнути оцю підготовку, свекруху.

— І тому запросила двох ледве знайомих дівчат жити з тобою?

— Попрошу. Я відразу довірилась Людо. Як інакше? Такий поважний härra⁹.

— Не посперечаєшся.

— Ти мені допомагаєш. Особливо з матір'ю Іллі. Сама я вже давно з нею посварилася б.

— Мені неважко.

— Можна дещо на тебе звалити? — Еліза знову заговорила серйозно. — Білобока попросила зустрітися сьогодні ввечері, — її пальці гладили блюдце. — Я їй нічого не обіцяла, але вона сказала, що все одно чекатиме. Сходи ти.

— Не можу.

— Марино, будь ласка.

— Вона чекатиме тебе.

— Я не готова. Не хочу. Якщо я піду, то посварюся з нею і влаштую сцену.

— Ти не мусиш.

— Я себе знаю. Та я не хочу руйнувати зв'язки між шабашами своєю особистою трагедією. Піди. Поясни їй, що зараз я не готова до розмови. Ти вмієш робити це правильно. Не ранити.

Марина уявила самотню Ганну Іванівну, яка сидітиме за столиком і чекатиме Елізу. Їй стало шкода їх обох. Невже не було іншого способу? Магії, здатної склеїти розбиті стосунки і дати двом людям порозумітися?

— Добре, — зітхнула вона. — Якщо так тобі буде легше, я допоможу.

Вони слухали юних поетів. Остання дівчинка читала з емоціями, проникливо, про перше нещасливе кохання, аж у душі щеміло від її голосу. Щойно оголосили про завершення вечора, а народ почав вставати з місць, як Артур швиденько шмигнув до виходу — ніби боявся, що його хтось застане. Марина кинулася йому навздогін.

— Артуре! Сонце, як добре, що я тебе перестріла!

— О, привіт, — хлопець знехотя сповільнився і зупинився.

— Коли у вас востаннє були сходи́ни? Я ніяк не можу добитися до Данила, а треба деякі ідеї щодо табору обговорити, — Марина сподівалася, що Данило пробачить їй такий підступний наклеп заради благої мети. — До речі, як гадаєш?..

Задурити хлопцеві голову було легко — майбутній табір захопив його увагу, а коли з кав'ярні вийшли Еліза з Марічкою, тікати було пізно.

— Мені так незвично сприймати українську поезію, — Еліза вішала вишукані макаронні вироби юначці на вуха. — Дякую за консультацію. Я не знала, чи все правильно зрозуміла. О, Марино! Думала, що загубила тебе.

— Вибігла подихати, спекотно. Наткнулася на Артура. Як тобі Маріччині поезії?

— Дуже... — хлопець помаленьку буряковів, — поетичні.

— І я кажу, від метафор аж сироти шкірою. Вам до метро? То ви йдіть, удачі. Нам поки треба, — Марина кивнула головою назад, а потім озирнулася і побачила сліпий провулок, — помилуватися архітектурою.

Упевнившись, що парочка точно рушила разом, Марина дістала телефон і відповіла Гасі, яка бомбила її повідомленнями «Шо там???». З кожним наступним кількістю знаків питання множилася, ніби відбувався мітоз.

— Чому шкірою мають бігати діти без батьків?

— Га? — спершу зависла Марина. — А, це не про дітей. Це коли шкіра покривається такими маленькими... штучками. Коли тобі холодно, і в тебе на руках шкіра стає не гладенькою.

— Ага, розумію. От наче живеш у країні вже місяць, зустрічаєшся з українцем, а стільки нового дізнаєшся.

Після недовгої прогулянки Марина вирушила до ресторану, де мала бути Ганна Білобока. Вона штовхнула важкі двері і зайшла всередину. Відповіла усміхненій адміністраторці, що її вже чекають, а потім знайшла поглядом Ганну Іванівну. У темно-синій сукні, менш офіційній, ніж її звичні костюми. Її стриманий вираз не змінився, коли вона помітила, як Марина наближається до столика, але плечі опустилися.

— Вибачте. Еліза не прийде.

— Дякую, що повідомили, — кивнула жінка. — Я не надто сподівалася. Присядьте.

Марині стало ніяково. Вона сіла, склавши руки на колінах.

Це нагадало їй один із найяскравіших спогадів дитинства — одинадцятий день народження. Тітка напередодні забрала її до себе в Київ погостювати, а на саме святкування зводила в розкішний ресторан. Можливо, він просто в пам'яті залишився дорогим і блискучим, але Марина не хотіла сіяти зерна сумнівів. Їй подобалося повертатися до нього — пишного й урочистого, — переживати дитяче захоплення. Смішно пригадувати, але тоді вона порівнювала себе з акторкою фільму «Красуня». Мріяла про яскраво-червону сукню, як у Джулії Робертс, хоч в одинадцять років не звертала уваги на професію її героїні.

Її завжди цікавило, чи знала про це тітка, коли вибирала такий подарунок. Довгий час вона не наважувалася запитати, а потім було вже ні в кого.

— Як минуло відкриття? Впоралися з манекенами?

Марина переповіла події минулого дня. Її не покидало відчуття, що це все недоречно за цих обставин.

— Ваша допомога стала неоціненною. Ви ж заради Елізи пішли?

— Ви з нею контактуєте частіше, ніж я. Скажіть, її пройняв би такий жест? — Білобока притулилася губами до чашки з кавою. — Ми відьми. Ми стаємо одна за одну, коли можемо.

— Не знаю, чи пробачить вам вона. Чи взагалі захоче поговорити, — понуро промовила Марина. — Можливо, колись пізніше.

Вона колупалась у замовленому салаті. Чи був сенс допитуватися, заради чого Елізу кинули? Чи змінить це теперішнє?

— Мені здавалося, я вибрала хороший варіант, — Ганна Іванівна витримала паузу, а потім відвела очі й продовжила: — Я не хотіла дитину. Не була до неї готова, але коли завагітніла, вирішила не позбуватися. Усе одно через це проходить майже кожна відьма. Ми маємо передавати силу.

У цьому полягала одна з визначальних відмінностей між відьмами й чаклунами. Останні послуговувалися артефактами й не потребували магії роду. Натомість відьомський дар переходив до дітей. Відьма, яка не народжувала, через безпліддя або свідомий вибір, по смерті могла залишитися нечистю. Для цього, зокрема, існували шабаші — щоб забезпечити посестрам правильне упокоєння.

— Чому зараз ви шкодуєте про те рішення?

У голові поставали найстрашніші варіанти.

— Марино, — Ганна Іванівна потягнулася над столом і погладила її долоню, — я не помираю. Минуло понад двадцять років. Мої погляди змінилися. Я повелась егоїстично, а тепер намагаюся це виправити. Сподіваюся, не запізно.

— Навряд чи вам вийде стати для неї матір'ю.

— Я не сподіваюсь на таке. Просто не хочу, щоб вона тримала на мене образ. Передайте їй, що я завжди готова до бесіди.

Додому Марина повернулася пригнічена. Коротка розмова з Білобокою вимотала з неї всі сили. Там її чекав неприємний сюрприз — Оріся лютувала.

— Марина тобі що, синя ізоляційна стрічка, якою можна склеювати стосунки?

— Я її не змушувала.

Їх навіть не зупиняло те, що сама Марина вже стояла в коридорі і слухала сварку.

— Її і не треба! А звалімо на Марину всі свої проблеми! Данилові особисте життя буде Марина рішати! Своїм дівчатам теж, вона ж виховниця. Не хочеш говорити з Білобокою — твоя справа. Посилати її розбиратися — це свинство.

У її словах було зерно істини, та Марина не хотіла зараз нічого чути. Особливо чужих криків.

— Орісю, дякую, я сама здатна вирішувати. Мені не п'ять років. Мене не треба оберігати, — вона сказала це гучніше й роздратованіше, ніж планувала.

— Я на твоєму боці.

— У тебе є право на вчинки, через які тобі потім боляче. Дай мені його також!

Їй стало ще гірше на душі від власного жорстокого тону, від бажання вколоти подругу словами. Марина мовчки пройшла в їхню кімнату, вийняла Людо з клітки і лягла з ним.

За вікном темніло. Тільки через увімкнене на кухні світло в кімнаті можна було хоч трохи щось бачити. Марина лежала поперек дивана. Ноги звисали, а голова незручно впиралася в стінку.

Людо затаївся між пальців. Маленький розумний хом'ячок. Вона ніколи не припускала, що можна так сильно любити гризуна. Від дотику до його гладенької шерсті й розміреного погладжування ставало на краплю легше. Фамільяр поділяв із нею не тільки магію, а й настрій.

— Я тебе люблю, дуже-дуже сильно, — прошепотіла йому.

Бризнули сльози. Марина не хотіла ходити потім запухлою, але тримати в душі збурений негатив — гірше. Вона перекотилася на бік і скрутилася в клубок, а Людо терся об її обличчя, ніби намагався погладити.

Усе це мало б драматичний вигляд, якби не довелося потім відпльовуватися від його шерсті.

У причинені двері тихенько постукали. У щілину проліз Орисин ніс.

— Ти на нас більше не ображаєшся?

— Ви вже помирилися?

— Так, мамо. Ми більше так не будемо, мамо.

Марина хотіла подутися, але її броня тріснула під сокальськими чарами.

— Якщо тобі досі сумно, ми можемо розіграти тобі виставу про капітана космічного корабля з лихою славою, який закохується в норовливу панянку, підібрану на Землі. У ролях.

— Капітан закохується чи корабель?

— Побачиш — дізнаєшся, — донісся безтілесний голос Елізи.

— Цур, я капітан, — піднесла руку Орися.

— Ось ти й зіпсувала інтригу. Я ставила на корабель.

— У тебе специфічні смаки, Марино. Мені це подобається.

Розділ 20

Дім, рідний дім

Марина забула, як сильно сумувала за Броварами. Їй подобався Київ, його швидкість і насиченість подіями, але рідне місто ніщо не могло замінити. Як писали на магнітиках: говори, не говори, краще місто — Бровари.

Її будинок був на південній околиці. Вони з Елізою вирішили пройтися. Сонце відбивалося в шибках будинків рожево-помаранчевим, зелень рясніла на деревах, і здавалось, ніяк не можна насититися цим травневим вечором.

— Ти казала, що Бровари маленькі! — Еліза дихала, як побитий собака. — Ми йдемо вже вічність.

— Залишилося трошечки. Не думала, що ти така слабачка.

— Я жила в Естонії! У нас столиця менша за ваше провінційне містечко.

— Головне ж не розмір.

— Це в тобі Орисин дух говорить?

Бровари насправді були величенькими.

Марина мала з чим порівняти, коли на минулі зимові канікули їздила до Орисі в Сокаль. Місто запам'яталося затишним, але тісним. Там збереглося багато старовинної архітектури. За її ініціативою вони з Орисею лазили засніженими вулицями й розглядали фасади.

Вона завжди любила довго бродити пішки, а Пласт привчив до виснажливих походів, тому йти зараз, без важкого

наплічника за спиною, було завиграшки. Доводилося тільки стримуватися і не крокувати швидко, щоб Еліза встигала за її довгими ногами.

— Прийшли, — оголосила Марина і вказала на стилізовану під цеглу бетонну огорожу.

Еліза полегшено зітхнула:

— Ну нарешті.

Мама зустріла їх у хорошому настрої.

— Згадала про батьків! — заусміхалася. — Будете сидати за стіл?

— Ти не голодна? Ма, ми тоді почекаємо тата, усі разом повечереємо. Я поки покажу Елізі свою кімнату.

Вона не усвідомлювала, які болючі спогади може зачепити ця невинна фраза, аж доки не вимовила її. Ранні підліткові роки, коли доводилося вигадувати різні причини, щоби не запрошувати подружок у гості — в хату з жахливим ремонтом і подвір'ям зі старим розбитим асфальтом, у свою кімнату з пожовклими від часу білими шпалерами в ненависний ромбик, наклеєними поверх газет.

— Треба було вдягнути сукню, — пожартувала Еліза. — Злилася б зі стінами.

Кімната була пофарбована у світло-бузковий — відтінок шифонової сукні, у якій Еліза прилетіла в Україну. Коли кілька років тому робили ремонт, вони з мамою довго сперечалися щодо кольору, але виграла Марина. Досі не шкодувала про це рішення. Нехай він не такий практичний, як бежевий, але їй тішив око.

— Давно я до книжкової полицки не лізла.

— О, це ті самі енциклопедії? — Еліза стала навшпиньки, щоби краще роздивитися.

Вони приїхали в Бровари посеред тижня, бо збиралися привезти енциклопедії про архітектуру як хабар лиликові.

За день до того Оріся з Елізою знову їздили в палац Остен-Сакенів. Вони хотіли впевнитися, чи не виникає в довколишніх

селах проблем через нечисть, а також глянути на настрій самого лилика. Під час розмови він наче ненароком запитав, чи не прийде третя відьма — та, що говорила з ним про архітектуру.

Неясно, як Оріся вивела розмову на тему мистецької літератури, проте вони пообіцяли привезти її в палац.

— У вас були анкети в школі? — запитала Марина.

Серед своїх підліткових книжок вона побачила рожево-фіолетовий блокнот у твердій палітурці. Хоч він ніяк не міг зрівнятися з тим, на замочку, у нього було вкладено неабияких художньо-дизайнерських зусиль. Оформлення кольоровими ручками, акуратно перемальовані квіти, наліпки.

— Напевно, були. Не пам'ятаю. Можна глянути?

Вони сіли разом на краєчок ліжка і почали гортати анкету. Пройшлися списком запитань — номери кожного були прикрашені вигадливими завитками.

— Який у вас моральний ідеал? Нічого собі ти запитання ставила в дитинстві. Що ти відповіла? — Еліза прогортала пару сторінок і знайшла Маринину відповідь. — А, мама. Нудно.

— Глянь двадцять третє.

— З якими людьми ніколи не змогли б дружити? Я вже щось передчуваю. Ага! «З нестриманими, вреб...

— Вредними.

— Mis see on?¹⁰

— Неслухняними.

— ...які б'ються». Е-хе-хе, — пролунав сміх справжньої лихої відьми, — здається, хтось зібрав ці риси, зліпив з них Орісю і підкинув тобі, щоб ти з дитинства привчилась, що бажання і реальність розходяться.

Частину відповідей інших дітей довелося розбирати Марині, бо Елізині спроби розбивались об почерк. Нічого надзвичайного вони не знайшли, але було весело пригадати деяких однокласників та історії з їхнього життя.

— Мені найбільше сподобався той хлопчик, який бажав тобі завести триста свиней, щоб продавати на Різдво сало. Звучить перспективно.

— Я цей бізнес-проект не відкидаю. Може, саме так зароблю мільйони і збудую свій ідеальний дім?

Поки вони були зайняті анкетною, додому повернувся тато. Марина раділа, що нарешті вибралася в Бровари і побачила його. Якщо з мамою вони ще час від часу зідзвонювалися, то з ним — зовсім рідко. Здебільшого він був зайнятий, а всі новини йому переказувала мама.

Вечір минав у приємній атмосфері. Марина ніби повернулася в часі до тих затишних посиденьок, коли до них приходили гості: вечеря враз перетворювалась на щире застілля. Багато говорили про Елізу, батьки розпитували її про Естонію і майбутнє весілля.

— Віталік з твого класу женився, — батько Віталіка клав бруківку на фірмі батьків, і вони часто перетиналися. — Лютчик він.

— Васю!

— Чого ти? Дівчата дорослі.

— Можна так рано керувати літаком? — запитала Еліза.

Марині було ніяково пояснювати при батьках інше значення слова «залетіти».

— Дивись мені, не принеси в подолі, — звернувся до неї тато. — До весілля треба гарно підготуватися, грошей відкласти, а не отако тих-пих, як Веніамінович. Кредита мусив брати!

— Жень не фанат дітей, — поділилася Еліза, — тому не бійтеся, у вас буде час зробити доні гарне свято.

— Хто такий Жень?

Марина стиснула губи. Зглитнула. Вона не розповідала мамі про свої стосунки, поки не знала, до чого вони приведуть. Довелось пояснювати:

— Він друг Елізиноного нареченого. Ми... гуляємо.

Це був найкращий опис їхніх побачень. Їм обом подобалася природа, парки й затишні вулички. Іноді вони заходили в кав'ярню перекусити, а потім знову гуляли.

— Хто в нього батьки?

— Тато — сантехнік, мама — вчителька історії.

— Угу.

У цьому татовому «угу» було багато сенсів. Негативних.

— У нього хороша сім'я. Його тато врятував нас від потопу.

— Та я ж нічого не кажу. Хороший сантехнік може гарно заробляти, аби захотів. А він сам?

— Програміст.

Тато цокнув язиком, але промовчав. Він не вважав сидіння за комп'ютером перспективною чи добре оплачуваною професією.

— Мама казала, бойлер був зламався. Уже поремонтували?

— Так. Ти не перескакуй. Які у твого Жені плани? Він своє житло має чи з батьками живе?

— Яка різниця? От зараз? Ми тільки почали зустрічатися.

— Ти не скачи на батька, — у суперечку вступило підсилення. — Він правильно каже. Думати треба за майбутнє.

— Я думаю, — огризнулась Марина.

— Чоловік має зразу дати знати, на що він налаштований. Он Аліну дядька Миколи хлопець кинув...

— Вагітною, а вона лишила дитину на батьків. Мам, я знаю цю історію.

— Вона ж такою, як ти, відмінницею була. Повіялася за тим мотоциклістом — тепер має.

— У мене є голова на плечах.

— До першого-ліпшого, який її задурить, — докинув тато.

— Марина — одна з найрозсудливіших людей, яких я знаю, — Еліза говорила з несподіваною обачністю, наче боялася погіршити становище. — У неї зараз стільки роботи

з організацією табору, що не до дітей, це точно. Принаймні не до своїх.

Вона несміливо всміхнулася, але їй ніхто не відповів. Мама тільки приречено зітхнула:

— І що воно дає, те волонтерство?

Основна їхня претензія до Пласту — неоплачуваність зусиль. Навпаки, заняття тільки тягнуло за собою витрати — на спорядження для мандрівок, на вкладки.

— Мені подобається. Це вже не гурток малювання, вам не треба купувати мені приладдя. Сама справляюсь.

— Чи ж ми тобі коли шкодували?

— Елізо, ти вже поїла? — проігнорувала вона запитання і вихопила її тарілку, щоб сполоснути разом зі своєю.

— Ще чаю не попили! Я дістану печиво.

— Дякую, тьотю, — буркнула Еліза. — Я не голодна.

Зазвичай вона ніколи не відмовлялася від солодкого, іноді обирала два десерти замість основної страви.

Марина глянула їй в очі і потупилась. Марно сподівалася, що при ній батьки не спілкуватимуться у своїй звичній манері.

Вони забралися до кімнати. Еліза підібгала під себе ноги і поклала підборіддя на коліна. Хотіла потягнутися, як раніше, до локона, і тільки безнадійно провела по своєму короткому волоссю.

— Не треба було згадувати Женю.

— Річ не в ньому. Знайшлася б інша тема. Це наші звичні посиденьки, нічого не міняється.

— Я не думала, що зроблю тільки гірше, коли заговорила про Пласт.

— Елізо, не переймайся. Я звикла. Вони не такі погані, як може здатися, — намагалась їх виправдати: які не які, а рідні батьки. — Вони переймаються моїм майбутнім, просто по-своєму.

Еліза підняла брови, прочистила горло, але нічого не сказала.

— Ми жили в бідності, і відколи вони змогли стати на ноги, бояться злиденного майбутнього для мене.

— Вибач, це твої батьки, ти їх краще знаєш, бла-бла, але звучало це як доскіпування, а не турбота.

— Вони не вміють інакше.

— Може, треба повчитися?

Марина відкинулася на спину на ліжку і розглядала стелю. Вона намагалася говорити. Пояснювати, що думає за майбутнє і так само, як вони, боїться бідності. Усе одно вічно натикалася на критику. Не те купувала, не такий підрібіток на літо знаходила, не тих подарунків просила. Зрештою вона просто майже перестала їздити додому.

Вони з Елізою перебрали старі Маринині книжки і відклали енциклопедії, які планували завтра забрати. Це зайняло їх надовго — з кожним томом були пов'язані якісь спогади. Розглядання фотоальбомів залишили на завтра, бо Марина не хотіла шукати їх у батьківській кімнаті.

Спати вирішили разом, хоч мама і пропонувала Елізі перейти на окреме ліжко. Уже лежали в темряві, спиною до спини, коли Марина зненацька засміялася.

— Що таке?

— Чомусь згадалось, як у дитинстві я мріяла, що вийду заміж за мільйонера...

— У тебе є знайомий син мільйонерів і відьомський дар. У чому проблема?

— Я не про те. Данило мені друг.

Він справді став для неї більше ніж просто знайомим по Пласту. Іноді Марині здавалось, що він безмежно самотній. Начебто оточений людьми і вічно зайнятий, та все одно сам по собі.

— Що, як у нього є знайомий, який тобі не друг?

— А ти не мала б за Женю вболівати?

— Ну, — протягнула Еліза, — цей мільйонером навряд чи стане.

— Я сміялася, бо дитиною уявляла, як зможу щодня купляти собі по пачці крабових паличок. І їсти їх в один писок! Уявляєш?

— Навіть не морепродуктів? Омарів чи лобстерів?

— Я тоді максимум раків із місцевого ставка бачила, якими нас сусід лякав. Ми їли той салат із крабовими паличками тільки на Новий рік. Мені здавалося, що вони — розкіш. На першу стипендію я купила і з'їла цілу пачку сама. Оріся, щоправда, потім образилася, бо думала взяти їх на закуску, але ми бутербродами з кількою обмежились.

— У вас такий вишуканий смак.

— Ой, вибачте, естонська аристократіє. Чи не ви лупили тушкованку просто з банки о третій ночі?

— Я переймаюсь, щоб не схуднути, бо Ілля розлюбить.

— Серйозно?

— Та жартую. Він іноді справді мов одержимий моїми формами. У ліжку, не на людях, — вона засміялася. — Такий ввічливий і скромний хлопчик, на перший погляд. Пам'ятаю, сидить на тих курсах. Таке миле, в окулярах. Витріщається мені в декольте, два слова жодною з трьох мов зліпити докупити не може. Як було встояти?

Еліза раніше згадувала, що вони познайомилися на курсах естонської для іноземців, які вела її подруга, але в такі деталі не вдавалася.

Марина не уявляла себе в стосунках, які могли б початися виключно з явного інтересу до тіла. Можливо, через те, що їй, худій трісці, до Елізиної фігури було далеко.

Стояла тиша, а потім вона прошепотіла зовсім не в тему розмови:

— Сумую за Людо.

— Ти можеш обійняти мене й уявити, що це тисяча Людо.

— Ти недостатньо шерстяна.

— Так і знала, що не треба було голити ноги перед поїздкою.

Урешті-решт вони заснули. Виявилося, Оріся мала рацію: уві сні Еліза копається і забирає ковдру.

Зранку батьки пішли на роботу, а Марина дозволила подрузі поспати ледь не до обіду. Сьогодні, у будній день, їй не потрібно було поспішати на пари — почалися заліки. Натомість вона спробувала насолодитися самотою в рідному домі. Її тягнуло сюди — до місця, яке вже не відчувалося посправжньому своїм. Батьківська оселя, не власна. Це усвідомлення вдарило в груди, прогнало попередню бадьорість.

Коли Еліза прокинулась, вони неспішно зібралися і поїхали в Київ. Їх мала зустріти Оріся. Усі разом вони збирались вирушити до палацу Остен-Сакенів. Однак на вокзалі, сидючи на капоті, їх вітав Світич. У червоній футболці, яка зовсім не гармоніювала з його зеленими штанами — наче світлофор, у якого вкрали жовту секцію.

— Де Оріся?

— Зламала руку.

— Усе в порядку? — стривожилась Еліза. — У лікарні? Гіпс?

Її слова видавали, що знала вона Орісю недостатньо довго. Марина почухала брову і зітхнула:

— Кому?

Світич гиготнув і засяяв несподіваною гордістю.

— Вмієш верно мислити. Якийсь чмирь лапнув за жопу. Вищав, як свиня, що случайно, поки валявся на тротуарі.

— І де Оріся?

— Та в ментовку забрали розібратися. Не парся, — плеснув її по плечі, — тіки показання взять.

Марина відскочила і скорчила гримасу. Уточнила:

— Ти її покинув?

— По-перших, вас надо було забрать, а Оріся не водить. По-других... ти сідаєш чи йдеш пішком?

Вона метнула на нього роздратований погляд.

— Сідаю. Тільки заради палацу.

— Всігда знав, що ти горда, но не дурна.

— Е-е-е... дякую?

— По спині ломакою, — відгавкнувся він Орисиною фразою.

Розділ 21

П'ять кілограмів мистецьких енциклопедій

Світич водив так, наче поспішав на той світ. Минулого разу Марину занадто поглинули думки, увага була розсіяна, а от зараз вона відчула цей приплив адреналіну сповна. Щоразу, коли він ішов на обгін, Еліза збоку починала бурмотіти естонською — це могли бути як молитви, так і прокльони.

Завдяки справжньому диву вони доїхали до палацу з повною комплектацією життєво важливих органів.

— Нам хіба не потрібно чекати темряви?

— Месні і так знають, що тут студенти-архітектори ходять, чи ким ви там називалися?

— Представницями естонського фонду, що планує профінансувати відновлення пам'ятки.

— Один хрін.

На підході до палацу Марина подумала про абсурдність цієї ситуації. Вони несуть кровопивцеві її дитячі енциклопедії! Нечисть брала плату не тільки душами чи кров'ю. Іноді їхні бажання були зовсім абсурдні — як-от пташині тушки для болотних чортів або негативні відчуття для дів-серпаниць.

Пальці Світича гралися з кастетом, збоку якого вискакувало складне лезо. Один з його артефактів.

— Мадемуазелі, подарю вам услугу.

Він збирався зробити надріз собі на долоні, але тієї миті з темного кутка злетів кажан, ударився об землю і перетворився на людину.

— Обіцяли прийти тільки відьми.

— У нас тут вроді як співпраця.

Лилик, схоже, поділяв Маринині почуття до Світича. Він склав руки на грудях. Набурмосений, дивився спідлоба, поки Світич занадто показово-безтурботно розгойдувався на лівій нозі, ледве спираючись на колись поранену праву.

Страх зробити неправильний крок і розізнати нечисть обгорнувся довкола шиї, немов змія, стиснув горло, але дати Світичеві заговорити — це спровокувати конфлікт у дев'яноста зі ста випадків.

— Привіт, — вона спробувала всміхнутися.

Навіть нечисті не завадять трохи ввічливості.

Лилик перевів погляд на неї, і на одну невловну мить їй здалося, що він усміхнувся.

— Привіт, — його тон став спокійним, менш ворожим, ніж спочатку, але поза залишалася закритою.

Повадками він чимось нагадував Данилових юнаків. Особливо Артура, коли вони з Елізою змусили його спілкуватися з Марічкою після поетичного вечора.

— Ми принесли енциклопедії.

— Знаю. Минулого разу відьма-рись це обіцяла.

Як справжній неджентльмен Світич навіть не подумав запропонувати їм допомогу. Енциклопедії були важкі, тож дівчата поділили їх між собою. Марина виїняла одну. Потягнула першу-ліпшу. Нею виявилась «Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв». Одна з найновіших, придбана минулого року на відкладені зі стипендії гроші. Кольору

старого мармуру, зі статуєю Марії з тілом Ісуса спереду і золотою маскою Агамемнона на корінці над назвою.

Вони з лиликом ступили одне одному назустріч. Він простягнув руку і взяв книжку, вчитуючись у написи на обкладинці. Їхні пальці легенько торкнулися, і вже знайоме тепло вдарило дівчині в лице. Слабше, ніж минулого разу. Верхній гудзик на сорочці враз почав тиснути.

— Вона твоя? — запитав із піднесеним здивуванням.

— Так, вони всі мої.

Гортаючи, він зупинився на сторінці зі скульптурою Берніні «Аполлон і Дафна». Очі бігали по короткій довідці внизу.

— У розділі про католицьку церкву багато про Берніні.

— Він тобі подобається?

— Це неймовірний скульптор, — лилик тим часом швидко розгорнув сторінку з «Екстазом святої Терези». — Хоча ця, — сказала Марина, глянувши на скульптуру, — не моя улюблена.

— Чому? — він провів долонею по сторінці, наче міг крізь папір погладити зім'яті складки вбрання святої.

З погляду майстерності це був, напевне, один із найскладніших витворів — поєднання болю й захвату жінки, чие серце от-от простромить стріла ангела. Протиставлення білого мармуру фігур червоному й зеленому порфіру архітектурного обрамлення. Позолота бронзового проміння довкола. Марині здавалося, що подумки вона майже дослівно цитує статтю з енциклопедії. Ця композиція настільки сильно емоційно залучала, що ставало аж ніяково.

— Я більше люблю міфологічні мотиви, — пояснила, хоч це звучало не зовсім переконливо. — Вони романтичніші.

На наступній сторінці було «Викрадення Прозерпіни». Драматичний момент, де юна богиня весни намагається вирватися з рук володаря підземного царства. Що більше дивишся на такі статуї, як ця, або «Лаокоон», або «Мойсей» Мікеланджело, то частіше задумуєшся, що це не витвір

людських рук, а люди, застигли в мармурі. Скульптори передавали найменші рухи м'язів: Плутон впивався пальцями в стегно Прозерпіни, наче насправді воно було плоттю, а не каменем.

— Люди творять дивовижні речі навіть без магії.

— Дехто продає душі заради визнання, — нарешті заговорила Еліза. — Принаймні є такі припущення.

Лилик байдуже знизав плечима.

— Ви любите домальовувати вигадки до правди. Може, хтось і продавав. Але не мені. Я ж по крові, а не по душах.

Роздивлятися твори мистецтва йому було набагато цікавіше, ніж спілкуватися з нею.

— З барокових мені також подобається наш Пінзель, — повернулася до теми Марина. — Ми бували в його музеї у Львові з Орисею. Наживо скульптури сприймаються ще динамічніше, ніж на ілюстраціях. Не можу уявити, наскільки по-іншому можна буде поглянути на всі решту.

— Ти їх не бачила?

— Багато з них в Італії. Я там ніколи не була.

— Чому?

— Не мала можливостей виїхати з країни.

— Хіба тобі не було цікаво?

У запитанні лилика звучав щирий інтерес, з яким діти часом запитують, чому не можна надрукувати стільки грошей, щоб усім вистачило.

— Людям потрібні ресурси для подорожей. А ти? Що ти бачив? Він прикро зітхнув.

— Там, де щось гарне, завжди натовпи.

Марина починала розуміти, чому Орися вирішила, що принести йому енциклопедії — гарна ідея. Його захоплювало мистецтво, але дратували люди.

Еліза зі Світичем мовчки відступили трохи далі, віддаючи цю взаємодію повністю в її руки.

Лилик вивчав книжки прискіпливо, як мама одяг на базарі. Подумавши про це порівняння, Марина весело гмикнула, а потім зустрілася з ним очима. На мить їй стало страшно, що він розсердиться. Та його погляд був м'яким і заворожливим.

Вона ніколи не закохувалася з першого погляду. Для неї це було історіями з книжок чи фільмів, а не з реального життя. Як можна відчувати потяг до людини, коли не знаєш, чим вона живе і переймається?

Біля лилика Марина почувалася сама не собою. Він нечисть! Нехай і має вигляд симпатичного юнака з каштановими кучерями, суті це не змінює. Звідки береться гаряча, до сорому приємна хвиля збудження? Чому поруч із Женею — чи іншими хлопцями — такі відчуття ніколи не зринали?

Вона спробувала перемкнутися. Подумати про Орісю із сосискою, наприклад. Та кров усе одно гарячішала.

— Ти готова віддати їх мені? Назавжди?

Їй було шкода. Цінність деяких — спогади. Зараз Марина нечасто їх перечитувала. З очевидних причин — тягнути в гуртожиток купу томів не збиралася, а додому не їздила. Вона не хотіла їх втрачати, та вирішила, що так вони прослужать краще, ніж як пилозбірники на полиці.

— Я люблю їх, але зачитала до дірок. Якщо тобі вони треба, то забирай.

У лилика була чарівна усмішка. Марина призабула, як думати, коли побачила її. Увесь світ раптом звузився до ямочок на його щоках.

— Це гарний подарунок, — однією рукою він притискав до грудей три книжки, а другу простягнув, узяв Маринину долоню і легко поцілував, немов у старих фільмах. — Дякую.

Їй терміново потрібно було стрибнути в найближчу водойму. Вода в середині травня якраз достатньо холодна.

— Не хочу преривать ваші любезності, — голос Світича теж непогано отверезив, — але хочу підчеркнути, що подарок — від

шабашу і ТУРа. Вмістє.

Марина могла заперечити, що це її енциклопедії, але Світич їх привіз, та й Оріся хотіла залучити його, тож псувати чужі плани ображеною гордістю не стала.

Лилик глянув на неї, наче чекав заперечення.

— Добре, чаклуне, — сказав зрештою, коли нічого не почув. — Я беру це до уваги.

І зник разом з енциклопедіями.

— По-моєму, — сказала Еліза, коли вони поверталися до машини, — ти єдина людина, з якою він нормально говорить.

— Хіба?

Марина боялася говорити довші фрази, щоб не було чутно, як досі плутаються її думки.

— Коли ми з Орісею були тут, він теж здебільшого бурчав.

— А з тобою щебечеть, як соловей.

Іноді вимова Світича вбивала, проте треба було віддати належне, він намагався говорити українською, а не перескакував на російську, аргументуючи, що так звик з дитинства.

Вони вже в'їжджали в Київ, коли в Марини задзвонив телефон. На екрані висвітилось «Данило», але голос, що заволав у вухо, ледь не оглушивши, належав не йому.

— Скажи цьому одноклітинному, — кричала Оріся, — що я йому прутня відірву й на лоба пришию!

Світич тихенько матюкнувся, а потім сказав голосніше:

— Вона не вміє шити.

— Що сталося?

— Я йому другу симетричну дірку в носі проколупаю. Пилкою для нігтів!

— Алло? — Орісині прокляття відійшли на тло, трубку взяв Данило. — Ви де? Я поки нічого не зрозумів, вона прийшла без телефона і зла. Я тільки встиг вловити пару слів про якісь замки, вампірів і її колишнього.

— Ми їздили у справах, у нас усе добре. Начебто. Почекай, будь ласка, я передзвоню.

Світич вів далі, дещо напруженіший, ніж до того.

— Поясниш? — запитала його Еліза.

— Нічого там страшного не случилось.

— Чому Оріся в істериці?

— Може, через недотрах?

— Зупини машину!

Атмосфера всередині враз змінилася — довкола Елізи завирувала невидима сила, готова до нападу.

— Чорти б тебе драли! — Світич різко з'їхав на обочину і дав по гальмах. Ними сіпнуло вперед. — Не смій, — у його правій руці опинився кастет, — угрожать мені, відьмо. Ми через тебе могли врізатися в цю фуру і здохнуть!

Зазвичай відьми не билися магією — для цього, як і для будь-якого іншого застосування чарів, потрібні відповідні навички. Для стороннього глядача втілення атаки було незримим, його бачила тільки відьма. Марина на задньому сидінні помітила, як Світича пробирає легке тремтіння, наче він докладає зусиль, щоб опиратися натиску.

— Оріська хотіла мене намахати!

Світич клацнув кастетом і махнув лезом перед собою, наче відрізаючи чужу магію. Еліза відсмикнула випростану руку, але не забрала її. Чужа сила досі бриніла в повітрі. У вузькому салоні було небагато простору для бійки.

— Хвiate! Тобі нужна тут поножовщина з ерунди?

— Елізо, будь ласка... — Марина ледь знайшла в собі сили заговорити.

Вони зі Світичем, не зводячи одне з одного очей, повільно опустили долоні.

— Нада ото псіхувать? Оріська хотіла втіхаря придобриться до вампіра, а ми ж вроді як сотруднічаєм!

— Що ти з нею зробив?

— Маруська, не нервничай. Чуть-чуть затримав, щоб ви поїхали зі мною.

— Ах ти ж sibu! ¹¹

— Тепер не «Діма»? Як бистро ми перейшли на новий рівень отношений.

Марина пробувала знайти, як відчиняються дверцята.

— Чого ви вз'їлися, баби? — запитав Світич так, ніби вони зупинилися на пікнік, а не побитися.

— У тебе взагалі рот є? Чого не можна було поговорити? — спалахнула Еліза.

— Це наші з Ориською діла. Куда ви? Дайте хоть до метро доведу.

— Ми таксі візьмемо.

— Як хоче, — Світич порився в кишені штанів, дістав щось звідти й кинув Марині. — На!

Вона ледь встигла спіймати. Це був вимкнений мобільний Орисі.

— Тепер розумію, що жарти про те, що вони одне одного підставляють, були не жартами, — Еліза дивилася вслід Світичевій машині.

— Я тобі відразу казала, що він пальнутий.

Викликати таксі в цю глушину виявилось ще тою справою. Минуло понад півтори години, коли вони опинилися в «Бескидах». Магазин ще працював, а Данило ізолював уже трохи спокійнішу Орисю у своєму кабінеті. На його столі лежав порваний у лахміття м'яч-антистрес.

— Я йому...

— Кицю, ми вже все це чули. Моє вухо ледь відійшло від твого попереднього крику. Може, не будемо повторювати? Нащо ти йому взагалі розповідала, якщо не хотіла, щоб він їхав до палацу з нами?

— Це наша ідея! Чому ТУР має вигравати прихильність лилика, не доклавши до цього жодних зусиль?

— Так, Орися, — Еліза сіла на бильце дивана, показово розглядаючи нігті, — чому?

Наче це не сама Орися втягнула Світича в цю справу.

— Добре, я така-сяка, дурна, не подумала.

— Ти просто хочеш всидіти відразу на двох стільцях, — сказала Марина.

— На одному піки точені, а на другому...

— У тебе не продаються вушні затички? — Маринин терпець тримався на тонкій ниточці. — Я від одного вже наслухалася цього гумору сьогодні, другої дози не витримаю.

— Мене турбує інше, — почала Еліза, — ти справді зламала комусь руку?

— Ти в мені сумніваєшся?

— Світич підлаштував чи просто скористався моментом?

— Ви з ним пів дня провели, ви мені скажіть. У будь-якому разі, того мудозвона не шкода.

— Тут погоджусь, — кивнула Еліза. — Якби всім, хто розпускає руки, їх потім ламали, було б непогано.

— Уяви, скільки людей у гіпсах з'явилося б на вулицях, — промовила Марина.

— Хах, ви так кажете, наче кожен другий.

Напевно, Данило сприйняв їхню розмову за жарт, але у відповідь отримав лише три пари серйозних очей, спрямованих на нього, і мертву тишу.

— Та ну, — продовжив він не так упевнено, — не все ж так погано?

— Скільки прутнів ти бачив за життя не зі своєї волі? — запитала Орися. — Скільки разів тебе били по дупі не батьки, а незнайомці на вулиці? Яку дівчину не запитай — кожна з чимось таким стикалася.

— Мене і батьки не били. Думаю, це перебільшено. Усілякі диваки зустрічаються, обох статей.

— Що пропонуєш?

— Та навіть як ти зробила, ламати руки. Кричати, відбиватися.

— Не завжди це відбувається в людних місцях, — Еліза гірко всміхнулася. — І з незнайомцями. Може бути одnogрупник чи колишній хлопець.

— Або дорослий чоловік у метро, що притирається до тринадцятилітньої. Довколишні ж, у відповідь на її крик, починають її соромити за довжину спідниці.

Марина побачила, як усі зосередилися виключно на ній. Сторожкі й трохи налякані погляди.

Вона важко ковтнула. Минулого року Гася прийшла на сходи ошелешена. По завершенню попросила проїхатися з нею в метро і розплакалася. Розповідала, як їй хотілося провалитися буквально крізь землю, поки дві богомільні бабці сварили її за одяг, що спокушає чоловіків, усі решта відводили очі, а збоченець просто вибіг на найближчій зупинці. Респектабельний, на перший погляд, чоловік у строгому костюмі.

— Це історія... моєї знайомої.

Вона не хотіла розкривати Гасине ім'я. Це неправильно.

— Твоїй знайомій допомога не потрібна? — недобррозичливо примружилась Оріся.

— У неї все добре. Це була не я, — наголосила, — чесно.

Марина потім поговорила з Гасиними батьками. Дівчинку віддали на гурток самооборони.

Данило здавався ошелешеним і справді стривоженим новою інформацією.

— Давайте я вас додому підвезу?

— Не лякайся так, — засміялась Еліза, розряджаючи напружену атмосферу. — Ми відьми. Хто-хто, а ми за себе помститися можемо. Перевірено.

— Від послуг таксиста не відмовимось, — поспішила вклинитись Оріся. — Просто радій, що ти мужик і тобі не

доводиться переживати непроханий інтим.

— Якщо не рахувати випадкових вуаєристів, — пробурмотіла під ніс Марина.

Данило пирснув і ледь почервонів, а потім рушив на вихід, доки Орися й Еліза не почали ставити уточнювальних запитань.

Розділ 22

Воскресній зірниці устріч

Марина усвідомила, що довкола неї сплели змову, уже коли їхала в невідомість полями разом із Женею.

Чи могло так статися, що водночас і в Данила, коменданта хлопців, і в її заступниці Софії зненацька з'явилися термінові справи, які завадили їм поїхати на пошуки місця для майбутнього табору? Цілком імовірно.

Аргумент проти: учора, коли Марина поновлювала Данилові відворотне зілля, він був сповнений ентузіазму — хотів вирватися з міста на природу. Сьогодні, буквально за годину до виїзду, віддзвонився з незрозумілою причиною, як і Софія на пару годин раніше.

Зате, як на замовлення, з'явився Женья з вільною батьковою машиною і запропонував свою компанію, щоб не руйнувати планів. Чи міг він змовитися і попросити Данила й Софію залишити їх удвох? Як показував попередній досвід, запросто.

Тягнуло запитати про свою підозру, але з іншого боку — може, просто збіг? Уявила себе центром усесвіту, довкола якого всі крутяться.

— Ми точно правильно їдемо? Я тут не бував.

Марина звірилася з картою. Судячи зі знаків, ліс уже мав би починатися, але загадково не з'являвся.

— Можна заїхати в найближче село запитати.

— Немає в тобі духу авантюризму.

Вона не розуміла, чому в усіх знайомих чоловіків була страшна нелюбов питати в когось дорогу. Данилові хлопці, наприклад, спершу кілька годин блукали, як гобіти Середзем'ям, а вже потім піддавалися вмовлянням дівчат.

У селі на резонне запитання, куди подівся ліс, мужичок із тачкою гною глянув на них, як на вчора народжених, зітхнув і сказав:

— Вирубали. Ви спізналися на пару років.

— Але ж на карті...

— Тю, ти б іще по бубнах і чирвах дивилася.

Проблема з пошуком місця в тому, що не можна просто виїхати на будь-яку галявину. Потрібно домовитися з владою і лісництвом, перевірити наявність поряд питної води і водойми, де можна купатися, вибрати точку, достатньо віддалену від людей, щоб не відганяти від табору надміру допитливих місцевих.

Поїздка затягнулася. Під вечір у Марини дедалі більше закріплювалася думка, що доведеться їхати ще раз — можливо, в інший бік.

— Ви не думали в Карпати?

— Там планується потім інший табір, у серпні. Не хочемо повторюватися. Та й було б непогано, якби не довелося далеко добиратися. Що, поїхали додому?

Женя спирався на капот і роззирався, наче вони щойно не облазили все в марних пошуках джерела.

— Не хочеш повечеряти?

У голосі був натяк, який означав точно не те, що він хоче якнайшвидше наїстися вдома.

— Що ти задумав?

— Припустимо... просто припустимо, що в мене тут випадково завалялися продукти для невеликого пікніка.

— Підкинули?

— Сто відсотків.

— Напевно, той дядько з гноєм?

— Він мені зразу підозрілим здався.

Він відчинив багажник. До того Марина не розглядала вміст, а зараз мелькнули знайомі речі.

— Це мій похідний наплічник?

— Можливо.

— І намет.

— Ти вельми спостережлива.

— Як вони опинились у твоєму багажнику? Це ті дві жінки мутили воду?

— Вони мені допомагали.

— Учора Орися довго лазила зі мною в магазині, бо не могла знайти саме те насіння соняшника, якого ніде не було. Маневр на відволікання?

— Щоразу дедалі важче готувати тобі сюрпризи.

— Можна було просто сказати.

— Так нецікаво. То що, — його усмішка видавалася настільки засоромленою, що було очевидно: скромність удавана, — як тобі ідея провести ніч на дикій природі?

Пригадалося, як десь під час прогулянок вона обмовилася, що нічого не зрівняється з ночами в глушині. Зі своєю любов'ю до офіційно-ділового стилю і суконь Марина справляла враження дівчини, що обходить природу десятою дорогою. До певного часу так і було — вона навіть літні канікули в шкільні роки проводила у Броварах, а не в селі у бабусі. Несподівану жагу до мандрівок і часу вдалині від цивілізації в ній розкрив Пласт.

— Ти можеш просто натякнути наступного разу, що в тебе є задум, а не розробляти шпигунські плани. Я підлаштуюся.

— Але ж так...

— Нудно?

Іноді їй здавалося, що Женя не вважав побачення достатньо цікавим, якщо для нього не потрібно було докласти багато зусиль. Коли ініціативу брала вона, вони ходили на виставки чи

в музеї. Марина розповідала йому про улюблених художників, а він слухав її так само жадібно, як вона — його розповіді про «Володаря перснів». Їй подобалося перейматися чужими зацікавленнями і ділитися своїми.

— До речі, ти згадував фестиваль на наступних вихідних. Там є вікові обмеження? Я думала своїх юначок зводити.

— Дехто з тусівки приходять з дітьми, привчає до високої культури змалечку. Головне не залишатися допізна і не забрести в компанію дегустувальників гномського вина. Хоча, їм скільки — чотирнадцять? Уже можуть трохи хильнути, поки виховниця зайнята розгляданням одного, не побоюєсь цього слова, вправного ельфа-мечника.

— Вони пластунки!

— І за здоровий спосіб життя. Пам'ятаю, просто жартую. Бери їх, вони в тебе смішні.

Опускалася ніч. Марина сиділа, вкутана в покривало, і ніжно перебирала Женіне волосся. Він поклав голову їй на коліна і мугикав під носа, коли розмова затихла. Ліс довкола галявини дзвенів тишею, яку порушувало тільки тріскотіння сухих дров у багатті.

Коли вже зовсім стемніло і над ними розкинулася зоряна карта, хлопець зіп'явся на ноги й попрямував до машини. Дістав звідти складений телескоп.

— Ти серйозно?

— Абсолютно ні, — засміявся.

— Навіщо так старатися?

— Можливо, я завжди мріяв поспостерігати за зорями, а заради себе цим було шкода перейматися. Я прикриваюся тобою, щоби втілювати свої найпотаємніші бажання.

Вечір відрізнявся від тих, які Марина мала з пластунами. Вони з Женею, пліч-о-пліч, по черзі заглядали в лінзу, ділячи вдавано ненавмисні дотики. Намагалися з пам'яті пригадати назви сузір'їв, а коли не вдавалося — придумували свої.

Одне дістало горде ймення Рисі зі здобиччю. Після недовгих перемовин і неконтрольованого сміху, що мав би розлякати всіх хижаків і довести до інфаркту нещасних, які раптом опинилися десь поблизу, вирішили, що здобиччю, без сумніву, була сосиска.

Потім, закутана в теплий одяг, у спальному мішку, Марина прислухалася до дихання Жені поруч і думала, яка ж вона щаслива і... винна.

Він дарував їй усі ці приємні спогади, старався і був готовий зірватися будь-якої миті. Терпляче вдовольнявся ніжними поцілунками й обіймами під під'їздом, не тиснув і не намагався під будь-яким приводом затягнути в ліжко. Їй було добре з ним. Тоді чому жодного разу вона не прагнула пристрасі? Наполегливіших дотиків? Іноді, коли Женя занадто захоплювався поцілунком, вона ціпеніла — і тоді він відхилявся, гладив їй щоку і ховав обличчя в її шиї. Просив вибачення за напір.

Її тіло могло відчувати збудження. Ставало чутливим під час овуляції. Та воно реагувало на лилика, якого вона бачила двічі в житті! Нечисть-кровопивцю. Невже милий хлопець, який готовий розбитися, щоби її потішити, на це не заслуговував?

Марина поклала руку собі на живіт і зосередилася. Вона любила своє тіло. Відколи минули підліткові комплекси через високий зріст, не мала нарікань. Іноді уявляла собі більші груди, повніші губи чи густіше волосся, але відсутність бажання, зізнатися, не здавалася порожнечею чи полумкою. Їй було комфортно.

Вона пересунулася на бік і спробувала відволіктися. Перебирала події вечора, сподіваючись не забути найменших деталей. Удома на неї чекав звіт команді шпигунок-звідниць.

Близько шостої ранку їх розбудили коні, що намагалися з'їсти їхній намет.

Розділ 23

Операція з порятунку втраченої баби

Орися повернулася додому, оцінила ситуацію і зробила єдиний правильний висновок:

— Здається, я загубила бабу.

Кілька годин тому вона поїхала зустрічати свою бабусю на вокзал. Та прибула в Київ, щоб зустрітися з давньою подругою, яка приїжджала в Україну зі США на кілька днів.

— Бабу? — гостро перепитала Еліза, що була не в настрої, бо зрання говорила з майбутньою свекрухою. — Не гаманець? Не ключі?

— Не доскіпуйся. Я відправила її сюди з вокзалу, бо мала забігти в шабаш на пару хвилин.

— Ти відпустила стару жінку саму?

— Якщо ти скажеш це при ній, вона накличе на всіх твоїх теперішніх і майбутніх хлопців імпотенцію. Її сусідка в селі не дасть збрехати.

— Хіба вона не передала сили?

— Близько двадцяти років тому. До ініціації учениці могла вкласти весь район одним закляттям.

Нова тема розмови розважила Елізу:

— Тоді чому вирішила передати сили так давно? Якщо досі жива й здорова?

— Не знаю, — Орися наче щойно вперше задумалася про це. — Вона не амбітна. Залишків сил достатньо для дрібного ворожіння, а більше їй не потрібно. Командує дідиком і господаркою, їй вистачає.

— Ти їй не дзвонила?

— Дехто саботує мобільні, — око Орисі мимоволі сіпнулось.

Вона сіла на диван і набула пози «Мислителя» Родена. Усі довкола, навіть Людо, що шурхотів у клітці, замовкли, наче боялися злякати думку.

— По суті, ми можемо ж почекати? — перебирала варіанти. — Що, як вона на базар вирішила зайти?

— Навіщо?

— Подивитися. Базар у Києві відрізняється від базару в Сокалі чи Львові. Тут продавців вона ще не переспорювала.

— Не можу зрозуміти, — сказала Еліза, — ти жартуєш чи ні?

— Коли йдеться про мою бабу, не до жартів.

Через півтори години в Орисі почала проявлятися легенька паніка. Вона ходила кухнею — каштанові кучері пружно підстрибували в такт рішучим крокам.

Марина взяла на себе роль вісника неприємних здогадок:

— Можливо, її викрали і планують тебе шантажувати?

— Погрожуватимуть відпустити назад, якщо я не виконаю умови?

Вона говорила з іронією, крізь яку відчувалась тривога. Це імовірний варіант для її сфери діяльності — багатьом перейшла дорогу. Ті ж пергачі, до прикладу. Орися не заглиблювалася в деталі, але навіть із коротких фраз було зрозуміло, що вони не в захваті ні від інтересу відьом до палацу Остен-Сакенів, ні від співпраці шабашу з ТУРом.

— Припинити ниття! — Еліза нарешті перевдягнулася з піжами в зручну повсякденну сукню. — Ми з вами відьми чи

хто?

— Чихто.

Орисю потрібно було рятувати. Марина ніколи раніше не бачила її такою накрученою. Вона легковажила небезпекою власному життю, але зникнення бабусі вивело її з душевного спокою.

— Де твоє вміння йти по сліду?

— Елізо, мені здається, тут ситуація така сама, як з хірургами. Вони не можуть оперувати родичів, а...

— Усе я можу! — стрепенулася Оріся. — Сподівалася, що цього не знадобиться.

— І що ти плануєш робити?

— Повернуся на початкову точку. Перекинусь на рись і спробую вхопити слід на Межі.

— На вокзалі, — підняла темні брови Еліза. — Де за день проходить приблизно кілька тисяч людей.

— План продуктивний, — додала Марина. — Якщо твоя мета — задовбатися.

— Ваші пропозиції? Ви лишитеся тут. Може, баба з'явиться.

— Якщо тобі хочеться побігати, я будитиму тебе зранку на пробіжку в парк.

— Обійдемося без погроз?

Марина взяла Орісю за руки — насамперед для того, щоб та припинила намотувати кола й дратувати своєю дзигою в дупі. Легенько натиснувши, змусила сісти.

— Ми з Елізою краще за тебе справляємося з передбаченнями. Ми спробуємо її пошукати. Можливо, вдасться зловити образ чи місце, де вона перебуває зараз, — хотіла додати — чи бабуса взагалі жива, але вчасно прикусила язика. — Нам потрібна річ, тісно пов'язана з твоєю бабцею.

— Я знаю, як працюють передбачення, — буркнула Оріся.

Марина ніколи не почувалася такою впевненою у своїх здібностях, як зараз. Наче вразливість подруги розбудила в ній

рішучість і бажання захистити.

— Якщо це пергачі, хіба це не змусить втрутитися главу шабашу?

— Західного? — Оріся визирнула з коридору з купою мотлоху в руках.

— Я забула, що твоя бабуся не в Центральному, — сказала Еліза. — Хіба тоді це не виводить конфлікт на національний рівень? Два шабаші проти дрібних місцевих бандитів, які зовсім пустилися берега?

— Західний? — ще раз перепитала Оріся, звалюючи речі на диванчик. — Той самий, чия глава — подружка моєї наставниці? Яка, нагадаю, намагалася мене вбити, — вона покрутила в повітрі голими пошрамованими зап'ястками.

— Твоя ж бабуся все одно відьма Західного.

— Тільки формально. Вона ж давно випустила ученицю. За двадцять років єдиний раз приїздила до шабашу — намагалася проклясти Катерину. Коли дізналася, що та прикриває мою наставницю і намагається мене виставити божевільною вбивцею. Добре, що Вільчек, заступниця, мою бабу тоді приструнила й не дала напороти дурниць. Вона нормальна, ця Вільчек, тільки надто боїться Катерини, от і танцює під її дудку.

— Якщо ця Катерина така гордовита, ми можемо представити ситуацію як особисту образу її та її шабашу.

— Може, спершу спробуємо знайти бабуся? — запропонувала Марина. — Ви вже будете плани на найгірший випадок. Можливо, вона просто заблукала і ніякі пергачі не причетні?

— Я розглядаю варіанти, як мобілізувати якнайбільше союзників.

— Не дивуюся, чому естонський шабаш вибрав тебе для міжнародної співпраці. Нагадую: ми поки не в стані війни.

Марина не хотіла навіть думати про варіант, де доводиться співпрацювати із Західним. Вона не була знайома ні з ким звідти, якщо не рахувати двох Орісиних подруг зі Львова, та

через несправедливість Катерини була заздалегідь негативно налаштована до нього. З одного боку, якби не ця ситуація, Орися ніколи не поміняла б шабаш і не переїхала б у Київ. З іншого ж, ніщо не могло бути виправданням самодурства при владі.

— Тут є пара фотографій, — рилася Орися, — блузка й капці, які вона мені дарувала на Миколая минулого року, і банки з маринованими огірками.

— Концентруватися нам потрібно на банках?

— Не розумію, чому ти кажеш це з таким осудом, — сказала Еліза. — Моя повага цій працьовитій жінці. Прекрасні огірки.

Зазвичай для передбачень потрібен був предмет, дорогий людині. Часто — сентиментальні речі, як годинник, подарований Данилові Ланою. Іноді ж перемагала практичність.

Вона таки взяла фотографії, а Еліза — банки. Дві голови краще, ніж одна, однак у відьомстві так не працювало. Не можна було скласти зусилля докупити, підсилити вміння одна одної і точніше побачити потрібне видіння. Кожна могла сконцентруватися на своєму завданні, пошукати підказки в різних напрямках.

Світлини в неї завжди асоціювалися з минулим. Марина дала волю своїм думкам — не спиняла, коли вони попливли до подій цього ранку. Людо вовтузився на долонях. Погладжування налаштовували на медитативний лад.

Проступила картина: знайоме подвір'я їхнього будинку, яке рішуче перетинає старша пані у квітчастій хустині, пов'язаній назад кінцями, з пузатою дорожньою сумкою. Марина спробувала зауважити, хто ще в цей момент був на вулиці, але, як на зло, нікого не побачила. Бабуся тим часом дійшла до потрібного під'їзду, потягнула на себе двері і...

Видіння обірвалося. Так різко, що в Марини заболіла голова. Наче вона наскочила з розгону на стіну.

— Вона була тут. Заходила в під'їзд. Далі не можу побачити, мене не пускає.

Еліза зняла руку з банок. Вона чекала, коли Марина завершить, а потім заговорила:

— Я бачила її на станції метро. Розгублену.

— На якій? — Оріся спорснула на краєчок табуретки.

— Та вони всі однакові. Широка, бетонна, з великими світильниками.

— Не помагає.

— Там перехід є. На іншу гілку.

— Що це в нас тоді може бути? Театральна, Хрещатик, Золоті Ворота...

— Театральна! — аж скрикнула Еліза. — У кінці ця штора намальована.

— Гадаєш, — промовила Марина, — це було майбутнє?

— Припускаю. Принаймні я пробувала прямувати в той бік. Якби видіння на вулиці, а не під землею, можна було б зорієнтуватися по сонцю.

Марина напружила пам'ять і відновила в голові побачену картину.

— У мене був ранок.

— Тобто вона зайшла в під'їзд і зникла, а після того з'явилася перелякана на Театральній, — Оріся зірвалася на ноги. — Я йду по сусідах. Можливо, пергачі чекали в під'їзді. Скористалися артефактами, тому ти не можеш їх побачити.

— І потім везли її в метро?

— Відбилася і побігла туди, де багато людей?

Вони втрьох пробіглися всіма поверхами. У когось, як у Нонни Аристархівни на поверх нижче, було зачинено. Усі інші, навіть пильні пенсіонерки з-під під'їзду, стверджували, що не бачили ні бабці з фотографії, ні підозрілих чоловіків.

— Марино, ти залишаєшся вдома, а ми з Елізою і банками їдемо на Театральну. Попитаємо працівників станції.

— Чому я не можу допомогти?

— По-перше, до тебе Данило має на другу приїхати.

Точно, зустріч! Марина незадоволено цикнула:

— Я подзвоню йому і скасую.

— Не лети. Нам потрібно, щоб хтось був удома. Тільки нікому підозрілому не відчиняй! Поки ти у квартирі, пергачі не можуть увійти. Не дозволяй їм.

— Я цей захист ставила разом із вами, я пам'ятаю.

— Данила теж не скасовуй. Навпаки, попроси побути з тобою, доки ми не повернемося.

Їй не подобалося сидіти без діла, але вона не сперечалася з Орисею. Найслабша серед трьох — баласт під час розслідування. Зазвичай Марина раділа, що її здібності не надто сильні — отже, і небезпека менша. Тільки не зараз, коли подруга потребувала допомоги.

— Ми з тобою нічого не боїмося? — запитала Людо, коли дівчата пішли.

Хом'як нічим не тривожився, на відміну від господині.

У двері подзвонили, і в неї аж серце забилося сильніше. Було очевидно, хто це, але Марина все одно підійшла до вічка тихо, щоб не видати своєї присутності.

Данило з величезним кактусом у руках мав такий самий вигляд, як його юнаки, коли ледь не підпалили ліс. Винуватий.

— У мене стався секс.

Новина була несподівана, але не смертельна. На тлі попередніх хвилювань Марина аж засміялася.

— Вітаю. У мене — ні.

— О! Тобто ви не... Там така романтика планувалася.

— Ми були посеред лісу!

— Ніби це перешкода.

— Я ніколи не...

Вона прикрила обличчя руками. Замість того щоб вийти з цієї незручної ситуації, заганяла себе глибше.

Данило зміг би з чоловічої позиції оцінити її становище, але Марина не була готова до таких відвертостей. Ні з ким. Навіть із собою.

— Ти ж розумієш, що після всього, що ти про мене знаєш, можеш спокійно обговорювати зі мною будь-що?

Їй було страшно й ніяково. Навіть із подругами вона не наважувалася відкритися повністю. Оріся охоче обговорювала з Елізою інтимні теми, але ніколи не затягувала в ці розмови її. Хай якою безпардонною вона здавалася, проте в цій темі проявляла несподівану тактовність.

— Я з тобою десь потім пораджуся. Ти зараз — мій клієнт, урешті-решт.

Вони розмістилися на кухні. Величезний кактус із ледь прив'ялими квітами стояв між ними, мов скульптура.

— Лана прийшла в магазин мене привітати. Слово за слово, ми переспали. Зранку приїжджаю додому — Меркуцію почав в'янути.

— Ти дав кактусу ім'я з «Ромео і Джульєтти»?

— Він так розрісся, що несолідно такому джентльмену безіменним стояти. Я впевнений, якби він міг говорити, прокляв би нас із Ланою чумою на дві наші родини.

— Долі йому такої самої хочеш?

— Ми ж не в шекспірівській трагедії. У нього є шанси вижити.

— Даниле, ми йдемо кудись не туди. Повернімося до Лани. Ви зійшлися? Ти не хочеш більше відворотного зілля?

— До першого запитання — ні. У мене таке враження, що їй подобається час від часу з'являтися в моєму житті й перевіряти, чи досі я на гачку. Я спробував завести розмову про наші стосунки, а вона тільки роздратувалася. Каже, я знову почав нудіти.

— Тоді чому ти взагалі повівся?

— Бо дурний. І цікавість пересилила — чи буде різниця з нашою близькістю до відворотного зілля?

— І як?

— Не скажу, що кардинальна, але була. Світ не зійшовся клином на ній. Мозок не вимикався. Не з'являлися думки про те, щоб усе кинути і бути тільки з нею. Коли повернувся додому й поглянув на Меркуцію, ледь совість не загризла. Я стільки почуттів — буквально — у нього влив, і оце зараз так підвів. Він аж похнюпився.

— Я розмовляю з хом'яком, ти — з кактусом, — Марина підперла підборіддя рукою і оглянулася на клітку. — У нас більше спільного, ніж здається на перший погляд.

— Тепер мені доведеться до кінця життя тобі платити, щоб ти не розкрила цей компромат перед моїми колегами й партнерами.

— О, можливо, хоч тепер батьки припинять журитися, що я опинюся під мостом, де прохатиму милостиню.

— Серйозно? — він наморщив лоба. — Вони ж у тебе підприємці.

— Ай, потім розкажу. Не хочу зараз цим псувати собі настрій. Усе добре, у кожній родині свої заморочки.

Данило склав руки в замок перед собою і стишив голос:

— Насправді я подумував про те, як би переманити тебе до себе на роботу.

— Продавчиною?

— Марино, з твоїми здібностями? Далекоглядний бізнесмен завжди шукає можливості. Якщо я допущу, щоб ти полетіла до конкурентів, це буде провал.

— Слабко уявляю, яку користь ти бачиш для магазину.

— Це зараз у нас тільки один магазин. Я не планую зупинятися. Для ризикованих інвестицій відьма з освітою фінансистки не завадить. Це тобі на майбутнє подумати. Чи мені звертатися до вашого уповноваженого представника?

Людо запхнув за щоку гарбузове насіння і мав діловий вигляд. Завмер, наче оцінюючи Данила, а потім шурхнув у своє колесо

і почав бігати.

— Бачиш? Представник натякає, що в житті треба, — хлопець описав пальцем коло в повітрі, — вертітися.

Завершивши сторонні розмови, вони повернулися до відвороту. Данило знову приніс годинник, який уособлював його зв'язок із Ланою. Процес створення зілля щоразу забирав дедалі менше часу — Марина навчилася швидко розрізняти почуття.

Зате з Меркуціо сиділа довше. Вона вперше бачила його наживо. Коли прикликала до нього Той бік, довкола рослини аж пломеніла яскраво-червона аура чужої пристрасності. Розглядаючи кактус, Марина дійшла висновку, що насамкінець для повної дії відвороту доведеться його викинути чи знищити. Не можна тримати почуття, яких намагався позбутися, поблизу. Данилові цього поки не сказала. Він захоплено дивився на кактус. У кутиках темних очей збиралися маленькі зморшки — свідчення яскравих емоцій. Нехай порадіє, поки має можливість, а не думає, що ось-ось усе закінчиться.

Коли огляд Меркуціо майже завершився, у двері знову подзвонили. Марина завмерла. Це не дівчата — у них є ключі.

— Щось сталося? — Данило сполошився, побачивши її реакцію. — Ти чекала гостей?

Вона вирішила не уточняти, що в коридорі можуть стояти кровожерливі чаклуни. Невизначено кивнула й обережно пішла до дверей.

Від картини за порогом вантаж усіх ранішніх хвилювань розсіявся.

— Дай Боже здоровлячка, — жваво сказала Орисина баба, заходячи всередину.

— Вітаю. А де Орися?

— Ніц не знаю, де вона ся повіяла зранечку. Дитино, ти хто-то є? Маринця?

— Так.

— Така файна висока дівка. Вузьми-но потіліфонуй тій поторочі.

— Уже набираю.

— О, хлоп! — бабця побачила Данила. — Твій?

— Це мій друг. Алло! Орісю, ви де? Не треба тероризувати працівників метро, вона от прийшла. Не знаю, відразу тобі подзвонила. У вас усе добре? — звернулася до бабусі. — Де ви були?

— У театрі.

— У якому, нахрін, театрі? — заверещала Оріся так, що й гучномовця не потрібно було. — Я зара приїду — кончу вас на місці. У мене серце чуть ся не спинило, а ви на дефіляди spacerуєте?

— Шо ти горланиш, як паця недорізане? Кілько тебе мала чекати? Ми з Нонною сходили на виставу таку незлецьку. Ти ж мене де в культуру поведеш?

— Най вам добре! Чого ви не зайшли до нас?

— Змилилася троха поверхом, ся зазнайомила з Нонною. Перехилили гальбочку чаю, побалакали.

— Я думала, з вами шо лихе ся трапило!

— Та яка холера мене вхопить, Рисочко?

Данило спостерігав за розгортанням сцени з непідробною цікавістю.

— Зразу можна здогадатися, що це Орісіна баба. Є в них щось спільне.

— Потужність голосових зв'язок?

Він мовчки кивнув, бо бабуса вже завершила розмову. Марина провела її на кухню і зайняла розпитуваннями.

Оріся повернулася додому спокійніша і з новим телефоном.

— Йой, нашо ти ся тратила? Ти ж в столиці жиєш, тут скрізь треба копійочку, а ти на стару бабу гроши спускаєш.

— Як я не спущу гроши на вас, вам прийдеться спускати на мене...

— То є правильно, ти ж моя гонука.

— На домовину!

— Тю, не телепай дурниць.

Скандал набув нового витка, коли бабця розповіла, що переконувала Нонну Аристархівну відкинути залицяння Євгена Марковича.

— Нашо їй той дохтур? Її, може, який небідний чулувік сподобає, кільки в того дохтура пенсія?

Після роз'яснювальної бесіди вона пішла до сусідки — ліквідовувати наслідки попередньої підривної діяльності.

Розділ 24

ГНОМСЬКІ БОЇ

Орися боролася з Гасею за накладну бороду. Конфлікт перебував на стадії словесного і швидко наближався до застосування фізичної сили.

— Я старша!

— Вона тобі по кольору не підходить!

— Можливо, я гномиха, що фарбується?

Марина сперлася на двері у вітальню, де відбувалося це буяння хаосу, і глибоко, на рівень Маріанської впадини, зітхнула. Голова в неї вже тріщала, а це вони ще до фестивалю не дійшли.

— Орисю, ти можеш поводитися як доросла людина?

— От-от! Я доросла — бородата! — людина.

Гася задкувала до вікна й притискала до грудей русяву бороду, трохи темнішу за її волосся.

— Облиш її, — попросила Марина.

— Але ж...

— Я тебе прошу.

— Добре. Тільки я не забуду, що ти в конфлікті стала на бік не своєї дорогої подруги, а малявки, яку знаєш ледве рік.

Обережно обходячи Орисю, Гася добралася до коридору і показала язика.

— От гімнюрка мала! Марино, кого ти виховуєш?! Жодної поваги до старших.

Від самого ранку вони збиралися на фестиваль толкіністів. Юначки Гася та Оленка приїхали до них на квартиру, пара дівчат мали доєднатися вже на місці. Іти без образів було нецікаво. Марина заради цього навіть попросила маму передати їй стару вечірню сукню — довгу і простого крою. Схожа на фентезійно-середньовічну, якби не блищала люрексом.

Женя, толкініст зі стажем, доставив їм днями ельфійські вуха й накладну бороду. Останню — просто по приколу. Він думав, що всі дівчата захочуть ельфійські образи. Не вгадав.

В іншій кімнаті Еліза чаклувала над макіяжем для Оленки. Марина єдина стояла зібрана — в сукні, нафарбована, з накрученим розпущеним волоссям.

— Гарно? — Гася прилаштувала на собі бороду і широко всміхалася крізь неї.

— Надзвичайно.

Орися незадоволено фиркнула. Вона десь доп'яла кольчугу, поверх якої накинула хутрянну жилетку — збиралася боротися з ворогами й тепловим ударом. Образ доповнювали шкіряні штани, які в поєднанні з браслетами на зап'ястках робили її схожою радше на піратку, ніж на гномиху. Марина з Елізою ледве відмовили їй брати для антуражу справжню сокиру. Гася з Оленкою — заохочували.

Вони замовили два таксі. Виходити з під'їзду на очі шокованих бабусь було весело. Три з них нагадували нарядних випускниць, якщо не придивлятися до причеплених загострених вух, а дві — лісову дичину. Побачивши бородату Гасю, хтось навіть перехрестився. Це пом'якшило настрій Орісі, бо вони з юначкою, відійшовши далі, стали перекривлювати реакцію жіночки.

Женя зустрів їх на вході. Його костюм був значно детальніший і продуманіший, ніж їхня наївна стилізація. Сіро-зелені туніка й плащ, шкіряні наручні. Волосся заплетене в дрібні кіски по боках.

— Погляньте тільки, яка краса. Очі розбігаються.

— Притримай свої очі на Марині, — сказала Оріся. — Інакше я скористаюся твоїм мечем проти тебе.

Люди довкола були вичепурені. Чийсь костюми здавалися простенькими, створеними з того, що потрапило під руку. У когось, навпаки, — так само деталізовані, як Женін. Бачити стільки людей, захоплених однією справою, — невимовна радість. Марина навіть шкодувала, що не може проїнятися романом на такому ж рівні, як дехто з присутніх.

Вона познайомилася з Женіними друзями. Було трошки страшно, що вони можуть її не прийняти — не хотілося ставити Женю в ситуацію, де він має балансувати між дівчиною і друзями. Але все минуло добре. Щойно друзі дізналися, що Марина читала книги, а не дивилася фільми, її рейтинг умить піднявся.

Один із чоловіків привернув увагу Орісі. Він тримався трохи осторонь від компанії, ніби був погано з ними знайомий. Можливо, прийшов сам і намагався вписатися.

— Глянь, який екземпляр, — кивнула Оріся.

Він упіймав її погляд і всміхнувся.

Його сорочка була без рукавів і оголяла міцні широкі руки з добре тренованими м'язами. Він стискав муляж бойової сокири. Марина надто добре знала Орісину слабкість до рук. Зрозуміла вмить, до чого та хилить.

— Хіба ти не зі Світичем?

— Як ти можеш? Він нас обманув!

— І не вперше. Досі це тебе не зупиняло.

— Ой, навіть і так. Світич теж не береже целібат заради мене. Око за око...

— Ти фліртуєш з іншими тільки заради помсти?

— І добре проведеного часу. Хоча дивний у тебе синонім до слова «спиш».

Вони з тим чоловіком продовжили гратися у витрішки, але поки не переходили навіть до короткої розмови.

На фестивалі було вдосталь розваг. Виділили окрему зону, де за невелику плату вчили стріляти з лука. Можна було навіть спробувати позмагатися в точності й отримати за це приз. Юначки ледь не пищали від захвату.

Гасина борода збирала компліменти від усіх довкола — дівчинка примудрялася знайомитися з людьми, зачепившись за одне слово. Уже двічі Марина в паніці її шукала.

— Мамо-гуско, можеш дати дітям порозважатися? — запитала Орися.

— Правильно вона все робить, — заступився Женя. — Публіка тут весела, але поручитися я можу тільки за своїх знайомих.

Юнацтву прищеплювали самостійність, проте за Гасею, з її вітряною натурою, варто пильнувати.

Коли мали починатися змагання з бою на мечях, Орися вертілася, поглядаючи на того чоловіка. Він терся поряд, але не наближався. Його лякало, що вони збилися в компанію? Чекав моменту, щоб підійти?

— Досить крутитися, — смикнула Еліза Орисю. — Йдемо на мужиків з мечами дивитися.

Гася ахнула:

— У тебе ж наречений!

Еліза приклала руку дашком до очей, наче видивлялася когось на горизонті.

— Не бачу його. Доведеться розглядати інших.

Довкола невеликого огороженого майданчика зібралося багато людей. Учасники надягали захисне спорядження. Це було обов'язково, хоча використовувалися затуплені мечі. До справжніх лицарських лат їм було далеко. Женя розповідав, що правдивістю більше переймаються реконструктори, а тут зібралися такі ентузіасти, як він.

— Мда-а-а, — протягнула Оріся. — Без сорочок було б набагато цікавіше.

— Як ти це собі уявляєш? Вони можуть травмуватися.

— А зараз травмується моє почуття прекрасного.

Вони не встигли розібратися з правилами й вибрати учасників, за яких хотіли вболівати. Перший поєдинок завершився майже блискавично.

— У кіно цікавіше, — в голосі Гасі було легке розчарування.

— Звісно, — відповіла їй Оленка. — Ти спробуй повиконувати гімнастичні трюки з мечем у реальному житті.

— Піду потім попрошу і спробую!

Вона не лише чітко націлилася відточити вміння стрільби з лука, а й знайшла собі наступне заняття після змагань.

Женя йшов у другій парі учасників. Марина не бачила, як він вправляється з мечем, окрім того випадку з хуліганами.

Глядачі захоплено вигукували. Їх більше зацікавила боротьба, де обидва суперники не давали один одному спочинку.

Інший чоловік виявився масивнішим, проте Женя, попри худорлявість, був сильним і витривалим. Його рухи здавалися плавнішими і злагодженішими. Принаймні Марині — вона ж дивилася на свого хлопця.

Він таки переміг — вклав суперника на спину і відкинув його меч убік. Повітря збурилося оваціями. Коли суддя оголосив про перемогу, Женя допоміг чоловікові піднятися, потиснув йому руку, а потім помахав публіці — і пустив повітряний поцілунок Марині.

— Пані та панове, — не оминув цього балакучий суддя, — якщо ви вже налаштувалися завоювати серце цього воїна, то пізно. Його вкрала прекрасна сріблокоса ельфійка!

Марина зачервонілася, але помахала Жені у відповідь, відчуючи на собі чужі погляди.

Поки вони спостерігали за змаганнями, Оріся десь повіялася.

— Того, з голими руками, я теж не бачу, — роззирнулася Еліза. — Можливо, він відволіче її від Світича?

— Ти ж так уболівала за нього на початку, — не втрималася від шпильки Марина.

Попервах її це навіть бісило — Світич примудрився здатися добрим і ввічливим під час знайомства, тому Еліза довго не поділяла Марининою антипатії.

— Усі помиляються.

Друзі Жені, хлопець із дівчиною, по черзі грали на гітарі свої пісні, звісно ж, на тему «Володаря перснів». Марині подобалися ліричні моменти, хоч не завжди вона впізнавала сюжети. Її знань трилогії не вистачало, а пам'ять не втримувала всіх переказів Жені. Особливо зараз, із наближенням екзаменів, коли мозок заповнила інформація про фінанси.

— Вона там застрягла? — Марина знов озиралася.

Орисі дійство мало сподобатися. Незнайомий чоловік — діло сумнівне, а от від хорошої музики завжди дістаєш задоволення.

— Можливо, у них довге пристрасне кохання, — запропонувала свій варіант Еліза, теж не надто радісно.

— Або коротке і часте.

— Гасю!

— Шо? Мені чотирнадцять, а не сім, — вона з діловим виглядом поправила бороду, хоч щоки під нею зашарілися.

За хвилини п'ятнадцять з'явилася Оріся. Вона йшла, закинувши муляж сокири на плече — тепер схожа на бойову гномиху, навіть без бороди.

— Ти відібрала в мужика зброю? — хихикнула Еліза.

І затихла.

Коли Оріся підійшла ближче, стало видно дрібні червоні плями на жилеті й кольчuzі. Деякі недбало стерті, інші присохлі. Шкіра на її руках була здерта.

— У тебе все добре? — Марина враз стривожилася.

Оріся підкинула сокиру в повітря і спіймала.

— Це кров? — глипнула на плями Гася.

— Ні, ти що, — Оріся фальшиво розсміялася. — Купили компот. Він так розмахував руками, що обілляв мене. Довелося вимагати сокиру як компенсацію.

Юначок це заспокоїло — вони про специфіку Орісиної роботи й поведінки не знали. Марина презирнулася з Елізою — їхні підозри збігалися.

— Нам тут безпечно? — запитала майже нечутно.

— Я бачила, навколо нас і долі, і вогні все далі й далі змінювали світ.

— Можна без твоїх ліричних ребусів?

— Усе у нас добре, — наспівала Оріся на мотив «Океану Ельзи». — Уже, — виділила, — добре. Потім розповім. Іди до свого лицаря, прекрасна діво. Я за малявками нагляну.

Розділ 25

Секс і «Володар перснів»: проблеми вибору дозвілля

Марина опинилася в Жені вдома. Вони планували вечір удвох за переглядом екранізації Толкіна, і врешті, після емоцій із фестивалю, вирішили втілити.

Вона розуміла, до чого це може привести, але не зациклювалася. Боялася перехвилюватися.

— У мене миша суїциднулася, вибач.

Він уперше за час їхнього знайомства здавався щиро схвильованим. Так часто буває, коли люди вперше комусь показують своє житло. Марина помітила, як гарячково Женя закинув у шафу одяг з крісла й відставляв непомиті тарілки в раковину, але загалом ситуація була далека від плачевної. Вона жила в гуртожитку, бачила побут хлопців. Можна сказати, тут панувала чистота.

— Ми ж поїли на фестивалі.

— Я збігаю в магазин, поки той, що під домом, відчинений. До фільму візьму щось. Ти поки, — широко махнув рукою в кімнату, — облаштовуйся.

Стоячи в чужій квартирі в маминій вечірній сукні, Марина зрозуміла одну просту річ: зранку вона цього не планувала.

— Женю, — почала несміливо, — а я ж ось так приїхала. Без перевдягання.

Він обвів її поглядом з голови до ніг, наче теж лише щойно усвідомив, що образ ельфійки — єдиний її наряд.

— Зачекай, зараз.

Відчинив шафу, звідки на нього підступно напала куртка з верхньої полиці. Він згорнув її та силою запхав назад. Порився й дістав футболку з шортами.

— Вибач, я шовкових халатів не ношу.

— Добре, бо я теж.

Принаймні вона мала чим зчепити волосся — у Жені вистачало гумок. Переодягнулася і вмостилася на краєчку дивана, розглядаючи кімнату. За нею легко зчитувалося захоплення власника. Купка книжок — переважно фантастика і фентезі. Автори, про яких Марина краєм вуха чула, але ніколи не цікавилася. Кілька фотографій зі змагань з кендо і багато — зі сходин толкіністів, з людьми в костюмах ельфів і гномів, як на сьогоднішньому фестивалі. Гантелі трохи припали пилом. Меч у піхвах просто в кутку за шафою. На столі — комп'ютер, на моніторі — кілька наліпок із записами. Затишно й просто.

— Я здобув нам харчі! — гукнув Женя. — Тільки не знав, що...

Він роззувся, підняв голову й замовк на півслові. Його очі прикипіли до її тіла, хоч нічого дивного на ній не було — іноді вона носила спідниці, коротші за ці шорти.

— Не знав що?

Хлопець повів плечем.

— Забувся. Не таке воно важливе було, значить.

Вміння розуміти реакції людей підводило Марину. Женя дивився на неї пильно й задумливо, збивався посеред фрази, усміхався ніби не їй, а кудись у простір. Вона ж не в одній білизні до нього вискочила. Усе пристойно.

Урешті не витримала:

— Зі мною щось не так?

Він відставив миску з помитими яблуками і подивився на Марину.

— З тобою все дуже так.

— Ти просто дивишся так...

— Закохано?

— Чому?

— Гм, не знаю, — він підпер пальцями підборіддя і вдавав, що глибоко задумався. — Може, я хочу тебе ввести в оману, а насправді тебе ненавиджу?

— Я серйозно ж...

Марина хотіла взяти ніж, щоб порізати яблука, але Женья перехопив її руку своєю, а другу долоню поклав на підборіддя, м'яко змушуючи дивитися в очі.

— Ти гарна.

— Ага, особливо в безрозмірній футболці.

— Ти гарна, — повторив ще раз. — У сукнях і спідницях, джинсах, у спортивному костюмі після сходин з юначками, і в моєму одязі — теж. Річ не в одязі. Ти така... домашня зараз. Відкрита.

Вона навіть дихати почала повільніше й глибше від близькості й інтимності його слів. Не тілесної — душевної. Ніколи раніше хлопці не говорили з нею про свої емоції.

— Я сам не очікував, що так попливу. Ти завжди така зібрана, акуратна, а тут наче дозволила собі трохи недбалості — і все, виносьте мене.

Женья подарував їй поцілунок, невагомий дотик губ, і відступив.

Марині знадобилося кілька митей, щоб опанувати себе й зібрати емоції в купку.

— Чому ти завжди щось кажеш, а я потім не можу нормально слів дібрати?

— Бо я вмію закрутити голову дівчатам, — його настрої повернувся до звично-легкого і жартівливого.

Марині теж хотілося дарувати йому такі моменти. Говорити романтичні слова частіше, ловити миті особливої близькості. У їхніх стосунках він більше переймав цю роль, і тому їй здавалося, що вона викладається не сповна. Їй не подобалася думка про те, що можна лише приймати чужу любов, нічого не віддаючи натомість.

У Жені виходило вплітати романтику органічно. Ось вони жартують, а за мить він уже дивиться на неї своїми сіро-блакитними очима так, наче від неї однієї залежить доля всього світу.

Вони перейшли в кімнату, де ввімкнули першу частину трилогії.

— Зізнаюся в страшному: я спершу подивився фільми, а потім прочитав книжки.

— Хіба є різниця?

— Звісно! — обурився Женя. — Усі справжні фанати спершу читають, а потім бурчать під час перегляду на неправильну адаптацію.

— То в мене є шанс.

— Будь ласка, не стримуйся. Готовий слухати це годинами.

Насправді вийшло не так. Можливо, завдяки її попередньому знайомству з першоджерелом початок у фільмі дався набагато легше, ніж у книгах. Яскраві картини з життя гобітів затягували барвистістю. Не потрібно було докладати зусиль, щоб розібратися у світобудові.

— Тут немає Глорфіндела! — ледь не скрикнула Марина під час сцени з порятунком Фродо біля річки.

— Так, його взагалі немає у фільмах.

— Ой, шкода, — вона знала, що це один з улюблених персонажів Жені. — Я теж хотіла б побачити його втілення. А проте...

— Та-ак?

Наступні слова могли здатися Жені ерессю, але вона таки наважилася:

— Мені подобається, що тут на поміч прийшла Арвен.

— Ну, вона крута, проте викидати Глорфіндела заради неї — злочин.

— Злочин — не мати більше героїнь, окрім двох ельфійок.

— У другій частині буде Еовін.

— Аж троє, — закотила очі Марина. — Можна пожертвувати одним ельфом, щоб розширити одну жіночу роль.

— Ти вразила мене до глибини душі. Я не згоден.

— Я не поступлюся.

— Будемо битися?

Через їхню жартівливу перепалку Женя цілком перемкнув увагу на неї. Розвернувся лицем і гордо підняв підборіддя, наче справді був готовий далі сперечатися. Тільки в очах іскрилися смішинки.

— Ти гадаєш, — Марина доклала зусиль, щоби зберігати серйозний тон, — я не готова захищати свої переконання?

Вона потягнулася вперед, але через незручно підігнуту ногу похитнулася. Женя спіймав її обома руками — вийшло так, наче потягнув на себе. Марина впала на нього і засміялася, а коли заспокоїлась, відчула двозначність їхнього положення.

Звуки фільму перетворилися на далеке гудіння. Фонове, неважливе. Тиша в кімнаті стала густою, обважнілою від невисловленого.

Чужі руки на плечах палали. Женя завмер, ніби боявся її злякати. Марина відчувала, як сильно калатає його серце. Приглушене світло підкреслювало його витончені риси, скрадало різкість ліній. Вона хотіла вічність споглядати цю вроду, але не мала стільки часу.

«Що буде, те й буде. Усе одно рано чи пізно це станеться».

І нахилилася для поцілунку.

Він потягнувся у відповідь, притиснув її сильніше до себе. Тіснота обіймів контрастувала з повільним рухом губ. Женья не поспішав, хоч тремтів від нетерпіння. Перетворював кожен мить на тягучу насолоду.

Хіба не краще діяти якнайшвидше? Поки страх не змусив відступити, поки підштовхує адреналін? Марина обхопила його обличчя обома руками, перехоплюючи ініціативу. Цілувала так пристрасно, як нікого досі. Здавалося, її живила палкість сотень сонць.

— Ти така... — важко видихнув Женья, коли на мить відірвався від її губ. — Боже, яка ж ти неймовірна.

Він дивився на неї так, як дивляться на картини улюбленого художника чи на всіяне зорями небо тихої літньої ночі.

Від його розпаленого тіла їй самій ставало спекотно. Женья однією рукою натиснув кнопку на пульті, зупинивши фільм, а потім вклав Марину зручніше, на спину, і навис зверху. Поглянув в очі, а потім нахилився — уже не до губ. Гаряче дихання торкнулося шиї. Думки знову сплуталися від ніжних, мов дотики до квіткових пелюсток, поцілунків. Спочатку під самою щелепою, а потім нижче. І нижче.

— Ах!

Марина схопила ротом повітря, коли хлопець припав до її ключиці. Її пальці перебирали його волосся, проводили по пасмах в одному ритмі, медитативно. Потрібно було теж діяти, а не лежати під ним і приймати пестощі, але страх зробити щось неправильно не давав поворухнутися.

— Можна? — він торкнувся краю її футболки.

Вона кивнула.

Градус романтики впав, коли їй довелося підводитися і стягувати одяг через голову. В чотири руки зробити це виявилось навіть важче — усе тільки сплутувалось.

Коли вона залишилася в бюстгальтері, Женья обома руками розвів їй сплутане волосся з-перед очей.

— Знайшов, — видихнув у губи, знову легенько поцілував і відхилився з усмішкою.

Вона у відповідь взялася за край його футболки, і він прослідкував за цим рухом, а потім стягнув її так, як це роблять хлопці, — закинув руки за голову й потягнув зі спини верхній край.

У нього було красиве тіло. Окреслені м'язи рук, плечей і пресу свідчили про постійні тренування, хоча одяг це приховував. Не схоже на качків зі спортзалу — так Марині подобалося навіть більше. Масивні чоловіки її, навпаки, відштовхували.

Женя кинув футболку кудись за спину, а сам знову схилився над дівчиною. Кінчиками пальців провів по її грудях, спустив одну лямку і поцілував місце, де залишився від неї слід.

— Ти неземна, — шепотів між тим, як прикладав губи до шкіри. — Торкатися тебе — блаженство.

Він неначе зійшов зі сторінок романтичних оповідей. Марина не думала, що колись почує такі слова. Не припускала, що реальні чоловіки взагалі здатні на таку поетичність.

Раніше, уявляючи свій перший досвід близькості, вона малювала собі приблизно щось таке, як зараз, — неспішне, ніжне, тягуче. Чому ж тоді, коли мрії втілилися в реальність, з дурним тілом нічого не відбувалося?! Воно тремтіло від чужих дотиків, але причиною було хвилювання, а не збудження. Чому на лилика воно реагувало, змушувало кров нагріватися, тягнуло вниз живота, а зараз не давало жодного відгуку?

Марина притиснула Женю ближче до себе і впилася йому в губи. Досить відкладати неминуче. Можливо, апетит прийде під час їди.

— Марино, — Женя ледве знайшов сили відірватися. — Куди ти поспішаєш? У нас ціла ніч попереду.

Навіщо він це робив? Для чого гальмував її порив? Вона ж відчувала, як його збудження миттєво розгорілось ще від першого поцілунку.

— Не хочу чекати. Покінчимо з цим швидше.

У напівтемряві Женіне обличчя набуло занадто стурбованого для цих обставин виразу. Він трохи випростався, прибрав розпущене волосся з-перед очей і змусив її сісти.

— З чим — цим?

Треба було мовчати і не збивати його. Хотілося сховати голову під подушку й не відповідати.

— Сексом, — без особливої впевненості сказала Марина.

Він легенько торкнувся її підборіддя і подивився їй в очі.

— Скажи, ти хочеш мене?

— Ми вже почали. Хіба не...

— Це не відповідь на запитання.

Вона промовчала, лише гучно видихнула.

— Марино, я не настільки відчайдушно бажаю з кимось переспати, щоб користуватися тим, як ти зі страху чіпляєшся за мене.

— Я не боюсь.

— Справді?

— Можливо, трошки. Хіба це не нормально для першого разу?

Він узяв її обидві долоні у свої, почав гладити, заспокоювати.

— Перенесімо наш перший раз на тоді, коли ти захочеш кохатися зі мною не тому, що так заведено, а тому, що бажатимеш мене.

— Ти ж... — вона багатозначно опустила погляд.

На її щоках розлився рум'янець. Пломенів, напевно, і при поганому освітленні від телевізора.

— Від збудження ніхто не помирав. Відволічусь іншими думками.

— Уявиш Орису, що вистрибує з темряви із сосискою?

— Господи, — він узявся за серце. — Ця картина мене переслідуватиме до кінця життя. Дієво, нічого не скажеш. Якщо я раптом захоплююсь, просто кажи мені цю кодову фразу.

Сміх розрядив атмосферу незручності, але Марині все одно було ніяково. Їй здавалося, що це лише її провина. Нормальні люди вже пристрасно спліталися б тілами, а не шукали свої розкидані футболки. Вона простежила поглядом за оголеним торсом хлопця, що мав би — в теорії — викликати в неї якісь емоції. Людей тягне до естетичної зовнішності. Коли *нормальні* люди бачать кохану людину, у них виникає бажання, а не почуття власної безпорадності.

— Марино, — Женя провів пальцем їй по щоці, майже під оком, наче збирався стерти майбутні сльози, — у нас усе попереду. Зокрема, — його голос повеселішав, — рада в Рівенделлі, збір братерства персня і печери Морії. Це краще за будь-які секси.

— Чому ти такий ідеальний?

— Ось такий скарб тобі дістався. Та я абсолютно серйозно попереджаю тебе про божевілля істинного фаната: якщо вибір стоятиме між сексом і «Володарем перснів», я двічі думати не буду...

Розділ 26

Біла сукня, чорна заздрість

— Ну що там? — відразу запитала Оріся, щойно відчинилися двері.

— Це катастрофа.

Марина зайшла на кухню і впала на диван у драматичній позі хворої на сухоти вікторіанської пані. Оріся обпеклася об чайник, облизала пальця і повернулася до неї:

— Я його вб'ю.

— Це мене треба вбивати. Я все зіпсувала.

Ніч минула мило — весь вечір вони дивилися фільми, потім заснули в обіймах, а зранку Женя посадив її на таксі, щоб вона не їхала у вечірній сукні в метро. Поруч із ним, відриваючись на розмови й жарти, Марина старалась не думати про невдалу спробу. Удома дозволила собі слабину.

— Ти що, в старих трусах поїхала? Як же той комплект, який я тобі на Новий рік дарувала? З мереживцем.

— Як ти розумієш, що хочеш хлопця?

Від несподіванки Оріся аж замовкла. Марина ніколи не розпитувала деталей сексуального життя подруг, не хотіла лізти в особисте. Проте вона не знала, яким ще способом, без порівняння з чужим досвідом, можна з'ясувати, що з нею не так.

— Типу... бачу і хочу. Усе.

— Як ти визначаєш? У який момент спілкування клацає?

— Спілкування часом, навпаки, вимикає. Іноді дивишся — такий гарний, аж гориш. І тільки відкриває пащеку, зразу попускає. Таких хіба з кляпами. Марино, ей! Не кисни. Ти ж зовсім не така, як я. У тебе все буде по-іншому.

— Яка ж тоді я? Безнадійна?

— Мила. Відповідальна. Романтична. З тонкою душею, що змушує тебе плакати від драматичних фільмів, і від милих теж. Ти не з тих, хто скаче на хлопців, бо в них просто гарні руки. Це класно! — Оріся в ролі мотиваційної спікерки була страшною силою, неунікною. — Ти менше проблем у житті матимеш, ніж я. Хіба не чудово? І секс у тебе буде такий, як захочеш. Настане твій момент.

— А як не настане?

— Узагалі шикарно. Жодних тобі турбот про венеричні букети й небажану вагітність. Одні плюси, хіба ні?

Через сонячні відблиски здавалось, що в її світло-карих очах горить полум'я. Вона була такою натхненною. Марина вчоргове подякувала долі за те, що звела їх разом. Без Орісиної підтримки вона зараз виїдала б собі душу.

— Чекай! — раптом стрепенулася. — Що то було на фестивалі вчора? Ти повернулася в крові.

Оріся вмить скривилася і махнула рукою, наче це дурниця. Значить, справа була серйозна.

— Нічого особливого. Не переживай.

— Не переживу, якщо не розкажеш, — натиснула Марина. — Він був із ТУРу? Чи від пергачів?

— З ТУРом ми ведемо спільну справу, хоч Світич і скотиняка кривоноса. Пергач.

— Що хотів?

— Простежити. Втертися в довіру. У нього не було із собою амулетів, магію давно не застосовував. На швидкий погляд не мав би викликати підозр.

— Як ти зрозуміла?

— Поставила переконливі запитання.

— Ага, вірю.

— Серйозно. Немає чого плюватися сарказмом. Знаєш, скільки всього мужики готові розп'ятювати, коли стискаєш їм яйця?

— Ти хоч не зробила з нього євнуха?

— Жінко, я ж фігурально! У нього фактурна зовнішність, мені здавалось, що десь уже бачила його. Пригрозила трохи. Він не очікував, що я так швидко розкушу. Я теж здивувалася б, якби хтось запихав мені язик у рот, а потім за секунду потягнув на Межу.

— Мамочки, ти ще й цілувалась з ним!

— Ой, поцілунком це возюкання не назвеш. Зате швидко й ефективно. Кров, до речі, не його була. Кажаняча.

— Фу.

— Ага, гидота. Він не брав амулета, але про запас мав її в маленькій пляшечці. Для екстрених випадків. Наприклад, щоб вистачило сил вернутися з Межі.

— Він хоч живий? Межа небезпечна.

— Ой, а Цей бік ніби ідеальний. Якщо не наробив дурниць, то мав би жити. Не дивись на мене так. Здоровий бугай. Його свої мали би спохопитися. Або міг зустріти пружника і попросити про допомогу.

— Вони ж можуть прийти мститися.

— І що? — примружила одне око Оріся. — У нас тут, — обвела кімнату широким жестом, — захист. Не дрейф, це я їм воду каламучу, ви в порядку.

— Я за тебе ж переживаю. Не хочу, щоб ти постраждала.

— О, тоді в мене до тебе важливе прохання.

Марина нашорошилася. Оріся рідко просила допомоги з відьомськими справами.

— Сходи з Елізою сьогодні по плаття. Я так замахалася дивитися на ці рюшечки-фінтіфлюшечки.

— Тьху на тебе! Я вже думала, щось важливе.

— Тобто сукня нареченої для тебе — то дурниця? Не підозрювала, що ти завдаси нашій Елізі такого підступного удару в спину.

— Я і так збиралася з нею йти. Це ж так зворушливо.

— Єдине, що мене хвилювало, — чи не відпаде моя дупа від сидіння на тих диванчиках. Сотні схожих фасонів, кілометри тюлю. Коли виходитиму заміж, піду в спортивках.

— Якщо за Світича, то не здивуюсь.

Еліза по поверненню додому теж отримала короткий звіт про невдачу ніч. Потім вони, кинувши Людо стерегти Орісю, вирушили до салону весільних суконь.

Минулого разу, коли Оріся з Елізою їздили на пошуки, Марина готувалася до заліку і шкодувала, що пропускає таку можливість. Їй подобалися красиві уквітчані вітрини butikів і манекени в сукнях, ціна яких нагадувала номер телефону.

Їх зустріла вродлива жінка з бездоганим, майже непомітним макіяжем і привітною усмішкою. На бейджику — «Софія». У неї були навидовижу блакитні очі, що в поєднанні з темним, лише на тон світлішим, ніж в Елізи, волоссям і червоними губами додавали її строгому образу казкового флеру Білосніжки.

— Можливо, у вас є побажання щодо фасону?

— Не обтисле — це єдиний критерій. Про решту не знаю. Я точно зрозумію, що це воно, коли побачу.

— Тоді запропоную вам для початку...

Марина спостерігала за тим, як вони вдвох розглядають різні варіанти. Пишніші, простіші, з рукавами з фатину, з глибоким декольте і закриті під горло.

— Вам яка більше подобається? — запитала консультантка в Марини.

— Вони такі прекрасні, що очі розбігаються.

Софія всміхнулася широко й щиро, а потім посерйознішала.

Трошки, зовсім краплинку, Марина заздрила. Вона хотіла б купувати одяг у таких місцях, де довкола тебе пурхають і радять варіанти, а не дивляться зверхньо, коли відкладаєш убік задорогу кофтинку.

Яким буде її власне весілля? Їхні з Женею стосунки далеко від цього етапу, але хто забороняв уявляти? Навряд чи батьки схвалять пишність. Її не здивувало б, якби вони запропонували викупити вживану сукню доньки подруги. Дещо з дитинства не змінюється.

Ні, на батьків точно не можна покладатися. Ідея кредиту на весілля їй теж не подобалась. Женя занадто легко ставився до позик і грошей загалом, а вона мордувалася, навіть якщо була винна п'ятдесят копійок за роздруківку в університеті.

— Може, поки присядете? — запропонувала Софія, коли її помічниця допомагала Елізі надягнути сукню. — Кави? Шампанського?

— Ні-ні, дякую.

— Якщо забажаєте — скажіть.

Сервіс дивував. Такі жінки з наметаним оком легко визначали, що її одяг, хай як акуратно вона його намагалася носити, — дешевий чи старий. На першому курсі Марина кілька разів ходила в дорогі магазини, з цікавості, але зневажливі погляди консультантів віддохотили. Одна з продавчинь навіть здійняла крик, наче зверталася до якоїсь злодюжки.

На базарах таких проблем не було: там жіночки встигали обсипати такими компліментами, на які не здатен жоден хлопець.

З примірочної вийшла Еліза. На ній була сукня з ефектного блискучого атласу. Оздоблення невігадливе — без квітів, мережива і драпірування. Спущені плечі, чіткі лінії ліфа і глибокий V-подібний виріз — простий фасон підкреслював її розкішну фігуру.

— Тобі надзвичайно пасує.

— Точно? — Еліза крутнулася перед дзеркалом. — Не занадто банально?

— Елегантно і вишукано. Проте дивись, що тобі подобається. Це твоє свято.

— Якби ж я знала...

Не встигла вона накрусуватися, як у магазин зайшла Надія Семенівна. Марина здивувалась — Еліза нічого не казала, що її майбутня свекруха теж планує долучитися.

— Як ви нас знайшли?

— Елізонько, то ж весільне плаття! — майстерно ухилилась вона. — Я ж поглядом збоку допоможу.

— Вам Ілля нас здав?

— Це так важливо? От дивись, дитино, у що ти вбралася? Таке простеньке, непоказне. Люди скажуть, пожаліли грошей.

Елізу перекосило, ніби вона з'їла лимон без цукру.

Софія, навіть не змигнувши, запропонувала Надії Семенівні сісти й випити кави або чаю. На цьому сюрпризи не закінчилися — несміливо й перелякано зайшла Ірочка. Дівчина спробувала усміхнутися присутнім, але грозіві хмари, що згущалися над Елізою, сигналізували: ось-ось почнеться буря.

Невже Надія Семенівна настільки хоче показати майбутній невістці, що для Іллі завжди знайдеться кращий варіант?

— Ви пакет забули, — Ірочка простягнула його.

— Дякую, дитино. Зовсім голова дірява! Вони мене підвезли. Посидиш із нами? Зайві очі не завадять.

— Ірочка ж приїхала у справах, ні? — отрута в Елізиному голосі могла пропалити барабанні перетинки.

— Т-так, — бідося аж почала затинатися, — я не б-буду заважати.

— Ти не заважаєш! — махнула рукою Надія Семенівна. Вона наче щиро не зчитувала контексту ситуації — або добре прикидалася. — Око молоде, може, підкажеш краще.

— Я своїми і Марининими очима цілком задоволена, — процідила Еліза.

— Я тоді піду.

Ірочка чкурнула з магазину, ніхто не встиг і слова сказати.

Далі потягнулася низка примірок, упродовж яких навіть Маринине янгольське терпіння ледь не переросло в пекельний гнів. Надія Семенівна критикувала все, що подобалось Елізі: фасони, вирізи, тканини.

Урешті-решт вибір звузився до двох варіантів — першої атласної, простого крою, та сукні зі спідницею з декількох шарів шифону й об'ємними рукавами. Обидві були прекрасні. Перша — строгіша. У другій Еліза скидалася на казкову фею чи літографію авторства Альфонса Мухи. Марина могла уявити, як гарно їй буде, якщо додати квіти у волосся.

— Оця хоч трохи краща, — винесла свій вердикт Надія Семенівна.

І якщо досі Елізу мучили сумніви, то зараз доленосне рішення було ухвалено.

— Я візьму атласну.

Марина підійшла до неї, наче збиралась поправити волосся, і тихо запитала:

— Тобі друга теж подобалася, коли ми сюди зайшли. Ти серйозно збираєшся обрати сукню на найважливішу подію за критерієм, наскільки сильно вона насолить свекрусі?

— І наперчить, — їй треба було менше перебувати в компанії Орісі та каламбурів. — Знаєш, як радісно мені буде дивитися на це?

Софія уточнювала мірки і дати, коли підшита по довжині сукня буде готова.

— Навіщо тоді питати моєї думки? — бідкалася розчарована Надія Семенівна.

— Не хвилюйтесь, — сказала Еліза з акулячою посмішкою. — Я попрошу чек і всім буду його показувати. Ніхто не подумає, що за вашого сина виходять заміж у дешевому.

Розділ 27

Король помер

На світанку, ледь не задихаючись, Марина розплющила очі й потрясла Орісю за руку. Та стрепенулась, різко сіла, ніби спрацювала пружина, і закліпала:

— Що?!

— Людо помер.

— То не я.

Її волосся стирчало на всі боки, а очі підпухли. Оріся потерла їх, повертіла головою, примружилась, вдивляючись у перелякане обличчя Марини, і нарешті остаточно прокинулась.

— Чого ти так думаєш?

— Знаю, — її розбудило відчуття, наче з тіла витягнули жилу й перерізали по живому, без знечулення. — Подивись на нього. Будь ласка.

Оріся викотилася на підлогу. Підійшла до клітки, відчинила дверцята, потикала всередину пальцем.

— Бодай він скис, той хом'як. Не міг потерпіти й померти після десятої ранку?

Від несподіванки Марина засміялась і гикнула.

Оріся тим часом рилася в акуратній купі свого одягу на кріслі.

— Ти куди?

— Чому в мене ціла купа дивних речей? О, знайшла, — вона дістала штани. — Ідемо ховати чи як?

Занадто швидко. Марина не встигла сповна усвідомити, що Людовіка більше немає.

— Я не хо-о-очу з ним розлучатися, — вчепилася пальцями в простирадло.

— У мене немає знайомих таксидермістів, але можу пробити контакти.

— Фу, ні. Дай мені п'ять хвилин поревіти.

Вона пам'ятала день, коли померла тітка. Новина теж розбудила її зранку. Не можна порівнювати масштаб горя тоді й зараз, але смерть Людо показала, як по-новому може боліти душа. Гостро, пронизливо, спазматично. Він був чимось більшим, ніж просто твариною. Частина її магії та душі.

— Ходімо, — зірвалась на ноги. — Не хочу затягувати.

Елізу не будили.

Виникла невелика проблема — чим викопати яму. Оріся, мов на церемонії посвяти в лицарі, зняла зі стіни відібрану в пергача затуплену сокиру.

— Не руками ж рити?

Коли вони спускалися, на сходах перестріли Нонну Аристархівну з дорожньою сумкою.

— Дівчатка, ви куди так рано?

— На похорон.

— Ой, а хто ж помер? — жінка приклала руку до грудей.

Після пояснення вона запропонувала їм свою лопату.

— Ви кудись їдете? — запитала Марина. — Ми встигнемо вам її повернути?

— Ой, потім віддасте, — ледь зашарілася. — Євген мене у Львів везе. Я востаннє була там на гастролях тридцять років тому.

Нонна Аристархівна сіла в таксі, а Оріся, впевнено пиляючи в бік парку з лопатою на плечі, сказала:

— Ось тобі життя. Любов і смерть пліч-о-пліч.

— Де в тобі стільки лірики взялось?

— Ми ж сьогодні будемо інвесторів причаровувати з Іванною Михайлівною. Треба вживатись в образ.

Вони дійшли до віддаленого кутка, якнайдалі від ранніх перехожих. Оріся підняла непропорційно велику для такого заняття лопату й викопала неглибоку яму.

— Цей рискаль відображає масштаб його персоналії, — урочисто промовила, коли Марина повільно опустила маленьке тільце в коробці в землю. — Спочивай з миром, Людовіку, сину неназваного хом'яка.

— Ти був найкращим фамільяром. Найкращим другом.

Оріся сіла навпочіпки й прошепотіла в яму:

— Вона так каже, бо ти помер. Не хоче тебе засмучувати. Її найкраща подруга — я.

Ранок перетворився на захід пам'яті Людо. Вони згадували всі моменти, які переживали з ним у гуртожитку. Як після гулянки знайшли його в кімнаті трьома поверхами нижче. Або як Оріся дала його потримати новенькій першокурсниці, а потім Марину три дні мучили пророчі сни, пов'язані з тією дівчиною.

— Тебе точно можна залишати саму? — запитала Еліза, коли вони вже зібрались виходити.

— Усе чудово, правда. Я тримаюсь...

— ...купи, як яйця дупи, — Оріся ляснула її по плечі. — Не здавайся смутку в полон. Ми побігли.

Присутність дівчат підтримувала її дух. Коли вона залишилась сама, з кожною хвилиною втрачала спокій. Не могла ні заснути, ні перемкнути уваги на книжку чи телевізор. Без Людо стало порожньо. Як дивно, що така маленька істота могла займати стільки місця в її душі.

Не чекаючи, доки сум досягне критичної точки, Марина подзвонила до Жені і попросила його приїхати. Майже відразу пошкодувала, бо мозок протестував проти будь-якої соціальної

взаємодії, але пізно. І негарно: наче вона не хотіла його підтримки в складний момент.

Пізніше він мав їхати на тренування, тому одразу взяв спортивну сумку. Побачив її стан і потягнув на диван — полежати в тиші. Притулив до себе і погладжував по волоссю. Марина слухала його серцебиття, рахувала удари і мріяла про сон, який ніяк не йшов.

— Ми можемо поїхати і купити тобі нового, — нарешті заговорив Женя.

— Не зараз. Не готова.

— Здається, я знаю, як поліпшити тобі настрій.

Він відпустив її і потягнувся до сумки. Витягнув звідти рожеву коробочку з чорною сургучевою печаткою V&R.

— Flowerbomb, — упізнала парфуми Марина. — Звідки ти взяв?

— Не випитуй у чарівника його секретів.

Деся проговорилося перед дівчатами, а ті здали.

— Не варто було.

— Хіба ти не ці хотіла?

— Вони дорогі, Женю.

Її тривожило, що йому знову може не вистачити грошей на оренду чи комунальні — він заробляв гарно, але надто легко витрачав. Дорогі подарунки приємно отримувати, коли знаєш, що людина потім не позичатиме в друзів, витративши все на тебе.

— Ти мені дорожча, — і як можна було не піддатися цій чарівній усмішці? — Спробуй.

Запах парфумів був казковим. Глибоким і квітковим, як мрія.

Насолодитися ним не виходило, хоч убий. У повітрі гірчило провинною. Вона не може його порадувати таким дорогим подарунком. Найближчим часом — точно ні. Гроші за відворотне зілля від Данила вона відкладала на майбутню оренду.

Женя уважно стежив за реакцією:

— Тобі не подобається?

— Думаю про те, що треба шукати роботу на літо. У тебе в серпні день народження.

— Яка дурниця, — він мазнув губами по її скроні. — Ти — мій найкращий подарунок.

Марина уявила себе — оголену, обв'язану подарунковою стрічкою. Можливо, Женя сподівався на таке?

— Коли ти збираєшся його розкрити?

Від вульгарності метафори самій стало гидко. Йому фраза теж не сподобалась:

— Я докладаю всіх зусиль, щоб не тиснути на тебе. Не треба так говорити.

— Воно тобі дошкуляє?

Марина встала, бо не витримувала сидіти біля нього за такої драматичної зміни тональності розмови.

— Дошкуляє? — Женя підняв брови, махнув правою рукою, ніби звертався до аудиторії. — Чи дошкуляє мені, коли я бачу, як ти дерев'янієш від моїх відвертих дотиків?

Приїхали. Цей рівень — фразу про фригідну дошку — інші хлопці розблоковували набагато швидше.

— Я тебе не змушую, — Марині не вдавалося тримати голос рівним.

— Тоді в чому проблема?

У ній клекотала образа — на себе, на дурне тіло.

— Не второпаю, — вона втерла сльози обома руками й схлипнула, — що зі мною не так. Ти прекрасний. Ти ідеальний. Ти чудовий. Це я зламана, — він спробував заговорити і наблизитися з обіймами, але вона відступила далі, в коридор. — Не лізь до мене. З кожним твоїм дотиком я пробую віднайти в собі правильну реакцію, сподіваюся, що бажання зненацька розпалиться, як має бути. Але знаєш, що там? —

тицьнула пальцем собі в груди. — Срана порожнеча. Бісова, проклята порожнеча там, де мали бути хіть і пристрасть...

— Марино, я розумію, що ти можеш бути не готова...

— Я не знаю, чи буду готова! — крикнула вона. Уперше за життя надала своєму найбільшому страху голосу. — Я слухаю дівчат, які розповідають про шалені ночі з коханими, дивлюся фільми і не можу віднайти в собі того, що вони описують, — груди ходили від шаленого збитого дихання, але слова лилися далі. — Я ненавиджу себе. Ненавиджу кожну мить, коли лежу з тобою поруч, а моє тіло — не розпалене, не шалене, не збуджене.

— Марино, будь ласка, я тебе не звинувачую...

— Мені вистачає власної провини! Я постійно думаю, коли ж тобі увірветься терпець.

— Вважаєш, я візьму тебе силою чи що?! — підвищив голос.

— Якщо ти будеш чекати мого бажання, можливо, пройде вічність.

Він склав руки на грудях і насупився сильніше:

— Невже ти справді припускаєш таку нищість про мене?

— Тоді кинь мене і старайся заради когось нормального.

— Ти нормальна, треба трохи...

— Я знаю себе краще, — урвала Марина. — Я ненормальна. Хай скільки стараюся, бажання сексу не з'являється, — її пальці дрібно тремтіли. — Усе життя думаю, що ось-ось з'явиться той самий, з ким захочу близькості. Тільки ні — не стається нічого. Мені хочеться інше тіло, правильне тіло. Не суху дерев'яху. Таке, яке реагуватиме на ніжні дотики. Усе, що я маю, — ось це, — вона з розмаху гепнула пучками пальців об груди, аж заболіло на місцях удару. — І якщо ти не хочеш сексу, коли я даю тобі згоду на словах, то йди. Не муч ні себе, ні мене.

Він постояв, дивлячись на неї, а потім узяв сумку і відчинив двері.

На порозі перелякано завмер Данило. Марина чортихнулась під носа — зі смертю Людо вона забула, що сьогодні призначила зустріч. Женья мовчки кивнув йому і збіг сходами.

Марина завмерла впівоберта. Плечі ходили від частого дихання. У голові бомкало, ніби хтось бив ложкою по порожній каструлі. Приплив дурної злості спадав.

Данило несміливо зайшов усередину.

— Ти все чув? — запитала хрипко.

— Я не хотів. У вас не найкраща звукоізоляція.

Вона гірко засміялась і спробувала привести себе до ладу.

— Людо помер. Не зможу тобі допомогти без нього. Вибач. Прийдеш десь пізніше, я подзвоню.

Данило спостерігав за нею, як за дикою наляканою твариною.

— Тобі потрібна допомога?

— Яка?

— Будь-яка. Можу посидіти, соплі повитирати.

— Я хочу побути сама.

Він уже поклав долоню на ручку, але потім обернувся.

— Це не моя справа, але ти в курсі мого сексуального життя достатньо, щоб я вліз у твоє, — Данило почухав потилицю і розвів руками. — Ти не думала, що ти просто асексуальна?

— Фригідна, — Марині здавалось, що її гулкий голос їй не належав. — Думала.

— Ні-ні, — він заперечно похитав головою. — Не хвора. Така по природі. Як Нікола Тесла.

— Винахідник? До чого він тут?

— Ми з хлопцями колись робили проекти про вчених. Хтось розповів, що Тесла не цікавився жінками і вважав, що статевий потяг відриває від важливішого — науки. Я здивувався. Сама знаєш, у мене зовсім інші проблеми. Пошукав інформацію для розширення світогляду. Люди просто не хочуть сексу. Нічого страшного в цьому немає.

— Це порушення. Усі нормальні люди...

— Покажи мені, будь ласка, хоч одну нормальну людину. Ти можеш перевірити гормони, та й весь організм, якщо боїшся, що проблема в здоров'ї.

Марина постукувала пальцями по стіні. Поворот розмови збив її з попереднього настрою.

— У шабаші є штатна цілителька. Я була в неї на початку квітня, профілактично. Вона казала, що я абсолютно здорова.

— Зручно, — Данило схвально похитав головою. — От бачиш. Ти в порядку.

Асексуальність. Марина ніколи не розглядала такого варіанта. Чи можна було назвати її асексуальною, якщо вона хотіла побачень і обіймів? Іноді торкалася себе, і їй було фізично приємно? Реагувала на лилика?

Вона не мала зараз бажання перейматися цими запитаннями. Вистачало наявних проблем.

— Я накричала на Женю, як остання істеричка.

— Перша сварка? Це теж потрібно. Ей, — Данило вагався, чи підходити ближче, ніби вона була бомбою, на якій цокав зворотний відлік, — усе буде добре. Ти в стресі. Ходімо піднімемо келих кави за спочилого.

— Я зарюмсана.

— Хочеш, я теж поплачу, щоб ти була не сама?

— Є причина?

— Цілий список. Робота, як завжди. Збирайся, моя відьмо, будеш мені лікувати душу, і всі твої негаразди враз розчиняться.

Розділ 28

Смак крові

Три дні після сварки Марина не зв'язувалася з Женею. Причина банальна. Не гордість. Іспит з інвестиційного кредитування.

Того самого дня, коли вона, знервована, вийшла з аудиторії із заслуженою п'ятіркою, справдилось Елізине пророцтво: Оріся з тріском завалила іспит з історії української літератури.

Без навислих дамоклових мечів сесії дихати стало легше. Наступний екзамен мав бути автоматом, і Марина нарешті наважилася розібратися з кількома нагальними питаннями, які відкладала до кращого часу. Два з них вимагали зустрічі з Ганною Білобокою.

— Мене цікавить, чи не має шабаш відкритих вакансій.

— Польової роботи не розглядаєте?

— Якщо це така, як в Орісі, то в ній я, на жаль, недостатньо компетентна. Можливо, потрібна допомога з архівами чи фінансами.

— Панна Чубик у нас особлива, від інших ми її результатів не вимагаємо.

— Я не надто вправна відьма, зате маю досвід із документами. Ось, підготувала резюме. Відразу попереджаю, що на повний робочий день можу тільки влітку. Якщо немає таких місць, спробую інші варіанти, з відьомством, якщо вимоги будуть мені під силу.

Ганна Іванівна задумливо постукала нігтями по столу.

— Занотувала. Пріоритет надаємо офісній посаді. Зв'яжуся з вами найближчими днями.

Марина кивнула. Це була найлегша частина розмови. У проханні допомогти з роботою нічого дивного — шабаш створювали насамперед для взаємопідтримки, а не політичних ігрищ.

Другий пункт хвилював її значно більше.

— У мене є прохання, — випалила, поки вистачало хоробрості. — Особисте.

Білобока відклала вбік блокнот і, склавши руки перед собою на столі, усміхнулася, заохочуючи говорити.

— Мені потрібно зустрітися з лиликом із палацу Остен-Сакенів.

— Панна Чубик наразі успішно веде це завдання...

— Моє питання не стосується палацу. Тільки лилика. Під час зустрічі він... — Марина відчула, як нагріваються щоки. — Добре, я краще попрошу Орисю. Вибачте, що потурбувала.

Вона хотіла встати, але Білобока жестом показала, щоб залишалась на місці.

— Не варто соромитися. Це мій обов'язок як відьми — допомагати молодшим.

— Це стосується, — Марина стискала долоні під столом, — мого особистого життя. Я хочу дещо запитати в лилика, але сама боюсь. Крім того, мій фамільяр помер.

— Мої співчуття.

У її словах не було насмішки. Лише відьма могла зрозуміти, наскільки сила може залежати від тварини, до якої прив'язуєш своє життя.

— Дякую. Я могла попросити Орисю чи Елізу, але поки сама не розібралась, що зі мною таке, — інвестиційне кредитування більше не заважало, тому мозок постійно кружляв довкола

рядків з англомовних статей про асексуальність. — Не маю сили їм пояснювати. Думала, ви не будете...

— ...лізти не у свою справу? — заповнила коротку паузу Ганна Іванівна. — Не хвилюйтесь. Вам зручно буде сьогодні? За півтори години я завершу робочий день.

Марина не очікувала, що це станеться так швидко, але вирішила — нехай, поки вона не встигла себе накрутити і знайти сто тисяч причин, чому не варто звертатися до лилика.

Вони вирушили в бік Мироцького. Тишу в машині потрібно було чимось заповнити. Марина поцікавилася:

— Скільки людського є в них?

— Подоби? Чи моралі?

— У вищій нечисті подоба мінлива, це я знаю.

— Понад усе будь-яка нечисть цінує договір. Тому хвилюватися вам не варто — ви скріпили домовленість своєю кров'ю. Лилик вам не зашкодить, допоки ми дотримуємось умов.

— Чи можуть вони... мати почуття? Як люди?

Закоханість. Вона хотіла запитати про неї, але засоромилась. Обидва рази під час зустрічі він радо говорив із нею, хоч до інших буркотів, а потім викликав у неї збудження. Для чого йому це робити? Марина читала, що вони здатні впливати на стан жертви, затьмарювати їй розум. А чи могли маніпулювати тілом?

— Можуть, — Ганна Іванівна вела обережно, час від часу кидала погляд у дзеркало заднього виду. — Якщо ми оперуємо припущенням, що нечисть — це втілення образів і архетипів, то їй притаманні певні людські риси.

— Як у грецькій міфології? Народ малював богів неідеальними, схильними до спокус і порочними.

— Так. Лилики, наприклад, можуть поставати як люті кровопивці, звірі, або як заманливі вишукані звабники. Люди

уявляють загальний образ по-різному, і тому одні представники цього виду нечисті можуть поставати перед нами зовсім інакшими, аніж їхні родичі. Візьмімо, до прикладу, Мукачівський замок. Майже століття в підвалах жив лилик. Саме його жертв приписували кривавій княгині Баторі. До нас не дійшло доказів, чи справді невинною була ця жінка, зате маємо свідчення тодішніх закарпатських відьом, що вистежили і вбили його. З таким точно не можна домовитися чи розплатитися енциклопедіями. І той, і той — лилики.

— Отже, вони всі різні.

Після цього Марина замовкла. Спостерігала за дорогою. Вона дедалі більше сумнівалася, що нечисть допоможе подолати її кризу ідентичності, але їй було соромно здавати назад перед Ганною Іванівною.

— Тільки не хвилюйтеся... — у тоні Білобоки з'явилася тривога.

Марина простежила, як вона занадто часто зиркає в дзеркало заднього виду. Озирнулася. Непоказна чорна іномарка трималася від них на відстані.

— Нас переслідують?

— Вам стане спокійніше, якщо я скажу, що не впевнена на сто відсотків?

Потрібно було відірватися чи сховатися. Але куди? Навколо поле. Ганна Іванівна додала газу — машина за ними теж пришвидшилась. До Мироцького залишалося небагато. Там хоч якісь люди.

— Вони йдуть на обгін.

Марина сподівалася, що це збіг, проте водій іномарки навмисно їх підрізав. Білобока різко загальмувала. Якби не паски безпеки, ними могло б добряче кинути вперед.

Тим часом з іншого авто вже вилізло двоє людей. Ганна Іванівна спробувала завести мотор і рушити назад, але один

із чоловіків підняв руку і спрямував на них. Ззовні прозвучав скрегіт.

— Виходьте, відьми, — промовив він.

У нього на руці була рукавиця з металевими прожилками вздовж пальців. Артефакт.

Інший, лисий, до магії не вдавався. Просто витягнув з-за пояса пістолет.

— Бігом.

Білобока зблідла.

— Говоритиму я. Усе буде добре, — звучало не надто обнадійливо.

У Марини трусилися руки, коли вона намагалася відчинити дверцята. Коли Оріся переповідала про свої пригоди, переслідування і конфлікти здавались частиною захопливого сюжету. У реальності було зовсім не весело. Вийшовши назовні, вона побачила, що чаклун спрямував артефакт на колеса — обидва передні скрутило мало не вісімкою.

— Ви розумієте, — почала Ганна Іванівна, — який конфлікт провокуєте?

— Страшно вам треба лізти до того палацу, відьми? — сказав лисуватий. — Мало, всього вам мало.

— Шабаш прагне мирної взаємодії...

— Мирно підгребти під себе побільше землі, стара. Куди не поткнись, ваше кодро вже окупувало все і свої бабські порядки диктує.

— Послухайте, якщо ви маєте права на...

Марно Білобока старалась. Ці гидкі істоти нездатні на адекватний діалог.

— Права? Відколи ви шануєте чийсь права? — голос чаклуна з артефактом звучав спокійніше, ніж у його напарника. — Це була наша точка.

— Ви збиралися продати палац Гонковському!

Марина чула це прізвище. Олігарх, відомий тим, що вже зруйнував кілька історичних будівель. Минулого року проти нього стояли потужні протести під стінами міської держадміністрації. Тоді історичну садибу в самому Києві, на яку він зазіхнув, активістам вдалося врятувати.

— Ой, а ви в нас святі й божі. Муляє, що бабло з-під носа може втекти?

— Це історична пам'ятка! — не витримала Марина.

— І кому воно треба? Стоїть, розвалюється. Хоча могло б давати користь.

Коли Білобока спробувала знову заперечити, а лисий теж відкрив рота зі своєю реплікою, чаклун зупинив обох помахом руки.

— Досить демагогії. Ти, — кивнув на Ганну Іванівну, — сідай на передне сидіння. І не думай смикатися, інакше він прострелить дівці ногу.

— Чи руку, — від усмішки лисого до горла підступила нудота. — Давай, давай. Перебирай патиками.

Марина мимоволі зробила крок назад, притиснулася до холодного капота.

Уява малювала найгірші сценарії. Навіщо було пертися до того палацу?

— Іди, дурепо!

Чаклун спрямував руку на неї. Здалося, ніби він накинув аркан і сіпнув уперед.

— Ай!

Його артефакт впливав на фізичні об'єкти. Шкода, що її тіло до них теж належало.

Вона не встигла оговтатися, як тиск зник, а чаклун тим часом спрямував удар на Білобоку.

— Що ти збиралась зробити? — заволав він.

Від його натиску Ганна Іванівна заточилася і впала на землю. Марно намагалася зіп'ястися на ноги, а розлючений чоловік

підступив до неї ближче.

— Ти наймудрішою себе вважаєш? Ніхто не постраждав би, якби в тебе трохи мізків було!

Він махнув рукою — головою Білобоки мотнуло, наче від важкого ляпаса. Марина хотіла кинутися до неї. Лисий перепинив її, обхопив рукою і притиснув пістолет між ребра.

— Ви так повірили у свою вищість, що думаєте, наче можете протистояти справжній силі? — не вгавав чаклун.

Ганна Іванівна притиснула долоню до щоки, але, хитаючись, таки підвелася:

— Насильство — вибір слабких духом.

Марина трусилася. Який сенс мати дар, коли все одно не можеш протистояти тому, хто грається твоїм життям задля розваги?

— Живою мені потрібна тільки одна з вас. Спробуєш ще раз звертатися до Того боку — вб'ю. Ясно? — коли відповіді не пролунало, він гаркнув голосніше: — Ясно?!

Перед знервованим і розчервонілим чаклуном Білобока була втіленням спокою. Попри бруд на костюмі, розтріпану від падіння зачіску й багрянець, яким наливалася щока, вона тримала спину рівно. Її зібраність охолодила паніку Марини.

— Більш ніж. Ви думаєте, лилик піде з вами на контакт?

— Тварюці потрібна кров. Ми йому її дамо.

— Так, — з гірким усміхом промовила Білобока. — Лилик захоче крові.

Невже вони пожертвують їх нечисті? Навіть якщо лилик не любить пергачів, бо ті творять артефакти за допомогою кажанячої крові, де гарантія, що він не спокуситься? Йому запропонують не один ковток, як тоді зі Світичем, а можливість напиться досхочу.

— Будь ласка, не треба, — пробурмотіла Марина, хоч не сподівалась, що її почують.

Лисий уже відпустив її і тільки підіпхнув уперед, до їхньої машини.

— Рухайся.

Вона встигла зробити лише кілька кроків.

Гарчання прокотилося рокотом далекого грому. Жахний звук. Мовби сама п'ятьма набула голосу. Усі на мить завмерли. Потім з'явився монстр.

У нього було людське тіло й нелюдські риси. Посіріла шкіра і потворне лице. Величезний рот, з якого стирчали білі ікла. І кучері — недоречні, темно-каштанові. Лише ними він нагадував того самого лилика з палацу Остен-Сакенів.

Лилик налетів на чаклуна. Гострий, сповнений болю крик розрізав повітря.

Тієї ж миті просвистіла куля — Марину кинуло на землю.

Чому так важко? Її підстрелили? Тоді де біль? Можливо, це смерть? Не виточує з неї страждання, а впевнено тисне. Привалює, мов надгробною плитою.

Над головою, з боку пострілу, почулося, як хтось повалився на землю.

Їй знадобилося кілька митей, щоб відлуння гулкового калатання серця втишилося, а руки випростались. З великими зусиллями Марині вдалося скотити Білобоку із себе. Жінка впала на спину. Застогнала. Велика червона пляма розповзалась її твідовим жакетом. Вище серця. Не смертельно ж?

На долонях Марини залишилась кров. Вона стала на коліна.

— Я зараз допоможу.

Тільки чим? Їхня машина не поїде, бо колеса покручені.

Кликати на допомогу? Кого?

Почула звуки. Неподалік на землі валявся чаклун. Він вив, учепившись у свою праву руку. Рукавиця-артефакт, а разом з нею його плоть, були пошматовані. Уламки металевих прожилків впивалися в тіло.

З іншого боку під лиликом було видно, як смикаються ноги лисого. Той спершу кричав, а потім просто вив. Низько, утробно. Горло було вже нездатне видавати гучні звуки.

Білобока сіла. Затиснула рану і, тамуючи сльози, гукнула:

— Досить.

Її зусилля були марні.

— Прошу, — спробувала ще раз.

Напружені плечі лилика перестали ходити. Він відірвався від лисого, який безвольно повалився на землю, — про те, що той живий, свідчило судомне тремтіння.

Лиликові не сподобалося, що його перервали. Марина нарешті побачила його очі. Проте в них не було нічого, що дивувало її на попередніх зустрічах. Ні живості, ні захвату, ні навіть втоми чи нудьги. Тільки лють.

Багрянець заливав його рот, шию і груди. Тихі обережні кроки — хижак у засідці. Його погляд прикипів до рани Білобоки, з якої текла свіжа відьомська кров.

Лилик наситився чаклунами і насувався на нових жертв.

Розділ 29

Напівмертве тіло

Шум у загальному коридорі міг привернути забагато уваги, але пощастило — ніхто не вибіг подивитися, чому кричала сусідка. Марина вже злякалася, що доведеться відкачувати Нонну Аристархівну, яка приклала руку до грудей і роздивлялась закривавлену трійцю.

Першим зорієнтувався Євген Маркович.

— Швидко всередину, — наказав він. — Треба спинити кров. Нонно, аптечку.

Холодна розсудливість досвідченого хірурга отверезила. Марина допомогла пораненій Ганні Іванівні зайти в сусідську квартиру, а потім подивилась на лилика.

Їй зовсім не хотілось пояснювати сусідам, що кровопивця хоче допомогти. Вона сама ледь не померла від страху за ті кілька хвилин, коли він у своєму монструозному образі пояснював, що прийшов відьмам на допомогу, бо зв'язаний угодою.

— Ти можеш піти на поверх вище, у двадцять третю квартиру? — за планом він мав перенести їх відразу туди, а не в загальний коридор. — Покликати Орису?

— Так, — коротко кивнув.

Його обличчя з кожною секундою ставало дедалі більше схожим на нормальне. Довкола рота, на шиї та грудях

залишалася кров чаклунів. Чи встигли Нонна Аристархівна та її кавалер помітити нелюдські риси?

— Ваш хлопець теж поганенький вигляд мав, — зауважив Євген Маркович. Паралельно він розглядав рану на плечі в Білобокої і хмурився. — Вихідного отвору немає. Куля всередині. Треба оперувати.

— Тут?! — ахнула Нонна Аристархівна.

Марина запитала те саме, тільки менш емоційно.

— У лікарні. Подзвоню своїй учениці, у неї руки надійніші, ніж мої. Тільки вони змушені будуть повідомити про вогнепал...

Він багатозначно помовчав. Ганна Іванівна заперечно похитала головою, хоч і не дивилась ні на кого з присутніх.

— На мене напали хулігани неподалік. Діти їх злякали.

— Ага.

Євген Маркович не повірив жодному слову.

Загальним коридором пронісся тупіт, який краще підійшов би тому, хто перекидається на коня, а не на рись. Оріся влетіла без стуку, а за нею повільнішим кроком увійшла Еліза.

— Я їхні яйця на деревах розвішаю!

Білобока, важко дихаючи, заговорила:

— Не поспішайте. Спершу повідомте Іванні Михайлівні, що я... постраждала.

Поки Оріся зв'язувалася з главою шабашу і паралельно сипала прокльонами, Євген Маркович устиг викликати швидку.

На хвилин десять, поки чекали лікарів, Марина просто впала на табуретку і намагалася триматися купи. Утома була гіршою, ніж після цілого дня ходіння з важелезним наплічником.

Оріся повернулася з їхньої квартири в зручному спортивному одязі, підкликала її в коридор і заговорила тихим голосом:

— Я поїду порішати все. Еліза — з Білобокою.

— Я можу...

— Марино, ти наїздилась, — відрубала вона. — Приїде Іванна Михайлівна, скеруєш її сюди.

— Для чого?

— Гарно буде, якщо старим у кошмарах залитий кров'ю вампір почне з'являтися? От і я думаю, що не. Треба ж було притаскатися просто їм під носа...

— Це я винна.

Лилик міг їх перенести, але спрямовувала його в незнайоме місце Марина. Видно, погано старалась через нерви.

— Ага, аж два рази, — Оріся прибрала волосся назад і цокнула язиком.

— Що плануєш робити? Я не хочу, щоб ти лізла кудись...

— Не сци, Маруся, сама боюся, — перебила її подруга, усміхнувшись і поскакала сходами донизу.

Приїхала швидко. Лікарі провели Ганну Іванівну та Елізу, серйозну й зібрану. Марина залишилася наодинці із сусідами.

— Дитино, не страшися, — здалеку почала Нонна Аристархівна. — Розкажи, що у вас сталося. Ти зовсім бліденька.

— Нонно, воно тобі треба, душу колупати? Хай відпочине.

Відколи забрали поранену, взаємодії стареньких стали схожі на поведінку двох закоханих підлітків. Вони ненароком торкалися одне одного, обмінювалися поглядами.

— Можливо, мене зір підводить, той хлопчина...

Жінка піднесла руку до обличчя, але так і не знайшла слів для опису лилика.

— Нонно, ти така в мене вразлива натура, — протуркотів їй Євген Маркович.

Марина не мала сил щось вигадувати чи пояснювати, тож коли під під'їздом зупинилось авто і вийшла молода жінка, фарбована в платиновий блонд, це здалось справжнім спасінням.

— Вітаю, — не чекаючи пояснень чи запрошення, глава шабашу жестом запросила всіх усередину, наче сама жила

в цьому будинку. — Ви стали свідками неприємного інциденту. Де можемо приватно переговорити?

— А я...

— Марино, з вами поспілкуємося пізніше. Ідіть до себе.

Їй аж стало страшно за стареньких. Та не планує Ісаєвич їх убивати, правда ж? Озираючись, Марина повернулась у квартиру.

У вітальні лилик розглядав фотографії. Крові на ньому вже не було.

— Де це? — тикнув пальцем. — Така гарна декорація фасаду.

Це був знімок їх з Орисею перед Львівським оперним театром. На ньому Марина намагалась стати якось так, щоб її метр вісімдесят здавалися нижчими, і через те горбилась, а Орися показувала язика своєму татові за об'єктивом.

— У Львові.

— Далеко. І людно.

Зіставити цього скромного юнака з тією монструозною подобою було важко. Коли він говорив про архітектуру, його очі блищали. Повернулася сторожка зацікавленість.

— Я маю подякувати, — промовила Марина. — За порятунок.

Він перевів на неї спантеличений погляд і похитав головою.

— Ні, — подивився на неї, наче намагався розгадати ребус. — Я брав вашу кров за добровільною згодою. Твою і чаклуна. Поки ви виконуєте договір, маєте право кликати мене. Тут ні за що дякувати.

— Подяка нічого не вартує, — наполягла вона. — На кону стояли наші життя. Серйозно, я такого страху в житті не переживала. Я готова засипати тебе енциклопедіями...

Лилик не встиг відповісти на цю заманливу пропозицію, бо у двері подзвонили. Це був Женья. Він переступив поріг і мовчки притягнув Марину до себе в обійми, колихаючи її, погладив по спині.

— Люблю тебе. Вибач, що мовчав, як останній козел. Люблю тебе.

Уперше з моменту пригоди з пергачами їй захотілося розплакатися. Відчуття теплих рук довкола стану заколисувало, притуплювало усвідомлення пережитої небезпеки.

— Дівчата здали?

— А хто ж?

Женя відхилився, поглянув їй в очі, усміхнувся й нахилився знову, щоби припасти губами до скроні.

Інтимний момент порушив лилик. Він став на порозі кімнати і беземоційно спостерігав за ними.

— Мій нагляд більше не потрібен?

— Ні, — підтвердила Марина, відступаючи на крок від Жені.

— Гаразд, — здавалось, лилик збирався зникнути, але затримався: — Будинок з химерами.

— Що?

— Підемо туди. Разом. Завжди хотів побачити. Якщо це входить у межі вдячності за людськими мірками.

— Е-е-е... добре.

— Прикличеш мене.

І без попередження розчинився в повітрі.

Женя, нахмурившись, дивився на порожнє місце.

— Це хто?

— Якщо коротко, вампір.

— Чудово. Мою дівчину на моїх очах запросив на побачення вампір. І вона погодилася.

— Це не побачення! Я винна йому, він урятував нас від...

— Гаражного бидла з артефактами? — Орисині слова було легко впізнати. — Я йому вдячний, але ідея мені не подобається. Він не може бути менш вродливим? Я відчуваю загрозу.

Вони ніколи не говорили про ревності, бо особливо не було причин. У веселому голосі Жені вчувався підтон обурення.

Майже непомітний, однак...

— Оріся казала, що в нечисті взагалі немає статі. У теорії, він міг би набути жіночої подоби.

— Тобто сказати, що монстр-кровопивця тебе взагалі не цікавить, ти не могла?

— Це само собою зрозуміло!

Він розсміявся і мазнув губами їй по щоці.

— Я жартую, Марино. Яка дама вибере не ельфійського мечника, а нечисть?

— Знаю одну таку.

Хоча називати Орісю дамою...

Вони вмостилися на дивані. Говорили ні про що. Здебільшого розмову вів Женя, наче відчував, що в Марини не було сил.

— Вибач, що я на тебе накричала, — пробурмотіла вона, уклавши голову на його плечі.

— Ти була на нервах, я розумію.

— І щодо всього, що я наговорила...

Пауза.

— Ми розберемось, — Женя поправив на ній плед. — У тебе такі подруги, що ми не можемо сваритися.

— Що вони вже зробили?

— Поки нічого. Та маю сильні підозри, що Еліза лишає мене в живих, бо я один із двох близьких друзів її майбутнього чоловіка.

— Я просила їх не влізати.

— На їхній захист можу сказати, що вони трималися кілька днів. І тільки тоді, коли переказували, в яку пригоду ти потрапила, встигли виписати мені... догану.

Затишність заколисувала. Марина намагалася чіплятися думками за переживання про Білобоку й Орісю, але з кожною секундою мозок затуманювався. Женя розповідав про непорозуміння на роботі, але поступово його голос стишувався. Його тіло поруч дарувало тепло, від якого розморювало.

Марина хотіла попросити його розбудити її хвилини за двадцять, та вже не пам'ятала, чи висловила своє прохання.

Здавалося, вона заплющила очі на кілька секунд. Коли знов отямилась, стало темніше, а над нею нависав хлопець. Женя. Марина хотіла потягнутися назустріч, як він заговорив:

— Шо ти там, галава?

Рефлекси прокинулись раніше за саму Марину. Вона кілька разів ходила на тренування із самооборони, яке організовували «Степові відьми». Зачувши голос, який викликав негативні асоціації, ударила.

— Твою ж матір, жінчина, ти бешена...

Тоді остаточно отямилась.

Біля дивана, тримаючись руками за обличчя, зігнувся Світич.

— Госпаді, раз в житті поінтересувався, чи з тобою всьо нормально, а ти кулаками махаєш.

У дверях з'явилась Еліза, щойно з ванної — в халаті, з мокрим волоссям.

— Що ти робиш?!

— У неї спитай, — Світич тицьнув у Марину, мов ображений першокласник.

Коли він забрав руку, на пальцях і під носом було трохи крові.

— Чого ти взагалі стовбичив наді мною?

— Засосати хотів, бляха, щоб ти превратилась у прекрасну жабу.

— Ти не міг мовчки посидіти на кухні, як тебе просили? — запитала Еліза.

— Не ори. Вернеться Риська, заберемось.

— А де вона? — сказала Марина.

— За крекером пішла.

— Яким ще крекером?

— З цибулею.

Марина взагалі випала з контексту. Який крекер? Яка цибуля? Куди подівся Женя?

Не встигла вона розкрити рота, щоб озвучити принаймні одне запитання, як забігла Оріся.

— О, Марин! Ти жива? Тоді ми побігли. Світич, рухай поршнями.

— Твоя подружка мене побила.

Вона оглянула його з голови до ніг.

— Нічого не бачу. Мало била, напевно.

— Куди ви? — гукнула Марина.

— Менше знаєш, — донісся голос Орісі вже з коридору, — менше розповіси під тортурами.

Вони вихорами вилетіли з квартири.

Марина обернулася до Елізи:

— Ти можеш мені пояснити, що відбулося? Де Женья?

— На роботі. Ці двоє мені своїх планів теж не розкрили. Я тільки зрозуміла, що їдуть кудись у Соледар, ще й чомусь з аквалангами. Решту запитань пропоную перенести ближче до кави. Я не готова в таку рань думати без неї.

Марина озирнулася довкола. Сонце було на сході. Не вечір.

Поки вмощувалась на кухні, вона пригадала, що для перенесень на відстані нечисть тягне енергію з людини. Коли лилик перекинув їх у під'їзд з-під Києва, за відчуттями вони наче пробігли тих сорок кілометрів самотужки. Не дивно, що її вимикало вчора.

— Скільки я проспала?

— Десь дванадцять годин. Я ставила, що до вечора не прокинешся. Треба ж було Світичу носа впихнути і налякати тебе.

Еліза поставила чайник, підсунула до Марини печиво на тарілці й сіла навпроти.

— Короткий підсумок всього, що я пропустила?

— Та нічого важливого. Пергачі живі, якщо тобі цікаво. Принаймні ми так припускаємо: коли Оріся добралася на

місце, їх і слід загуб. Зате були люди, які мимо проїжджали, — поліція і евакуатор.

— Я мала поговорити з Ісаєвич. Вона пішла до Нонни Аристархівни, а потім я заснула.

— Підправила легенько спогади.

— Мені не подобається, що їм у головах копирсались.

— Та ну, вона справді майстриня. Нічого не силувала, самі погодились.

— Невже?

— Вона класна дипломатка.

Марина не сперечалася. У цьому питанні в Елізи було більше досвіду.

— Що з Ганною Іванівною?

— Усе добре. Я ж тільки повернулася з лікарні. Поки зробили операцію, поки її попустив наркоз — ось і ранок. Отямилася, потім знову заснула. Вона ж, як і ти, виснажена. Уже стабільна, не хвилюйся. Скажи краще, чого тебе потягнуло туди без нас? Оріся спершу готова була битися з Білобокою за те, що та втягнула тебе в авантюру. Потім виявилось, ініціаторка — ти. Ми були в шоці, якщо м'яко казати. Якщо не м'яко, охреніли.

— Чийсь словниковий запас поповнюється?

— Не зіскакуй.

З такою кашею, яку Марина заварила, відмовчатися не вийде.

— У мене було особисте питання до лилика. Про... інтимну близькість.

— Так! — Еліза аж підскочила на місці й радісно ляснула в долоні. — Я знала, що ти не тихенька мишка. Розкажуй, — усю її сонливість змело. Карі очі заблищали. — Він нічогенький такий. Liiga armas¹² на мій смак, але тобі підходить.

— Ти не зрозуміла. У мене є Женя!

— Ой, в Орісі он теж є Світич, потім немає Світича, потім знову є Світич.

— Мені самій складно пояснити, чого я вирішила туди їхати. Поруч із ним я почувалася... кхм, дивно. І хотіла розібратися.

— У тебе проблеми з Женею? З сексом? З сексом із Женею?

— Зі всім, але здебільшого — зі мною. Розумію, наскільки нерозумна ідея. Учора я думала, що нічого поганого з однієї поїздки не буде, навіть якщо нічого не дізнаюсь. Краще б сиділа вдома.

— Ти ж устигла поговорити з лиликом? Потім?

— Я думала про поранену Білобоку, — обурилася Марина. — Атмосфера така, що не до інтимних запитань.

— Вона переживала за тебе.

— Чого? Не в мене ж стріляли.

— Білобока — хороша людина.

Марина не повірила своїм вухам. Еліза помовчала, перебираючи пальцями край футболки, і додала:

— Знаєш, це дивно. Ми поговорили, коли вона була при тямі. Не розмова по щирості, але хоч якась. Вона — не найгірший варіант блудної матері. Шкодує про минуле. Гарна відьма. І все одно я не можу змусити себе її полюбити. От ніяк, хоч старалася.

— Коли бажання немає, воно не зародиться нізвідки.

— Це точно. Не можна розпалити вогонь із нічого.

Марина кивнула в задумі. Вона досі сподівалася, що в ній самій може зародитися хоча б маленька іскра.

Розділ 30

Два знайомства, одне прощання

У Данила була красива, але холодна квартира. Серед сіро-синіх тонів бракувало живості, дрібничок. Бідний кактус Меркуціо на кухні ледь вивозив на собі всю ношу єдиної декорації.

Марина спершу припустила, що сюди приходить прибиральниця, і тому інтер'єр схожий на готельний номер перед заїздом нових гостей, але ні. На полицях лежав шар пилюки. Данилові, напевно, просто подобалася спартанська простота.

Вона уявила, як можна додати сюди прикрас: можливо, ваз строгих форм чи картин із геометричними мотивами — трішки акцентів, які підкреслять його смак і заповнять простір, додадуть довершеності.

Коли у дверях повернувся ключ, Марина вийшла з вітальні в коридор, назустріч, але на порозі стояв не Данило.

Низенька брюнетка в сукні, що підкреслювала її запаморочливі форми. Силует, декольте, розріз зліва, у якому виднівся край панчохи, — усе це могло б здатися вульгарним, але незнайомка накинула чорну чоловічу сорочку, а ще всипала

себе дрібними срібними аксесуарами, і це пом'якшувало відверту сексуальність.

— Оу, — звела вона брови.

Чуття підказувало, що це і є та сама горезвісна Лана. Марина всміхнулася їй.

— Привіт. Данило вийшов, зараз буде. Я з Пласту...

— Марина, — голос у дівчини виявився чуттєвим, глибоким і приязним. — Він розповідав про тебе. Гадаю, — іронічно гмикнула, — ти про мене теж чула. Лана.

— Небагато.

— Я зайшла... ключ повернути.

Вона брехала. Не потрібно було мати відьомський дар, щоб це зрозуміти. Сукня, панчохи, макіяж — випадково в такому образі до колишніх не заходять.

— Данило зараз повернеться.

— Ні-ні, — Лана замотала головою, від чого її завите волосся аж застрибало. — Я залишу його тут.

Вона зробила неправильні висновки.

— Я зайшла передати Данилові документи, — пояснила Марина. — У нас незабаром табір. Він не міг бути присутній на зустрічі Кадри Виховників через роботу.

— О, так, — гірко всміхнулась Лана. — У нього завжди робота.

— Я його чекаю, він кудись вибіг на пару хвилин. Ми не...

Марина підозрювала, що Данило не зрадів би приходу колишньої, але не хотіла прямо втручатись. Нехай вони поговорять і самі вирішать, без недомовок і неправильних висновків. Не їй вертіти чужими стосунками.

Вона припинила виправдовуватися, щоб не погіршити ситуації. Вони дивилися одна на одну кілька секунд, обмірковуючи кроки. Некомфортна мовчанка затягувалася. Лана зненацька кивнула на Меркуцію, що виднівся з кухні:

— Це ж твій подарунок?

— Та ні.

— Данило казав, що це ти порадила йому купити вазон. Дивно. Моїх вазонів він не доглядав, а тут, бачиш, росте.

Марину її трагічний тон збив з пантелику. Як тут виправдатись? Не розказувати ж, що кактус став жертвою для відворотного зілля? Тим часом Лана ступила крок і поклала ключ на взуттєву тумбочку, а потім продовжила:

— Виходить, це знак. Наше кохання не могло цвісти.

— Я впевнена, що не мені судити. Данило повернеться, і...

— Ні, слова марні, — вона приклала руку до грудей. — Я свою роль уже відіграла.

Коли за нею зачинилися двері, Марина глянула на ключ, а потім — на кактус і запитала:

— Меркуцію, ти зрозумів, що це було?

Меркуцію, як завше, зразок стриманості, мовчав.

Минуло ще хвилин п'ять, аж тоді повернувся Данило. З порваною на коліні штаниною і величезною хом'ячою кліткою в руках.

— Вибачай. Мене Артур підставив. Знайомся, Людовік Другий, — пригледівшись, можна було побачити в круглому отворі хатинки біло-сіре хутро. — Ти казала, що не можеш просто піти й купити собі нового, з фамільярами вас зводить доля. Я твоя доля, — Данило витримав паузу, а потім додав: — Сподіваюсь, ти не проти.

Насправді не було жодних умов, як відьма отримує фамільяра. Після смерті Людо вона зволікала іти в зоомагазин, адже боялася, що не зможе вибрати. Що, як між ними не виникне зв'язку?

— Не варто було купувати.

— Ой! — Данило поставив клітку і втомлено сперся об стіну. — Проводилась рятувальна операція. Почнемо з того, що минулого тижня Артурові батьки їздили на кілька днів у відрядження, лишили його самого з молодшою сестрою. Вони посварилися, Артур намагався її задобрити й повівся на

вмовляння купити хом'яка. Потім повернулись батьки і погрожували виставити хом'яка з хати разом з Артуром. Він бідкався на сходинах, шукав, може, комусь потрібен хом'як-квартирант. І я подумав, що це всесвіт дає знаки. Тобі ж потрібен новий фамільяр?

— Потрібен. Тільки чому в тебе штани подерті?

— Я чекав Артура біля метро, він заблудився в переході. Поки знайшов, до нього причепилась жіночка з криком, що не треба чуму з гризунами розносити. Я намагався забрати і Артура, і хом'яка, але зашпортався й полетів на бордюр. Хом'яка ми врятували, мене — частково. Знаєш, а цей костюм мені ніколи не подобався. Туди його.

Поки Данило ходив перевдягатися і промивати стесану шкіру, Марина спробувала дістати хом'яка. Той забився в хатинку і не хотів вилазити.

— Його справді звуть Людо?

— Ну, цей тиждень він жив неназваним, то мені здалось, ти захочеш продовжити традицію з королівськими іменами. Чи вибереш інше?

— Якщо ти його приніс, нехай твоє рішення і буде. Людовік Другий. Гарно ж?

Марина відволіклася від нового друга і глянула на ключ.

— Даниле, слухай... Тут приходила Лана.

Вона переповіла дивний вибрик дівчини. Данило не здивувався.

— Ти добре зробила, — запевнив він, — не треба було її затримувати. Тепер розумієш, про що я казав? Заявитись без попередження, накрутитися з нічого, влаштувати іспанську драму — це її стиль.

— Мені здається, вона зробила неправильні висновки.

— Вона не висмикуватиме тобі коси й не писатиме образи під під'їздом, якщо ти цього боїшся. Вона класна, але... — замовк на мить, — її так важко любити.

— Вірю. Відворотне зілля просто так не просять.

— Ось бачиш. У тебе для цього вже є помічник. Ти зможеш відразу почати?

— Ні, потрібно провести ритуал зв'язку між відьмою і фамільяром. Якщо ти не надто поспішаєш, я візьмусь за це завтра.

— Без питань. Повернімось до теми, якою я заманив тебе у своє лігво. Що там було на зустрічі Кадри?..

Вона переповіла йому події та передала документи. Потім Данило підвіз їх із Людовіком додому.

Орися з Елізою ввечері зібралися на концерт. Марина гучну рок-музику не любила, та й зайвих грошей не мала, тому сиділа вдома. Після роботи заскочив Женя. По телевізору якраз ішла «Посмішка Мони Лізи» з Джулією Робертс і Кірстен Данст. Це був один з її улюблених фільмів. Вона бачила його вже тричі, а Женя — жодного разу.

— Мені страшно, що він тобі не сподобається.

Женя засміявся і поцілував її в скроню.

— Один — один. Я так само почувався, коли ти читала «Володаря перснів».

Їй подобалася тремка атмосфера стрічки — без надмірної драми, комфортно передбачувана. Марина з дитинства обожнювала Джулію Робертс, тож її героїня, викладачка історії мистецтва в Америці 50-х років, тримала на собі увагу в кожній сцені. Хіба не мрія — мати таку наставницю, яка навчить дивитися на світ по-новому?

Тема відповідності очікуванням суспільства Жені не надто відгукувалася, але він старався показувати, що йому цікаво.

Поки тривала рекламна пауза, вони цілувалися. Він неохоче відірвався від її губ і відвів очі знову на екран. Було помітно, як він стримується.

Марина прислухалася до своїх відчуттів. Шукала відгуку тіла. Їй подобалися ніжні дотики й обійми, але не хотілося ні

пристрасті, ні шаленства. Женю було шкода. Чому йому — ідеальному, терплячому, турботливому — зі всіх дівчат дісталась така?

Її долоня лежала на його грудях. Наскільки легко буде ковзнути животом і нижче, подарувати хоч краплю розрядки? Нічого їй від цього не відсохне. Вона могла поступитися своїм небажанням, корона не впаде.

Це вимагало відваги. Долоня спітніла. Гул крові у вухах заглушав діалоги акторів. Потрібно лише наважитися...

— О, забув. Завтра Ілля прилетить.

Марину мов блискавкою вдарило. Вона забрала руку й сіла.

— Тобто? Еліза нічого не казала.

— Це ж сюрприз.

— Де він збирається жити?

В Елізи ліжко не розраховане на двох. Хіба зігнати їх з Орисею — помінятися кімнатами, віддати парі диван і чергуватися: одна на ліжку, друга на підлозі.

— Не знаю. Ми так далеко не продумували. Тільки вирішили, які квіти купити.

— І?..

— Рожеві півонії.

— Добре, — Елізі не подобаються троянди.

— Можливо, у Фастові разом захочуть... — почав Женя, а потім зразу ж засміявся. — Не варіант.

— Еліза не буде з Надією Семенівною жити.

— Це мене занесло, не подумав. Розберемося завтра. Глянеш, щоб вона нікуди не зникла близько восьмої ранку?

— У таку рань? Еліза?

Новина застала Марину зненацька. Вона хотіла нарешті познайомитися з Іллею, але водночас усвідомлювала, що плин життя їхньої дівочої спільноти може змінитися. Їй подобалося жити втрьох, вести разом побут, ловити моменти маленьких радощів. І хоч як вона раділа за Елізу та воз'єднання з коханим, проте не могла придушити сум. Не хотіла, щоб їхній спільний час закінчувався.

Розділ 31

Про дітей, людських і хом'ячих

Перші двадцять хвилин візит Іллі минав казково. Женя привіз його з аеропорту, заспана Еліза спершу розбиралася, чи це не сон, а потім кинулася коханому на шию. Усі перезнайомилися. Ілля виявився мовчазним і засоромленим — або ж його, можливо, сконфузили коментарі Орісі. Не дивно. По ньому було видно, що він відвідує спортзал, а Орісин язик не знав припону.

Еліза, остаточно прокинувшись, поставила те саме запитання, над яким учора задумалася Марина: а де він буде ночувати? Перспектива їхати у Фастів її не задовольнила, і вони вже чверть години сварилися в її кімнаті. Точніше, втілювали в життя приказку «Ти їй слово, вона тобі десять».

Оріся лузала насіння. В один момент вона повернула голову до їхньої стіни й гукнула:

— Ви можете сратись українською, проше бардзо? Нам цікаво.

Еліза замовкла. Прийшла до них на кухню, трохи рум'яна, випила води, а потім сказала:

— Ми засумували одне за одним. Давно не дискутували. Правда, *kallis*¹³?

Ілля завмер у коридорі, наче перед кліткою з левами, і старанно уникав зорового контакту.

— Я зараз прийду, — буркнув він і, діставши схвальний кивок від нареченої, зник.

Орися провела його поглядом і клацнула язиком.

— Шикарна в нього, — вона підняла долоні, наче намагалася схопити кожною по дині, — особистість.

— Кицюню, ти раділа б, якби тебе так коментували?

— У мене теж шикарна особистість.

Еліза кинула на неї погляд, у якому стрибали веселі бісики:

— Твоїй ще кругліти і кругліти.

— Відтепер це моя мета.

— Я теж не так уявляла замкнутого програміста, — зізналася Марина. — І на знімках він здавався менш рельєфним.

— Ой, не любить фотографуватися, — відмахнулась Еліза. — То давні. Рік тому в Іллі почалися проблеми зі спиною через роботу, а біля нас відкрився спортзал. Сама не очікувала, але він втягнувся, хоч не любить кудись виходити. Я, — вона приклала долоню до грудей, а її губи витягнулися в розпусну посмішку, — чесно кажу, зовсім не проти. Не поділяю вашого захоплення кістлявими.

— Від імені кістлявих висловлюю обурення.

— Марино, ти не рахуєшся. Ти дівчина.

— А могла би вже стати жінкою, — докинула Орися.

Фраза не мала лихого наміру, але Марина спохмурніла.

— До того ким вона була, рибою-клоуном? — Еліза скривилась. — Я вперше зайнялася сексом у шістнадцять. Найтупіше моє рішення. Тоді я не стала шістнадцятирічною жінкою. Наче це таке велике досягнення, повестися на вмовляння дурника, у якого в штанах чухається. Медалі за вступ у жіноцтво мені не дали.

— Ніхто тут мого гумору не цінує, — вдавано образилась Орися. — Піду втоплюся у Дніпрі глибокім. І поскаржуся своєму новому другу, Людовіку Другому. О, Марино! Ти впевнена, що він чоловічої статі?

Вони почали шукати, як визначити стать хом'яка. Виявилося, потрібно дивитися на відстань між стратегічними тілесними

отворами. Мучити тваринку Марина не дозволила, хоч Оріся вже доп'яла звідкись сантиметр. Натомість сказала:

— Я знаю один перевірений спосіб.

— Не тягни інтригу.

— Якщо народить, то хом'ячиха, — вона засміялася після докірливого погляду Орісі, а потім продовжила: — Жартую. Ми можемо поворожити. Це краще, ніж...

— ...сприяти безладним сексуальним зв'язкам серед хом'яків?

— Я хотіла сказати «змушувати Людо до можливих пологів і потім сушити собі голову, кому роздати дитинчат», але загалом суть та сама.

Вона пішла по клітку. Коли повернулася на кухню, Еліза з Орісею припинили шушукатися. Їхня рада зі статевих питань хом'яків зібралася в повному складі.

— Уперед, — підштовхнула Оріся Марину.

— Чого я?

Вони вправніші, їм легше.

— Жіночко, це ваша тварюка, вам із нею контакт встановлювати.

— Я теж боюсь, — додала Еліза. — Що, як вкусить?

— Угу, руку відгризе. Прикинь, наречена на весіллі не в повній комплектації буде.

Марина тільки закотила очі у відповідь і повільно вийняла Людо. Почала погладжувати світле хутро, намагаючись втримати і заспокоїти хом'яка. Це нескладна магія. Не передбачення майбутнього з тисячею можливих розгалужень. Два варіанти: самець чи самка. Навіть без зв'язку з фамільяром краплі її сил вистачить на таке ворожіння.

Коли присутність Того боку стала відчутна фізично — незвична прохолода, яка нагадувала моменти, коли виходиш, розпарена, з ванної в холодну квартиру, — Марина спробувала прикликати видіння, вхопити їх. Вона й забула, що сягати магії

та підкорювати її своїй волі без помічника — виснажлива справа.

Їй завжди легше було працювати з візуальними образами. Зараз картинки розпливались, мов акварельні абстракції. І що взагалі збиралась побачити? Рожеві кульки з написом «Вітаємо! У вас хом'ячиха»?

— Чому рожеві?

— Га? — багатозначно уточнила Оріся.

— Я подумала саме про рожеві кульки, а не про сині. Мабуть, у мене...

— ...Людмила, — констатувала вона, а потім жвавість у її голосі змінилася, поглибилася незвичною серйозністю. — Ти пам'ятаєш слова клятви? — спитала зненацька і поклала руку Марині на спину, ніби намагалась втримати на місці. — Кажі їх уже.

Клятви? Ох...

Оріся казала про ритуал зв'язку з фамільяром.

Лише від присутності подруг, від гарячої долоні між лопаток, яка здавалась якорем і опорою, Марина не запанікувала й не дала Тому боку вислизнути з-під пальців.

— Я, відьма Марина, — голос став тихим і нечітким від хвилювання, — кров і сила Олени, що в землю вже лягла, закликаю Той бік зв'язати мене з цією твариною, вічно й незворотно на її життя, однак не довше.

Довкола пашіло чужою силою: Орісіна здавалась твердою гірською породою, бетонним муром, суцільним непроникним каменем, а Елізіна — натиском водяного потоку, м'якшою, проте не менш смертоносною. Їх не видно, але нізащо не сплутаєш.

— Я, відьма Оріся, кров і сила Софії, що досі Цим боком ходить, засвідчую цей договір.

Лють, з якою вона промовляла ім'я своєї наставниці, могла пропалювати дірки. Та хай якою сильною була ненависть чи

зневага, міняти слова клятви не можна. Відьма належала шабашу. Однак насамперед відьма завжди належала відьмі — тій, чию силу і кров приймала, коли йшла за ученицю.

— Я, відьма Еліза, кров і сила Тійни, що досі Цим боком ходить, засвідчую цей договір.

Тонкий зв'язок скріпився. Марині ніби повернули вирвану частинку душі — знайому, але надщерблену. Новий фамільяр ніколи сповна не замінить старого, хоча вона любитиме його не менше.

Тиск чужої сили зник, розчинився і Той бік.

— Ви змовились!

Дівчата презирнулись і однаково розвели руками.

— Ти сама запропонувала ворожбу, — заговорила Еліза. — Нащо було відкладати на потім? Гріх не скористатися можливістю.

— Ти накручувалася б перед ритуалом, а тут швидко і безболісно, як укол в дупу.

— Кицюню, а ти уколи взагалі хоч раз у житті отримувала?

— Медсестри мене ніколи не доганяли, але завжди обіцяли, що буде саме так.

Попередньо Марина планувала звернутися по допомогу до Білобоки. Тепер справу було зроблено. У неї з'явився фамільяр. Оріся з Елізою поспішили підняти кружки з чаєм за поповнення в їхньому тісному жіночому колі.

Повернувся Ілля — він ходив по вазу під квіти. Еліза встигла відтанути. Їх тактовно залишили вдвох: Оріся, підморгуючи, вилетіла кудись у далекі далі, а Марина поспішила на зустріч.

Ганна Білобока, як і обіцяла, знайшла їй пропозицію роботи.

— На жаль, постійної вакансії поки запропонувати не можемо, але я припустила, що вас може зацікавити цей проєкт. Нам потрібен переклад посібника від англійських колег. Основна вимога — роботу потрібно виконувати в межах приміщення

шабашу. Зате ви можете робити це будь-коли, навіть ночами. Головне, щоб впоралися до кінця літа.

Марина вирішила спробувати. Попри відсутність перекладацького досвіду, вона мала наполегливість, непогане знання англійської та — найважливіше — бажання заробити. Їй потрібні гроші: вона не знала, чи швидко знайде нових клієнтів, зокрема таких, чиї запити будуть їй посильні, а покладатися на Женю не хотілось. Вона не поділяла його легкого ставлення до фінансів і хотіла точно знати, що матиме кошти на прожиття.

Їй виділили комп'ютер у бібліотеці, а бібліотекарка Яніна навіть дала копію ключів від дверей.

— Як справи у твого друга? Досі горить ідеєю клубу?

— Якого саме? У нього тих ідей...

— Жіночого. За тижнів два після відкриття магазину він зв'язувався зі мною, запитував, чи не цікавить мене посада тренерки.

— Ого! Звучить круто.

— Не впевнена, що йому буде вигідно відсікати понад половину аудиторії та робити зал виключно для дівчат. Знаю кількох, що їхали б туди через пів Києва. Але скільки таких ентузіасток набереться?

— У Данила є хватка. Я впевнена, він зможе правильно позиціювати заклад.

— У нього максималізм хлопчика з грошима, який нещодавно дізнався, що не всім жінкам подобається, коли на них витріщаються під час тренувань і намагаються познайомитися. Порив благородний, звісно, але будьмо реалістками. Це нежиттєздатний задум.

— Ви не хочете бути тренеркою?

На мить скептичний вираз Яніни зник, з'явилася легка мрійлива усмішка.

— Наразі це все вилами по воді писано. Розбереться з магазином, візьметься за клуб, тоді й побачимо, чи вийде щось путнє.

Марина знала, що бібліотекарка колись поєднувала роботу в шабаші і тренерство, а потім мусила покинути останнє з особистих причин. Сорока на хвості принесла (сорока мала кучеряве волосся й сокальську прописку), що клубом, де вона працювала, володів її тепер уже колишній чоловік — Яніна пішла з роботи і подала на розлучення. Було б чудово, якби задум Данила вдалося втілити. Можливість повернутися до улюбленої справи — це велика радість.

Коли закінчили з організаційними питаннями, Марина детальніше ознайомила з текстом і зраділа: перше враження не обмануло, він був написаний просто й лаконічно, без образності. Вона мала працювати над посібником для наставниць. Як пояснила Білобока, голова шабашу давно хотіла упорядкувати підхід до навчання молодих відьом. Домовитися з британськими колегами про переклад було легше, ніж писати своє.

Обклавшись словниками, Марина поринула в роботу. Яніна була зайнята своїми справами і потурбувала її лише тоді, коли попередила, що йде на обідню перерву. Минуло хвилин п'ятнадцять, відколи Марина залишилась сама, як пролунав дзвінкий дитячий голос:

— У тебе на комп'ютері є ігри?

Серце трішечки йойкнуло. Марина поглянула на вхідні двері: там стояла дівчинка років восьми з довгим руським волоссям. Вона сприйняла зоровий контакт за запрошення до спілкування і відразу забігла всередину, зазирнула в екран.

— Ти любиш «Барбі»? У мене вдома є гра про Барбі на коні.

— Напевно, вона цікава?

— Ага! Там можна гарно вбирати конячку і виконувати завдання.

— Нічого собі! А ти звідки? Де твоя мама?
— Там, — дівчинка махнула рукою, — в кабінеті.
— У глави шабашу?
— Угум.
— Чого ж ти тут?
— Там ну-у-удно. Можна з тобою посидіти? Я Віра.
— Приємно познайомитися, Віро. Я Марина.
— Що ти робиш? Друкуєш? О, тут англійська. Ми їздили влітку з татом в Англію. Я там бачила...

З розповіді про подорож дівчинка перескочила знову на ігри, потім на середині змінила тему на детальний переказ стосунків з однокласницями, зачепила цікаві факти про австралійських черв'яків і зовсім недитячі деталі міфу про Осіріса й Ісиду.

«От би цю Вірину енергію спрямувати в Пласт», — подумала Марина.

Вона вирішила почекати на Яніну, а тоді вже іти з дівчинкою шукати її маму. Тільки-от втримати це шило виявилось непросто. Коли Віра знудилася, побігла до коридору, а поки Марина опам'яталася і рушила за нею, її слід зник.

— Віро! Ти де? Ми ж не граємось у хованки.

Її ніхто не наймав нянькою, однак совість не дозволяла покинути дитину саму бігати шабашем. Марина походила поверхом, аж тут відчула морозець на шкірі. Повільно обернулася. З-за рогу вийшла Віра.

— Куди ти втекла?

Дівчинка зупинилася і серйозно глянула на неї.

— Я не тікала.

Щось із нею було не так. Ні краплі жвавості — лише похмурі очі і скутість. Зовні вона нічим не відрізнялася від дитини, яка щойно захоплено говорила про все на світі, проте від неї віяло моторошністю.

— Куди ж ти йдеш?

— Не ваша справа.

«Чи існують, — подумала Марина, — істоти, які прикидаються людьми? Безперечно — уся вища нечисть вміє змінювати подобу».

— Я можу якось допомогти?

Краще бути ввічливою.

Їй не встигли відповісти — на сходах другого поверху почулися кроки. Спустилася відьма років тридцяти, Христина, здається, а за нею — Ганна Білобока.

— Ти тут! — вигукнула Христина.

— Ні, — коротко заперечила дівчинка. — Ви знову помилились.

— Марино, ви не бачили Віру? — Білобока повела очима за її поглядом і пояснила: — Це Ліна, її сестра.

Не нечисть, на щастя. Дихати враз стало вільніше.

— Віра приходила до мене в бібліотеку, а потім їй стало нудно. Я не встигла її спинити.

— Буває, — промовила Ліна. — Ходімо, — покликала вона Христину за собою.

Коли вони відійшли, Марина засміялась.

— Я вже перелякалась. Не зрозуміла, що вони близнючки.

— Ліна на рік старша, — відповіла Білобока. — Іванна Михайлівна потурає Вірі й дозволяє їм вдягатися однаково, тому не дивно, що виникає плутанина.

Дівчатка Ісаєвички, виходить. Старша така дивна, не схожа на дітей її віку. Пригадалося, що Войцеховська колись у розмові переказувала плітку, ніби діти пані глави — від аспіда. Скільки правди в ній?

— Віра вам не дошкуляла? Вона дуже непосидюча.

— Як будь-яка восьмирічка. Нічого страшного. Усі ми маємо вміти ладнати з дітьми.

Між густими бровами Ганни Іванівни залягла глибока складка.

— Це бажано, — відсторонено сказала вона. — Не в усіх виходить.

— Вони смішні, щирі. Я люблю дивитися, як мої підопічні в Пласті ростуть, змінюють погляди, дорослішають.

Марина хотіла далі повести про юначок, а потім зрозуміла, до чого була репліка жінки. Прикусила язик.

— Радію, — промовила Білобока, — що вам ціна нашої магії по плечу.

Подейкували, що віддати учениці частку сили — смерть для відьми. Ініціація наступниці сильно впливала на маніфестацію дару. Магія не зникала повністю, але ставала зовсім кволою. Однак це була лише одна з умов Того боку. Інша — передати дар дітям.

— Я ніколи не задумувалася, — Марина поволі перебирала пальці правої руки лівою, — що вона може бути несправедливою.

— Не дивно, — Ганна Іванівна говорила байдуже, ніби для неї ця тема була не новою. — Жінкам властиво народжувати. Це природно.

— Існують інші способи, правда ж?

Коли вони помирали бездітними, то сподівалися, що посестри упокоять їхні душі. Вона ніколи не цікавилася, як саме це відбувається.

— Відьми навчилися ритуалів, які рвуть зв'язок із Тим боком, але ніхто не любить ризикувати. Дехто обирає народжувати навіть небажаних дітей. І псує їм життя.

— Мені здається, це занадто чорно-біле твердження, — Марина шкодувала, що цією розмовою засмутила Ганну Іванівну. — Можна не бажати материнства, а проте подарувати світові нову чудову людину.

Білобока похитала головою і журливо всміхнулася у відповідь, а потім торкнулася плеча Марини, ніби намагалась підбадьорити. Її чи себе — неясно.

— Ви маєте рацію. Можливо, не дарма Той бік ставить відьмам такі умови.

Їхній філософський настрій збила Віра. Цього разу це була точно вона: дівчинка, розкинувши руки, вибігла їм назустріч і заливисто сміялась, а за нею звичайним кроком йшли Ліна з жінкою.

— Я швидша за тебе.

— Це тому, що ми навмисне тримаємо меншу швидкість, — промовила старша без натяку на жарт.

Марині здалось, що вона вперше побачила, як Ганна Білобока закриває очі:

— Дитячий садок, а не шабаш.

Розділ 32

Над прірвою на підборах

Данило став спонсором несподіванок двічі за один день. Спершу він подзвонив і розповів, що годинник, подарунок Лани, просто тріснув, коли він востаннє підлив Меркуцію. Це був знак: більше з нього не витягнеш почуття для нової дози відворотного зілля — почуттів більше немає.

Другий дзвінок застав її пізно ввечері:

— Хочеш піти на благодійний захід?

— Твій гурток організовує?

— Не з Пласту. Світське пафосне збіговисько. Ти розповідала, що у вас зірвалась угода з потенційними інвесторами для того замку під Києвом. Там будуть люди, зацікавлені культурною сферою. Не можу нічого обіцяти, чесно. Ідеться про великі суми й великі ризики, але чому б не спробувати для початку налагодити з кимось контакт? І, якщо вже цілком чесно, я хотів би, щоб хтось знайомий був поруч.

— Ти хочеш, щоб я пішла як «плюс один»?

— Плюс два. Домовлюся відразу за вас із Женею. Яюсь негарно буде, якщо я тебе без твого хлопця поведу танцювати у вечірній сукні.

— Організатори — твої знайомі?

— Можна й так сказати.

— Тебе це не обтяжить? — уточнила вона.

— Чому це?

Марина не бачила, але чітко уявила, як зараз його темні брови злетіли від щирого здивування.

— Просити когось про послугу, шукати нам запрошення. Це ж не на екскурсію в музей піти.

У Данила вирвався смішок:

— Повір, іноді екскурсії — це важче. Я тобі не розказував, як я з юнаками ходив у музей історії туалету? Нагадай потім, бо довга розповідь. Якщо коротко, ми тепер там персони нон грата. Повертаючись до благодійного вечора: ні, мені не важко. Одна з організаторок мене народила.

Ця коротка розмова запустила спіраль хаотичних приготувань. Марина почувалася Попелюшкою, яку збирають на бал, тільки замість феї-хрещеної в неї були Оріся з Елізою, половина її Пластового куреня і сусідка Нонна Аристархівна.

Спершу їй шукали сукню. З позичанням виникли проблеми — через Маринин зріст усі максі перетворювались на міді. За пів дня пошуків знайшлась підходя — в сестри братової дівчини однієї зі «Степових відьом».

Нонна Аристархівна, з її балетним минулим, виявилась майстринею не лише театральних, а й вечірніх макіяжів. На укладці теж вдалося заощадити: за плойку взялася Еліза. Ціною стало лише трохи обпечене вухо, але тільки через те, що збоку бігала Оріся й розповідала головній перукарці, як у них вдома кукурікають під столом на Різдво.

В одну мить, уже перед самим виходом, Марину здолав приступ сентиментальності.

На ній була довга смарагдова атласна сукня з вузькими манжетами, коміром-бантом, який зав'язувався ззаду, і неглибоким вирізом до середини спини. На вухах — великі акцентні сережки. Локони вкладені голлівудською хвилею. Вона ніколи не бачила себе такою дорослою й елегантною. Здавалося, втілювався образ-мрія зі школи.

На випускному Марина була в жахливій рожевій сукні, розшитій камінцями. Під час пошуків вона втомилася від того, що мама критикувала ціни і присікалась до всього, намагаючись вибити знижку, тож погодилась на перший-ліпший варіант. Потім шкодувала, але ніхто їй іншої сукні купувати не збирався.

Виводили її до таксі дружнім жіночим колективом. Нонна Аристархівна розповідала іншим сусідкам, хто це така і куди їде, а Оріся витирала уявні сльози й махала вслід білою футболкою замість хусточки.

— Отак вони виростають, — увійшла в роль, — покидають рідне гніздечко. Лишається тільки самотньо чекати біля віконечка, коли ж про тебе нарешті згадають і знову відвідають...

— Ти ж зібралася до Світича їхати, — сказала Еліза.

— Тихо, — Оріся її штурхнула, — не пали контору. До того ж це у справах.

— Аквалангістських?..

З машини вийшов Женя. На ньому був звичайний чорний костюм і біла сорочка, але акцентна смарагдова хустинка в кишені піджака ідеально відповідала відтінку сукні Марини.

— Не знав, що мені робити на благодійному вечорі, але тепер бачу: не відводитиму очей від тебе.

Він нахилився й торкнувся губами її щоки.

— Ти теж маєш чудовий вигляд.

— Це? — хлопець поглянув на себе, ніби досі не бачив, у що вдягнений. — Перше, що випало з шафи.

Вони помахали дівчатам, які саме злегка гиркались, і сіли в салон.

— Що там за суперечка?

— Еліза намагається дізнатися, для чого Орісі акваланг.

— І для чого?

— Ми від неї понад тиждень не можемо домогтися відповіді. Каже, що це великий задум, і не хоче, щоб ми наврочили.

— Ой, можна подумати, ви якісь відьми, — засміявся хлопець, зиркаючи на мовчазного таксиста.

Данило їх зустрів у готелі, де проходив захід. На відміну від Жені, який у новому образі залишився собою, у Данила наче змінився характер. Не було легкої гарячкості й відкритості. Перед ними стояв стриманий і холодний молодий чоловік. Схожа зміна була й раніше — на відкритті магазину.

— Якщо позіхатиму, ставайте мені на ногу, — попросив він, а на обличчі тримав напівусмішку.

Марина звикла до його щирості на Пластових заходах і в особистому спілкуванні. Особливі умови диктували вдавану ввічливість.

Але вона не поділяла його почуттів. Їй подобалося перебувати в залі з розкішно вбраними людьми.

Дорогою до готелю її долало почуття, що всі відразу впізнають у ній самозванку, бідну студентку в чужому одязі. Воно швидко розчинилось, як Орисин ентузіазм до навчання на першому курсі. Стукіт підборів і шурхіт туфель узірчастою плиткою заглушували шепіт розмов. Світло люстр відбивалося в прикрасах, танцювало на стінках тонких келихів. Навіть сутінкова похмурість виставлених картин не затьмарювала довколишнього лоску.

— Марино, Женю, — Данило підійшов до них під руку із жінкою років сорока п'яти, — познайомтеся: це Лідія Рафальська. Одна з організаторів і, так уже склались обставини, моя мати.

Вона була мало схожою на сина: шкіра світліша, волосся мідно-каштанове, а не чорне, риси тонші.

Пані Лідія привітала їх стриманим кивком, оглянула залу й запитала:

— Як вам картини?

Її гострий погляд був спрямований виключно на Марину.

— У Марка Іваничука унікальний стиль, проте... не мій.

— Невже? — повела бровою жінка.

За її спиною, нашорошившись, завмер Данило. Марина пошкодувала, що перед відвідинами встигла пошукати інформацію про художника, але не поцікавилася, як краще поводитися з його матір'ю.

— Він наганяє на мене тугу. Навіть від пейзажу зі сходом сонця мені віє довгими зимовими вечорами.

Вона винуватила в цьому враженні його техніку — переплетення тонких ліній тиснуло на сприйняття, перенапружувало.

— За нього добре платять.

— За Рембрандта теж, — повела плечем Марина.

— Ви високо цінуєте свою думку, зневажаючи Рембрандта, — губи пані Лідії скривились, а голос став крижаним.

— Мистецтво суб'єктивне і досить різноманітне, щоб вибирати улюбленців.

Серцебиття пришвидшилося. Марина боялася, що не витримає подальшої ваги запитань, однак Рафальська тільки цокнула язиком:

— Гарного вечора, — і пішла до інших гостей.

Враз на талію лягла тепла Женіна долоня. Він погладжував її спину, заспокоював прилив дрібного тремтіння.

— Мені варто було мовчати? — озирнулася на Данила.

Він зітхнув, потираючи перенісся:

— У цю гру не виграєш, це моя мама. Вона не стала з тобою сперечатися, вважай — нічия. Могло бути гірше.

— Дякую, мені відразу полегшало.

— Принаймні ми досі всередині, це гарний знак.

— Ти маєш на увазі мене й Женю? Вона не виставила б тебе.

Данило лише відвів очі, прокашлявся і швидко вказав на чоловіка, який щойно ввійшов усередину.

— Це друг сім'ї. Ходімо, я привітаюсь. Він теж пластун, — додав на ходу, наче це мало заспокоїти.

На диво, так і сталося: розмова з паном Савариним виявилася приємною. Чоловік не торкався робочих питань, не цікавився, наскільки контroversійні погляди в неї на представлені полотна, а жваво переповідав спогади зі своєї молодості. Він народився в Канаді, де й долучився до скаутського руху. Саме він надихнув Данила на пластування.

Потягнулася вервечка інших знайомств. Усі ці нові люди, з їхніми бізнесами й міжнародними перельотами, навряд чи потребували її контактів, але Марина увійшла в азарт. Вона жонглювала формулюваннями — так, вчиться на фінансистку, думає про стажування за кордоном; так, батьки мають власну справу, планують розширюватися — і змовчувала про те, що могло здатися непривабливим. Якщо говорити про маленький бізнес з навмисними акцентами, це сприймуть за кокетливе применшення. Нікому не потрібно знати, що мама з татом радше вдаляться, аніж витратять гроші на дорогий годинник або пристойний костюм від кравця.

Вона почувалася агенткою під прикриттям.

Усе минало чудово, доки на зворотній дорозі з вбиральні Марина не зустрілася з матір'ю Данила. Поруч стояли ще двоє чоловіків: незнайомий пан і сам винуватець зібрання, Марко Іваничук.

— Марино, — з акулячою посмішкою промовила Рафальська, — якраз хотіла розповісти панові Марку, які цікаві у вас погляди на його творчість.

Художник повернувся до дівчини: на його худому зморшкуватому обличчі блукала розсіяна очікувальна усмішка. Не хотілося ранили старого: чи ж йому мало було переслідувань КДБ за молодості?

— Сподіваюсь, я не ображу вас аналогіями? — обережно почала вона.

— Залежить від того, що ви хочете сказати, — його голос зберігав молодечий запал.

— Я порівнювала емоційний відгук від ваших картин із тим, які почуття в мене викликали полотна Рембрандта. Звісно, у вас різні стилі й різна тематика, я читала про вашу унікальну техніку, але ось це внутрішнє світіння однаково нагнітає на мене... — Марина замовкла і на мить ковзнула очима на Рафальську, добираючи слово, — ...меланхолію.

— Ви бачили наживо Рембрандта?

З глибини свідомості виліз образ Орісі, який намагався спонукати до жартів про розкопування могил, але вона притлумила його.

— Не пощастило, на жаль.

— Майстер світлотіні. Порівняння з ним... не найгірше, — задумливо промовив художник. — Що ж, панянку, можливо, вам пощастить упіймати на аукціоні одне з полотен.

Здавалося, Рафальська заледве стримувала наступну гостру репліку.

— Не впевнена, чи зможу долучитися до конкуренції, однак щиро вболіваю за відповідну винагороду вашої творчості, — ухильно відповіла Марина.

— Не маємо права красти вас у вашого кавалера.

Пані Лідія дала зрозуміти, що насолодилася сценою і відпускає головну забавку.

Данило потім перепрошував за неї, тричі. Марині було добре знайоме відчуття сорому за батьків. Вона намагалася його переконати, що поведінка матері ніяк не змінить її думки про нього.

Відгрімилі захмарні суми аукціону, вечір плавно потік до завершення. Музиканти виводили повільну мелодію, під яку кружляли пари. Женя простягнув руку і повів її до танцю.

— Вибач, що затягнула тебе сюди.

— М-м-м? — він відвів голову, щоб глянути їй в очі.

— Ти нудився.

— Воно того вартувало.

— Навряд чи. Я науявляла, як заявлюся і світською бесідою вражу присутніх, а потім інвестори вишикуються в рядочок. Правильно Данило казав не будувати очікувань.

— Ти, — його рука міцніше притиснула за талію. — Ти була варта всіх цих порожніх розмов.

Їхній ритм збився з мелодії, рухи перетворилися на майже непомітне тупцювання на місці. Женя втомлено усміхався. Від його виразу думки про змучені туфлями ноги враз вилетіли з голови. Не існувало ні зали, ні людей довкола.

— Наскільки скандально буде, якщо я тебе зараз поцілую?

— Завтра розтрублять на перших шпальтах, — відповіла вона. — Я ж головна зірка вечора.

— Чудово. Нехай усі знають, яка ти чарівна, — він невагомо торкнувся губ, — красива, — ще раз, — неземна, — і ще раз. — Я хотів красти всі твої усмішки, призначені не мені. Зціловувати їх і бачити знову й знову.

Вони нарешті зупинилися. Марина подалася вперед, ловлячи його поцілунок. Гаряча хвиля прилинула до обличчя, але дівчина не дала сором'язливості взяти гору. Цей момент був не про людей, які могли витріщатися. Вона стояла до них спиною — значить, їх тут не було. Тільки Женя, його блиск в очах і гаряче дихання на шкірі.

— Не хочу відпускати тебе від себе всю ніч. Усе життя.

Її спина під його долонями мимоволі напружилася.

— Я кажу образно, — він відразу вловив зміну настрою.

— Цей вечір міг стати... особливим.

Романтика, танці під повільну музику і красиві наряди. Чого ще бажати?

— Ти втомлена. Я втомлений, — Женя обережно змусив поглянути йому у вічі: — Я щойно сказав, що хочу провести з тобою все життя, пам'ятаєш? Нам вистачить часу на кохання. Я чекатиму тебе, скільки знадобиться.

Розділ 33

Зникла наречена, весільний репертуар і ворожба

До весілля залишалося менш ніж три тижні, а вони загубили наречену. Це становило певну проблему.

— Марино, Мариночко, сонечко моє ненаглядне, не переживай. Я знаю чаклунку з Рівного, яка може замаскувати мене під неї, ніхто не дізнається, що то насправді я.

— І Ілля?

Орися вперла руки в боки і, похитуючись чи то в такт музиці, чи то — коктейлю у своєму кровотоку, промовила:

— Пф-ф-ф... Я акторка. В ду́ші.

— Не в душі?

— В душі я трактор ЮМЗ.

— Чого?

— Не знаю, — Орися широко розвела руками і зачепила хлопця, який проходив повз, а потім тицьнула йому середнього пальця у відповідь на бурчання. Усе це відбувалось, поки вона вела далі: — У тата такий. Я з причепа впала, коли ми гній бабі на поле возили.

Музика була занадто гучна, людей — забагато, а освітлення, навпаки, замало. Ритм бемкав усередині голови.

Вони з Орисею прочесали натовп, тримаючись за руки, як дошкільнята, щоб не загубити одна одну, і тепер відійшли трохи вбік. Марина повільно кліпала — від алкоголю її хилило в сон. Потерла очі, глянула на сліди чорної туші, які залишилися на пальцях, й уточнила:

— Можна вважати це дівич-вечором, якщо нареченої немає?

— Сто відсотків. Починали ж ми з нею.

Ідея потусити прийшла спонтанно за сніданком, коли зненацька всі усвідомили, що через три дні Марина їде в табір на півтора тижня. Нічого особливого не придумували: вирішили потанцювати, трохи випити і повернутись додому. На другому етапі все пішло не за планом. Еліза пішла у вбиральню, і відтоді минуло вже понад сорок хвилин.

— Можливо, вона вирішила піти до Іллі?

— І забула про нас? — Орися ображено склала руки на грудях. — Ти мені казала, що я незабутня. Думаєш, мене можна просто взяти й забути? — вона шморгнула носом, а її губи затремтіли.

— Т-с-с, тихо. Хочеш, я тебе заспокою і притисну до грудей?

— Хочу. До чиїх? — голос пожвавішав. — Нічого проти того чорнявого за стійкою не маю.

У гуркоті музики думалось важко, а Орися примудрялася озиратися в пошуках Елізи, підморгувати бармену і пританцьовувати.

— Ходімо на вулицю, — повернулась до важливішої теми Марина. — Подзвоню. Може, вона справді до Іллі пішла?

— Я залишусь тут. Патрулюватиму ситуацію.

— Ситуацію чи брюнета?

— У мене два ока. Одне на вас, друге на шинквас.

Після трьох запевнень, що Орися точно не рушить з того місця, на якому зараз стоїть, Марина вийшла з бару і набрала Женю.

— Ілля в тебе?

— Угу.

— Сам?

— Зі мною. З ким іще? Щось сталось?

Вона зависла. Як правильно сформулювати, що вони профукали наречену?

— Ви де? — повернув він її з роздумів. — Вас забрати?

— Розумієш, просто Еліза...

У ході розмови Марина почала ходити туди-сюди. Дійшла до рогу будинку, машинально підняла погляд собі з-під ніг і завмерла.

— Хвилювалася, чи ви поїли, — ляпнула перше, що спало на думку.

— Варили картоплю, — сконфужено сказав Женя.

— Чудово! Потім набереу.

Вона клацнула на відбій, не дослухавши його відповіді, і поспішила в провулок біля бару.

Під яскравим світлом ліхтаря стояли дві дівчини: руда стискала в пальцях сигарету і зі сльозами щось розповідала, а коротко стрижена брюнетка з фігурою богині плодючості щось белькотіла у відповідь. Естонською.

— Ми тебе скрізь шукаємо!

Руда замовкла, хлипнула і зробила затяжку. Еліза втерла одну сльозинку і заговорила:

— Уявляєш, цей vārdjas¹⁴ назвав її негарною! Негарною! — підвищила тон. — Може, наворожимо йому сліпоту?

У того, хто таке сказав, мав би відразу відсохнути язык. Розпущене волосся дівчини приковувало погляд — неймовірного мідного відтінку, як у «Діви Святого Грааля» Россетті. Навіть її блузка кольором нагадувала ту, що на картині.

Марина не встигла сформулювати це в притомні слова підтримки, бо руда заговорила далі, продовжуючи свою тираду:

— І через усе це мене завтра завалять на захисті диплома. Його татко завжди мене ненавидів! Я зубрила опір матеріалів ночами. Заради чого? Плюс перездача, мінус хлопець.

— Усе буде добре, — Марина сперлася рукою на стіну поруч; тіло їй подякувало. — Ти ж розбираєшся в темі?

— Кому яке діло? Мене кинув синочок завкафедри. У списку на розстріл я була записана олівцем, а тепер — ручкою. Правду казала Іра: не треба було вішатися на нього.

Невимовний сум дівчини поширювався довкола і проникав у голову.

— Якщо завкафедри не буде на захисті, ти не хвилюватимешся?

— Ха! Зараза заразу чує і не бере. Він ні разу не хворів, не пропускав жодного заходу.

Марина подивилась на Елізу:

— Ми можемо зарадити?

Якщо їм дана сила, то хіба не для таких моментів? Ніхто не курить у сльозах під баром за день до захисту диплома без серйозної причини. Потрібна допомога.

Еліза відштовхнулася від стіни, підійшла до Марини, обійняла її однією рукою за стан і втомлено поклала голову на плече.

— Завжди знала, що ти ця... сіра...

— Миша?

— Кардиналка.

— Такої посади не існує. Кардинали — чоловіки.

— Ой, — зі зневагою протягнула Еліза, — тепер існує. Я так сказала. Яно, — звернулась вона до дівчини. — Їдеш з нами. Ми тобі допоможемо. Ми відьми.

Яна ні на мить не показала здивування. Вона серйозно кивнула, погасила недопалок і кинула його в смітник.

— Почекайте, — сказала Марина, коли вони вже збирались рушати, — ми щось забули.

Це усвідомлення чухало їй мозок, але в такому місці, що не дістатися. Вона пам'ятала: якусь річ треба згадати. Тільки от яку?

Еліза поляскала себе по стегнах, ніби намагалась знайти в червоній шифоновій сукні кишені.

— Мій телефон!

— У мене.

Марина попорпалась у своїй сумочці: її телефон, Елізин, обидві пари ключів, гігієнічна помада, серветки, штопор, паспорт, гаманець, жуйка. Усе на місці.

— Ніби більше нічого ми не мали?

— Хм, я могла... — Еліза в задумі помацала себе за бюст. — Ні, сюди теж нічого не ховала.

Вони відійшли далі, бо з бару вивалилась галаслива компанія і зайняла половину провулка. Нічого не пригадали, тому перемкнулись на обговорення, чи варто замовляти таксі.

Лише коли неподалік припаркувалась машина, а з неї вилізла знайома довгов'яза фігура і пошкутильгала до них, спираючись на милицію, Марину осяяло.

— Трактор ЮМЗ... — сказала вона.

— Ля, ви, канешно, нарезались, — прокоментував Світич. — Маруська, від тебе не ждав. Ти ж у нас принцеска. Які трактори?

— Ти що тут забув? — наїжачилась Еліза.

— Найшлась пропажа. Получаєцця, тебе не вкрали? І нашо я їхав? — він поглянув на Яну, примруживши очі, обвів її з голови до ніг, а потім тикнув пальцем: — Ти ж не Риська?

— Вона в барі, — відповіла Марина.

Запізніле усвідомлення на обличчі Елізи проступало повільно, пробираючись крізь роздратування і сп'яніння. Можна було залишитися на мить довше і прокоментувати його, але Марина обрала шлях менших жертв: привести Орісю і змусити її розбиратися зі Світичем.

Орися, як і обіцяла, залишилась на тому самому місці. Майже. Зараз вона напівлежала на барній стійці, вклавши на неї своє декольте, а чорнявий бармен усміхався до неї так, наче будь-якої миті чекав пропозиції кинути зміну і піти в підсобку.

Марина підчепила її за лікоть і потягнула до виходу.

— Набери мене, як звільнишся, — крикнула Орися бармену крізь натовп. — Ай! Комуś погано? Чого ти взбісилась?

— Ще ні, але скоро буде. Що ти сказала Світичу?

Вони вийшли на вулицю, і Орися примружилася.

— Там так гучно, я аж нічого не бачу. Написала, що Еліза пропала, може, то пергачі, — вона протерла очі, розмазавши туш, і нарешті побачила трійцю віддалік. — О! Ми вже збираємось додомцю чи як? Не будемо більше тусити?

— Нам треба прибрати одного завідувача кафедри, — Еліза кивнула на Яну.

— Запит зрозуміла, прийняла.

Світич однією рукою впирався в милицю, а другою — в бік і дивився на них з терплячістю фармацевта, який консьультує глухуватого діда перед чергою з двадцяти людей.

— Баби, ви охреніли?

— Так, — кивнула Орися. — Наступне запитання?

— Я думав, вас тут убивають, як мінімум. Нада було предупредити, що ви нализались.

— Нам ще є куди лизати.

Світич дивився їй просто в очі, не кліпаючи:

— Я знаю.

— Можна ваші шлюбні ігри на потім переставити? У нас тут, — Еліза обома руками потрясла ошелешену Яну, — питання диплома горить.

Орися накручувала каштановий локон на палець. Це могло б мати звабливий вигляд, якби вона паралельно не намагалася поправити ремінець на босоніжці.

— Підвезеш?

— У мене на лбу написано «Бесплатне таксі»?

Вона нахилилася вперед і зафіксувала погляд на його лобі, наче намагалася прочитати там дрібний шрифт.

— О, бачу, бачу! Там пише «Поспору з друзями на те, чи зможу переспати з дівчиною, а ще буду обманювати її, щоб допомагала шукати важливий артефакт».

— Іди ти в сраку!

— У твою? — Оріся підморгнула.

— Ти мені відімстила групою інвалідності! Тобі мало?

Він розвернувся і пошкутильгав через дорогу до своєї машини. Хоч минув більш як рік, рана від зубрового рога його досі турбувала. Цікаво, це через те, що її було завдано артефактом, чи просто Оріся невдало прицілилась? Іноді він спокійно справлявся без допоміжних засобів, але зараз чомусь знову повернувся не просто до ціпка, а до милиці.

Учотирьох вони мовчки спостерігали за його рваними кроками. Нарешті Світич відчинив водійські дверцята, пару секунд постояв, а тоді підвів голову і гукнув:

— Чого стали, як засватані? Бистро сюда. Тіки їхати зі стуленими писками. Договорились?

Оріся сіла на переднє. Між Елізою і Яною простягалася милиця, яку дивом удалося втиснути в салон, не відбивши нікому голови. Марина зайняла місце справа.

Перші п'ять хвилин панувала тиша. Потім Оріся несміливо запитала, чи не можна ввімкнути музику. Після ще однієї хвилини тиші вона почала мугикати. Незабаром із нерозбірливого наспівування пробилися слова «Пісні про рушник».

— І рушник вишиваний на щастя, на долю дала. Я візьму той рушник...

Марина не надто хотіла співати, але Оріся перескочила з кінця першого куплету відразу на третій. Крім того, її веселило те, як нервово сіпалось око у Світича.

— Хай на ньому цвіте... — втрутилась вона.

Орисі знадобилась мілісекунда, щоб підхопити:

— ... росяниста доріжка...

Дуетом вони довели пісню до кінця. Еліза з Яною просто похитувались у ритм і трималися за милицю, як за поручень в автобусі.

— Всьо, довольна?

— У нас дівич-вечір.

— Я бачу по тому, як у мене стьокла позапотівали, — Світич на мить перевів погляд з дороги на осяяне наміром Орисине лице. — Не, умоляю...

— Горіла сосна, палала...

Приблизно на п'ятій пісні весільного репертуару — завдяки Пластовим співам Марина добре вивчила всі слова й підказувала — вони доїхали до пункту призначення.

— Уматуйте, алкашки.

Орися повисла в нього на руці. Світича перекосило від болю, коли він сильніше наступив на праву ногу.

— Ти такий добрий став. Як тобі відплатити за послуги водія?

— Я на трезву голову з тобою п'яною не сплю.

— Там у мене в шафці, тільки дівчатам не кажи, є бабина спиртова настоянка.

Марина обережно перечепила Орисині руки собі на лікоть:

— Кицю, нам потрібно Яні допомогти.

— Добре! Чого ми чекаємо? — І через пару секунд, коли вони всі рушили в під'їзд, запитала: — Хто така Яна?

По під'їзду валандались хвилин десять. На сходах між другим і третім поверхами Яна почала вводити Орісю в курс своїх проблем.

— Я ж для нього все робила, — на її очах знову забриніли сльози. — Ми ходили в ці дурнуваті ресторани, які йому подобаються. Навіть кинула курити. І цього все одно недостатньо для професорського синка?!

— Ти — скарб, — Оріся полізла обійматися.

— Я стільки зусиль докладала! Невже мене не можна полюбити за це?

— І він ніц не робив?

— Тільки приймав, ніби так має бути.

З-за дверей з'явилася жіночка і накричала на них за те, що вони побудили їй дітей. Це додало сил дійти до квартири.

Яна забралася на диван і, підсунувши до себе коліна, поклала на них голову. Марина сіла поруч, обережно прибрала розсипане волосся вбік і погладжувала їй спину. Оріся вдягнула під коротеньке плаття спортивні штани і набула вишуканої пози галицького гопника на бильці.

Еліза вперлася поглядом у шафу навпроти них усіх. Чорнокоса, чорноброва, з дещо божевільним вогнем в очах і пекельною рішучістю на обличчі — вона як ніколи нагадувала образ фольклорної відьми. Її повні губи витягнулися в хитру посмішку:

— Тож яку біду ти хочеш для професора?

Яна не вірила, що вони справжні відьми, але їхній ентузіазм був значно більшим за її сумніви.

За чари взялася Еліза, хоч до Того боку потягнулися всі три.

Марина досі звикала до нового фамільяра і радше тримала руку на пульсі події, аніж по-справжньому вдавалась до магії. Їй подобалося відчуття єдності й сили, викликане їхнім відьомським колом. Була в ньому могутність, якої ніколи не досягнути самотужки.

Оріся притихла, та присутність її дару було ні з чим не сплутати. Він завжди заповнював собою простір, а зараз, коли відчуття були особливо загострені, викликав приступ легкої клаустрофобії.

Відьми не бачили дій одна одної, але Марина могла уявити, як Еліза налаштовується на образ у пам'яті Яни, а потім перебирає нитки причин і наслідків, намагається зв'язати

теперішнє з майбутнім. Її пальці навіть рухалися так, мовби бігали струнами музичного інструмента.

У її долонях активізувалась Люда. Довелося зімкнути їх сильніше. Перед очима заблимали картинки: коротші, ніж зазвичай, схожі на живі портрети з дитячого фільму про чарівників, а не на повноцінні видіння. І з них все одно вдалося вхопити суть — велика аудиторія, кілька знервованих хлопців-студентів і Яна, серйозні викладачі. Марина не знала, який на вигляд той завкафедри, але від побаченого не відчувалось загрози. Її видіння стосувалося застрашнього засідання. Його можливого, зміненого варіанта.

Коли Еліза завершила, залишилась невелика проблема. Перш ніж хтось устиг заперечити, Оріся вже телефонувала за порадою:

— Алло, ба? Ніхто не відкида копита. А, най би я відкинула? Чого ти волаєш, усього... Йой, на першу вже. Ба, ти все одно ся підняла. Скажи, як можна швиденько протверезити людину? Та не мене!

З трубки десь хвилину долинали гучні крики.

— Добре-добре, най він мене трафить. Піду в сраку, в саму дзюрку. Угу. Угу. Дзенькую тобі бардзо.

Вона розвернулася до Яни так різко, що та аж втиснулася в спинку дивана.

— Ми не маємо часу готувати зілля, тому я заберу твоє ранкове похмілля на себе. Будеш мені винна пляшку. Три штуки. І «Мак-меню».

За Марининим наполегливим довбанням усі змили макіяж, а потім налаштували будильники. Поки вони намагались розминутися у ванній, Яна вже задрімала на дивані. Оріся зловісно посміялася, що зраджує Марину просто в неї на очах, і вляглася поруч.

Еліза переодягалася до сну.

— Мені завжди було цікаво, — сказала Марина, сидючи на краю ліжка, — на кого ти перекидаєшся?

Колись, ще на початку їхнього знайомства, про це вже запитувала Орися, але тоді Еліза віджартувалася. Відьми поважали приватність чужих перетворень. Це вміння, яке важко давалось, і дехто вибирав забути про свою тваринну іпостась, ніби її не існує. Марину воно захоплювало як свідчення, що їм вистачало сил і не потрібно покладатися на фамільяра.

Еліза скуйовдила своє чорне волосся так, що воно лягло краще, ніж коли його кілька годин тому вкладали феном. Розім'яла руки, стоячи посередині кімнати, і сказала:

— Давно я цього не робила.

Марина не встигла зробити комплімент, бо вже за секунду тіло Елізи скрутило, деформувало, стиснуло.

Випиті коктейлі попросилися назад. Марина не піддалася. Перетворення тривало недовго. Вона не встигла зорієнтуватися, як у повітря знялася...

— Сорока-білобока.

Яка іронія.

Пташка пурхнула кімнатою. Траєкторія її польоту була трохи нерівною.

— Яка ти маленька. І гарнюня. Тепер лягаймо?

Еліза вмостилася на столі і, напевно, збиралася переночувати в такому вигляді. Хто така Марина, щоб засуджувати її свідомий нетверезий вибір?

Зранку замість будильника квартирою пронеслося гучне «курва мать». Марина ледве розліпила очі. У дверях спальні з'явилося те, що нагадувало пережоване перекотиполе в людській подобі, у простонародді знане як Орися Чубик.

— Курва мать, — повторила вона. — Марино, чого ти Білосніжка, а я посвітліла?

У ногах на ліжку важко крутила головою сорока. Неясно, чи існували експерти з пташиного похмілля, але це, без сумніву, було воно.

— Ми мене фарбували?

Марина спробувала сфокусуватися. Орисине волосся, учора — каштанове, сьогодні — світло-русяве. Спогадів про фарбування чи принаймні розмов про нього мозок не знаходив.

Ця загадка залишилася нерозгаданою навіки.

Розділ 34

Меркуцію буде жити

До поїздки залишилось кількадесят годин. Марині здавалось, що її нерви хтось під'єднав до джерела напруги й забув розповісти, як вимкнутися. Торік вона вже брала участь у таборах — у міжкурінному, а також у крайовому таборі від «Степових відьом». Цього року в ролі комендантки їхала вперше.

Думками вона постійно поверталася до списків речей, телефон періодично дзеленькав, а концентрація уваги вмирала.

Подзвонив Данило:

— Ти просила нагадати про кактус.

Марина швиденько перебрала в голові, за чим може стояти ця кодова назва.

— Підкажи, для чого нам кактуси на таборі?

— Мій Меркуцію.

Вона пошкодувала, що не зайнялася ним раніше, наприклад, перед дівич-вечором. Від спогаду аж голова заболіла...

Кактус відслужив своє. Треба було переконатися, що небажані почуття не повернуться. Та оскільки замість того, щоб усохнути, Меркуцію розрісся, просто викидати його на сміття було шкода.

— Висади на Тому боці, — порадила бібліотекарка Яніна, вислухавши проблему. — Подаруй. Людські емоції, віддані

доброю волею, — сильна річ. Можливо, Той бік потім колись буде добрішим до тебе.

Навряд у Того боку були почуття. Про нього говорили з повагою, але ні відьми, ні чаклуни не знали, що воно таке. Зворот світу. Джерело магії. Той бік. Невблаганна сила, для якої єдиний закон — договір.

Інших варіантів у неї все одно не було, тому вона поїхала додому, до Людочки. Туди ж Данило підвіз кактус.

— Мене вже не треба?

— Можеш їхати. Мені все одно не вистачить сил узяти тебе туди, куди я збираюсь.

Данило намагався приховати сум, але в нього погано виходило. Цікаво, причина його журби — те, що вазон виріс буквально на його почуттях, чи те, що він прив'язався до рослини через самотність?

Люди прикипали душею до неживих речей. Тітка до самої смерті дбала про свої фіалки, говорила з ними. Сусідка у Броварах носилася з томиком поезій Симоненка, подарунком спочилого чоловіка. Для когось — дрібниці, для когось — скарби.

Марина сховала долоню Данила у своїх руках, потисла її:

— Я подбаю про нього.

— Довіряю тобі дитя своєї пристрасті.

— Тобі потрібно було ставати поетом.

— Якщо бізнес прогорить, обов'язково про це подумаю. Проте сподіваюся, що не доведеться. Якщо одна відьма-фінансистка погодиться працювати на мене, залишу вірші для дозвілля.

Він пішов, не оглядаючись, удаючи, ніби не розчулений. Марина залишилася сама.

Орися знову полетіла кудись зі Світичем. Еліза поїхала з Іллею у Фастів, але перед тим дала урочисту клятву: якщо в гості знову випадково забреде Ірочка, то шанси, що наречений негайно осиротіє, майже стовідсоткові. Ганна Білобока, за

словами Яніни, разом з Ісаєвичкою сьогодні мала зустріч із потенційними інвесторами щодо палацу.

Марині було трохи лячно — з команди підтримки в неї залишилась лише хом'ячиха.

— Це нескладно, Людочко, — промовила вона. — Спочатку ми підемо на Межу, а з неї — на Той бік. Не бійся, я з тобою.

Свою заспокійливу функцію Людовіка Друга виконувала з усіх сил. Дозволяла Марині відволікатися на її неспокійне шурхання в долонях, а не на власні переживання.

Для переходу, як завжди, потрібна була кров. У повітрі під її пальцем на секунду зависла червона руна у формі букви R, а потім зникла. Переходити найкраще так, як відриваєш воскові смужки для депіляції, — одним ривком.

Відпустила свідомість на мить, перестала чіплятися за реальний світ — і ось тіло вже в безрадісних порожніх декораціях Межі.

Знову та сама маніпуляція, обманка для розуму — на Тому боці.

Місце, де вона опинилася, нагадувало звичайний безлюдний лісок. Яскрава блакить неба над кронами дерев, зелена галявина. На перший погляд і не відрізниш від місць, куди вони ходили в мандрівки з юначками.

Марина посадила хом'ячиху в кишеню спортивної кофти й застібнула блискавку. У цьому не було потреби. На Тому боці фамільяри трималися відьом, але маленькій тваринці так безпечніше і зручніше.

— Про те, як будемо пересаджувати сеньйора Меркуцію, ми з тобою, звісно, не подумали.

Вона глянула на свої нещодавно підпиляні нігті, зважила в голові варіанти і заходилася шукати місце для кактуса. Манікюр не вартує того, щоби бігати туди-сюди між Цим і Тим боком. І за кілька днів на таборі йому все одно настане кінець.

Земля була м'яка і трохи вогка, ніби нещодавно пройшов дощ. Марина вирила пальцями ямку, дістала кактус із горщика, сколовши собі пальці, помістила туди й засипала назад.

Кактус біля осики — дивна картина.

Вона нагадала собі, що насправді оточення — витвір її власної уяви. Той бік непостійний і підлаштовується під те, що очікуєш побачити. Можливо, так навіть краще: декорації мексиканської пустелі, у які Меркуцію міг би вписатися доречніше, нагнали б неспокою — надто незвичні.

Перед поїздкою хотілося закрити всі борги. Марина не забувала про обіцянку екскурсії лилику. Її не буде півтора тижня — за цей час, можливо, вдасться владнати справу з палацом. Вона забронювала місця заздалегідь, а тепер лишалося покликати до себе нечисть.

Витерши землю — от чому мозок не зміг науявляти поруч ще водойму? — Марина простягнула долоню внутрішнім боком угору, наче подавала її комусь. На ній червоніли подряпини.

— Привіт. Ми зв'язані договором, моєю кров'ю. Якщо можеш, з'явся.

Не пролунало ні звуку. В одну мить вона стояла сама, а в іншу — лилик тримав її розкриту долоню і дивився на багряну краплину на ній.

— Тобі не треба робити мені дарунки щоразу, — його прохолодні пальці накрили її руку, а коли відпустили, не було вже ні крові, ні бруду. — Кров цінна, не марнуй її.

Серце калатало. Гул у вухах наростав.

— Дякую, що відгукнувся.

— Як я міг інакше? Ти попросила, — його брови злегка насупилися. — Хоча могла просто наказати.

— Це нечемно.

— Для нечисті договір стоїть вище від людських норм етики. Для нас це не образа.

Так легко було забути про ту іншу, жахливу, подобу, розглядаючи каштанові кучері й серйозне обличчя. Марина намагалася ігнорувати, як повільно її тіло починало тліти жаром. Щоразу, хай би його побрало, щоразу біля нього!

Єдина втіха — це свідчення, що її тіло здатне збуджуватися від когось.

— Я винна тобі екскурсію, — рівний голос дався ціною нелюдських зусиль. — Ми можемо сходити, якщо ти не зайнятий.

— Чим?

— Будинком з химерами.

— Чим я можу бути зайнятий?

Він досі стояв занадто близько. Марина намагалася перемкнути увагу на траву, Люду в кишені чи власні ноги, але кров стала занадто гарячою.

— Я не знаю, який у вас побут.

— Більшість часу ми проводимо в напівсні, на Межі. Тим-то палац хороший, там грань витончилася після пожежі, легко стежити за людським боком.

— Щоб шукати жертв?

— Це наша природа. Убивати чи ні — вибір, а жага до крові незмінна. Одиниці п'ють людей до смерті. Нам легше йти на поступки й не мати справ із відьмами або чаклунами.

Чому від розмов про висмоктування крові з жертв її тіло не скручує від огиди, а навпаки — томить бажанням? Невже так почуваються ті, хто переживає збудження?

— Ми можемо вирушити вже, якщо... — Марина зупинилася, зібрала всю відвагу й запитала: — Вибач, ти на мене зараз ніяк не впливаєш?

Вираз лилика залишився незмінно рівним:

— Заспокоюю.

— Чому?!

Він відступив на крок, наче тільки усвідомив, як близько підійшов.

— Ти завжди така налякана. Мені, — уперше в його словах не було чутно впевненості, — подобається з тобою говорити. Я не хотів, щоб ти боялась. Мені припинити?

— Так, будь ласка.

Відчуття спало, як вода під час відпливу. Дихати і думати стало легше.

— Не впевнена, що це було... заспокоєнням.

— Хіба? — лилик спантеличувався дедалі більше. — Людям подобається збудження. Мабуть, я помилився.

— Більшості — так, але не в таких умовах.

— Не розумію.

— Збудження — це про бажання інтимної близькості з іншою людиною, — пояснила Марина, наче лилик був п'ятикласником, який на уроках основ здоров'я вперше почув про статевий акт.

— Це ж приємне відчуття?

— Так. Але воно не для звичайних обставин.

— Дивно. Усі дівчата, з яких я пив кров, були задоволені. Можливо, я помилявся.

Марина почувалася людиною, яка виконувала акробатичні трюки, щоб перелізти через високі ворота, поки поруч була відчинена хвіртка.

Стільки переживала, навіть потягнула з собою Ганну Білобоку і підвела її під кулю, а виявилось, що можна скласти два плюс два. Навіть у класичній літературі, тій-таки «Карміллі», існував образ вампіра-звабника. Хіба не логічно, що їм легше змусити жертву бажати кровопивцю, а не тікати від нього?

— Можна тебе попросити більше не впливати на мене?

— Як забажаєш. Я тебе образив?

— Ні-ні, — захитала головою. — Невелике непорозуміння.

— І щодо екскурсії ти не передумала?

Коли Марина ствердно відповіла, він уперше широко всміхнувся. Ніжно й щиро — ні натяку на ікла. Ніколи раніше вона не припускала, що архітектура може подарувати нечисті стільки щастя.

Переходити Межу самотужки не довелося — лилик переніс її назад у квартиру, переодягнутися і залишити Людовіку, а потім так само заощадив їм на метро чи таксі. Відстань невелика, сил багато не потягнув.

На вулицях залюдненого міста йому було незатишно.

— Тобі важко через свою природу?

Погано вийде, якщо його раптом одурманить жага.

— Ні, я ситий. Не люблю людей, — замовк, а потім додав: — І не тільки. Компанії загалом. Інші істоти на кшталт мене теж бувають надокучливими.

Наче навмисно, світ вирішив випробувати його. Поки Марина ходила домовлятися про екскурсію, до лилика підійшли дві дівчини. Схоже, його похмурість зовсім їх не бентежила. Повертаючись, вона вловила уривок розмови.

— Ми просто подумали, — вони презирнулися і захихотіли, — що ти нетутешній.

— Так.

— То як тебе звати? Ми назвалися, нечесно мовчати.

— Ми договорів не укладали.

Марина обійшла дівчат з-за спини, взяла руку лилика у свою і всміхнулась їм:

— Привіт. Вибачайте, мусимо бігти. Нас чекає екскурсивод.

Вона потягнула лилика за собою. Той поплентався без нарікань, і тільки коли вони відійшли далі й зупинилися, глянув на сплетені пальці.

— Вони подумали, що ми разом, — Марина відпустила чужу руку. — Так простіше, ніж пояснювати.

— Це вберігає від непроханих взаємодій?

— Виходить, що так. Людські дивацтва.

Лилик кивнув, наче слово «дивацтво» ідеально описувало для нього цей несподіваний досвід, а потім потягнувся й узяв її руку у свою.

— Не хочу, щоб до мене знову підходили.

Це було зовсім невинно. Лилик не розумів, яке значення люди вкладають у такі жести, однак Марина все одно задумалася, чи розповідати потім Жені.

Про те, що вона поведе кровопивцю сьогодні на екскурсію, він уже знав — надіслав у відповідь «Повеселіться за мене, поки я тут впахую». Женя взяв півтора тижня відпустки, щоб поїхати охоронцем на табір, тож зараз закривав усі хвости.

— Ти зможеш наслати ілюзію, ніби я показую не лише свій паспорт, а два? — уточнила Марина. — Це будівля особливого призначення, і сюди не пускають без документів.

— Без проблем, — кивнув лилик.

Його магічний вплив пробігся легеньким холодом по шкірі, розігрітій літнім сонцем.

Виявилося, тривалість екскурсії — лише сорок п'ять хвилин, а тут навіть на одну кімнату можна було витратити цілий день. Мініатюри, розписи, ліпнина — кожна дрібниця привертала увагу.

Вони постійно відставали від решти групи, бо лилик зупинявся біля оздоблених колон і вмурованих у стіни тварин, прикипав увагою до фризів з екзотичними рослинами, а ще час від часу зиркав на Марину блискучими захопленими очима, ніби перевіряв, чи бачить вона ту саму химерну велич.

— Не люблю людей, але їхні руки творять чудеса. Чому дають так мало часу?

Вони розглядали величезного восьминого, який оповив стелю. Трохи далі екскурсовод розповідав про те, що кілька років тому тут завершили капітальний ремонт.

— Хіба ти не можеш з'явитися сюди вночі?

— Тільки на Межу, а там дрібниць не видно. Ми можемо сходити ще раз?

Напевно, так почувалася мама, коли Марина в дитинстві зі сльозами на очах просила купити їй ляльку, як у подруг, а грошей бракувало.

— Вибач, я не маю грошей на два квитки, — а тут ще й записуватися треба заздалегідь, — докорила собі. — Якщо хочеш, я забронюю для тебе окремо.

Обличчям лилика поповзла усмішка, його темні вії затріпотіли, але потім він наче отямився:

— Нічого. Сам не піду.

Потім вони гуляли довкола, задирали голови й роздивлялися фасад.

Марина мовчала, дозволяючи йому насолодитися архітектурою, а сама раз за разом поверталася до тієї розмови про наслане збудження. Якщо йому вдалося так вплинути, то вона, можливо, таки здатна переживати пристрасть?

Обличчя пашіло від сорому, але Марина таки наважилася запитати:

— Можеш пояснити, як це працює, коли ти змушуєш людину збуджуватися?

Лилик і бровою не повів:

— Я впливаю на тіло. Інші вміють робити так, щоб люди кам'яніли від жаху, але мені це не подобається. Не люблю присмак переляку у крові.

Марина відкинула бекання-мекання. Лилик не міг засудити її переживань, бо взагалі не розумів їхньої суті.

— Припустімо, є хтось, — вона йшла поруч, ніби це була звичайна прогулянка, — хто хоче відчутти збудження до партнера, але йому не вдається. Ти можеш змусити цю людину переживати це відчуття? Чи потрібно у звичайному житті, природним чином, його мати?

— Ніколи не цікавився. Мені здається, це не залежить. Ваші організми досконало передбачувані, у них мало магії. Збудження — відгук тіла, я можу на нього вплинути. З мозком складніше. Можна звернутися до сильніших. Вони здатні викликати щиру охоту, а не просто поверхові фізіологічні реакції. Мені на таке не вистачить вправності.

Такий дивний контраст — його по-дитячому щире захоплення мистецтвом, збентеження від взаємодій із людьми й водночас — лекція з біології про збудження. Нечисть, одним словом. Нічого спільного з людською поведінкою.

Марина подякувала. Якщо вона й здавалася збитою з пантелику або засоромленою, він навряд чи це помітив.

Коли настав час прощатися, лилик переніс їх назад у квартиру і сказав, що зараз з'явиться знову. Не минуло й п'яти хвилин, як він повернувся, а в руках тримав маленьку щепку кактуса.

— Ти витратила на мене не лише час, а й гроші. Люди їх цінують. Сподіваюся, це відплатить.

Марина прийняла подарунок, намагаючись не зважати на поколювання в пальцях.

— Це Меркуціо? — зрозумівши, що лилику це ім'я нічого не каже, додала: — Той, який я садила?

— Так. Ти віддала його Тому бокові, а Той бік не приймає подарунки, які не значать нічого для дарувальника. Нехай частина його в тебе буде. І, — він несміливо усміхнувся, — я чув від людей, що дівчатам заведено дарувати квіти.

Не кактуси, але йому про це не обов'язково знати.

— У нього виливали відворотне зілля. Він уже не має тих властивостей?

— Почуття забрав собі Той бік. Їх я не міг забрати. Це наче дитя тієї першої рослини.

— Нічого, так навіть краще, — запевнила Марина. — Мені ще ніколи не робили таких подарунків.

Коли лилик зник, Марина схопилася за телефон:

— Алло, Даниле? У нас, схоже, з'явився онук.

Розділ 35

Алярм

У ніч перед поїздкою на табір замість того, щоб добре виспатися, Марина лежала біля Орісі, слухала шурхотіння Люди і, мов на зламаною програвачі, знову й знову відтворювала розмову з лиликом.

Вона трохи досліджувала інформацію про асексуальність, але намагалася не приміряти її на себе. *Боялася* приміряти, наче думки про страшну хворобу. Їй хотілося, щоби хтось її запевнив, що вона нормальна і здатна відчувати збудження до того, хто просто мило всміхається і має каштанові кучері.

Що тепер сказати Жені? Як стриматися і дочекатися доречного моменту? Маринувати ці думки півтора тижня — завдання, на перший погляд, нездійсненне.

Марина за рік призабула, що під час табору часу на довгі саморефлексії немає.

Погода стояла сонячна і спекотна. На місці вони помаленьку почали освоювати територію і розкладати намети. Відкриття табору мало відбутися зранку наступного дня, і всюди панував контрольований хаос.

Потрібно було звести таборову браму. За колодами в ліс пішли двоє виховниць і десять юначок. Через якийсь час з-поміж дерев вплив масивний стовбур, з-під якого в такт чалапали двадцять чотири худі, поки не обгорілі ноги.

Женя був готовий кинутися їм на поміч, але Марина його стримала.

— Вони пластунки. Бачиш, самі справляються!

Попереду крокувала Гася, яка розчервонілась чи то від напруги, чи то від команд «Раз, два, лісові ельфійки, раз, два!».

— Слухаюсь, пані комендантко, — йому це звертання особливо припало до вподоби.

— Подруго комендантко, — виправила вона. — У Пласті без «пані».

Ледве дівчата принесли колоди, як налетіла коротка літня злива. Тепла. Ніхто не накидав дощовиків, доки провід не змусив. Змоклі юначки вичерпували зі своїх наметів воду. Перед Марининим, який вона ділила із Софією, своєю заступницею, зібралася калюжа завглибшки по кісточку, тому всі жартували, що вона собі відхопила люксове місце з басейном.

На другий день настав час важливої церемонії — офіційного відкриття лятрини. Тобто туалету. Це був визначний етап. Поки лятрину не викопали й не облаштували, брудні справи доводилось робити по кущиках.

Усі юначки, провід, підстаршина й охоронці зібралися довкола. Гася та її подружка Оленка розмотали туалетний папір і натягнули його замість урочистої стрічки.

— Запрошуємо нашу високоповажну подругу комендантку принести цивілізацію лісовим ельфам.

Марині вручили ножиці. Юначки почали наспівувати тріумфальний звуковий супровід, який нагадував марш Мендельсона. Вона одним рухом перерізала папір.

— Лятрину літнього міжкурінного табору на тему «Володар перснів», — Гася зробила паузу, набрала в груди повітря і в кінці вигукнула: — оголошую відкритою!

Коли всі поверталися до табору, Женя реготав до сліз.

— Ти могла попередити, що таке буде? Я ледь стримувався.

— І зіпсувати всі веселощі?

— Я уявляв собі, що ви будете читати лекції про історію і співати патріотичних пісень.

Не без цього. Розроблена програма передбачала всілякі активності: гутірки, ігри, майстерки, співи. Марина, наприклад, читала гутірку про мистецькі стилі, Софія — про екологію. Щоб відповідати легенді, пов'язали їх із любов'ю ельфів до творчості й турботою про природу.

Вони старалися все, що можна, підлаштувати під «Володаря перснів». Гра з виконання завдань на різних точках — шлях Фродо до Мордора. Проповзти болотом на пузі під простягнутою палицею — це сховатися від патруля орків, а пролізти між натягнутими нитками, як між лазерами у фільмах про пограбування, — не потрапити в пастку павучихи Шелоб.

На співах розучували нові пісні: дівчата — ліричні, що відповідали ролям ельфійок, а хлопці — жартівливі й веселі. Гася досі ображалася, що хлопцям дісталися гноми. Коли юнаки і юначки змагалися, хто кого переспіває, вона так гучно виводила ніжну пісню, що зірвала голос.

Перед нічною тишею всі збиралися навколо ватри. Щовечора Марина насолоджувалася цими моментами чи не найбільше — яскраво-помаранчеві спалахи багаття на тлі темені ночі, єдине коло, юначки, які відчайдушно намагаються відігнати сон, що зліплює повіки.

Усі втомлювалися. У виховників відпочинку було найменше — на півтора тижня недосип ставав їхнім постійним супутником. Коли юнацтво розходилося по наметах, вони збиралися, щоб проаналізувати успіхи, а вранці вставали раніше за всіх.

На восьму ніч після оголошення нічної тиші ніхто з проводу спати не пішов. Близько першої ночі від наметів юначок тихесенько прийшла Гася — настала її черга стійкувати. Вона

ледь не підстрибувала від очікування. З табору юнаків пробиралися виховники і їхній стійковий.

— Гасю, ти всидиш на дереві, не спалившись, чи нам тебе прив'язати й рота стрічкою заліпити? — запитала бунчужна.

— Всиджу! — обурилася Гася. — Мій патронус — сова.

— Головне, щоб ти головою на 360 градусів крутити не почала.

Гасю засадили на одне дерево, стійкового юнаків — на інше. На Марину надягнули кофту задом наперед, прикривши каптуром обличчя, і прив'язали її гірляндами під деревом віддалік від Гасиною місця як підставну полонену.

Оголені нижче колін ноги раптом щось укрило.

— Женю?

— Змерзнеш сидіти, — відповів він.

— Ти без кофти лишився?

— Я бігатиму, мені не так сильно треба.

Останні два дні ночами було досить прохолодно.

— Не хочу засмучувати, подруго комендантко, — прошепотіла Софія, — але ми твого лебедика забираємо. Помилуетесь потім.

Вартовою біля полоненої залишилась членкиня «Тих, що греблі рвуть», Іванка. Бунчужна тим часом попрямувала до місця між двома таборами. Один за одним пролунало п'ять гучних свистків — алярм.

У цей момент Марина навіть пошкодувала, що погодилася на роль приманки. Спостерігати за тим, як із наметів вилізають заспані діти, — особливе задоволення.

Бунчужна волила, що стійкових викрали.

Гірлянди довкола Марини ледь не відразу привернули увагу. Швидко хтось крикнув «Сюди!». Тупіт ніг наближався.

— Це не Гася! — гукнув юнак.

— Та ясно, — Марина впізнала голос Марічки, — у Гасі немає двох кілометрів ніг.

— Ваших стійкових викрали, — заговорила вартова, не виходячи з образу. — Ключі для звільнення в когось із проводу,

вам треба його знайти.

— І Гасю з Вадимом?

— Можливо, — ухильно відповіла вартова.

Після цього темрява навколо наповнилася нелюдськими звуками. Обидва проводи й охоронці розбіглися в різні боки, юнацтво кидалося за ними. Софія і Данило, які мали ключі, перші п'ятнадцять хвилин не вибігали — затаїлися, щоб їх не спіймали зарано.

Якби хтось проходив чи проїжджав мимо, з'явилися б легенди, що в місцевих лісах водиться нечисть. Навіть сидючи на одному місці, з каптуром на голові, Марина чула, як то з одного боку, то з іншого хтось верещить:

— Вона там, на дереві!

— Не світи в очі! — гукнула Гася. — Я осліпну.

Коли Софію нарешті спіймали, пригоди не завершилися — решта проводу обступила Гасине дерево. Щоб звільнити полонянку, потрібно було прорватися через них і торкнутися ключем стовбура. Якби Марина не знала, що там зібралися пластуни, то могла б подумати, що десь поруч дикі звірі або п'яна Оріся.

— Ура, я вільна! — нарешті закричала Гася.

Данила з ключем ловили довше.

Коли обоє стійкових знайшлися, Марину звільнили з гірлянд. Після довгого сидіння на одному місці ноги їй дупа заніміли. Вона ледь встигла їх відчути, як її вже затагнули в коло — усі, щасливі, обнімалися. Після того нарешті можна було піти доспати.

Руки Жені були мов лід. Марина повернула йому кофту.

— Ти ж зубами стукаєш!

— Не сварись, подруго комендантко, — кофту він, щоправда, відразу ж натягнув. — Я не міг допустити, щоб твої два кілометри ніг замерзли.

Женя обійняв її. Вони обоє хиталися від утоми, але на мить завмерли в обіймах одне одного, поки ніхто не бачив.

Понад усе їй зараз хотілося висловити йому вдячність — просто за те, що перебуває поруч, турбується, тішить. Шалений ритм табору виснажував, а Женя не жалівся, лише перепитував, чи в порядку вона сама.

Зринули спогади про Яну, яка після їхнього дівич-вечора скаржилася, що стільки всього робила для свого хлопця, а той не цінував.

У голові занили докори. Чому вона не могла бути настільки безмежно залюбленою в Женю, як він у неї?

Колись під час гуртожитських посиденьок вони з дівчатами дійшли висновку, що краще бути коханою, а не самій кохати, якщо постає вибір. У гіпотетичній ситуації це звучало непогано, а на практиці — якимсь невесело.

— Я така вдячна за все, що ти для мене робиш, — прошепотіла вона йому в шию.

— Дякую, що ти в мене є. Кому б я ноги посеред ночі в полі вкривав, Іллі?

Женя чмокнув її в щоку на прощання.

Коли Марина залізла в намет, Софія посовалася в спальнику і пробурмотіла, ніби їй було важко навіть ворухити губами:

— Я думала, у тебе там романтика намітилася.

Однак не було ні романтики, ні довгих роздумів перед сном. Марина вляглася і через пару хвилин уже вимкнулася.

Розділ 36

Похорон і весілля

З боку хлопчачого табору пливли вогники.

Юначки вже спали, а провід зібрався обговорювати підсумки дня. Виховниці й охоронці завмерли в спантеличенні, як сурикати на чатах.

Процесія наблизилася. Її очолював Данило з величезним факелом у руках. За ним вервечкою тягнулися виховники з його проводу і юнаки. Дехто тримав менші факели. Четверо посередині несли ноші, на яких стояв казанок. В усіх були кам'яні похмурі обличчя.

Першою оговталася Софія:

— Щось сталося?

— Відбулося вбивство, — відповів Данило.

— Серія вбивств, — підказав Артур.

— Уже кілька днів ми знаходили у своєму таборі бездиханні тіла фантиків з-під батончиків і цукерок. Тринадцята точка Пластового закону?

Відповів хор голосів:

— Пластун любить красу і дбає про неї.

— Тобто хтось, — продовжив Данило, — свідомо порушував її, засмічуючи природу рештками своєї підривної діяльності. Можливо, якщо полеглих належно упокоять, вони не повертатимуться до нас знову. Чи доєднаєтеся ви до нас у цьому похмурому ритуалі?

Втомлена Софія залишилася пильнувати табір на пару з охоронцем, а всі решта вишикувалися й рушили у складі похоронної процесії. Коли Данило вирішив, що місце підходить, юнаки розпалили багаття. Це трохи затягнулось — сірників вони не використовували. Тим часом натовпом почали ширитися смішки й перешіптування.

Марина сама ледь стримувалася, особливо коли бачила, як Данило намагається суворо зиркати на юнацтво. У перші дні його обличчя обгоріло. За тиждень засмага посилилася, зробила його шкіру майже коричневою, але навколо очей досі світлили ідеальні кола від окулярів.

— Чи є у когось останні слова?

— Вони були нашими друзями, підтримкою та радістю для душі...

Кожен, хто говорив, намагався не повторювати попередників, тому заслуги батончиків обростали дедалі неймовірнішими подробицями.

Нарешті юнаки почали діставати фантики з казанка і по одному кидати у багаття.

— Нехай цей вогонь прийме їхні тіла, а душі хай віднайдуть спокій.

Іванка та її молодший брат із «Лісових чортів» презирнулися і завели «Останню путь». Оскільки цих слів на співах ніхто не розучував, вони просто повторювали один рядок, який знали. Дехто теж підхопив, інші просто намугикували похмуру мелодію.

Коли остання обгортка догоріла, а вогонь загасили, пафос розтанув. Усі поверталися до табору й галділи, хоча факелів не погасили — щоб у темноті бачити дорогу.

— Ще трошки, — поділився Данило, — і вони навчатися подорожувати в майбутнє, щоби швидше настав завтрашній вечір.

— Чекають останнього повноцінного дня?

— Марино, — розчаровано глянув він, — ну, який у нас план?

— А, ти про тренування. Я не відразу здогадалася.

— Зате юнаки не забувають ні на мить. Привела нам на табір людину, на яку вони дивляться, як на ідола, а нам слухати ці вихваляння нового сенсея.

Рішення провести майстер-клас із володіння мечем було вдалим. Звісно, ніхто не давав дітям зброю, але навчання основних рухів і стійок у перші дні викликало фурор. Добре, що під час планування Данило відразу наполіг вписати два такі заняття — на початку й у кінці табору.

— Мене там уже щонайменше людей десять розпитували про контакти тренерів, — розповідав Женя. — Бачиш, не лише ти заманюєш мене в Пласт, я теж навертаю їх у свою секту.

Наступного дня до обіду мало відбутися ще одне дійство: юнацтво відтворювало автентичне українське весілля. Методом суспільної змови нареченими призначили Артура й Марічку. За правилами імена мали вибирати довільно, але до записування їх на аркуші була причетна Гася. Вона ходила така задоволена, що неважко було здогадатися: основною піар-кампанією для вибору кандидатів і шахраюванням керувала вона.

Дівчата прибралися так, наче весілля мало бути справжнім. Окрім одностроїв і купи речей, потрібних для виживання на природі, майже всі примудрилися вмістити в наплічниках вишивані сорочки чи принаймні футболки з принтом. На Марічку вдягнули повний традиційний стрій.

— О, вони спробували відтворити полтавський вінок, — зауважила Софія, яка сама була з Полтавщини.

За її словами, його виготовляли з балабонів у два чи три ряди і всього, що потрапляло під руку, — квітів, парафінових прикрас, намистин і пір'я. Юначки привезли окремі елементи і вже на місці склали все до купи. Вінок був масивний. До нього прикріпили стрічки, на шию Марічці навішали різнокаліберних коралів.

Юнаки вели нареченого. Артура теж одягнули в стрій. Марина аж заперезивала, чи не зімліє він на спеці, але виявилось, що його обличчя почервоніло від жартів і підколювань. Можливо, виразити свої почуття по-справжньому він соромився, однак роль звільняла трохи простору для маневрів. У нього була можливість побути з дівчинкою, яка йому подобається.

Весілля не було обов'язковим ритуалом для табору, як-от спорудження брами чи офіційне відкриття й закриття, але юначки мали мету, а перешкод їм ніхто не ставив. За організацію відповідали вони самі. Проводу залишалися ролі гостей. Суцільна користь: і нагадування про традиції, і весело проведений час.

— Не знаю, не знаю, — Гася критично розглядала ватагу хлопців, — чи вистачить у вас грошей викупити наречену.

— Ти не роздумуй, а перевір.

— Бідненько ви вбрані, — у хлопців і справді було менше вишитих сорочок та прикрас, ніж у дівчат. — Добре, — Гася саянула хитрою усмішкою, — глянемо, що ви нам можете запропонувати.

Почалися торги. Спочатку доволі мляво, та потім обидві сторони ввійшли в азарт. Якоїсь миті Марічку вже розбирали по частинах — Марина знала про традицію продавати косу, але дівчата, як виявилось, задешево подругу не хотіли віддавати. Вони набивали ціну за косу, стрій, роботящі руки, поетичний таланти, не спини хто Гасю, могли пройтися по кожному органу окремо. Зрештою хлопці втратили дерев'яну дудку, каремат, дві пари окулярів, мапу Житомирської області, мішечок сухофруктів, ящикок солодошів і чотири банки субліматів. Усе їстівне планували впорати на весільному банкеті, тож обидві сторони були задоволені.

Після цього винесли імпровізований коровай. Наречені, запишавшись, слухали «батьківські» благословення.

— То вони зустрічаються чи ні? — запитав Женья.

— Ми гадаємо, що так, але шифруються.

— Гася каже, в неї є неспростовні докази.

— Якби були, вона вже рознесла б їх.

— Малі таємничі інтригани, — Женя поправив вінок — на відміну від іншого охоронця, він залюбки надів його. — Ні тобі втекти від усіх пообніматися в кущах, ні побачень до світанку.

— Мало тобі біганини в темряві з ключем?

— Я про романтику!

— У нас із дисципліною строго. Якби когось упіймали після нічної тиші, поїхали б додому без обговорень.

— Ясно. Суворя подруга комендантка і сама не веселиться, й іншим не дає.

На руки наречених саме пов'язували рушник. Юнаки та юначки голосно плескали в долоні й вітали молодят, а Марина не могла проїнятися цією ейфорією. Женіні слова вкололи їй болючіше, ніж очікувалось.

— Як ти хотів би порозважатися?

— Марино, — він невинно поклав руку їй на талію, — не провокуй.

Потім нахилив голову і легенько потерся об її плече. У його голосі була весела засторога. За загальним галасом, який приховував їхню розмову від довколишніх, Женя не розчув зміни її тону.

— Думав, десь украду тебе і зустріну з тобою світанок. Тільки совість не дозволяє — ви, пластуни, трохи божевільні зі своїм графіком. Нічого, десь потім поїдемо удвох на природу — матимемо безмір часу, щоб виспатися. І не тільки, — він хитро глянув на неї, усміхнувся: — Я про вгадування сузір'їв.

— Здається мені, не зірок ти хочеш.

— Усі ми іноді хочемо менш ефемерного, більш людського.

— Не всі, — прошепотіла Марина.

— Рано чи пізно, — Женя заперечив їй з усмішкою. — Не все відразу.

Він досі не виказував роздратування чи нетерплячості, жартував без докорів і був так очевидно закоханий, що Марина почувалася останнім стервом. Вона не прагнула завдати йому болю, але що далі відтягувала зізнання, то більше надій йому давала.

— Ти казав, що чекатимеш мене, скільки потрібно.

— І я дотримую свого слова.

— Але ж не вічність?

— Я ж не безсмертний ельф, — він нарешті зауважив її серйозність, але спробував розворушити атмосферу гумором: — Тільки це секрет, бо мій образ буде зруйновано.

Треба було промовчати, змахнути цю тему, як завжди, мов пилітку з одягу, і спостерігати за милою взаємодією Артура і Марічки.

Враз пересохлими губами Марина промовила:

— Я асексуальна.

І ця фраза, ця дурна, коротка, тиха фраза, якої вона так боялася, була найсміливішим, що злітало з її вуст. Найчеснішим і найправильнішим. Марина так довго тікала від цього усвідомлення, стільки варіантів перебрала, а треба було лише зупинитися, глянути на себе і зустрітися з реальністю.

Нареченій розплітали косу. Дівчата співали «Горіла сосна» і вдавали, що плачуть. Ніхто, на щастя, не звертав уваги на щось, окрім обряду. Марина не зводила з них погляду.

— Мені шкода, — прошепотіла вона — про їхні стосунки, не про свою природу.

— Не кажи так, — нарешті Женя здавався схвильованим. — Нам не потрібно поспішати. Розберемось.

— Я можу зайнятися з тобою сексом. Моє тіло здатне фізично збуджуватися, але я ніколи не матиму цього бажання.

— Невже ти можеш знати наперед?

— Я з пророцтвами живу давно, але сама із собою — ще довше. Мене ніколи не цікавив секс. Мені подобається гуляти

й обійматися, я люблю спостерігати за тим, як сяє твоє обличчя, коли ти розповідаєш мені ельфійські легенди, ціную кожен твій порив. Я занадто довго думала, чи не хвора, але ні. Я така є, і мені комфортно у моєму тілі, яке не бажає фізичної близькості.

— Стосунки без інтиму — це дружба.

— Напевно.

Вона скосила очі і побачила, як напружилися Женіні долоні. Він перебирав власні пальці, ніби не знав, куди їх подіти.

— Існують люди, яким просто не потрібен секс. Я — серед них. Єдине, що я можу, — укласти угоду з нечистю і попросити змінити щось отут, — вона постукала по скроні.

— Воно того варте?

— Не знаю. Угоди — це ризик. Я занадто боягузлива для цього.

— Я кохаю тебе, — безпорадно промовив він.

Марина зглитнула, тамуючи сльози, і не наважувалась поглянути на нього.

— Я вмію любити, — сказала несподівано твердо — не запитувала, констатувала. — Знаю, що вмію. Кохання — це більше, ніж просто інтим, — Женя не відповідав, тому вона продовжила: — Для мене. Не впевнена, що ти поділяєш мій погляд, і не хочу тебе мучити. Ти казав, що готовий чекати, — повторила пересохлими губами. — Не вічність же?

Запитання цілилося, мов цівка пістолета. Холод очікування застиг між лопатками. Хтось із юнаків гукнув «Гірко!», й Артур, вдихнувши для сміливості, чмокнув Марічку в щоку так сильно, що та аж похитнулася. Марина засміялася разом з усіма, хоча картинку перед очима розмивали набіглі сльози.

Молодих повели до імпровізованого бенкету, який сьогодні мав бути замість звичного обіду.

— Ні, — тихо промовив Женя, — не вічність, — і рушив за всіма.

Марина не наздоганяла його. Ішла повільно, докладала всіх зусиль, щоб не втратити самоконтроль. Їй не можна дати слабину перед юначками.

Душу вивертало, але вперше за час їхніх стосунків з'явилося полегшення. Те, чого вона боялася найбільше, уже відбулося. Не потрібно було тягати за собою ношу правди і вдавати, що її не існує.

Фасад як-не-як тримався. Лише Софія запитала, чи все гаразд. Марина звалила погане самопочуття на ПМС. Принаймні це було частиною правди.

Після обіду довелося відганяти від табору місцевого діда, котрому конче захотілося випасати своїх кіз саме біля наметів. Для табору спеціально вибирали місце якнайдалі від сіл, а все одно були ті, хто не лінувався пропетляти кілька кілометрів, щоб подіставати беззахисних дівчат. Якби ж то дід знав, що ці дівчата сходять з батьками на Новий рік на Петрос і спускаються гірськими річками на байдарках — їх козами не налякаєш.

До вечора вони з Женею дотягнули, майже не перетинаючись, а потім усю його увагу перетягнуло юнацтво — занадто довго всі чекали тренування. Марина сподівалася, що ця розвага його розрадить.

Поруч усівся Данило і крутив у пальцях травинку. Він розглядав, як його підопічні ледь не з відкритими ротами слухають настанови Жені, а потім запитав:

— Вони щось учудили чи чого ти як з хреста знята?

— Усе нормально.

Данило просто підняв свої густі темні брови, і вона здалася за секунду:

— Ми з Женею розійшлися, напевно.

Він помовчав, а потім звівся на ноги.

— Як гадаєш, якщо ми втечемо на годину, це помітять?

Марина розвела руками і піднялась слідом. Їй потрібно було з кимось поговорити. Дівчата-виховниці не були так заглиблені в її особисте життя, а от Данило — більш ніж.

Вони попередили заступників, що скоро повернуться, і пішли.

Сонце багрило небосхил. Повітря просякло запахом літа — травами, сухою землею, вечірньою спекою. Так добре, що почуватися настільки нещасною — гріх.

— Якщо ти не хочеш сексу, то в чому проблема? — запитав Данило, вислухавши її. — Хіба тобі не чудово живеться без нього?

— Кожна відьма має народити.

— Тю. Заради цього не обов'язково заводити цілого чоловіка.

— Воно-то так, тільки я не хотіла робити Жені боляче.

— Якби промовчала, було б легше? Щасливішою почувалася б?

Марина похитала головою, а потім закинула шию назад, вдивляючись у безкрай неба. Світ не розпадеться, якщо в неї не буде інтимної близькості чи сім'ї. Він залишиться таким самим незбагненно прекрасним, повним дивовиж у кожному моменті. Їх так багато — тільки встигай ловити.

Данило впав на спину поруч:

— Хочеш прикол?

— В Орісі це запитання нічого хорошого не передбачає.

— Як добре, що я не Оріся.

— Світ двох не витримав би. — Марина штовхнула його ліктем: — Якщо почав, то договорюй.

— Мама тебе хвалила.

— Чия?

— Моя.

Вона глянула на нього так, ніби він щойно сказав, що продав душу за відро фісташкового морозива.

— У тебе дві мами?

Данило сів і обернувся до неї.

— Я серйозно.

— Ми обоє говоримо про пані Лідію Рафальську? Ту, що хотіла зганьбити мене перед художником на аукціоні його картин?

— Про неї, рідненьку. Ту, з якою ти сперечалася на відкритті магазину.

— Твого?

Данило кивнув. Покопирсавшись у пам'яті, Марина пригадала, що справді захищала тоді його перед якоюсь пані.

— Я її не впізнала на вечорі.

— Пофарбувалася. Ми оце перед табором розмовляли з нею, вона тебе добре запам'ятала. У неї дивні методи стрес-інтерв'ю моїх друзів, вибач. Як і всіх людей навколо, включно зі мною.

— Важко, напевно, було рости з такою авторитарною матір'ю.

— Не те слово. Тому я, — він розвів руками, — без друзів дитинства. Дякую Пласту, хоч відлюдником не став.

У його словах була меланхолія. Данило — з відрослим темним волоссям, скуйовджений, обгорілий, вразливо-відкритий — зізнався на грані чутності:

— Обожаю і ненавиджу цей день.

— Я не хотіла його тобі зіпсувати.

Марина спробувала пожартувати, але він не підхопив.

— Не хочу кидати виховництво, — додав.

— Залишайся. У нас он пара молодят є. Будемо наступного року за ними стежити, поради давати.

— Знайшла ти, звісно, порадника. Я знав, що цей табір буде фінальною точкою. Спершу думав, що він ще так далеко, а тепер ось — па-па, юнаки; привіт, доросле життя.

— Ти не зможеш поєднувати?

— Ти ж бачила, що робилося останні місяці. Якщо я продовжу далі в такому ритмі, ховати будуть не фантики, а мене. Не думав, що закривати цю сторінку буде так боляче.

— Ти все одно залишишся пластуном.

— Просто пластуном, не виховником. Вони божевільні, трохи дикі, але мої. Я з ними був чотири роки.

— Уже доросли до старшої школи. Пора першій вчительці їх відпускати.

— Не хочу. Нехай цей день триває вічно.

— Може, не треба? Давай вчорашній. Сьогоднішній я не хочу переживати ні разу.

Данило засміявся:

— Добре, тільки заради тебе. Всесвіте! — задер голову і гукнув у небо. — Скасувати бажання!

Вони сиділи і спостерігали, як сонце котилося до обрію. Вечір був казковим і тихим. Марина раділа можливості провести його з кимось, хто розумів її страх майбутніх прощань і завершень.

Розділ 37

Вибух, потоп, пожежа

Марина думала, що після повернення з табору вони з дівчатами сядуть на кухні, запарять каструлю заспокійливих трав і обговорять, як їй удалося розійтися з хлопцем за три хвилини розмови.

План провалився з кількох причин.

По-перше, ні Орисі, ні Елізи не було вдома.

По-друге, Марина встигла лише скинути наплічник і впасти на диван — миттєво вирубилася. Тіло нарешті зрозуміло, що його ошчасливили людськими умовами, і відмовилося витрачати ресурси на накру́ти психіки. Розбудити її міг тільки вибух.

Власне, він і стався.

Пролунав гучний звук, схожий на той, з яким на гуртожитській кухні вистрілила їхня з Орисею спроба зварити варення.

Марина зірвалася, притуливши руки до грудей, ніби фізично втримувала збожеволіле серце всередині. Ошаліло втупилася перед собою: зі старого телевізора валував дим. Задня панель вилетіла в стіну, частина друзок валялася на тумбочці. Стікали патьоки оплавленого пластику.

Вона схопила важку вовняну ковдру й накинула її на телевізор. У двері постукали. Марина не відчинила. Натомість спостерігала, чи не пошириться вогонь, і міркувала, кому

телефонувати — пожежникам, МНС чи Орісі. Постукали вдруге, наполегливіше. Найімовірніше, хтось почув вибух.

Пожежа не ширилася, можна було відійти на пару секунд. У загальному коридорі стояв невисокий чоловік. Вона не знала його імені, але раніше вже десь бачила.

— Перепрошую, у нас неполадки з телевізором.

— Знаю, — кивнув він. — Панянка дозволить пройти всередину?

Саме дивно дібрані слова — занадто по-книжковому вони звучали — змусили Марину насторошитися. У захищений дім відьми не можна зайти без запрошення. Звичайні люди підсвідомо не хочуть цього робити, а інші відьми, чаклуни і нечисть чують чужу силу. Якщо не хочеш отримати віддачу, потрібно попросити дозволу.

— Навіщо?

— Глянути на пастку.

Марина насупилася в нерозумінні, а потім її осяяло:

— Ви той пружник, якого Оріся колись кликала ремонтувати телевізор.

— Саме він. Панянка боїться мене?

— Поясніть, про яку пастку йде мова, — попросила, щоб не відповідати прямо. — Вона пов'язана з вибухом телевізора?

— Так! — зрадів пружник. — Чарів увібрала забагато. Спрацювала, тож я з'явився. Панянка не хоче дозволяти мені ввійти без відьми Орісі?

Марина повагалася, чи варто впускати нечисть усередину за відсутності дівчат, і відступила вбік. Нехай гляне. Якщо телевізор — пастка, то краще знешкодити її швидше.

— Та чого ж. Заходьте.

Пружник приклав руку до грудей і легенько вклонився. У вітальні він зняв ковдру і заглянув усередину пристрою.

— Панянку не поранило?

— Ні, тільки налякало.

Нечисть не робила нічого без вигоди. Не можна показувати доброту душевну, коли в тебе немає душі. Марина обережно уточнила:

— Оріся винна вам щось за допомогу?

— Вона? Мені? — пружник випростався і глянув так, ніби його глибоко ранили ці слова. — Паняню, та я її сліди цілувати радий, якби вона дозволила.

За цим стояла якась історія, але він не розщедрився на подальші пояснення.

Марина націлилася подзвонити Орісі. Вийшло не відразу — старезний телефон розрядився і довго виснув, перш ніж увімкнутися. Коли він змилювався, Оріся сказала, що пружник може не чекати її, якщо завершив, і пообіцяла приїхати в межах години.

— Нічого не розумію. Для чого влаштовувати пастку? На кого?

— Паняню, я тільки виконавець. Мені дали роботу — я зробив. У відьмині справи не лізу.

У нього в руках опинилася деталь, схожа на невелику металеву коробочку. Занадто нова на вигляд як для тієї, що пережила вибух.

— Вийшло добре, — підсумував він. — Сподіваюсь, моєю роботою будуть задоволені.

Марина неясно мугикнула щось під носа. Без Людовіки їй не вдавалося вловити, яка там магія застосована.

Вона провела пружника. Той зник одразу за порогом. Марина збиралася відразу піти в душ і, може, подрімати трохи до приходу Орісі, але її відірвала метушня поверхом нижче.

— Уявляєш, — підняла до неї голову Нонна Аристархівна, — труби попроривало. Мені діти казали міняти, мовляв, старі вони, а я все не хотіла ремонтів починати. Дочекалася!

— Затопило?

— Мене — так. Добре, ми хоч із Женею... Євгеном Марковичем бесідували, то відразу зреагували. Куди мені сусідам ремонт

оплачувати, якби потопило їх? Чим?

— Вам допомогти не потрібно?

— Ні, дякую, доцю. От, мужчини прийшли, ремонтувати будуть. Тільки поки воду перекрили в під'їзді, вибачай.

Душ накрився.

Можна було розібрати речі. Марина дивилася на наплічник, наплічник дивився на Марину. За п'ять хвилин вона вирішила, що нікуди він не втече, знову натягнула на себе покривало й задрімала.

Її розбудило ніжне погладження по волоссі й тихий шепіт:

— Ну що ти, галава?

Тіло інстинктивно смикнулося. Оріся відскочила і зареготіла.

— Та не Світич я, не сци.

— Ти адекватна?

— За кого ти мене маєш?!

Оріся оглянула зіпсовану ковдру, покрутила в руках деталь, яку дав пружник, а потім запхала носа до телевізора. Марина за той час спромоглася спустити ноги з дивана і протерти очі.

— Кицю моя, поясниш, чого в нас вибухає електроніка, а тебе це не дивує?

— На свій захист скажу, що ні я, ні пружник не були впевнені, що станеться вибух.

— Яка ймовірність була? У відсотках?

— Невже ти любиш цифри сильніше за мене?

— Оріська!

— Дев'яносто, що все піде добре! — Оріся почала зацікавлено розглядати стелю. — Приблизно. Ми ставили, що в одному випадку з трьох телевізор може бахнути.

— Це не дев'яносто.

— Марино, не грузи мене. Я українська філологиня.

— Ти така ж філологиня, як я німфоманка.

Перепалка прогнала туман у думках.

Орися всілася навпроти на тумбу, посерйознішала, наскільки могла, і почала розповідати:

— Пам'ятаєш, Людо Перший після переїзду нервувався? Ми тоді втрюх поставили захист, а вже після цього ми з Елізою почали приглядатися до палацу. Потім Світича побили пергачі...

— То таки були вони?

— Та ясне діло.

— Багато хто на нього зуб має. Ти не уточняла.

— Там не зуб, там ціла вставна щелепа. Не суть, — Орися зняла гумку з волосся і почала прочісувати світло-русяві кучері пальцями. — У нас захист хороший, вони не пробили б, але пробувати час від часу могли. Ми глянули з Іванною Михайлівною і вирішили, що їхні зусилля не мають дарма пропадати.

— Досі не вловлюю нитку логіки.

— Дивись, ось ця штука, — вона підняла деталь, яку дістав пружник, — приймає сигнал. По-справжньому, в телевізорі. Ми вирішили зіграти на цій метафорі. О, як сказала! Кажеш, не філологиня.

— Орись, я потім оціню твої таланти. Не відволікайся.

— Це своєрідний артефакт. Як той естонський годинник у Невидному. Ми просвердлили — уявно — малесенький отвір у нашому захисті й дозволили чужому магічному впливу прямувати й накопичуватися тут. Тобто він не просто відбивається і розчиняється, а...

— Записується, — здогадалась Марина, — як на камеру спостереження. Тільки годинник — робота чаклуна.

— Я не хотіла залучати до цього ТУР. І в мене був пружник, який мені завинив. Це надійніше, ніж покладатися на колеґ Світича. Дрібка простенької маґії — вуаля, маємо доказ.

— Його одного вистачить? Ви будете скликати злет?

— Увесь шабаш збирати заради двадцяти летючих щурів? Розберемось, не пар голову. Доказів на них вистачає.

Орися облишила в спокої своє волосся і почала ходити туди-сюди кімнатою.

— Вони і на нас з Білобокою нападали.

— Це тому, що декого потягнуло на буркотливих вампірів, — вона підморгнула. — Жінко, моя справа — рішати делішки, як каже Світич. Твоя — бути красивою і писати мені твори з англійської. Усе складається навіть краще, ніж задумувалося на початку.

— Ти можеш не тягнути і розказати все зразу? Чого ти така?

— У мені так багато сторін, ти просто не розумієш, — вона зловила Маринин погляд і закотила очі. — Не хочу зіпсувати сюрпризу.

— Мені достатньо було вибуху телевізора.

— Вибач, вибач. Ми з Елізою не хотіли тебе накручувати зайве. Сильно пересрала?

— Ага.

— Ну пісьнула чуть-чуть від страху, з ким не буває. Помилася, перевдягнулася — і ніхто не здогадається.

— Якби ж то. У нас води немає. У квартирі Нонни Аристархівни труби попроривало. В усьому під'їзді перекрили стояк. Якщо до вечора не поремонтують, носити воду мені будеш ти. Моральна компенсація.

— Та я заради тебе, — Орися приклала руку до грудей, — навіть Світича припряжу. До речі, давно це сталося?

— Десь як я спала.

Найдивнішим було те, що вона ніяк не пожартувала про стояк, зате періодично поглядала у вікно й кивала головою, ніби когось чекала.

— Ти Елізу виглядаєш? Де вона?

— Ні, її зараз заспокоює команда підтримки.

Останні дні перед весіллям були сповнені хвилювань, але Орисин тон підказував, що мова йде не про звичайні клопоти.

— Що таке? — натиснула Марина.

— Сьогодні вночі підпалили ресторан, де має бути гулянка.

— Пергачі!

— Еліза тро-о-ошечки хвилюється, що всьо, капець, свята не буде.

— Ти не могла мені відразу сказати?

— Давай ми будемо долати проблеми поступово? — Орися вперла руки в боки на тлі вікна. — Чим ти допоможеш?

— Підтримаю.

— У неї там Ілля, батя, сестра, мачуха і подружки.

Марина згадала, що за її відсутності мали прилетіти Елізині гості. Трохи заспокоїлася.

— О! — Орися нарешті побачила крізь шибку бажане. — Твоє завдання зараз — стримувати мене, щоб я декого не прибила.

— Хто там? Світич?

— З ним ми в одній ваговій категорії. — Вона знову взяла деталь. — Оця хрінь вловлювала не тільки поганий вплив ззовні. Доганяєш?

Повисла очікувальна тиша на кілька секунд, а потім Марина сказала:

— Хтось чаклував на нас ізсередини.

— І хто ж?..

— Той, кого ми впускали, — варіантів було небагато: Світич, Женья, Маринина мама, Данило... — Елізина свекруха?

— Скажи, як очевидно і банально?

— Ти її покликала сюди?

У двері постукали.

— Ось і гості, — Орися всміхнулась на один бік, вищирила ікло, ніби перед атакою.

Марині здавалося, що зла свекруха, котра намагається всіма силами завадити весіллю сина, — це фольклорний образ,

стереотип. Вона не уявляла, як переживе цю новину Еліза.

Виявилось, Войцеховська приїхала не сама. Знову з Ірочкою, тільки цього разу тримала дівчину за руку, а коли їх впустили, шарпнула всередину за собою. Ірочка була заревана, неспинно хлюпала носом і тупила очі в землю.

— Вітаю, Ірочко, — промуркотіла Оріся.

— Я така лиха, така лиха! — спересердя випалила Надія Семенівна. — Додуматися! Голову відкрутила б, якби ти не росла змалечку під боком.

— Нам ця голова треба. Ненадовго, поки не викладе все.

Войцеховська палахкотіла люттю. Вона дихала коротко й уривчасто, ніби всередині в неї все кипіло, бурмотіла під носа, як розчарована.

Ірочка втиснулася в спинку дивана на кухні й зацьковано дивилася на них.

— Я просто хотіла допомогти-и-и-и...

— Кому? — гаркнула Оріся. — Шваґрові?

— Н-надії С-сем-менівні.

— Мені здається, хтось триндить. — Оріся було сіла, але ненадовго: знову зірвалася й нависла над дівчиною. — Ти сама здогадалася піти до них? Що вони тобі пообіцяли?

Марина поклала їй руку на плече і змусила відійти на два кроки.

— Якщо ти будеш кричати, вона знову заплаче.

— Тьху. Вона, — Оріся кивнула на Марину, — добрий поліціант. Я — середній. Поганий, — зробила паузу, — Еліза. Подякуй, сонце, що її тут немає. І говори.

Ірочці знадобилось трохи часу, щоб опанувати себе.

— Я не збиралася вам шкодити, але в-ви... ви отруїли Надію Семенівну.

— Курва, шо?

Ірочка сахнулася.

— Послухай, — вступила Марина, — я впевнена, сталася помилка. Ми точно нікого не труїли.

— Т-тортом.

— Яким, у сраці, тортом?

— Орисю, сядь. Прошу, — Марина свердлила її поглядом, поки та не підкорилася. — Можеш пояснити, що ти маєш на увазі?

— Ви передали Надії Семенівні торт, — дівчина втупилася в землю. — Вона нам принесла пару шматків. Ми поставили в холодильник, а вона з'їла і потім лежала з отруєнням. Я знала, що ви відьми, п-попросила Ігоря, чоловіка сестри, глянути. Він сказав, над ним чарували.

Не стримавшись, Марина засміялася. На неї здивовано глянули всі.

— «Червоний оксамит», — пояснила. — Пам'ятаєш? Ми мільйон разів його перепікали, аж доки не вдалися до магії, щоб коржі гарні вийшли. Нам погано від нього не було.

— Дитино, чи тобі помутніло? — звернулася до Ірочки Войцеховська. — Твій Ігорко чаклун до сраки, знайшла, до кого йти.

Орися ляснула долонею об стіл.

— Серйозно? Торт? Ти дурнішої відмазки придумати не могла?

— Це п-правда. Я, — Ірочка на секунду стрельнула очима в Надію Семенівну, — я помилково подумала, що ви погані.

Войцеховська проковтнула репліку, яку збиралася сказати, і зіщулилася. Тут не треба було бути великим детективом, щоб здогадатися: помилка сталася через її коментарі про майбутню невістку.

— Ігор чув, як Надія Семенівна збиралася... — вона знову крадькома глянула на Войцеховську і виправилася: — Я мала провести її до вас, у неї тоді тиск високий був. Коли ви гостей розсаджували. Він сказав лишити у вас гребінець. Ігор зачаклував його, щоб ви не могли їй нашкодити.

У них на тумбочці в коридорі вічно валялися щітки й гребінці, то на новий могли не звернути уваги.

— Іро, ти до магії діла не маєш! — гарикнула Надія Семенівна. — Хтозна, які чари він міг накласти! Ти головою думала?

— Я н-не знала, — дівчина знову зашморгала носом, — що вони посварилися з Ігоревою організацією. Думала, він вас хоче захистити.

— Я відьма! Ти могла мене спитати?

— В-ви ж казали, — очі Ірочки забігали, — що переживаєте, кого собі Ілля вибра...

— Це ж мій синочок. То не значить, що я хотіла вгробити невістку.

Войцеховська занадто активно не давала Ірочці висловитися до кінця. Видно, пісочила їх по повній, незадоволена вибором Іллі.

Орися махнула рукою, жестом затикаючи її.

— Далі? — розвернулася до Ірочки. — Що ще?

— На примірці сукні. Ігор передав свічку, я її підклала в пакет, де Надія Семенівна подарунок Елізі везла.

— Дитино, де в тобі того набралось? — скрушно захитала головою Войцеховська. — Стільки підлості, скритності!

— Ігор говорив, що це просто захисні штуки, які не дадуть творити зло.

— Він плів, а ти вуха розвісила.

— Хватить триндіти, — перебила їхнє побивання Орися. — Декому треба було менше жалітися на синів вибір.

Войцеховська пропалила її поглядом і підібгала губи. Не відповіла на випад, бо не мала чим заперечити.

Марина повернулася до запитання, яке її хвилювало:

— Орисю, відколи ти знала?

— Я перевірила Надію Семенівну. Де її учениця, усе таке. І разом Ірочку — на всяк випадок. Не сподобалася вона тоді

мені. Виявилося, Іроччина сестра заміжня за таким собі Ігорем Бойком. Вгадаєш, до якої організації він належить?

— Пергачі.

— Потім ці вишкребки почали з'являтися то тут, то там. Я тримала вас на мушці, обох, — вона почергово тикнула пальцем в Ірочку і Войцеховську. — Чекала, хто ж вчудить. З гребінцем проморгала, на жаль. Свічку докинула до доказів.

— Я б-більше нічого не робила, правда!

— Зі швагром говорила? Здавала нас?

— Тільки те, що Н-надія Семенівна розказувала.

— Про ресторан?

— Я н-не знала, що вони зроблять. Він ніколи не розказував, чим займається.

Хоч Ірочка наробила дурниць, Марині серце краялося від того, як вона труситься і плаче.

— Ти впевнена, Рисю? Це не секретна інформація, могли вистежити.

— Нащо їм напружуватися, якщо під боком таке хороше джерело інформації? — вона затримала погляд на Войцеховській.

— Якби я знала, дівчатонька! — заголосила та. — Якби знала! Це ж звичайні сусідські балачки. Як мені було мовчати про весілля мого Іллюшки?

Орися заскреготіла зубами і закотила очі, навіть не ховаючись, але ніяк не прокоментувала.

— Так, Ірочко. Ти мені зараз засвідчиш усе гарненько, і я тебе відпущу. Якщо відмовишся, я розповім Елізі, чому в неї не буде бажаної зачіски, а далі вирулюватимеш сама. Щообираєш?

— П-перше.

Орися ввімкнула світильник, хоч у цьому не було потреби. Підняла руку. Лампочка згасла, а посеред кухні зависла кулька світла. З невеликої сяйливої цятки вона розгоралася дедалі більше, аж доки не трансформувалася в жіночу фігуру в довгих

шатах. Уся істота — тіло, одяг, шкіра, навіть білки очей — була теплого бурштинового кольору, ніби картинка, розмальована одним олівцем. Ліхтарниця.

— Ти кликала, відьмо Орісю?

— Я маю повідомлення для твоєї пані.

— Вона мені не пані.

— Для твоєї, най буде, колеги.

Ліхтарниця мала в руках довгий костур, теж бурштинового відтінку, на вершк якого пульсувало світлом. Казали, саме там їхні серця, а людська подоба в них — додатковий аксесуар.

— Дівчина хоче засвідчити свої слова.

Ірочка дивилася на істоту широкими очима. Вона навіть хлипати перестала.

Ліхтарниця нахилила до неї свій костур.

— Прошу.

Та не поворушилася.

— Поклади руку на вершечок, повтори всю історію, — підказала Оріся.

Ірочка послуhalася і переповіла все наново.

— Передай їй, — звернулася Оріся до ліхтарниці, — я прошу про зустріч. Коли буде зручно, аби-но не в найближчі три дні. Маємо спершу відгуляти весілля. І ось це, — вона дістала деталь, яку пружник вийняв з телевізора, — теж покажи. Я через дурниці її не смикаю.

— Гаразд, відьмо.

Ліхтарниця не говорила більше нічого. Розчинилось її людське тіло, костур, світла кулька повисіла в повітрі й теж зникла.

— Чубичка, — озвалася Войцеховська, — що ти задумала?

— Це вже, вибачте за прямоту, не ваша справа. Ви й так достатньо допомогли. Тепер ваша робота, — Оріся вказала й на Ірочку теж, — сидіти і тримати язик за зубами. Ясненько?

Вона випровадила обох гостей. Уже коли вони прямували до ліфта, гукнула:

— До речі, твій швагер жахливо цілується.

— Звідки ти знаєш? — запитала Марина вже за зачиненими дверима.

— Пам'ятаєш того, із сокирою, на фестивалі?

— Ти вже тоді знала, хто він?

— Аякже.

Орися далі поводитися так, ніби щойно не прикликала нечисть і не говорила про загадкову пані.

— Я тут згодна з Войцеховською, — не витримала Марина. — Що ти задумала?

— Тикнути пергачів носом у їхні провали.

— Як?

— Не забігаймо наперед, га? Усе після весілля, зараз і так до холери роботи. Білобока шукає ресторан. Сподіваюсь, знайде.

— Я можу Данила запитати. Що, як у нього є знайомі, які допоможуть?

— Точно! — вигукнула Орися. — Хай підтягне зв'язки. Недаремно ми йому такі шикарні манекени зробили. «Вагітна Олеся» — мій магнум опус.

Марина вагалася, дзвонити йому зараз чи трохи зачекати: Данило теж мав відсипатися після табору. Вирішила спершу написати повідомлення.

У світлі купи нової інформації вона не відразу усвідомила, що не розповіла Орісі головної новини зі свого життя.

— До речі, ми з Женею розійшлися.

— І вона мені каже, що я від неї факти приховую! Деталі, жінко, мені потрібні деталі. Хоча ні, стій. Мені треба зразу формувати план дій, тому скажи, чого ти хочеш: повернути його чи вкокошити?..

Розділ 38

Діва, матір і...

— Я не хочу заміж.

Біля вікна готельного номера Еліза вчепилася пальцями в бильця крісла так, наче її мали звідти витягувати силоміць. На ній уже була атласна весільна сукня, зачіска, прикраси — весь образ.

Її подруги-естонки, Регіна й Аве, презирнулися. Суть сказаного можна було зрозуміти з тону, але Марина все одно переклала їм англійською.

Орися дістала пакет.

— Я знала, що важка артилерія нам знадобиться.

Вона вийняла «Мак-меню» і простягнула бургер Елізі.

— Ти серйозно? — гавкнула на неї Марина.

— Шо? Яна, для якої ми срачку на професора чаклували, розплатилася.

Еліза мовчки взяла коробку, почала жувати.

— Please, give her a towel or something¹⁵.

Аве у відповідь на прохання зняла верхнє покривало з ліжка й вкутала наречену, немов на перукарському кріслі, закривши всю сукню.

— Так-с, один бургер мені, а другим можете поділитися. Бульби?

— Я знаю, що це картопля, — з набитим ротом проговорила Еліза і потягнулася за картоплею фрі.

— То є файно, можна до мене в Сокаль на гостину їхати. Пити? Вони розсілися по різних поверхнях і мовчки жували. Регіна й Аве розрізали пилочкою для нігтів бургер. Оріся ляпнула сирним соусом на свою сонячно-жовту сукню і спробувала тихцем затерти пляму. Марина відправила її запирати поділ до раковини, а сама потягнулася до «Коли». Сьорбнула.

— Орісько!

— Га?

— Тут алкоголь.

Оріся вигулькнула з ванної, звела великий і вказівний пальці:

— Цяпочка, — розгладила сукню і покрутилася. — Молода, ти передумала не виходити заміж чи нам когось іншого видавати? Мені особисто не принципово, на чиєму весіллі гуляти.

Еліза витерла руки, зняла з себе покривало і піднялася. Заплющила очі на пару секунд і видихнула.

— Готова. Вибачте, на мене різко накотила паніка від усвідомлення, що це відбувається.

— Ти просто голодна була.

Нарешті можна було їхати на розпис.

Людей з Елізино боку зібралося небагато — її батько з дружиною, світлокоса мала сестричка, пара подруг, відьми в церемоніальних кунтушах Центрального шабашу, глибокого зеленого кольору, накинутих на вишиті сорочки. Марина з Орисею не вбирали строїв: вони йшли як приятельки, а не як колеги.

За масовість натовпу відповідала сторона нареченого. Дядьки, тітки, троюрідні брати в сьомому коліні. Ілля глипав на них, сам не розуміючи до ладу, хто вони такі.

Він, побачивши Елізу, розплакався. Один момент молодята просто стояли, трималися за руки і щасливо сміялися. Повітря бриніло їхнім щастям. Родичі намагалися до них заговорити — вони не звертали уваги. Марина витерла сльозу.

— Давайте всі потоп влаштуємо, — буркнула Оріся, та її очі зрадницьки заблищали.

До запланованого часу розпису залишалося п'ятнадцять хвилин. Поза головами людей майнуло світло — спершу Марина подумала, що їй привиділося, бо десь відбилося сонце, але воно наближалось. До них рухалася ліхтарниця. Уся її фігура була матово-тьмяною, тільки наверхі костура яріло при світлі дня. Людям вона, мабуть, здавалася звичайною гостею.

Оріся, помітивши її, пірнула в натовп. Марина рушила за нею.

— Твою просьбу про зустріч погодили, відьмо Орісю.

— Віснице, ти невчасно.

Ні довге волосся ліхтарниці, ні її шати не розвівалися, хоч дмухав літній вітерець. Вона завмерла — бурштинова статуя. Лише губи ворушилися:

— Ти можеш просити, не наказувати. Тебе обдарували згодою, невже її зневажиш?

Оріся матюкнулася. Потім глянула на наречених, вперла руки в боки:

— До ресторану я маю справитися.

— Ти не можеш піти!

— Маю. Передаси Елізі мої вибачення.

Не можна було залишати її саму — у план з пергачами, який очевидно пішов не за планом, залучена могутня нечисть.

— Я з тобою, — наполягла Марина.

Одне діло слухати постфактум, як вона вилізла з чергової дупи, а інше — відпустити її туди саму й ніяк не підтримати.

— Тиць-пердиць! Придумала! Нікуди ти не підеш.

— Нагадаю тобі, що мені двадцять, я доросла людина, а ще — відьма і частина шабашу.

Ліхтарниця кивнула її словам:

— Хіба відьми не вирішують усе шабашем? Одна відьма — не шабаш.

— Не заохочуй! — спалахнула Оріся. До них підійшла Білобока. — Заберіть її, — сказала вона їй ультимативним тоном.

— Ти не підеш сама, — вперлася Марина.

Ганна Іванівна склала руки на грудях. Серед них трьох вона єдина справляла враження досвідченої відьми: ідеально вкладене сиве волосся, насуплені темні брови, де-не-де посріблені, строгий силует зелених штанів, біла сорочка з темною геометричною вишивкою. Утілення розсудливості й спокою.

— Ви хочете долучитися до справи з пергачами? — запитала вона.

— Вона не піде, — перервала Оріся, але Марина все одно кивнула. — З нею навіть Люди немає.

Білобока зняла накинутий на плечі кунтуш і вкрила ним Марину.

— Зате є я. Це буде корисно.

На відміну від тієї ж Орісі, Марина не вишивала на всьому своєму одязі рун, які давали змогу перенести його на Межу чи Той бік. Відьомський стрій був не просто уніформою, а ще й захисним артефактом. Вона схрестила руки на грудях, проводячи пальцями по цупкій тканині кунтуша.

— Давайте ми зразу половину весілля візьмемо, чого там.

— Панно Чубик, ми з вами залучені в справу. Вони — ні.

— Ви обидві один раз випадково потрапили під руку. Якщо почесному, то мала б іти Еліза, але вона зайнята.

Білобока торкнулася місця поранення.

— Тоді ви тільки підтверджуєте свої слова. Можливо, я не виконала батьківського обов'язку, але я — її кров і можу нести відповідальність замість неї.

Захоплена їхнім діалогом, Марина не відразу помітила, що ліхтарниця заусміхалася. Її очі залишалися матово-неживими, але світло на костурі блимало, як святкова гірлянда. Від її

присутності віяло холодком, як від будь-якого породження Того боку, проте не чулося загрози. Ліхтарниці вважалися добрими, наскільки взагалі так можна схарактеризувати нечисть. Рідко шкодили. Заблукалі на Тому боці шукали їхнє світло як орієнтир.

— Відьмо Орісю, хіба ти не хочеш зробити як належить, а не по-своєму? Здавна так було: відьми наймогутніші, коли втрюх. Так правильно. Діва, матір і... — ліхтарниця переводила погляд і зупинилася на Орісі. — Ну принаймні ви будете втрюх, а не ти сама.

Це була згадка про три аспекти жіночого буття, три втілення відьми. До ініціації, у розквіті сил, у наставництві. Зародження, життя і смерть.

Оріся могла впоратися сама. Проте, хоч у магії не існувало ультиматумів, умовності мали силу.

— Ми підемо разом, — твердо промовила Марина, і їй не заперечили.

Ліхтарниця розвернулася до них спиною. Спрямувала костур перед собою. Світло почало розповзатися, пропалюючи на Цьому боці коротку дорогу до потрібного місця. Її шлях не забирав у них сил.

— Ви пропустите Елізин розпис, — Марина оглянулася востаннє на гостей.

Білобока поклала руку їй на спину.

— Думаю, її це не надто засмутить.

У вирі чужої магії та гнітючої невідомості такий фізичний якір був порятунком.

З яскравого літнього пообіддя, яке буяло барвами, вони опинилися в похмурому вічному дні Межі. Їх оточували знайомі руїни. Палац Остен-Сакенів, камінь спотикання між шабашем і чаклунськими спільнотами.

— Кульгавого засранця загубила?

Марина не побачила, хто саме говорив. Їх було близько двадцяти: чоловіки, неприязні на вигляд, обцяцьковані своїми артефактами. Пергачі.

Вона впізнала тих, що напали на них із Ганною Іванівною. В обох на обличчях і шиях позалишалися шрами, один притискав до грудей покалічену руку. Також був присутній Іроччин родич.

Орися обійшла ліхтарницю і стала попереду. Така маленька й невинна у своїй короткій жовтій сукні, з милими кучерями, на тлі гурту лютих чоловіків.

— Якась шавка забагато дзявкає, — сказала вона навмисне знуджено.

Пергачі показово торкалися своїх артефактів — перснів, кастетів, ножів — і сипали прокльонами. Зненацька ідея супроводжувати Орисю здалася не такою хорошою, якою була під РАЦСом.

«Усе одно, — заспокоїла себе Марина, — у трьох сили більше, ніж в однієї».

Одна мить — вони наче в сцені з фільмів про бандитів дев'яностих, наступна — зміна вразила всіх. Пергачі припинили шкіритися. Дихання стало нерівним. Такий страх не охоплював Марину навіть тоді, коли відморозок цілився в неї з пістолета. Упевнені пальці Ганни Іванівни лягли їй на зап'ясток.

Між ними й чаклунами стояла жінка. Точніше, воно мало жіночу подобу, а ще — червоні очі з вертикальними зіницями і клаптики зміїної луски то тут, то там на відкритих ділянках шкіри обличчя, шиї і рук.

Аспид.

— Центральний шабаш має заяву? — відразу запитала істота.

Її голос був тихим, як ніч у темному парку, лиш трохи зашипів на слові «шабаш».

— Ти отримала докази, аспидко? — сказала Орися.

— Вісниця передала мені їх.

Один із чоловіків втрутився:

— Які докази? У них немає нічого серйозного.

Аспидка подарувала йому секунду свого погляду:

— Тихо.

Чоловік підібгав губи і відступив на крок.

— Чаклунське товариство пергачів, — Орися склала руки в замок за спиною і походжала з боку в бік, — знало про домовленість між Центральним шабашем України, ТУРом і лиликом, що зайняв місце в палаці, де ми зараз присутні. Вони мали всі відомості, — підвищила тон, — і свідомо їх ігнорували. Перешкождали.

— Ніби шабаші чи східнячі бики не займаються тим самим.

— То чого ви не збираєте доказів, голово? — Орися жестом наказала пергачу, який збирався заговорити, стулитися і продовжила: — Окрім постійних спроб учинити шкоду мені та обом моїм сусідкам, одна з яких є відьмою з Естонії, вони намагалися вбити присутніх тут зі мною відьом, що може засвідчити лилик.

Над головами почулося тонке тріпотіння крилець. Кажан ударився об землю і перекинувся в людську подобу. Став на боці відьом. Красиве, вічно набурмосене обличчя виширилося іклами в бік пергачів.

— Центральний шабаш і ТУР скріпили домовленість кров'ю, — промовив він. — Місце їхнє має бути, коли дотримують її.

— Ми в процесі перемовин з інвестором, — подала голос Білобока. — Документи скоро мають бути готові.

Лилик повернувся до неї, кивнув, а тоді спіймав погляд Марини й на мить усміхнувся. Попри ікла, вийшло підбадьорливо.

Орися знову заговорила:

— Скільки дрібних капостей ви наробили, не перерахувати. Невже думали, що проб'єтесь крізь мій захист?

— Відьмо, ми не в суді, — промовив голова. — Кажі, нащо ти прикликала нас, а не перелічуй вигадані образи.

Орися усміхнулася.

— Кликала не я, кликала он, — кивнула на аспидку, — ваша пані. Не суть. Хочу, щоб ви усвідомили, за що вас покарають.

Головний пергач реготнув.

— Удачі.

Навіть Марина, далека від магічної політики і серйозних справ, знала, що аспиди не цікавляться дрібними місцевими розбірками. Їхній масштаб — долі країн, війни, епідемії.

— Рисю, — Марина нахилилася і шепнула їй на вухо: — Ти впевнена в тому, що робиш?

— Так. Нехай мої відьми підуть, — сказала вона голосніше. — Про зустріч просила я, аспидко. Я одна відповідаю.

— Ми вже тут утрюх, — подала голос Білобока. — Ведіть справу, панно Чубик. Ми з вами.

— Правильно, — вкрадливо прошелестіла аспидка. — Тобі, відьмо Орисю, досі бракує поваги до канонів магії. Обидва боки не будуть прогинатися під тебе.

Орися проковтнула це зауваження.

— Саме ти дванадцять років тому дарувала можливість борщагівському автомеханіку, — тикнула пальцем у головного пергача, — який нині гордо зве себе головою чаклунського товариства, творити артефакти на кажанячій крові. Твоєю магією вони послуговуються.

Аспидка кивнула.

— Ти просиш, щоб я позбавила їх магії?

— Мені це дуже сподобалося б.

— Хто з вас відповідатиме? Перш ніж почути мою відповідь, я хочу знати, чиє життя мені належатиме, якщо я відповім незадовільно.

Вимоги до вищої нечисті мали бути серйозними, а ціна помилки немаленька. Саме тому ніхто не укладав угод

з аспідами заради дрібниць.

— Моє, — виступила Білобока. — У шабаші відповідальність несе найстарша відьма.

— Це через те, що існує уявлення, ніби старша означає сильніша, — заперечила Оріся. — Хіба не так, аспідко?

— Правильно. То ти готова ризикнути собою?

Оріся не здригнулася.

— Так.

— Добре, — сказала аспідка. — Я приймаю твою ставку.

Марині здавалося, що під ногами не земля, а голки. Насторожено завмерли пергачі.

Між тонких пальців аспідки з'являлися почергово речі — телевізійний приймач від пружника, свічка, уламок металу, який міг бути частиною колеса авто Ганни Іванівни, інші незнайомі предмети. Вона навіть пальцем не змахувала — ніби кожна річ була не фізичним утіленням, а лише проекцією. Нарешті припинила їх роздивлятися і порушила тишу:

— Я не можу вдовольнити твою просьбу. Ваші дрібні сварки — не причина відбирати мій дар.

Хтось із чоловіків радісно вигукнув. Їхні обличчя розслабилися. Марина стиснула руку Білобоки.

— Та я ще начебто, — Оріся вдала, ніби намагається пригадати щось, — свого прохання не озвучувала.

Істота вперше здивувалась.

— Ти казала, що...

— Ти запитала, чи прошу я позбавити їх магії. Я не просила. Просто підтвердила, що маю бажання.

Аспідка повернулася спиною до пергачів, лицем — до відьом.

— Тоді чого скликала нас сюди?

— Ти бачила докази їхніх дій. Скажи, чи є право на відплату? У мене. У всього шабашу.

— Воно в тебе є. Та моїми руками ти помсти не отримаєш.

— Мені й не треба. Ти — джерело їхньої сили. Підтвердь, що я можу діяти сама і взяти те відшкодування, яке вважаю співмірним їхнім вчинкам.

— Так, якщо подужаєш.

Марина не помітила, коли за ними з'явився Світич. Він підморгнув Орісі, коли та до нього обернулася, і показав середнього пальця пергачам. У другій руці тримав невелику бочку.

— Запалимо, хлопчики? — засміялась Оріся.

Світич зняв кришку. З бочки вирвався вогонь і оточив пергачів колом.

— Ти божевільна? — закричав головний.

Інші репетували. Вони не могли вийти, бо щойно пробували, вогонь підіймався вище їхнього зросту.

— Це межовий вогонь? — Марина не відривала погляду від полум'я, яке здавалося живим. — Де ти його стільки взяла?

— Побалакаємо потім. — Оріся звернулася до аспидки: — Чи співмірне це покарання їхнім вчинкам? Чи не порушую я якогось договору? Чи маю на це право за законами Того боку?

Аспидка дивилася на неї зацікавлено, а потім, майже непомітно, усміхнулася краєм губ.

— Так, відьмо.

Оріся повернулася до пергачів. Її осяяний профіль мов належав якійсь незнайомці — небезпечній, могутній.

— Тоді горіть.

Вогонь здійнявся, охоплюючи чаклунів. Їхні крики, вигуки і прокльони злилися воєдино: у відчай і безпомічність. Їхню магію випалювало без жалю.

Оріся дивилася на полум'я з азартом і тріумфом, а Світич — на Орісю. На його некрасивому худому обличчі застигло благоговіння.

Зникла аспидка. Розчинилося в повітрі світло ліхтарниці.

— Думаю, нам пора давати по капцях, поки тут усе не зайнялося, — сказала Оріся.

Вони перейшли з Межі назад. Лилик теж.

— Вогонь знищить грань, — сказав він. — Тільки ваш договір усе одно діє.

Поки Оріся шушукалася зі Світичем, відповіла Білобока:

— Палац відновлять. Ми дотримаємо умов.

Лилику цього було достатньо. Він обернувся кажаном і полетів геть. Там, де погуляв межовий вогонь, не можна було переходити Межу, навіть нечисті.

— Виходить, — Марина озиралася на руїни, — користі ні для шабашу, ні для ТУРу в ньому немає? Ви ж хотіли отримати магічне місце.

— Можливо, на краще, — сказала Ганна Іванівна. — Співжиття з чаклунами не обходиться без сутичок. Палац сочився магією, шкода було його втрачати, але пергачі — більша загроза.

Марина кивнула з розумінням. Позбутися небезпечного товариства вигідно і для шабашу, і для ТУРу.

— Недарма ж ми зі Світичем пірнали в Соледарське озеро?

— То от нащо тобі був акваланг, — здогадалася Марина.

— Що нижче спускатися, то вищою стає температура. Ходили чутки, що на дні — родовище межового вогню. Товариство хранителів чомусь довго не хотіло відкривати нам таємниці...

— Дієвременно, чого б це...

— Не псуй мені розповідь. Однак упоралися. Поміг той вогник, на якому ми Елізине волосся палили.

— Ти від самого початку не збиралася просити аспидку позбавляти їх сил.

— Я хотіла їх зібрати вкупці, щоб усіх разом... — вона провела пальцем по горлу. — Аспидка — їхня покровителька. Її поклику вони не могли проігнорувати. Каструлька варить, — Оріся постукала себе по скроні.

— Вони хоч живі лишаться?

Без магії пергачі не могли самотужки повернутися на Цей бік.

— Коли вогонь стихне, їх неподалік чекатиме один наш знайомий, заповідливий пружник. Домовляться про ціну, вернуться до людей.

— Маруська, переживай краще за свою сусідку знизу, а не за них.

Орися влупила Світичу між ребра.

— Що він має на увазі? — помітила її роздратування Марина.

— Рота зашити комусь, га? Ой, не дивись на мене такими очима, а то впісяюсь. Пам'ятаєш суші від Жені? Мою бабу?

— Ну.

— Що в них спільного? — Орися потрясла перед собою рукою, ніби намагалася витягти відповідь. — Усі помилялися адресою, бо я поставила занадто сильний захист.

— Ага-а-а, — протягнула Марина, примружившись. — І труби в Нонни Аристархівни рвонули тоді, коли й наш телевізор.

Орися засоромлено почовгала ногою перед собою.

— Я випадково.

До розмови приєдналася Ганна Іванівна:

— Шабаш відшкодує втрати. Ціною премії панни Чубик, якій варто навчитися делікатніше застосовувати свої вміння.

— Я сама делікатність. Усе, досить балачок по ходу про погоду? Світич, шуруй за кермо. Нас весілле чекає!

Розділ 39

Любов і комерційна пропозиція

Різницю перепаду настрою між моторошним ритуалом і повсякденністю нівелювали Світичеві суїцидальні навички водіння. Зате менш ніж за годину вони знов опинилися на святі.

— Ви мали мені сказати! — обурилася Еліза. — Чого Марина це бачила, а я — ні?

— Твого зникнення ніхто не помітив би, звісно, — парирувала Орися.

— Ми могли це обставити як викрадення нареченої.

Через зміну місця бенкету попереднє планування розсадки гостей відрізнялося від початкового. На практиці проявилися критичні помилки: двоє чоловіків сварилися через чийсь зуби, а жінки між ними — можливо, сестри, судячи зі схожості, — раз за разом цокалися стопками.

Навпроти них Данило колупав рибу і чесно намагався вдавати, що не підслуховує, тільки рух брів видавав його сповна. Саме завдяки йому вдалося швидко знайти новий ресторан, і Еліза наполягла, щоб він теж був присутній.

Чоловіки вийшли покурити, сестри — танцювати. Марина підсіла на вільне місце біля Данила.

— Мені жіночка збоку, — поділився він, — розказала, що когось збила корова. Тільки я не зрозумів кого. Мене замість нього запросили?

— Ми теж не знаємо. Просто прийми це як факт.

Під гучну веселу музику Оріся з дідом Іллі танцювали гопак або те, що мало ним бути. На краєчку останнього стільця сидів, спостерігаючи, Світич. Він спер свою милицю збоку, і через неї перечепилося вже троє людей, а він загинав пальці.

— Там якісь Славко й Наталка дуже образилися, що їх розсадили далеко одне від одного.

— Даниле, ти працюєш агентом під прикриттям?

— Я намагаюся поїсти рибу, а ця пані, на чиему місці ти сидиш, вивалює на мене розвіддані.

— Якщо я не помиляюся, — напружила пам'ять Марина, — це хрещений Іллі з колишньою дружиною. З *колишньою* колишньою дружиною. Тепер вона теперішня, знову. За старим планом вони були розлучені, а місяць тому розписалися. Ми не встигли опрацювати ці зміни.

З кожним наступним тостом непорозуміння між естонським боком і українським тоншало, аж доки взагалі не зникло. Двоє жінок голосно пояснювали Елізиній мачусі родинний секрет квашених огірків українською, іноді вставляючи німецькі слова. Одна з них махала виделкою з настромленим ресторанным огірком і тьхукала на нього. Мачуха була цілком інвестована в розмову й уважно їм кивала.

Данила це нашттовхнуло на спогади:

— У мене батько колись іспанського інвестора так залучив. Перекладачка захворіла. Поки шукали нову, вони вже подружилися. Ми навіть до них в Іспанію в гості літали потім.

Шкіра у нього на носі лущилася, а навколо очей досі був світліший слід від окулярів. Марина показала на свої плечі:

— Команда облуплених, — тонкі бретельки пастельно-жовтої сукні не приховували таких самих натяків.

Від стола наречених тихцем задкувала Еліза. Ілля, затиснутий між своєю матір'ю та її батьком, проводжав дружину поглядом бездомного цуценяти в дощ.

— Я хочу напитися, — сказала вона, зайнявши місце навпроти Марини й Данила, і відразу схопила чийсь келих.

— Ти лишила чоловіка напризволяще?

— Марино, це його мати, хай він перед нею захищає своє право не продовжувати славетний рід Войцеховських. Я цього більше слухати не буду. Ілля вирішив взяти моє прізвище, — пояснила вона Данилові.

— Вирішив? — Марина навіть не приховувала сарказму.

— Добре-добре. Я вирішила, він не заперечував.

Тим часом пан Тамм, професійний дипломат, очевидно програвав фастівській відьмі.

— Я змінила б своє прізвище, — пожалілася Марина. — З дитинства мріяла вийти заміж тільки заради цього.

— Там їхній дід якраз вдівець, — підморгнула Еліза. — Хоча ні, — озирнулася на танцмайданчик, — діда вже зайняла Оріся.

Вона десь хвилину роздивлялася, як на обличчі батька дедалі явніше проступає відчай, а тоді встала і подала руку Данилові:

— Потанцюй зі мною. Хай вона відволічеться на те, що я зраджую її сина просто на весіллі.

Мелодія змінилася на повільну. Частина гостей повернулися до столів. Оріся з дідом вальсували під пильним наглядом незадоволеного Світича. Марина недовго залишалася сама.

— Останній танець? — Женья простягнув руку.

Сорочка на ньому була вишневого відтінку, у тон сукні Регіни, дружки. Волосся зіbrane в низький хвіст. Йому дуже пасувало. Весь вечір Марина намагалася його уникати, бо не хотіла зіпсувати свято Елізі.

— Чому б ні? — усміхнулася вона.

Після тієї доленосної розмови вони лише скупко обмінялися кількома фразами про подальшу долю їхніх стосунків дорогою з табору. Похапцем вирішили, що це кінець, і більше не контактували.

— Мені шкода, що я тоді не стрималась.

Він поклав одну руку їй на талію і тримав невелику дистанцію, але дивився поза її плече.

— Зате як драматично. Ей, — він поглянув їй в очі і побачив сльозинку, — такі історії теж потрібні, — торкнувся кінчиком пальця кутика її губ і підняв його. — Не підставляй мене, будь ласка. За нами стежать.

Світич відбив Орісю в діда, і тепер вони кривувато, але впевнено танцювали неподалік. Оріся спіймала момент, коли вони обоє подивилися на них, і провела пальцем по шії.

— Вона знає, що я захотіла розійтися, не ти.

— Я отримав детальний план того, яких органів позбудуся і де в мене до кінця життя вискакуватимуть прищі, якщо я тебе ображу. З малюнками. Не думаю, що на твою думку тут зважатимуть.

— Вибач.

Мимо знову пропливли Світич і Оріся. Долетіли уривки їхніх реплік:

— Не напружуй ніженьку.

— Моя ніженька твоїм фору дасть, — процідив Світич з обличчям мученика.

— Сам напросився.

Женя простежив за ними і поглянув на Марину.

— У тебе з такими захисницями все буде добре, — спробував підбадьорити. — Ти заслуговуєш на це.

Наскільки легше було б розходитися, якби він накричав, образився чи обізвав.

— Я сама не очікувала, що так звалю зізнання на тебе.

— Нічого, — він зітхнув, погладжуючи її руку у своїй долоні. — Я не здивувався.

— Я постійно вважала, що зі мною щось не так. Припускала, коли знайдеться хтось романтичний і ніжний, це бажання в мене з'явиться. Проте ні, і я не відчуваю себе зламаного без нього.

— Як з чорносливом.

— Га?

— Хтось любить чорнослив, хтось — ні, — пояснив Женя. — Небажання їсти чорнослив не робить людину неповноцінною.

— Він смачний.

— От бачиш? Це я тебе кидаю. Я не зможу бути з людиною, яка їсть чорнослив. Збочення!

Марина розсміялася. Їй подобалося проводити з ним час. Вона хотіла б дружити. Можливо, потім, коли йому переболить. Її навіть мучив сором від того, що вона сама відчувала лише полегшення.

— Ти мене любив більше, ніж я тебе.

Його головний подарунок був ціннішим за будь-які квіти чи парфуми: пара місяців красивої закоханості — доказ, що романтичні почуття можуть у ній зародитися, на відміну від сексуального потягу.

— Люблю, — м'яко виправив Женя. — Знаю. Але добре, що ми обоє цінуємо найперше себе.

Вона хотіла відповісти щось ліричне, проте мимо протанцювала Оріся, спрямувала вказівний і середній пальці спочатку собі в очі, а потім на Женю. Світич не відпускав її, хоч кривився від болю в нозі. За ними дід Іллі гоцав невпадат мелодії і активно щось розповідав Елізі й Данилу. Вести серйозну розмову в цих умовах було неможливо.

Пісня закінчилася. Женя поцілував Маринину долоню:

— Ми чудово провели разом час.

І відпустив.

Марина пішла заповнювати емоційну порожнечу салатами.

Пан Тамм, зовсім не схожий на Елізу, зі світлим волоссям і сірими очима, звільнився від свахи і в кутку перемовлявся з Білобокою. Еліза, згубивши дорогою Данила, повернулася до столу і теж спостерігала за ними.

— Я рада, що ми з нею розібралися. Дякую тобі.

Марина підняла брови:

— Мені?

— Якби ти не була — як там Оріся казала? — ізоляційною стрічкою між нами, я психанула б і накричала б на неї, та й по всьому. Нам уже запізно будувати стосунки матері й доньки, але ми почули одна одну. Можливо, колись вона стане бабусею, якщо захоче.

— Ти ж?.. — Марина глянула їй на живіт.

— Ні! Я хлебтала коньяк зранку. Відьма має продовжити рід. Коли-небудь, — Еліза задумливо похитала келих перед очима. — Це сумно насправді. Уявляєш, скільки дітей живуть без любові, просто тому, що їх мали народити?

— Мені здається, так буває не тільки з відьмами.

— Я не проти дітей, — махнула вона рукою. — Тільки не зараз. За роки два-три.

Ілля вирвався від родичів і втік до Елізи. Марина залишила їх удвох туркотати, а сама вийшла на вулицю провітритися. Коли повернулась, знайшовся Данило.

— Лови!

Їй у руки впав букетик конюшини.

— Ти в ліс ходив?

— Там на галявинці, за рестораном. Тобі не дістався Елізин, матимеш такий.

Та звісно — букет нареченої виборола Оріся. Вона не вірила у швидке заміжжя — лише в дух суперництва.

— Марино...

Голос Данила звучав схвильовано.

— Так?

— Виходь за мене.

Вона наче була замолода для слухових галюцинацій.

— Не смішно.

— Ні-ні, — запанікував Данило. — Я тебе не люблю. Тобто люблю як подругу. Не як жінку. Це не означає, що я не бачу

в тобі жінку, але... — йому вже не вистачало повітря.

— Вдихни. Видихни.

Він підкорився.

— Я пропоную нам політичний союз.

— Угу. Рід броварських магнатів Шпитько має об'єднатися з київськими бізнесменами Рафальськими заради спокою між цими двома королівствами.

— Я думав про те, що в мене не складається з коханням. Ти ж бачила, кого я вічно обираю для стосунків?

— Тобі лише двадцять три.

— Я знаю, що нічого не зміниться. Такий у мене смак. Поганий. Але ти моя подруга, і я подумав, що непогано буде провести життя поруч з тим, хто поділяє з тобою погляди.

— Перегинаєш палицю.

— Я серйозно! Ти будеш допомагати мені в бізнесі передбаченнями. Зробимо жіночий спортивний клуб. Переманиш Яніну на посаду тренерки.

Він розсіяно усміхався. Темні очі блищали натхненням і сумом.

— Ти п'яний?

— Ні.

— Пластун бреше?

— Трошки. Я думав про це відтоді, як ми говорили про твою асексуальність. Ти казала, що боїшся залишитися без сім'ї. Сім'я — це не тільки про інтим. Сексу в мене було вдосталь, а от підтримки мало.

— Ти знайдеш когось, хто буде тобі опорою.

— А якщо ні? — він дістав із кишені лаконічну обручку з білого золота. — Не впевнений з розміром, але можна буде поміняти. Візьми, — вклав їй у долоню і змусив зімкнути пальці. — Подумай над цією діловою пропозицією.

Прикраса була неймовірною. Марина повертіла її в руках. Гроші, упевненість, сім'я — це звучало заманливо й занадто

добре.

План хороший, тільки утопічний. Моральних сил на переконливі аргументи не було. Де їм узятися? Від зустрічі з лиликом до сьогоднішнього вечора — ні миті перепочинку.

— Давай ми почекаємо до тридцяти, наприклад, — Марина говорила повільно і лагідно, як до дитини. — Якщо не знайдемо партнерів, то можна одружитися.

Компромісний варіант. Потім він очуняє, алкоголь вивітриться, разом посміються. Вона спробувала повернути обручку. Данило не взяв.

— Добре, — сказав він. — Тільки залиш її. Вважай це спробою переманити тебе до себе. Для початку — на роботу. Я планую розширювати мережу магазинів згодом, провидиця не завадить.

— Нехай, — Марина не хотіла сперечатися і сховала обручку в кишеню сумочки.

Він здавався таким самотнім і відкритим, що совість не дозволяла відмовити.

Залою рознеслося дзенькання. Дід Іллі тримав келих і стукав по ньому виделкою.

— Молоді! — він гарячково почав крутити головою. — Бажаю вам щастя, грошей, діточок, як на небі...

— Почекайте, от вони!

Гості знайшли Елізу та Іллю на вулиці й затягнули всередину.

— Діду, продовжуйте.

— Де я спинився?

— Як на небі, — підказав чоловік праворуч від нього.

— Як на небі, — повторив дід, — так і на землі. — Він не звернув уваги на спантеличені обличчя гостей, прокашлявся і почав декламувати: — Любов в житті буває лиш одна, любити треба без журби і страху. Ви стійте разом, як неопалима купина. А хто вам заздрить, той іде хай н...

— Тату! — спробувала перекричати Войцеховська.

Розділ 40

Дружка в болоті

2,5 роки по тому

Білий атлас закривав горло, руки, обвивав стан, довгим шлейфом тягнувся за спиною. Марина дивилася на себе в дзеркало і не могла відвести очей. Ідеально запакована лялька.

Як вона собі подобалася!

— Виходила б заміж щороку.

Еліза в чорній сукні, оздобленій срібними вставками, сиділа в кріслі позаду неї, закинувши обидві ноги на бильце, і потягувала шампанське.

— Хто тобі заважає? — відсалютувала вона бокалом. — Щоразу за того самого чи за різних?

— Яка різниця? Подивись, як гарно.

За вчорашній день намело снігу. Депресивні заболочені вулиці вбралися, ніби навмисно до її свята.

— Знаєш, що найгарніше? — змовницьки поцікавилась Еліза.

— Ну?

— Обличчя моєї любої свекрухи, коли я сказала, що все з моїми грудьми в порядку, її син ними абсолютно задоволений.

Серед гостей на першому поверсі зараз ходив Ілля з їхньою тримісячною донечкою. Вони вчора прилетіли з Естонії. Малу

годували сумішами, і Надія Семенівна мала на це свої погляди.

— Ти використала саме таке формулювання?

— Оціни, будь ласка, що я не описала їй детально, як саме і наскільки сильно він ними задоволений.

— За всієї поваги до тебе і твоїх грудей буду безмежно вдячна, якщо для мене ця інформація теж залишиться таємницею.

Двері розчахнулися. У кімнату зайшов Данило, поправляючи на ходу метелик.

— Гей! — Еліза повернула свої ноги на землю. — Тобі не можна бачити наречену!

— Ми разом купували ту сукню в Італії, бо ти народжувала, а Оріся невіїзна з країни найближчий рік.

— І що?

Він прикрив очі долонею.

— Добре, ви відьми, я вас боюсь. Де дружка? Ми скоро починаємо.

Це було запитання без відповіді.

— Оріся... в Україні. Принаймні, — зітхнула Марина, — ми на це покладаємо всі надії.

— Когось викликати треба? Поліцію? Армію? МНС?

— Вона обіцяла, що буде вчасно. Це ж важлива подія.

— Нагадаю, — вклинилась Еліза, — що під час моєї важливої події ви пішли розважатися з чаклунами. Без мене.

— Ми не були друзками.

— О так, так. Тільки рана, — вона приклала руку до свого шикарного декольте, — досі болить.

— Це старість. На погоду.

— Ти чув? Ось таку зміюку за жінку береш.

Данило не відривав руки від очей, але з-поміж пальців виглядало одне каре око.

— Дуже красива зміюка, до речі. Якби я не цінував тебе як подругу, можливо, закохався б.

Еліза кілька разів помахала в бік дверей.

— Наречений, не погрожуй. Нам від тебе потрібні лише гроші.

— Якщо її не буде за... — Данило глянув на годинник, — п'ятнадцять хвилин, я кажу всім про непередбачувані обставини.

Він повернувся до гостей.

Марина походжала кімнатою, вертіла на пальці обручку з білого золота. Хвилювання перед торжеством зникло, тепер вона тривожилася через Орісю. Не нове відчуття — за стільки років спільного проживання можна було звикнути.

— Якщо вона не з'явиться, ти можеш узяти Людочку. Людочка тебе не кине в день весілля.

Цієї миті постукали в шибку. За французьким вікном, що вело на балкон, стояла Оріся. Еліза підірвалася з місця й відчинила її, а потім ахнула і схопилася за серце.

Коли вона відступила, Марина заплющила очі, порахувала до п'яти і розплющила. На жаль, картинка не змінилася. Верхня половина Орісі могла спокійно йти на свято: вкладене, нещодавно пофарбоване у світло-русявий волосся, макіяж з акцентом на темні губи, ліф сукні, коротка шуба, накинута на плечі. Нижня половина вилізла з болота. У прямому сенсі.

— О, шампанське!

— Кицю моя, — Марина глянула за вікно, де температура сягала мінус п'яти, — де ти болото знайшла?

— У полях Тернопільщини. Прикинь, у них там досі ні сніжин... Ти лиха?

— Не, блін, рада!

— Йой, ну шо ти ся нервуєш, — вона включила галицьку вар'ятку для відволікання. — Єдну хвилину, я ся помию, посушу феном сукенку. Ми встигаємо.

— Марш у ванну! — Марина провела її поглядом, а коли зашуміла вода і звідти залунала пісня про небритих оленів, повернулась до Елізи: — У кімнаті біля сходів у чохлах така сама

лілова сукня. Попроси, будь ласка, її принести. І нехай хтось зі шваброю зайде.

— Ти купила їй дві однакові сукні?

— Я знаю цю жінку. Я купила три.

Орисиному вмінню збиратися з першою космічною швидкістю можна було позаздрити. П'ять хвилин — і вже не скажеш, що вона десь теліпалася по грязюці.

— Ти від болотного чорта тікала?

— Ні. Ми з ним разом давали дьору.

На переказ пригод не було часу, а в Марини — нервів слухати про них. Гості чекали виходу нареченої. Вони не знали, що стоїть за їхнім союзом, але це було неважливо. Втілювалася її казка.

Остання секунда перед дзеркалом. Оріся стала праворуч, прихилила голову до плеча. Зліва підпливла Еліза. Марина ніколи не відчувала себе такою цілісною, могутньою і щасливою, як зараз. Її маленький шабаш із двадцять третьої квартири. Знову втрюх.

— Ось так, — шморгнула носом Оріся, — хом'ячок вилітає з гнізда в доросле життя.

Авторське післяслово

По-перше, мені хочеться наголосити, що асексуальність — це не хвороба, не вибір і не целібат. Це цілий спектр, що охоплює різні прояви. Асексуали можуть мати сім'ю, дітей, романтичних партнерів і навіть секс. Або ж ні — усе залежить від конкретної людини.

Моя головна героїня не є репрезентацією всіх асексуалів (чи узагальненого образу асексуала), а її вибори — не єдиний можливий варіант стосунків для людей без статевого потягу.

По-друге, у реальності Пласт функціонує на засадах християнської моралі. Наявність магії в сюжеті — це фантастичне допущення, яке не має на меті підважити принципи організації.

І наостанок: усі події вигадані, окрім тих, які відбулися насправді.

Подяки

Повсякчас і безмежно — мамі. Знаю, вона мною пишалася б.
Насті Бідонько за десятки годин розмов, підтримку
й консультації щодо Пласту.
Команді видавництва «Ще одну сторінку», яка повірила в мій
текст і допомогла йому побачити світ.
Мальвіні, Христі, Ірі, Юлі і Насті Бідонько (знову) за те, що не
втомлюються показувати мені різні грані дружби.
Татові.
Брату. Я намалюю картинки у твоєму примірнику, щоб ти
точно прочитав.
Собі. За те, що вірила в себе і рухалася до мети.
ЗСУ і всім, завдяки кому ми можемо писати і видавати
книжки українською.

Більше книжок видавництва шукайте на сайті:

[Ще одну сторінку.](#)

Приєднуйтеся до нас у соціальних мережах:

[Ми в інстаграмі](#)

[Ми у фейсбуці](#)

Примітки

1 Ділитися (*ест.*)

2 Що таке (*ест.*)

3 З'їхатися (*ест.*)

4 Вкрай потрібно (*англ.*)

5 Трохи (*ест.*)

6 Чудово! (*ест.*)

7 Ти йому подобаєшся (*польськ.*)

8 Квіточко (*ест.*)

9 Пан (*ест.*)

10 Що це таке? (*ест.*)

11 В розмовній естонській мові зневажливе прізвисько представників російськомовного населення Естонії.

12 Занадто милий (*ест.*)

13 Коханий (*ест.*)

14 Покидьок (*ест.*)

15 Дайте їй рушник або що (*англ.*)

Зміст

1. [Юлія Нагорнюк](#)
2. [ДІВА, МАТЕР І ТРЕТЯ](#)
  1. [Розділ 1 Колишні, гречка й рись у кущах](#)
  2. [Розділ 2 Англійська, естонська й українська лайлива](#)
  3. [Розділ 3 Поетичний вечір із лісовим чортом](#)
  4. [Розділ 4 Хом'ячий стрес](#)
  5. [Розділ 5 Нація води розпочала війну](#)
  6. [Розділ 6 Нектарини під яблунами](#)
  7. [Розділ 7 Відьми не печуть бісквітів](#)
  8. [Розділ 8 Хтось не бачить очевидного](#)
  9. [Розділ 9 Ненавмисний вуаєризм і сімейні мелодрами](#)
  10. [Розділ 10 Хто приходить непроханим](#)
  11. [Розділ 11 Валіно́р, Феано́р та інші теми для побачення](#)
  12. [Розділ 12 Відворотне зілля](#)
  13. [Розділ 13 На заздрість Фукідіду](#)
  14. [Розділ 14 Кактус, суші, два млинці](#)
  15. [Розділ 15 Нечисть у палаці Остен-Сакенів](#)
  16. [Розділ 16 Ой коси, коси ви мої](#)
  17. [Розділ 17 Служба екстреного порятунку панд](#)
  18. [Розділ 18 Шлях самурая](#)
  19. [Розділ 19 Ізоляційна стрічка](#)
  20. [Розділ 20 Дім, рідний дім](#)
  21. [Розділ 21 П'ять кілограмів мистецьких енциклопедій](#)
  22. [Розділ 22 Воскресній зірниці устріч](#)
  23. [Розділ 23 Операція з порятунку втраченої баби](#)
  24. [Розділ 24 Гномські бої](#)
  25. [Розділ 25 Секс і «Володар перснів»: проблеми вибору дозвілля](#)
  26. [Розділ 26 Біла сукня, чорна заздрість](#)
  27. [Розділ 27 Король помер](#)
  28. [Розділ 28 Смак крові](#)
  29. [Розділ 29 Напівмертве тіло](#)
  30. [Розділ 30 Два знайомства, одне прощання](#)

31. [Розділ 31 Про дітей, людських і хом'ячих](#)
32. [Розділ 32 Над прірвою на підборах](#)
33. [Розділ 33 Зникла наречена, весільний репертуар і ворожба](#)
34. [Розділ 34 Меркуцію буде жити](#)
35. [Розділ 35 Алярм](#)
36. [Розділ 36 Похорон і весілля](#)
37. [Розділ 37 Вибух, потоп, пожежа](#)
38. [Розділ 38 Діва, матір і...](#)
39. [Розділ 39 Любов і комерційна пропозиція](#)
40. [Розділ 40 Дружка в болоті](#)
41. [Авторське післяслово](#)
42. [Подяки](#)
43. [Примітки](#)